

AN COIMISIÚN
EORPACH

An Bhruiséil, 23.2.2017
COM(2016) 864 final

2016/0380 (COD)

Togra le haghaidh

TREOIR Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE
maidir le rialacha coiteanna don mhargadh inmheánach sa leictreachas

(athmhúnlú)

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

{SWD(2016) 410}

{SWD(2016) 411}

{SWD(2016) 412}

{SWD(2016) 413}

MEABHRÁN MÍNIÚCHÁIN

1. COMHTHÉACS AN TOGRA

• Forais agus cuspóirí an togra

Comhthéacs an Bheartais

Caitheann saoránaigh na hEorpa sciar nach beag dá n-ioncam ar chúrsaí fuinnimh, agus is ionchur tábhachtach ag an tionsclaíocht san Eoraip an earnáil fuinnimh. San am céanna, tá ról lárnach ag an earnáil fuinnimh san oibleagáid a bhaineann le hastaíochtaí gáis cheaptha teasa a laghdú san Aontas de 40% faoi 2030 agus cion dar luach 50% a bheith ann i dtaca le foinsí in-athnuaite faoi 2030.

Na tograí maidir le hathmhúnlú ar an Treoir maidir le comhrialacha don mhargadh inmheánach sa leictreachas, an Rialachán maidir leis an margadh sa leictreachas, agus an Rialachán lena mbunaítear an Gníomhaireacht um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh, is cuid iad de phacáiste tionscnamh is leithne de chuid an Choimisiúin ("Fuinneamh Glan do Mhuintir na hEorpa ar fad"). Is éard atá sa Phacáiste príomh-mholtaí an Choimisiúin maidir le cur chun feidhme an Aontais Fuinnimh, dá bhforáiltear i dTreorchlár an Aontais Fuinnimh¹. Tá ann idir thograí reachtacha agus thionscnaimh neamhreachtacha darb aidhm creat tarraingteach cumasúcháin a chruthú dá dtiocfaidh sochair nithiúla do shaoránaigh, mar aon le poist, fás agus infheistíocht, agus san am céanna cur le gach ceann de chúig ghné an Aontais Fuinnimh. Is iad príomhthosaíochtaí an phacáiste, dá bhrí sin, éifeachtúlacht fuinnimh ar an gcéad dul síos, cinnireacht dhomhanda an Aontais Eorpaigh i dtaca le foinsí in-athnuaite, agus socrú cóir do thomhaltóirí fuinnimh.

Tá ráite arís agus arís eile ag Comhairle na hEorpa² agus ag Parlaimint na hEorpa³ araon gur le margadh fuinnimh comhtháite dea-fheidhmiúil is fearr a áiritheofar go mbeidh costas an fhuinnimh inacmhainne, a áiritheofar soláthar an fhuinnimh agus a bheifear in ann toirteanna níos mó den leictreachas a chomhtháthú agus a fhorbairt as foinsí in-athnuaite ar bhealach costéifeachtach. Is den riachtanas praghsanna iomaíocha don fhás agus do leas na dtomhaltóirí san Aontas Eorpach, rud a fhágann go bhfuil sin ina chroíchuid de bheartas fuinnimh an Aontais Eorpaigh. Bunaithe ar na rialacha atá sa "Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh"⁴, a glacadh in 2009, atá an dearadh atá ar mhargadh reatha an leictreachais. Cuireadh reachtaíocht

¹ Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle, chuig Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa, chuig Coiste na Réigiún agus chuig an mBanc Eorpach Infheistíochta: Creat Straitéiseach maidir le hAontas Fuinnimh Buanseasmhach maille le Beartas Fadhbheathnaitheach don Athrú Aeráide COM/2015/080 final.

² Toradh an 3429^ú Cruinniú ag an gComhairle, iompar, Teileachumarsáid agus Fuinneamh, 26 Samhain 2015 14632/15, Toradh an 3472^ú Cruinniú ag an gComhairle, iompar, Teileachumarsáid agus Fuinneamh, 6 Meitheamh 2016 9736/16.

³ Rún ó Pharlaimint na hEorpa, 13 Meán Fómhair 2016 maidir le Dearadh nua don Mhargadh (P8_TA(2016) 0333).

⁴ Treoir 2009/72/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, an 13 Iúil 2009 maidir le comhrialacha don mhargadh inmheánach sa leictreachas agus lena n-aisghairtear Treoir 2003/54/CE, IO L 211, 14.8.2009, lgh. 55–93 (dá ngairtear feasta "An Treoir maidir le Leictreachas"); Rialachán (CE) Uimh. 714/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Iúil 2009 maidir le coinníollacha rochtana ar an ngréasán um malartuithe trasteorann sa leictreachas agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1228/2003, IO L 211, 14.8.2009, lgh. 15–35 (dá ngairtear feasta "An Rialachán maidir le Leictreachas"); Rialachán (CE) Uimh. 713/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, an 13 Iúil 2009 lena mbunaítear Gníomhaireacht um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh. IO L 211, 14.8.2009, lgh. 1–14 (dá ngairtear feasta "Rialachán ACER");

i gcoinne drochúsáidí margaidh⁵ leis na rialacha sin ó shin mar aon le reachtaíocht cur chun feidhme maidir le rialacha oibríochta do thionscal agus d'eangach an leictreachais⁶. Tá margadh inmheánach fuinnimh an Aontais Eorpaigh bunaithe ar phrionsabail sheanbhunaithe amhail ceart rochtana an tríú páirtí ar eangacha leictreachais, an rogha a bheith ag tomhaltóirí soláthróirí a roghnú gan bhac gan bheann, rialacha dochta maidir le díchuachadh, bacainní ar an trádáil trasteorann a bhaint, maoirseacht mhargaidh ag rialálaithe neamhspleácha fuinnimh, comhoibriú uile-Aontais i measc rialálaithe agus oibreoirí na heangaí leictreachais laistigh den Ghníomhaireacht um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh (ACER) agus de Ghréasán Eorpach Oibreoirí na gCóras Tarchurtha (ENTSO).

Tá leas nithiúil faighte ag tomhaltóirí as an Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh. A bhuí leis an bpacáiste, tá níos mó leachtachta i margaí an leictreachais san Eoraip agus méadú suntasach ar an trádáil trasteorann. Tá rogha níos fearr ar fáil anois ag tomhaltóirí i gcuid mhaith de na Ballstáit. Chuidigh an t-iomaíochas breise, go háirithe ar na margaí mórdhíola, le praghsanna mórdhíola a smachtú. Is léir gur fearrde cás an tomhaltóra i dtaca leis na margaí fuinnimh na cearta nua a tugadh do thomhaltóirí mar chuid den Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh.

I ngeall ar fhorbairtí nua, tá athruithe bunúsacha tagtha ar mhargaí an leictreachais san Eoraip. Tá ardú mór tagtha ar an sciar sin den leictreachas a ghintear as foinsí in-athnuaite fuinnimh (RES-E). Leanfar den chlaonadh seo i dtreo RES-E mar go bhfuil sin ar cheann de na príomhcheanglais nach mór a chomhlíonadh i dtaca le hoibleagáidí an Aontais de bhun Chomhaontú Pháras maidir leis an aeráid. De bhrí gur earra nádúrtha é RES-E – agus é níos athraithe, níos neamh-intuartha agus neamh-dhláraithe ná an ghiniúint thraidisiúnta leictreachais – ní mór na rialacha oibríochta margaidh agus eangaí a mhodhnú. In éineacht leis sin, tharla saobhadh ar mhargadh mórdhíola an leictreachais mar gheall ar idirghabhálacha stáit (ar minic deartha go neamhchomhordaithe iad) rud a d'fhág drochiarmhairt ar chúrsaí infheistíochta agus trádála trasteorann⁷. Tá athruithe suntasacha ag tarlú chomh maith ó thaobh na teicneolaíochta de. Ar fud na hEorpa go léir, nach mór, déantar an leictreachas a thrádáil le "cúpláil margaidh", a eagraíonn lucht malartaithe cumhachta agus oibreoirí córas

⁵ Rialachán (AE) Uimh. 1227/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, 25 Deireadh Fómhair 2011 maidir le sláine agus trédhearcacht an mhargaidh mórdhíola fuinnimh, IO L 326, 8.12.2011, lgh. 1–16; Rialachán cur chun feidhme (AE) Uimh. 1348/2014 ón gCoimisiún, 17 Nollaig 2014 maidir le sonraí a thuairisciú i dtaca le cur chun feidhme Airteagal 8(2) agus Airteagal 8(6) de Rialachán (AE) Uimh. 1227/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle IO L 363, 18.12.2014, lgh. 121–142.

⁶ Rialachán (AE) Uimh. 1227/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, 25 Deireadh Fómhair 2011 maidir le sláine agus trédhearcacht an mhargaidh mórdhíola fuinnimh, IO L 326, 8.12.2011, lgh. 1–16; Rialachán (AE) Uimh. 543/2013 ón gCoimisiún an 14 Meitheamh 2013 maidir le sonraí a thíolacadh agus a fhoilsiú i dtaca le margaí an leictreachais agus lena leasaítear Iarscríbhinn I a ghabhann le Rialachán (CE) Uimh. 714/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle IO L 163, 15.6.2013, lgh. 1–12; Rialachán (AE) Uimh. 2015/1222 ón gCoimisiún, 24 Iúil 2015 lena mbunaítear treoirlíne maidir le leithdháileadh acmhainne agus le bainistiú ar phlódú IO L 197, 25.7.2015, lgh. 24–72; Rialachán (AE) Uimh. 2016/631 ón gCoimisiún, 14 Aibreán 2016 lena mbunaítear cód gréasáin i dtaobh ceanglais maidir le gineadóirí a nascadh le heangacha IO L 112, 27.4.2016, lgh. 1–68; Rialachán (AE) Uimh. 2016/1388 ón gCoimisiún, 17 Lúnasa 2016 lena mbunaítear Cód Gréasáin i dtaobh Díscor Éilimh IO L 223, 18.8.2016, lgh. 10–54; Rialachán (AE) Uimh. 2016/1447 ón gCoimisiún an 26 Lúnasa 2016 lena mbunaítear cód gréasáin i dtaobh ceanglais maidir le córais ardvoltais srutha dhírigh agus le modúl páirce cumhachta arna cheangal le sruth díreach a nascadh le heangacha IO L 241, 8.9.2016, lgh. 1–65; Rialachán (AE) Uimh. 2016/1719 ón gCoimisiún an 26 Meán Fómhair 2016 lena mbunaítear treoirlíne maidir le leithdháileadh todhcháí acmhainne IO L 259, 27.9.2016, lgh. 42–68; tá na Ballstáit tar éis Treoirlínte eile agus cóid ghréasáin a fhorpheas agus táthar ar tí iad a ghlacadh.

⁷ Féach an Teachtaireacht ón gCoimisiún “Margadh inmheánach sa leictreachas a chur i gcrích agus barr leasa a bhaint as an idirghabháil phoiblí”, C(2013) 7243 final, 5.11.2013.

tarchurtha le chéile. A bhuí leis an digitiú agus le forbairt mhear a bheith á déanamh ar réitigh maidir le méadrú agus le trádáil, is féidir leis an tionscal, le gnólachtaí agus go deimhin le teaghlaigh leictreachas a ghiniúint agus a stóráil, agus páirt a ghlacadh i margaí an leictreachais le réitigh 'freagairt don éileamh' mar a thugtar orthu. As seo go ceann deich mbliana, feicfear i margadh an leictreachais táirgeadh níos athraithe agus níos díláraithe leictreachais, méadú ar idirspiléachas na mBallstát ar a chéile, agus deiseanna nua teicneolaíochta a cheadóidh do thomhaltóirí a gcuid billí a laghdú agus páirt ghníomhach a imirt i margaí an leictreachais trí bhíthin freagairt don éileamh, trí bhíthin féintomhaltais nó trí bhíthin stórála.

Dá réir sin, is é is aidhm don eagar nua margaidh seo atá ceaptha do mhargadh an leictreachais na rialacha reatha margaidh a thabhairt chun oiriúna le fíor-staid an mhargaidh trí leictreachas a ligean gan bhac gan bheann chuig an áit is géire a dhíth an tráth is géire a dhíth trí bhíthin comharthaí neamhshaofa praghsála. Is aidhm dó freisin an tomhaltóir a chumasú, an leas is mó a thabhairt don tsochaí as an iomaíochas trasteorann agus na comharthaí agus na dreasachtaí cearta a chur ar fáil chun go gcuirfidh an infheistíocht dícharbónú an chórais fuinnimh chun cinn. Tabharfar tús áite ann freisin do réitigh éifeachtúlachta fuinnimh, agus beidh sé ina rannchuidiú chun aidhm an Aontais a bhaint amach faoi bheith ar thús cadhnaíochta domhanda maidir le foinsí fuinnimh in-athnuaite, rud a chuirfidh le sprioc an Aontais chun fostaíocht agus fás a chruthú, agus infheistíochtaí a mhealladh.

Rialacha an mhargaidh a oiriúnú

Ar phríomhtheicneolaíochtaí na ndeich mbliana seo atá caite atá rialacha reatha an mhargaidh bunaithe i.e. ar ghléasraí láraithe mórsála cumhachta a bhaineann úsáid as breosla iontaise agus gan ach fíorbheagán rannpháirtíochta ag tomhaltóirí. Ó tharla go mbeidh ról níos mó á imirt ag RES-E athraitheach i nginiúint an leictreachais as seo amach, agus gur ceart na tomhaltóirí a chumasú le páirt a ghlacadh sna margaí más áil leo sin, ní mór na rialacha a oiriúnú. Ní féidir RES-E a chomhtháthú go sásúil leis an margadh in éagmais margaí gearrthéarmacha sa leictreachas lena n-éascaítear trádáil trasteorann ar RES-E. A chúis sin nach féidir formhór na giniúna a dhéantar as foinsí in-athnuaite a thuar go cruinn ach go gairid sula dtarlaíonn an táirgeadh (i ngeall ar luaineacht aimsire). Más ó thairgeoirí RES-E a gcuid fuinnimh a dhíol ar théarmaí córa, is den riachtanas go gcruthófaí margaí inar féidir a bheith rannpháirteach ar fhógra gearr sula ndéantar an seachadadh (margaí "ionlae" nó "cothromaithe"); méadóidh a leithéid an leachtacht sa mhargadh freisin. Tabharfaidh margaí gearrthéarmacha deiseanna nua gnó do rannpháirtithe le réitigh fuinnimh "cúl taca" a thairiscint tráth a mbíonn éileamh ard ann nó a mbíonn an ghiniúint as foinsí in-athnuaite ar an ngannchuid. Áirítear leis sin go bhféadfadh tomhaltóirí a n-éileamh ("freagairt don éileamh"), a n-oibreoirí stórála nó a ngineadóirí solúbtha a athrú. Cé gur féidir costas mór a bheith i gceist le hinathraitheacht sna réigiúin bheaga, dá ndéanfaí comhiomlánú ar an táirgeadh inathraitheach i limistéir is fairsinge, d'fhéadfadh sin a bheith ina chabhair do thomhaltóirí le hairgead nach beag a shábháil. Bíodh sin mar atá, níl aon mhargaí gearrthéarmacha comhtháite ann fós.

Fágann na heasnaimh atá ar na socruithe reatha margaidh nach bhfuil earnáil an fhuinnimh chomh tarraingteach ag infheistíochtaí nua is ba cheart dó a bheith. Beidh córas fuinnimh margadhbhunaithe, agus é idirnasctha go leordhóthanach, ina leanann na praghsanna comharthaí an mhargaidh, ina spreagadh ag an infheistíocht sin is gá a dhéanamh sa ghiniúint agus sa tarchur ar mhodh éifeachtach, agus cinnteofar lena leithéid de chóras go ndéanfar na

hinfheistíochtaí san áit is géire a dteastaíonn siad ón margadh, rud a íoslaghdóidh an gá a bheidh le hinfheistíochtaí státphleanáilte.

Faoi mar atá an scéal faoi láthair, tráth a mbíonn an leictreachas ar an ngannchuid, fágann na rialacha náisiúnta margaidh (e.g. praghaschaidhpeanna) agus idirghabhálacha stáit nach féidir an méid sin a léiriú le praghas an leictreachais. Ina theannta sin, níor ghá go léireodh limistéar praghsála ganntanas iarbhir leictreachais i ngach cás, go mór mór murar cumraithe go maith atá siad ach de réir teorainneacha polaitiúla. Is é is aidhm don eagar nua margaidh seo comharthaí praghsála a fheabhsú chun an infheistíocht a bhrostú sna réimsí sin is géire a díth, agus chun bacainní eangaí agus ionaid éilimh – seachas teorainneacha náisiúnta – a thaispeáint. Is ceart freisin foráil a dhéanamh sna comharthaí praghsála do luach saothair leordhóthanach ar acmhainní solúbtha (lena n-áirítear freagairt ar éileamh agus stóráil) mar go mbraitheann na hacmhainní sin ar luach saothair ar thréimhsí níos gaire (e.g. gléasraí nua-aimseartha gáis nach n-úsáidtear ach ag buaicuaireanta nó laghdú ar éileamh tionsclaíoch tráth buaicéilimh nó tráth a mbíonn brú ar an gcóras). Fágann comharthaí éifeachtacha praghsála freisin go ndéantar na hacmhainní giniúna sin ar ann dóibh cheana a sheoladh go héifeachtach. Is den ghéar-riachtanas, dá bhrí sin, go ndéanfaí athbhreithniú ar aon rialacha is cúis le saobhadh ar chruthú praghsanna (amhail rialacha a cheadaíonn tosaíocht seolta do ghléasraí áirithe) ionas an tsolúbthacht atá le tairiscint ag taobh an éilimh den mhargadh a chur chun gnímh agus chun leasa go hiomlán.

Na tomhaltóirí a chur i gcroílár mhargadh an fhuinnimh

Is féidir costais nach beag a sheachaint i dtaca leis an nginiúint 'cúl taca' ach tomhaltóirí tionsclaíocha, tráchtála agus teaghlaigh a chomhtháthú go hiomlán isteach sa chóras fuinnimh (costais arb iad na tomhaltóirí a chaithfeadh iad a sheasamh murach sin.) Go deimhin, is féidir leis na tomhaltóirí buntáiste a bhaint as luaineacht phraghsála agus airgead a shaothrú trí bheith rannpháirteach sa mhargadh. Is den réamhriachtanas, dá bhrí sin, rannpháirtíocht na dtomhaltóirí a chur chun gnímh ionas an t-aistriú fuinnimh a bhainistiú go rathúil agus ar bhealach chostéifeachtach.

Tiomantas lárnach de chuid an Aontais Fuinnimh is ea socrú nua a chur ar fáil do thomhaltóirí fuinnimh. Ach ní féidir, faoi rialacha reatha an mhargaidh, sochar na ndeiseanna nua sin a thabhairt do thomhaltóirí. Cé gur féidir le tomhaltóirí leictreachas a ghiniúint, a stóráil, agus a dtomhaltas fuinnimh a bhainistiú níos fusa ná riamh, mar sin féin, faoin leagan amach atá ar an margadh mórdhíola faoi láthair, ní féidir leo buntáiste iomlán a bhaint as na deiseanna sin.

Ar an ábhar nach roinntear comharthaí fíor-ama praghsála ar na tomhaltóirí deiridh, is ar éigean má tá aon dreasacht le fáil ag tomhaltóirí i bhformhór na mBallstát as a dtomhaltas a athrú de fhreagairt ar athruithe praghsála sa mhargadh. Is deis é pacáiste an eagair margaidh leis an ngealltanas sin a chomhlíonadh. Beidh comharthaí fíor-ama praghsála atá níos trédhearcaí ina ndreasacht do rannpháirtíocht na dtomhaltóirí, ar bhonn an duine aonair nó go comhiomlánach, agus tiocfaidh díobh córas leictreachais níos solúbtha, rud a éascóidh comhtháthú an leictreachais sin a ghintear as foinsí in-athnuaite fuinnimh. Tugann forbairtí nua teicneolaíochta an deis do theaghlaigh a bheith tiosach leis an bhfuinneamh. Ina theannta sin, fágann na forbairtí sin gur féidir le fearais agus córais, amhail bánleictreonaic chliste, feithiclí leictreacha, teas leictreach, aerchóiriú agus teaschaidéil i bhfoirgnimh inslithe mar aon le téamh agus fuarú ceantair, gur féidir leo luaineacht phraghsála a leanúint go huathoibríoch agus, ar mhórsála, rannchuidiú suntasach agus solúbtha a thairiscint don eangach leictreachais. Ionas gur féidir le tomhaltóirí leas airgeadais a bhaint as na deiseanna nua sin, ní mór go mbeadh fáil acu ar chórais chliste atá oiriúnach dá bhfeidhm mar aon le conarthaí soláthair leictreachais ina bhfuil praghsáil dhinimiciúil atá nasctha leis an spotmhargadh. Chomh maith leis na tomhaltóirí a bheith ag oiriúnú a dtomhaltas do

chomharthaí praghsála, tá seirbhísí nua éilimh ag teacht chun cinn faoi láthair ionas go bhfuil gníomhaithe nua margaidh ann atá sásta tomhaltas leictreachais a bhainistiú do ghrúpa tomhaltóirí trí chúiteamh a íoc leis na tomhaltóirí sin as a bheith solúbtha. Cé go dtugtar dreasacht do sheirbhísí den chineál sin faoi reachtaíocht atá ag an Aontas Eorpach cheana, tá fianaise ann a deir nár éirigh leis na forálacha sin na príomhbhacainní margaidh a bhaint lena ligfí do na soláthróirí seirbhíse sin teacht isteach sa mhargadh. Ní mór na forálacha sin a bheachtú chun tuilleadh dreasachta a thabhairt do na seirbhísí nua sin.

I gcuid mhaith de na Ballstáit, ní leanann praghas an leictreachais éileamh agus soláthar ach is iad na húdaráis phoiblí a rialálann an praghas. Is féidir le rialáil phraghsála teorainn a chur leis an iomaíochas éifeachtúil, agus a bheith ina siocair díspreagtha ag an infheistíocht agus ag gníomhaithe nua margaidh. Dá bhrí sin, gheall an Coimisiún sa Chreat Straitéiseach maidir le hAontas Fuinnimh⁸ deireadh a chur de réir a chéile leis an bpraghsáil rialáilte faoi bhun costais agus na Ballstáit a spreagadh le treochlár a bhunú lena gcuirfí deireadh, diaidh ar ndiaidh, leis an bpraghsáil rialáilte. Is é is aidhm don eagar nua margaidh seo a áirithiú go mbeidh praghsáil an tsoláthair saor ó idirghabháil phoiblí agus go mbeidh bonn cuiréasúnaithe le haon eisceacht.

Ó tharla costas na teicneolaíochta ag titim go tréan, is ag méadú atá líon sin na dtomhaltóirí ar féidir leo a gcuid billí fuinnimh a ísliú trí úsáid a bhaint as teicneolaíochtaí amhail painéil ghréine dín agus ceallraí dín. Ach ó tharla freisin gan aon rialacha ginearálta ann do tháirgeoirí ar tomhaltóirí freisin iad, tá constaicí fós roimh an bhféinghiniúint. D'fhéadfaí deireadh a chur leis na constaicí sin le rialacha oiriúnacha, e.g. trí chearta na dtomhaltóirí a áirithiú maidir le fuinneamh a ghiniúint as a dtomhaltas féin agus farasbarr a dhíol leis an eangach, ach san am céanna, costais agus buntáistí an chórais ina iomláine (e.g. rannpháirtíocht iomchuí i gcostais na heangaí) a thabhairt san áireamh.

Is féidir leis na pobail áitiúla fuinnimh a bheith ina modh éifeachtúil bainistithe fuinnimh ar leibhéal an phobail mar go ndéanann siad an leictreachas a ghineann siad a thomhailt go díreach mar aibhléis nó mar théamh agus fuarú (ceantair), bíodh nasc acu le córais dáiliúcháin nó ná bíodh. Chun a áirithiú gur féidir le tionscnaimh dá leithéidí forbairt gan bhac gan bheann, leagtar síos san eagar nua margaidh nach mór do na Ballstáit creata oiriúnacha dlíthiúla a bhunú chun na gníomhaíochtaí sin a éascú.

I láthair na huaire, tá breis agus 90% de na foinsí athraitheacha in-athnuaite fuinnimh ceangailte le heangacha dáileacháin. Go deimhin, chuidigh comhtháthú na giniúna áitiúla le hardú nach beag a chur ar tharaifí gréasáin do theaghlaigh. Anuas air sin, tá ardú ainscianta tagtha ar na cánacha agus na dleachtanna lena maoinítear síneadh a chur ar an eangach agus infheistíochtaí i bhfoinsí in-athnuaite. Is deis iad an t-eagar nua margaidh agus an t-athbhreithniú ar an Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite chun aghaidh a thabhairt ar na heasnamh sin, ar easnamh iad a d'fhéadfadh tionchar díréireach a imirt ar theaghlaigh áirithe.

Dá gceadófaí d'Oibreoirí Córas Dáileacháin (DSOanna) bainistiú a dhéanamh ar leibhéal níos áitiúla ar chuid de na dúshlán a bhaineann leis an nginiúint athraitheach, d'fhéadfaí na costais ghréasáin a laghdú go mór. Ach ó tharla cuid mhaith DSOanna ina ngnólachtaí atá comhtháite go hingearach agus go bhfuil siad rannpháirteach freisin i ngnó an tsoláthair, is den riachtanas coimircí rialála chun neodracht DSOanna a áirithiú maidir lena bhfeidhmeanna, e.g. bainistiú sonraí chomh maith le húsáid a bhaint as an tsolúbthacht chun tranglam áitiúil a bhainistiú.

⁸ Féach "Creat Straitéiseach maidir le hAontas Fuinnimh Buanseasmhach maille le Beartas Fadhbheathnaitheach don Athrú Aeráide", COM/2015/080.

Gné thábhachtach eile chun an t-iomaíochas agus rannpháirtíocht na dtomhaltóirí a bhaint amach is ea an fhaisnéis. Ba léir ó chomhairliúcháin agus staidéir a rinne an Coimisiún roimhe seo gur údar gearáin ag tomhaltóirí gan aon trédhearcacht a bheith i margaí an leictreachais, rud a laghdaíonn a gcumas buntáiste a bhaint as an iomaíochas agus páirt ghníomhach a ghlacadh sna margaí. Ní bhraitheann tomhaltóirí go bhfuil a ndóthain eolais á fháil acu faoi sholáthróirí malartacha ná faoi sheirbhísí nua fuinnimh a bheith ann, agus is údar gearáin acu castacht na dtairiscintí agus na nósanna imeachta más mian le duine imeacht ó sholáthróir amháin chuig soláthróir eile. Áiríteofar freisin leis an athchóiriú cosaint sonraí ó tharla go gcruthódh ardú in úsáid teicneolaíochtaí nua (go háirithe córais mhéadrúcháin chliste) réimse sonraí fuinnimh a mbeidh ardluach tráchtála leo.

Ó tharla go gcuirfear tomhaltóirí i gcroílár an mhargaidh fuinnimh, gné riachtanach de chuid an eagair nua margaidh is ea cé mar is féidir a áirithiú go gcosnaítear iad siúd is leochailí sa tsochaí agus nach dtiocfaidh méadú ar líon iomlán na dteaghlach atá buailte ag an tearcrochtain fuinnimh. Ó tharla go bhfuil leibhéal na tearcrochtana fuinnimh ag ardú agus go bhfuil easpa soiléireachta ann maidir le cé mar is fearr dul i ngleic le leochaileacht na dtomhaltóirí agus leis an tearcrochtain fuinnimh féin, leagtar de cheanglas sa togra maidir le heagar nua margaidh ar na Ballstáit an tearcrochtain fuinnimh a mheas agus a fhaireachán go rialta de réir phrionsabail a shainmhíneofar ar leibhéal an Aontais Eorpaigh. Tá forálacha maidir le bearta breise chun dul i ngleic leis an tearcrochtain fuinnimh le fáil sa Treoir athbhreithnithe maidir le hÉifeachtúlacht Fuinnimh agus sa Treoir maidir le Feidhmíocht Fuinnimh Foirgneamh.

Cinnteacht an tsoláthair leictreachais

Gné rí-riachtanach i sochaí an lae inniu is ea cinnteacht an tsoláthair leictreachais ó tharla go bhfuiltear ag brath chomh mór sin ar an leictreachas agus ar chórais idirlíon-oibrithe. Ní mór, dá bhrí sin, measúnú a dhéanamh ar chumas chóras leictreachais na hEorpa giniúint leordhóthanach agus solúbthacht a chur ar fáil ionas soláthar iontaofa leictreachais a bheith ann go leanúnach (leordhóthanacht acmhainní). Ní hé amháin gur dualgas náisiúnta cinnteacht an tsoláthair a áirithiú ach is colún lárnach de chuid bheartas fuinnimh na hEorpa freisin ⁹. Is é an fáth atá leis sin gur féidir cinnteacht an tsoláthair a eagrú ar bhonn i bhfad níos éifeachtúla agus níos iomaíche ná a dhéanfaí ar bhonn náisiúnta ach an soláthar a bheith ina chuid de ghréasán sioncronaithe atá idirnasctha go hiomlán agus margaí dea-fheidhmiúla aige. Is minic a bhíonn cinnteacht na heangaí sna Ballstáit éagsúla ag brath go mór ar shreafaí leictreachais as na tíortha máguaird ionas go mbíonn tionchar réigiúnach ag fadhbanna a bhainfeadh le cinnteacht an tsoláthair. Ar an ábhar sin, is minic gur réiteach réigiúnach is éifeachtaí mar réiteach ar easnaimh ghiniúna náisiúnta, ionas gur féidir le Ballstáit leas a bheith acu as giniúint bharrachais i dtíortha eile. Is ceart, dá bhrí sin, measúnú leordhóthanacht comhordaithe Eorpach a thabhairt isteach, de réir modheolaíocht chomhaontaithe, chun léargas réadúil a fháil ar riachtanais fhéideartha ghiniúna, agus comhtháthú mhargaí an leictreachais mar aon le sreafaí féideartha as tíortha eile á gcur san áireamh. Más léir ón measúnú comhordaithe leordhóthanachta go dteastaíonn meicníochtaí acmhainne i dtíortha nó i réigiúin áirithe, is ceart a leithéidí a dhearadh ar mhaithe le saobhadh an mhargaidh inmheánaigh a uaslaghdú. Dá réir sin, is ceart sainmhíniú a dhéanamh ar chritéir shoiléire thrédhearcacha chun saobhadh na trádála trasteorann a laghdú a mhéid agus is féidir, an úsáid a bhaintear ar freagairt ar éileamh a mhéadú a mhéid is féidir, agus an tionchar a imrítear ar an dícharbónú a laghdú ionas go seachnófar an baol go gcruthódh sásraí

⁹ Féach Airteagal 194(1)(b) CFAE.

bearnacha náisiúnta acmhainne bacainní nua margaidh agus go mbainfidís an bonn den iomaíochas¹⁰.

An comhar réigiúnach a neartú

Maidir leis an dlúth-idirnasc atá i measc Bhallstáit an Aontais Eorpaigh ar fud na heangaí comhchoitinne tras-Eorpaí, féach nach bhfuil a mhacasamhail in aon áit eile ar domhan agus gur mór an buntáiste a leithéid chun déileáil go héifeachtúil leis an aistriú fuinnimh. Murach gur féidir brath ar ghiniúint nó acmhainní soláthair as Ballstáit eile, thioctadh ardú nár bheag ar an gcostas a chuirfí ar chustaiméirí as an aistriú fuinnimh. Sa lá atá inniu ann, is idirghaolta go mór feidhmíocht an chórais trasteorann ná mar a bhíodh san am a caitheadh. A chúis sin an t-ardú atá tagtha ar an nginiúint athraitheach agus díláraithe, maille le comhtháthú níos dlúithe sa mhargadh, go háirithe le linn tréimhsí margaidh níos giorra. Fágann sin freisin gur féidir le gníomhartha a dhéanadh rialálaithe agus oibreoirí eangaí ar bhonn náisiúnta tionchar a fhágáil láithreach ar Bhallstát eile de chuid an Aontais. De bhun taithí, is léir gur féidir le cinntí neamhchomhordaithe náisiúnta costas nach beag a fhágáil ar thomhaltóirí san Eoraip.

Ó tharla – i ngeall ar chiorruithe neamhchomhordaithe náisiúnta – nach mbaintear d’úsáid as cuid de na hidirnascairí ach 25% dá n-acmhainn, agus go bhfuil teipthe ar na Ballstáit comhaontú maidir le limistéir phraghsála iomchuí, is léir go dteastaíonn níos mó den chomhordú idir na hOibreoirí Córas Tarchurtha (OCTanna) agus na rialálaithe. Is léir ach féachaint ar na cásanna sin inar éirigh go maith leis an gcomhar éigeantach idir OCTanna, rialálaithe agus rialtais gur féidir leis an gcomhar réigiúnach feidhmiú an mhargaidh a fheabhsú agus costais a laghdú go mór. I limistéir áirithe, e.g. meicníocht an Aontais maidir le ‘cúpláil margaidh’, tá an comhar idir na DSOanna éigeantach, agus is maith mar a éiríonn leis an vótáil tromlaigh i gcás ceisteanna áirithe nuair nár éirigh leis an vótáil aontaitheach (agus ceart crosta ag gach DSO) toradh éifeachtúil a bhaint amach i dtaca le fadhbanna réigiúnacha. I bhfianaise an tsampla sin, is ceart an comhar éigeantach a chur i bhfeidhm i réimsí eile de chuid an chreata rialála. Chuige sin, d’fhéadfadh OCTanna cinneadh a dhéanamh faoi chuimsiú ‘Lárionaid Oibríochtúla Réigiúnacha’ (LORanna) maidir le saincheisteanna ina bhféadfadh gníomhartha bearnacha neamhchomhordaithe náisiúnta drochthionchar a imirt ar an margadh agus ar thomhaltóirí (e.g. an oibríocht chórais, ríomh acmhainne i gcás idirnascairí, cinnteacht an tsoláthair, agus an riosc-ullmhacht).

An mhaoirseacht rialála a thabhairt chun oiriúna leis na margaí réigiúnacha

Is dealraitheach gurb iomchuí freisin an mhaoirseacht rialála a thabhairt chun oiriúna le fíor-staid nua an mhargaidh. Faoi láthair, is iad na rialálaithe náisiúnta a dhéanann gach mórchinneadh rialála fiú i gcás ina dteastaíonn réiteach comhchoiteann réigiúnach. Cé go bhfuil éirithe go maith le ACER mar fhóram chun rialálaithe náisiúnta gona leasanna éagsúla a chomhordú, níl de phríomhchúram air i láthair na huairé ach comhordú, comhairliú agus maoirseacht a dhéanamh. Cé go bhfuil ag méadú ar an gcomhar a bhíonn idir gníomhaithe margaidh thar teorainn agus go gcinneann siad nithe a bhaineann le hoibríocht na heangaí agus le trádáil leictreachais trí thromlach cáilithe ar leibhéal réigiúnach nó fiú ar leibhéal an Aontais¹¹, níl a mhacasamhail ar siúl ar leibhéal na rialála i dtaca leis na nósanna imeachta cinnteoireachta. Fágann sin go bhfuil an mhaoirseacht rialála fós bearnach, rud is siocair le

¹⁰ Féach freisin, sa chomhthéacs seo, an togra maidir le Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le riosca-ullmhacht in earnáil an leictreachais, lena gcuimsítear rioscaí do chinnteacht an tsoláthair a bhaineann le bainistiú géarchéimeanna leictreachais.

¹¹ Féach e.g. Airteagal 9 de Rialachán (AE) Uimh. 2015/1222 ón gCoimisiún, 24 Iúil 2015 lena mbunaítear treoirline maidir le leithdháileadh acmhainne agus le bainistiú ar phlódú, IO L 197, 25.7.2015, lgh. 24–72.

cinntí éagsúla a bheith á ndéanamh agus moill gan údar a bheith ann. Dá neartófaí cumhachtaí ACER i dtaca leis na saincheisteanna trasteorann sin a dteastaíonn cinneadh comhordaithe réigiúnach ina leith, ba chuidiú sin chun cinnteoireacht níos sciobtha agus níos éifeachtúla a dhéanamh i gcás na saincheisteanna trasteorann sin. D’fhanfadh na rialálaithe náisiúnta, agus iad ag cinnteoireacht faoi chuimsiú ACER le vótáil tromlaigh maidir leis na saincheisteanna sin, páirteach go hiomlán sa phróiseas.

Is dealraitheach freisin gurb iomchuí sainmhíniú níos fearr a dhéanamh ar ról ENTSO-E chun a ról comhordúcháin a neartú agus níos mó den trédhearcacht a chur i bpróiseas na cinnteoireachta aige.

Soiléirithe téacsúla

Ar deireadh, i dtaca leis an Rialachán athmhúnlaithe maidir le Leictreachas, an Rialachán maidir leis an nGníomhaireacht, agus an Treoir maidir le Leictreachas, bainfear úsáid astu sin chun soiléirithe eagarthóireachta a sholáthar i dtaca le cuid de na rialacha reatha agus chun cuid acu a athstruchtúrú ionas na rialacha rí-theicniúla atá sna trí ghníomh sin a dhéanamh níos sothuigthe ach gan drannadh le substaint na bhforálacha acu.

• Comhsheasmhacht le forálacha agus le bearta eile atá sa réimse beartais cheana

Tá nasc láidir idir an tionscnamh maidir le heagar an mhargaidh agus tograí eile a bhaineann le fuinneamh agus leis an aeráid agus a tugadh chun cinn in éineacht leis. Orthu sin go háirithe, tá tionscnaimh chun éifeachtúlacht fuinnimh na hEorpa a fheabhsú, pacáiste maidir leis an bhfuinneamh in-athnuaite, agus an tionscnamh uileghabhálach maidir le rialachas agus le sásraí tuairiscithe an Aontais Fuinnimh. Is é aidhm na dtionscnaimh sin go léir na bearta riachtanacha a chur chun feidhme chun Aontas Fuinnimh iomaíoch, slán agus inbhuanaithe a bhaint amach. Is é an fáth a bhfuiltear ag pacáistiú na dtionscnaimh éagsúla, ina bhfuil luamhain reachtacha agus neamhreachtacha, chun a áirithiú go mbeidh na tionscnaimh bheartais idirnasctha éagsúla i gcomhréir le chéile a mhéid is féidir.

Dá bhrí sin, cé gur dírithe ar nuashonrú na rialacha margaidh – chun go mbeadh buntáiste eacnamaíoch ag baint leis an aistriú go fuinneamh glan – atá an togra reatha, is i sineirgíocht le creat níos leithne an Aontais Eorpaigh maidir le haeráid agus beartas fuinnimh atá na forálacha seo suite. Tugtar tuilleadh mínithe ar na naisc sin i Measúnú Tionchair an Choimisiúin¹².

Tá dlúthbhaint idir an togra seo agus an togra maidir le Treoir athbheithnithe maidir le Fuinneamh In-athnuaite, agus foráil ann do chreat lena mbainfear amach spriocanna 2030 i dtaobh fuinneamh in-athnuaite, lena n-áirítear prionsabail chun tacú le scéimeanna um fhoinsí fuinnimh in-athnuaite, rud a d’fhágfadh go mbeidís níos margadh-dhírithe, níos costéifeachtaí agus níos réigiúnaithe ó thaobh raoin de i gcás ina gcinneann Ballstát scéimeanna tacaíochta a choimeád. Na bearta sin, amhail forálacha maidir le seoladh, bacainní margaidh roimh an bhféintomhaltas agus rialacha rochtana eile a bhaineann leis an margadh (darb aidhm comhtháthú na bhfoinsí fuinnimh in-athnuaite leis an margadh) – ar sa Treoir maidir le Fuinneamh In-athnuaite a bhí siad roimhe seo – táthar tar éis na bearta sin a chomhtháthú leis an Rialachán maidir le Leictreachas agus sa Treoir maidir le Leictreachas.

Beidh an togra maidir le Rialachán maidir le Rialachas an Aontais Fuinnimh ina rannchuidiú leis an gcomhleanúnachas beartais a áirithiú mar go gcuíchóireofar oibleagáidí pleanála agus tuairiscithe na mBallstát ionas gur fearrde a thacófar leis an gcoinbhéirseacht i dtreo na

¹² [OP: Please insert Link to Impact Assessment]

spriocanna fuinnimh agus aeráide a leagtar síos ar leibhéal an Aontais Eorpaigh. Ina cháil mar ionstraim nua don phleanáil, don tuairisciú agus don mhaoirseacht, beidh an togra ina thomhsaire ar an dul chun cinn atá á dhéanamh ag na Ballstáit i dtaca le cur chun feidhme na gceanglas margaidh uile-Eorpach a tugadh isteach de bhun na ngníomhartha atá faoi thrácht anseo.

Is comhlánú ar an togra reatha é an togra le haghaidh Rialacháin maidir le riosca-ullmhacht in earnáil an leictreachais; tá béim ar leith ansiúd ar ghníomhartha rialtais i dtaca le géarchéimeanna leictreachais a bhainistiú agus i dtaca le rioscaí gearrthéarmacha don chóras leictreachais a chosc.

Tá an togra reatha ag teacht go dlúth le beartas an Choimisiúin i dtaobh réimse an fhuinnimh. Ionchorpraítear ann go háirithe torthaí an fhiosrúcháin earnála ar shásraí acmhainne ón gCoimisiún, rud a fhágann i gcomhréir go hiomlán é le beartas cur chun feidhme an Choimisiúin maidir le státhabhair fuinnimh.

- **Comhsheasmhacht le beartais eile de chuid an Aontais**

Tá sé d'aidhm ag an Rialachán atá á bheartú príomhchuspóirí an Aontais Fuinnimh a chur chun feidhme, mar a shainmhínítear iad sa Chreatstraitéis maidir le hAontas Fuinnimh buanseasmhach maille le beartas réamhbhreathnaitheach don athrú aeráide. Mar a dúradh thuas, tá mionsonraí an phacáiste ag teacht freisin leis an ngníomhaíocht ar leibhéal domhanda a rinne an tAontas le gairid chun cuspóirí uailmhianacha i dtaca leis an aeráid a bhaint amach faoi chuimsiú an chomhaontaithe a daingníodh i bPáras ag an 21^ú seisiún de Chomhdháil na bPáirtithe (COP21) faoi choimirce na Náisiún Aontaithe. Tá an togra reatha agus an togra maidir le Scéim Trádála Astaíochtaí an Aontais Eorpaigh a leasú, a rinneadh in Iúil na bliana 2015, ina dtreisiú agus ina gcomhlánú ag a chéile.

Ina theannta sin, sa mhéid gurb aidhm don leasú ar eagar an mhargaidh leictreachais margadh fuinnimh na hEorpa a dhéanamh níos iomaíche agus níos inrochtana do theicneolaíochtaí nua fuinnimh, tá an togra ina chuidiú freisin ag cuspóirí sin an Aontais e.g. fostaíocht agus fás a ghiniúint. Trí dheiseanna margaidh a thabhairt do theicneolaíochtaí nua, beidh an togra ina spreagadh chun úsáid a bhaint as tacar seirbhísí agus táirgí a thabharfadh do ghnólachtaí san Eoraip 'buntáiste an té is túisce gníomh' agus an t-aistriú go fuinneamh glan ag bailiú nirt ar fud an domhain.

2. BUNÚS DLÍ, COIMHDEACHT AGUS COMHRÉIREACHT

- **Bunús dlí**

Is é is bunús dlí don togra seo Airteagal 194 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE), lena ndearnadh comhdhlúthú agus soiléiriú ar inniúlachtaí an Aontais Eorpaigh i dtaca le réimse an fhuinnimh. De réir Airteagal 194 den CFAE, is iad seo a leanas na príomhchuspóirí atá ag beartas fuinnimh an Aontais Eorpaigh: feidhmiú an mhargaidh fuinnimh a áirithiú; slándáil an tsoláthair fuinnimh san Aontas a áirithiú; éifeachtúlacht fuinnimh a chur chun cinn mar aon le forbairt a dhéanamh ar fhoirmeacha nua, in-athnuaite fuinnimh; agus idirnascadh na ngréasán fuinnimh a chur chun cinn.

Cuireann an togra reatha freisin le tacar cuimsitheach de ghníomhartha reachtacha a glacadh agus a nuashonraíodh le fiche bliain anuas. I dtaca le margadh inmheánach fuinnimh a bhaint amach, tá an tAontas Eorpach tar éis trí phacáiste reachtacha a ghlacadh i ndiaidh a chéile idir 1996 agus 2009, agus é d'aidhm uileghabhálacha acu na margaí a chomhtháthú agus na margaí náisiúnta leictreachais agus gáis a léirscaoileadh. Cuimsítear réimse leathan gnéithe

sna forálacha seo, lena n-áirítear rochtain ar an margadh, trédhearcacht, cearta tomhaltóirí, agus neamhspleáchas na n-údarás rialála, gan ach an beagán a lua.

I bhfianaise na reachtaíochta reatha agus an treo ginearálta atá faoin mbordradh atá faoi chomhdhlúthú an mhargaidh, is ceart an togra reatha a thuiscint mar chuid den iarracht leanúnach atá ar siúl chun comhdhlúthú agus feidhmiú éifeachtach mhargaí fuinnimh na hEorpa a áirithiú.

Cúis eile fós le gníomhaíocht is ea an t-éileamh a rinne Comhairle na hEorpa¹³ agus Parlaimint na hEorpa le gairid go gcríochnófaí an margadh fuinnimh Eorpach.

• Coimhdeacht

Tá gá leis na hathruithe atá á moladh ar fhorálacha an Rialacháin maidir le margáí an leictreachais, ar an Treoir maidir le rialacha comhchoiteanna do mhargadh inmheánach an leictreachais agus ar an Rialachán lena mbunaítear an Ghníomhaireacht um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh, chun an cuspóir maidir le margadh comhtháite inmheánach sa leictreachas don Aontas Eorpach a bhaint amach. Is rud é sin nach féidir a bhaint amach chomh héifeachtach céanna más ar an leibhéal náisiúnta a dhéantar. Mar a leagtar amach go mionsonraithe sa mheastóireacht a rinneadh ar na gníomhartha athmhúnlaithe reachtacha¹⁴, tá fianaise ann gur siocair moille i dtaca le margadh inmheánach leictreachais a chur chun feidhme é an cur chuige aonair náisiúnta, agus go n-eascraíonn as sin bearta rialála neamh-chomhoiriúnacha agus fo-optamacha, dúbailt gan ghá ar idirghabhálacha, agus moill i dtaca le mí-éifeachtúlachtaí sa mhargadh a cheartú. Ní féidir margadh inmheánach fuinnimh a bhaint amach, a chuirfeadh ar fáil do chách fuinneamh inbhuanaithe ar phraghas iomaíoch, ar bhonn rialacha bearnacha náisiúnta a bheith i bhfeidhm maidir le trádáil fuinnimh, le hoibriú na heangaí roinnte agus le caighdeánú áirithe ar tháirgí.

De thoradh an mhéadaithe ar a idirnasctha atá margáí an leictreachais san Aontas, ní mór comhordú níos dlúithe a bheith idir na gníomhaithe náisiúnta. Bíonn tionchar díreach ag idirghabhálacha náisiúnta ó thaobh cúrsaí beartais san earnáil leictreachais ar na Ballstáit béal dorais i ngeall ar an idirspleáchas fuinnimh agus ar idirnaisc eangach. Is i ndeacracht atá sé ag dul cobhsaíocht na heangaí gona hoibriú éifeachtach a áirithiú ar an leibhéal náisiúnta amháin mar gur dóichí an baol atá ann go dtarlódh éifeachtaí diúltacha trasteorann an méadú atá ag teacht ar an trádáil trasteorann, an úsáid atá á baint as an nginiúint dhíláráithe, agus an méadú atá tagtha ar rannpháirtíocht na dtomhaltóirí. Ní thig le haon stát feidhmiú go héifeachtach ar a chonlán féin agus, le himeacht aimsire, is suntasaí na hiarmhairtí a eascraíonn as gníomhaíocht aontaobhach. Bíonn feidhm ag an bprionsabal ginearálta sin i dtaca leis na bearta a tugadh isteach leis an togra reatha, i dtaca le trádáil fuinnimh, le hoibriú na heangaí agus le rannpháirtíocht éifeachtach na dtomhaltóirí nó eile.

Ó tharla gur minic tionchar eacnamaíoch nach beag ag saincheisteanna réigiúnacha comhchoiteanna dar dlite cinneadh comhordaithe ar na Ballstáit aonair, is léir ó thaithí an ama a caitheadh gur minic nach dtig leis an gcomhar deonach – cé gur úsáideach a leithéid i réimsí go leor den chomhar i measc na mBallstát – coimhlintí casta teicniúla, ag a mbíonn éifeachtaí

¹³ I bhFeabhra na bliana 2011, leag Comhairle na hEorpa de chuspóir roimpi an margadh inmheánach fuinnimh a chríochnú faoi 2014 agus an idirnasctha a fhorbairt ionas deireadh a chur faoi 2015 leis an aonrú eangaí a bhí ag gabháil de chuid de na Ballstáit. I Meitheamh na bliana 2016, d'iarr Comhairle na hEorpa freisin go mbeadh ann Straitéis Margaidh Aonair i dtaca le réimse an fhuinnimh, agus go ndéanadh an Coimisiún pleananna gníomhaíochta a mholadh agus a chur chun feidhme faoi 2018.

¹⁴ [OP please add link to Impact assessment – evaluation part].

dáileacha i measc na mBallstát, a shárú¹⁵. Tá teorainn gheografach leis na tionscnaimh dheonacha reatha, lena n-áirítear an Fóram Cúigthaobhach um Fhuinneamh, mar nach gcuimsítear leo ach cuid de mhargadh an leictreachais san Aontas Eorpach agus ar an ábhar nár ghá go gcuimseofaí leo na tíortha sin is neasa idirnasc dá chéile.

Féach an sampla nithiúil seo: d'fhéadfadh beartais neamhchomhordaithe náisiúnta maidir le prionsabail um tharaifí dáileacháin an margadh inmheánach a shaobhadh chomh mór sin go bhfágfaí seirbhísí stórála fuinnimh nó seirbhísí um ghiniúint dháilte taobh le dreasachtaí an-difriúla maidir le bheith rannpháirteach sa mhargadh. Ó tharla an trádáil trasteorann a dhéantar ar theicneolaíochtaí nua agus ar sheirbhísí fuinnimh ag móradh, tá luach nach beag ag gníomhaíocht ar leibhéal an Aontais Eorpaigh i dtaca lena áirithiú go mbeidh cothrom iomaíochta ann agus torthaí margaidh níos éifeachtúla le fáil ag cách lena mbaineann.

Táthar tar éis feidhm chomhordúcháin ACER a thabhairt chun oiriúna le forbairtí nua sna margaí fuinnimh, mar atá, gá níos mó a bheith le comhordú tráth a sreabhann níos mó fuinnimh ná mar is gnách trasna na teorann, agus teacht sa saol don ghiniúint fuinnimh ó RES-E luaineach. Tá ról mór ag na húdaráis neamhspleácha náisiúnta rialála i dtaca le maoirseacht rialála a dhéanamh ar an earnáil náisiúnta fuinnimh acu féin. Aon chóras a méadaíonn ar a idirspeáchas i measc na mBallstát i dtaca le hidirbhearta margaidh agus le hoibríocht chórais, is córas é a dteastaíonn maoirseacht rialála uaidh taobh thall dá theorainneacha féin. Is é ACER an comhlacht a bunaíodh chun maoirseacht rialála den chineál sin a chur ar fáil i gcás ina mbíonn níos mó ná dhá Bhallstát i gceist. Táthar tar éis príomhról ACER mar chomhordaitheoir ar ghníomhaíochtaí na rialálaithe náisiúnta a choinneáil slán: táthar tar éis líon teoranta inniúlachtaí breise a shannadh do ACER sna réimsí sin ina bhféadfadh cinnteoireacht bhearnach náisiúnta maidir le saincheistean a mbaineann tábhacht trasteorann leo a bheith ina siocair le fadhbanna nó le neamhréireachtaí sa mhargadh inmheánach. Mar shampla, i ngeall ar chruthú na lárionad oibríochtúil réigiúnach (LORanna) san [athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 maidir le Leictreachas arna mholadh ag COM(2016) 861/2], teastaíonn maoirseacht fornáisiúnta, nach mór gurb é ACER a dhéanfadh, ó tharla gur i roinnt Ballstát atá na LORanna suite. Ar an gcuma chéanna, ó tharla gur tugadh isteach measúnú comhordaithe uile-Aontais ar leordhóthanacht san [athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 maidir le Leictreachas arna mholadh ag COM(2016) 861/2], teastaíonn formheas rialála ar a mhodheolaíocht agus ar a ríomha, nach mór gurb é ACER a dhéanfadh, mar go mbeidh an measúnú sin le déanamh sna Ballstáit go léir.

Cé go dteastóidh breis foirne ó ACER mar gur sannadh dó na cúraimí nua sin, laghdófar ualach na n-údarás náisiúnta i ngeall ar ról comhordúcháin ACER, rud a fhágfaidh tuilleadh acmhainní riaracháin ar fáil ar an leibhéal náisiúnta. Leis an gcur chuige atá á mholadh, cuíchóireofar na nósanna imeachta rialála (e.g. trí fhormheas díreach, faoi chuimsiú ACER – seachas ocht gcinn fhichead d'fhormheasa éagsúla – a thabhairt isteach). A bhuí le forbairt chomhordaithe na modheolaíochtaí (e.g. i dtaca le measúnú ar leordhóthanacht), laghdófar ualach oibre na n-údarás náisiúnta agus seachnófar obair bhreise a eascraíonn as fadhbanna féideartha ar gníomhaíocht neamhailínithe rialála náisiúnta is cúis leo.

- **Comhréireacht**

Leis na roghanna beartais a chuimsítear sa Rialachán maidir le Leictreachas, sa Treoir maidir le Leictreachas, agus sa Rialachán maidir leis an nGníomhaireacht, féachtar le heagar an

¹⁵ Féach mar shampla an plé faoi bhainistiú ar phlódú san Eoraip Láir as eascair moill nár bheag (i dtaca le níos mó den chomhtháthú a thabhairt isteach sa mhargadh) ar an ábhar go raibh na leasanna náisiúnta ag teacht salach ar a chéile.

mhargaidh leictreachais a thabhairt chun oiriúna leis an sciar méadaitheach atá ag an nginiúint dhílártaí agus le forbairtí leanúnacha teicneolaíocha.

Dírithe ar an méid nach bhfuil déanamh dá uireasa má táthar chun an dul chun cinn riachtanach a bhaint amach i dtaca leis an margadh inmheánach, agus air sin amháin, atá na leasuithe atá á mbeartú, agus fágtar na hinniúlachtaí agus na freagrachtaí is tábhachtaí faoi na Ballstáit, na rialálaithe náisiúnta agus na gníomhaithe náisiúnta.

Arís agus arís eile, léiríodh sa Mheasúnú Tionchair nach raibh aon ghlacadh le roghanna a cheadódh comhchuibhiú níos forleithne, e.g. go mbeadh ann rialálaí neamhspleách fuinnimh amháin don Eoraip, oibreoir comhtháite amháin don chóras tarchurtha san Eoraip nó toirmisc shimplí ar idirghabhálacha stáit gan aon díolúine. Ina áit sin, is é aidhm an togra réitigh chothromaithe a bhaint amach nach dteorannaíonn ach an raon náisiúnta i dtaca le gníomhaíocht rialála i gcás inar léir gur mó buntáiste a bhainfidh an tomhaltóir as gníomhaíocht chomhordaithe.

Is é aidhm na roghanna beartais sin a glacadh cothrom iomaíochta a chruthú i measc na dteicneolaíochtaí giniúna uile agus saobhadh margaidh a bhaint ionas, *inter alia*, go bhféadfaidh foinsí fuinnimh in-athnuaite dul in iomaíocht ar comhchéim le chéile i margadh an fhuinnimh. Ina theannta sin, bheadh freagracht airgeadais ar rannpháirtithe uile an mhargaidh as an eangach a choinneáil ar cothrom. Déanfar aon bhacainn atá roimh sheirbhísí a thugann solúbthacht don eangach, amhail seirbhísí freagartha éilimh, a bhaint. Leis na bearta sin, féachtar freisin le margadh gearrthéarmach níos leachtaí a chruthú ionas go mbeidh luaineacht phraghsála in ann léargas fírinneach a thabhairt ar theirce, agus in ann dreasachtaí leordhóthanacha a thairiscint ar mhaithe le heangach sholúbtha a bheith ann.

Ar leibhéal an mhargaidh mhiondíola, spreagfar na Ballstáit le deireadh a chur freisin, de réir a chéile, le bratrialáil phraghsála, agus ar an gcéad ásc leis an bpraghsáil faoi bhun costais. Is féidir tomhaltóirí leochaileacha a chosaint le rialáil phraghsála eatramhach. D’fhonn cur leis an iomaíochas, cuirfear srian ar tháillí scortha conartha a úsáid mar dhreasacht dóibh siúd arb áil leo imeacht ó sholáthróir amháin chuig soláthróir eile. Ar an gcuma chéanna, áiritheofar le prionsabail ardleibhéil go mbeidh billí soiléir agus sothuigthe, agus tabharfar rochtain neamh-idirdhealaitheach ar shonraí tomhaltóirí; déanfar sin go léir faoi chuimsiú forálacha ginearálta an phríobháideachais.

I gcomhréir leis an bhforbairt atá tagtha ar an trádáil trasteorann leictreachais agus leis an gcomhtháthú atá ag teacht, de réir a chéile, ar an margadh, glacfar an creat institiúideach, rud atá ag teacht leis as ngá atá le comhar breise rialála agus le cúraimí nua. Leagfar cúraimí breise ar ACER, go háirithe i dtaca le hoibriú réigiúnach an chórais fuinnimh, ach caomhnófar ról lárnach na rialálaithe náisiúnta i dtaca le rialáil fuinnimh.

Táthar tar éis na roghanna ar fad a mheas go mion maidir le comhlíonadh na gceanglas um chomhréireacht, sa Mheasúnú Tionchair a ghabhann leis an togra. Is ceart a thabhairt faoi deara anseo gur comhréiteach idir tionscnaimh a forbraíodh ón mbun aníos agus stiúradh an mhargaidh ón mbarr anuas iad na beartais atá á moladh. De ghrá na comhréireachta, ní ghlacann na bearta in aon slí ról na rialtas náisiúnta, na n-údarás náisiúnta rialála, ná na n-oibreoirí córais tarchurtha i dtaca le feidhmeanna criticiúla a chur i gcrích. Go deimhin, is é a mhalairt atá i gceist mar go spreagtar na rialálaithe náisiúnta chun teacht le chéile ar shlí níos éifeachtúla ar bhonn réigiúnach, go foirmiúil agus go neamhfhoirmiúil, chun aghaidh a thabhairt – ar scála atá ar comhchuimse le scála na faidhbe – ar shaincheistean a eascraíonn as bainistiú an chórais leictreachais.

Ní formheas ar chur chuige ‘an chomhchuibhithe iomláin’ atá i gceist mar sin ach a mhalairt: is é aidhm na mbeart cothrom iomaíochta a chruthú do gach gníomhaí margaidh, go háirithe

nuair is taobh thall de na teorainneacha náisiúnta a bhíonn na deiseanna margaidh. I ndeireadh thiar, ní mór caighdeánú áirithe a dhéanamh ar na rialacha agus ar na táirgí chun go mbeadh trádáil éifeachtúil trasteorann ann; dá mba iad na Ballstáit aonair féin agus na rialálaithe agus iad ag gníomhú astu féin a dhéanfadh gach cinneadh maidir le hoibriú na heangaí, thiocfadh as sin torthaí fo-optamacha margaidh. Is léir ón taithí a fuarthas ag foirmiú agus ag glacadh rialach maidir le trádáil agus gréasán comónta (na “Cóid Ghréasáin” agus na “Treoirlínte” mar a thugtar orthu) ón Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh in 2009 go n-eascaíonn breisluach soiléir as rialálaithe agus údarais náisiúnta a theacht chun boird chun rialacha agus modheolaíochtaí comónta a chomhaontú, i dtaca le prionsabail ardleibhéil agus theicniúla.

Tá bearna iomaíochais ann idir na margaí miondíola agus mórdhíola, agus an bhearna sin ag méadú, ó tharla na margaí miondíola fós ar gcúl i dtaca le tairiscint seirbhíse agus le buntáistí sofheicthe a thabhairt do thomhaltóirí. Trí fhaireachán a dhéanamh ar an tearcrochtain fuinnimh, ar an trédhearcacht agus soiléire an eolais a thugtar do thomhaltóirí mar aon leis an rochtain ar shonraí, ní chuirfidh na bearta atá á moladh srian míchuí ar na sainchumais náisiúnta.

- **Rogha na hionstraime dlí**

Leasófar, leis an togra seo, na príomhghníomhartha dlíthiúla a bhí sa Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh. Orthu sin, tá an Rialachán maidir le Leictreachas (Uimh. 714/2009) agus an Treoir maidir le Leictreachas (Uimh. 2009/72/CE), mar aon leis an Rialachán lena mbunaítear ACER (Uimh. 713/2009). Má chinntear na gníomhartha réamhráite a athmhúnlú, cuirfear leis an tsoiléireacht dhlíthiúil. Bhí an baol ann nár leor gníomh leasaitheach chun aghaidh a thabhairt ar thacar leathan forálacha nua. Fágann an ionstraim a roghnaíodh, ar forbairt nádúrtha í ar an reachtaíocht reatha, nach mór athbhreithniú a dhéanamh ar na rialacha atáthar tar éis a ghlacadh agus a chur chun feidhme cheana féin.

3. TORTHAÍ Ó MHEASTÓIREACHTAÍ EX POST, Ó CHOMHAIRLIÚCHÁIN LEIS NA PÁIRTITHE LEASMHARA AGUS Ó MHEASÚNUITHE TIONCHAIR

- **Meastóireachtaí *ex post*/seiceálacha oiriúnachta ar an reachtaíocht atá ann cheana**

Tá seirbhísí an Choimisiúin tar éis measúnú a dhéanamh ar cé mar a d'éirigh leis an gcreat dlíthiúil reatha (An Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh) de réir cúig chritéar socraithe: ábharthacht, éifeachtacht, éifeachtúlacht, comhleanúnachas agus breisluach AE. Rinneadh measúnú, ar leith, mar aon leis an Measúnú Tionchair, agus cuireadh torthaí an chéad mheasúnaithe san áireamh sa chuid sin den Mheasúnú Tionchair inar pléadh sainaitheant na faidhbe.

De réir an mheasúnaithe, tá éirithe leis an Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh, ar an iomlán, an t-iomaíochas a mhéadú agus bacainní roimh an iomaíochas trasteorann i margaí an leictreachais a bhaint. D'eascair as forfheidhmiú gníomhach na reachtaíochta torthaí dearfacha do mhargaí an leictreachais agus do thomhaltóirí; maidir leis na margaí, tá siad níos comhtháite ar an iomlán ach níl siad chomh dlúite agus a bhí in 2009. I gcás na margaí miondíola, is fearr cás an tomhaltóra i dtaca leis na margaí fuinnimh i ngeall ar na cearta nua a tugadh do thomhaltóirí mar chuid den Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh.

Bíodh is gur éirigh go maith leis na rialacha a bhí sa Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh, tá siad fós teoranta i roinnt réimsí, ar an leibhéal mórdhíola agus ar an leibhéal miondíola. Ar an iomlán, léirítear sa mheasúnú go bhféadfaí cuid mhaith a bhaint amach fós ach creat an eagair margaidh a fheabhsú, mar is léir ón mbuntáiste nár baineadh fós as an leas ginearálta agus ó

na sochair atá ar fáil do thomhaltóirí. Ar leibhéal na margaí mórdhíola, is ann fós do bhacainní roimh an trádáil trasteorann agus is annamh a bhaintear lánúsáid as acmhainneachtaí na n-idirnascairí. Is é is cúis leo sin, *inter alia*, comhar neamhleor a bheith ann idir oibreoirí na n-eangacha náisiúnta agus na rialálaithe maidir le húsáid na n-idirnascairí a chomhroinnt. I gcásanna go leor, tá dearcaí náisiúnta na bpáirtithe atá i gceist fós ina mbacainn roimh réitigh éifeachtacha trasteorann agus ina gcúis, i ndeireadh thiar thall, le srian a chur ar shreafaí trasteorann, ar sreafaí iad a thabharfadh buntáiste uatha murach sin. Ní mar a chéile atá an scéal ó mhargadh go margadh ná ó chreat ama go creat ama, agus ní hionann an comhtháthú sna margaí lá roimh ré, ionlae, agus cothromaithe.

Maidir leis na margaí miondíola, d'fhéadfaí an-fheabhas a chur ar an bhfeidhmíocht iomaíochais. Ar chúiseanna neamh-mhargaidh, is mór fós idir praghas an leictreachais ó Bhallstát go Ballstát, agus tá an praghas a íocann teaghlaigh ardaithe de réir a chéile i ngeall ar an méadú atá tagtha ar mhuirir dho-chonspóide le blianta beaga anuas; orthu sin, tá muirir ghréasáin, cánacha agus dleachtanna. Maidir le cosaint tomhaltóirí, fágann an t-ardú atá ag teacht ar an tearcrochtain fuinnimh, agus easpa soiléireachta maidir le cé mar is fearr dul i ngleic le leochaileacht na dtomhaltóirí agus leis an tearcrochtain fuinnimh, fágann siad sin moill ar mhargadh inmheánach an fhuinnimh a dhoimhniú a thuilleadh. Ní beag an chonstaic airgeadais roimh rannpháirtíocht na dtomhaltóirí na táillí scortha conartha a ghearrtar orthu siúd a imíonn ó sholáthróir amháin chuig soláthróir eile. Ina theannta sin, tugann líon ard na ngearán billeála¹⁶ le fios go bhfuil scóip ann fós chun an inchomparáideacht agus an tsoiléireacht maidir le heolas billeála a fheabhsú.

Chomh maith leis na heasnaimh atá ann i dtaca le cuspóirí an Tríú Pacáiste maidir leis an bhFuinneamh, tá tacar nua de dhúshláin anois ann nár tuaradh agus an Tríú Pacáiste á ullmhú. Orthu siúd, mar a luadh thuas, tá an méadú an-mhór atá tagtha ar fhoinsí in-athnuaite na giniúna leictreachais, an méadú atá tagtha ar idirghabhálacha stáit i margaí an leictreachais ar chúiseanna a bhaineann le cinnteacht an tsoláthair, agus na hathruithe atá ag tarlú ó thaobh na teicneolaíochta de. Tá siad siúd tar éis athruithe móra a fhágáil ar an mbealach a bhfeidhmíonn na margaí, go mór mór le cúig bliana anuas, agus a bheith ina gcúis maolaithe ar an éifeacht dhearfa a bhí ag na leasuithe ar thomhaltóirí, mar aon le hacmhainneacht neamhshaothraithe nár baineadh fós as an nuachóiriú. Fágann sin go bhfuil bearna anois sa reachtaíocht reatha maidir le cé mar is ceart déileáil leis na forbairtí sin.

I gcomhréir le toradh an mheasúnaithe agus an Mheasúnaithe Tionchair, is é aidhm an togra reatha an bhearna sin a líonadh agus creat cumasúcháin a sholáthar lena léireofaí na forbairtí teicneolaíocha atá tarlaithe san earnáil tráth a bhfuil na córais fuinnimh atá againn ag druidim le samhlacha nua táirgeachta agus tomhaltais.

- **Comhairliúcháin leis na páirtithe leasmhara**

Agus an togra reatha á ullmhú, chuir an Coimisiún roinnt comhairliúchán poiblí á ndéanamh. Tugadh cuireadh do shaoránaigh an Aontais Eorpaigh agus d'údarais na mBallstát, do rannpháirtithe i margadh an fhuinnimh gona gcomhlachais, chomh maith le geallsealbhóirí ábhartha eile, lena n-áirítear FBManna agus tomhaltóirí fuinnimh.

¹⁶ An Coimisiún Eorpach (2016), 'An Dara Staidéar ar Mhargadh na dTomhaltóirí maidir le feidhmiú mhargaí miondíola an leictreachais do thomhaltóirí san Aontas Eorpach',

Díreofar go sonrach ar thrí cinn de na comhairliúcháin gona dtorthaí:

1) Saincheisteanna a bhaineann le leordhóthanacht acmhainne a bhí mar ábhar comhairliúcháin¹⁷ ag an gcomhairliúchán poiblí a rinneadh idir 15 Samhain 2012 agus 7 Feabhra 2013, faoi mar atá le léamh in *"Comhairliúchán maidir le leordhóthanacht giniúna, sásraí acmhainne, agus an margadh inmheánach sa leictreachas"*. Ba é a aidhm sin tuairimí na ngeallsealbhóirí a fháil maidir le leordhóthanacht acmhainní agus cinnteacht an tsoláthair leictreachais a áirithiú sa mhargadh inmheánach.

148 freagra a cuireadh faoi bhráid an chomhairliúcháin – ó chomhlachtaí poiblí, ón tionscail féin (idir tháirgeoirí agus thomhaltóirí) agus ó lucht léinn. Tá cairt mhionsonraithe de na freagraí le fáil ar líne¹⁸, mar aon leis na freagraí aonair agus achoimre ar thorthaí an chomhairliúcháin¹⁹.

2) Rinneadh comhairliúchán poiblí maidir le margaí miondíola an leictreachais agus leis na tomhaltóirí deiridh²⁰ idir 22 Eanáir 2014 agus 17 Aibreán 2014. 237 freagra a fuair an Coimisiún ar an gcomhairliúchán; ó sholáthróirí fuinnimh a tháinig thart ar 20% de na haighneachtaí, 14% ó na DSOanna, 7% ó eagraíochtaí tomhaltóirí, agus 4% ó na húdaráis náisiúnta rialála. Ghlac líon mór saoránach páirt sa chomhairliúchán freisin. Tá achoimre iomlán ar na freagraí le fáil ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin²¹.

3) Rinneadh comhairliúchán fairsing poiblí²² maidir le heagar nua don mhargadh fuinnimh idir 15 Iúil 2015 agus 9 Deireadh Fómhair 2015.

320 freagra a fuair an Coimisiún ar an gcomhairliúchán sin. Ó chomhlachais náisiúnta nó uile-Aontais de chuid an tionscail a tháinig thart ar 50% de na haighneachtaí. Ó ghnólachtaí atá gníomhach in earnáil an fhuinnimh féin a tháinig 26% de na freagraí (soláthróirí, idirghabhálaithe, tomhaltóirí) agus ó oibreoirí gréasáin a tháinig 9%. Fuarthas aiseolas freisin ó 17 de na rialtais náisiúnta agus ó roinnt de na húdaráis náisiúnta rialála. Ghlac líon mór saoránach mar aon le forais acadúla páirt sa chomhairliúchán freisin. Tá cur síos mionsonraithe ar thuairimí na ngeallsealbhóirí maidir le gach ceann de na roghanna beartais le fáil sa Mheasúnú Tionchair a ghabhann leis an tionscnamh reachtach.

- **Bailiú agus úsáid saineolais**

Is bunaithe ar chnuasach mór ábhair (féach na tagairtí fonóta sa mheasúnú tionchair) a ullmhaíodh an rialachán atá á bheartú agus an Measúnú Tionchair a ghabhann leis. Orthu sin,

¹⁷ An Coimisiún Eorpach (2012) 'Comhairliúchán maidir le leordhóthanacht giniúna, sásraí acmhainne, agus an margadh inmheánach sa leictreachas'
https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf

¹⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

¹⁹ An Coimisiún Eorpach (2012) Comhairliúchán maidir le leordhóthanacht giniúna, sásraí acmhainne, agus an margadh inmheánach sa leictreachas
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>

²⁰ An Coimisiún Eorpach (2014) Comhairliúchán maidir leis an margadh miondíola fuinnimh
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

²¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

²² An Coimisiún Eorpach (2015) Comhairliúchán maidir le Dearadh nua don Mhargadh Fuinnimh COM (2015) 340 final <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>

tá 30 staidéar agus uirlisí samhaltaithe, a rinne páirtithe neamhspleácha seachtracha, den chuid is mó, darb aidhm roghanna sonracha de chuid an togra reatha a mheas. Tá liosta iomlán díobh seo le fáil in Iarscríbhinn V a ghabhann leis an Measúnú Tionchair. Cuimsítear sna staidéir sin raon modheolaíochtaí, agus aird ar leith ar mheastacháin chainníochtúla ar anailísí eacnamaíocha agus sóisialta ar na costais is tairbhe.

Ina theannta sin, rinne an Coimisiún fiosrúchán earnála maidir leis na sásraí náisiúnta acmhainne agus cuireadh torthaí eatramhacha an fhiosrúcháin sin san áireamh agus an togra reatha á ullmhú²³. Is breis iad torthaí na staidéar sin ar an aiseolas fairsing a fuarthas ó na geallsealbhóirí (mar a tuairiscíodh thuas), rud a fhágann go bhfuil, ar an iomlán, foras maith fianaise ag an gCoimisiún ar a mbunóidh sé na tograí reatha.

• **Measúnú tionchair**

Bhí an Measúnú Tionchair mar thaca leis na bearta uile arna mbeartú. Thug an Bord um Ghrinnscrúdú Rialála tuairim dhearfach uaidh, an 7 Samhain 2016. Leagtar amach in Iarscríbhinn I a ghabhann leis an Measúnú Tionchair an dóigh inar cuireadh san áireamh na tuairimí a nocht an Bord um Ghrinnscrúdú Rialála.

Rinneadh riar roghanna beartais maidir le gach fadhb a sainíodh a scrúdú sa Mheasúnú Tionchair. Liostaítear anseo na tacair fadhbanna sin maille leis an bealaí malartacha idirghabhála:

An tEagar Margaidh a thabhairt chun oiriúna leis an ardú atá tagtha ar úsáid foinsí in-athnuaite agus le forbairtí teicneolaíochta:

Moladh sa Mheasúnú Tionchair go ndéanfaí na rialacha reatha margaidh a fheabhsú chun cothrom iomaíochta a chruthú i measc na dteicneolaíochtaí agus na n-acmhainní giniúna go léir trí gach saobhadh reatha ar an margadh a bhaint. Téitear i ngleic ann le rialacha a dhéanann idirdhealú idir acmhainní agus a theorannaíonn nó a thacaíonn le rochtain ar an eangach leictreachais a thabhairt do theicneolaíochtaí áirithe. Ina theannta sin, leagfaí freagracht airgeadais ar gach rannpháirtí margaidh as míchothromaíochtaí a tharlódh san eangach agus d'íocfaí as gach acmhainn faoi choinníollacha comhionanna ar an margadh. Bhainfí gach bacainn a bheadh roimh fhreagairt don éileamh. Neartódh an rogha a roghnaíodh na margáí gearrthéarmacha trí iad a thabhairt níos gaire do dhálaí fíor-ama ar mhaithe leis an deis is fearr a sholáthar chun freastal ar riachtanais na solúbthachta agus trí na margáí cothromaithe a dhéanamh níos éifeachtúla. Ar chuid den rogha a rinneadh, tá bearta ba chuidiú chun gach acmhainn sholúbtha dháilte a bhaineann leis an nginiúint, leis an éileamh, agus leis an stóráil, a thabhairt isteach sa mhargadh de bhíthin dreasachtaí cearta, mar aon le creat margaidh a d'oirfeadh ní b'fhearr dóibh agus le bearta a thabharfadh ugach do DSOanna.

Ní raibh aon ghlacadh le cur chuige neamhrialála mar gur beag scóip a bheadh ag a leithéid chun an margadh a fheabhsú agus cothrom iomaíochta a áirithiú i dtaca le hacmhainní. Go deimhin, teoranta atá creat rialála an Aontais Eorpaigh, ina riocht reatha, sna réimsí ábhartha, sin nó ní ann dó i dtaca le réimsí eile. Anuas air sin, measadh nár leor an comhchuibhiú ná an chinnteacht a thabharfadh an comhar deonach don mhargadh. Ar an gcuma chéanna, ní raibh aon ghlacadh leis an rogha maidir le comhchuibhiú iomlán ar rialacha an mhargaidh mar go raibh an baol ann go sáródh na hathruithe prionsabail de chuid na comhréireachta agus nach mbeadh aon ghá leo, ar an iomlán, i bhfianaise riocht reatha mhargáí fuinnimh na hEorpa.

²³

Tuarascáil Eatramhach ar an bhFiosrúchán Earnála ar shásraí acmhainne, C(2016) 2107 final.

Aghaidh a thabhairt ar infheistíochtaí sa ghiniúint thodhchaíoch agus ar shásraí neamhchomhordaithe acmhainne

Rinneadh measúnú ar roghanna éagsúla beartais a raibh níos mó i gceist leo ná an cás bunlíne. Bhí leibhéil éagsúla den ailíniú agus den chomhordú i measc na mBallstát ar leibhéal an Aontais Eorpaigh i gceist leis na roghanna éagsúla sin, mar aon le leibhéil éagsúla i dtaca leis an spleáchas a bheadh ag na rannpháirtithe margaidh ar íocaíochtaí ó mhargadh an fhuinnimh.

Is é an toradh a bheadh ar an rogha maidir le ‘margadh taobh le fuinneamh’, mar a thugtar air, go ndéanfaí margáí na hEorpa a fheabhsú agus a idirnascadh sách mór go mbeadh ann na comharthaí praghsála ba ghá chun infheistíochtaí in acmhainní nua agus sna háiteanna cearta a spreagadh. Ina leithéid sin de chás, ní theastódh aon sásraí acmhainne feasta.

Faoi rogha sin, tacaítear leis an gcás ina mbeadh an ‘margadh taobh le fuinneamh’, ach ní dhiúltaítear don fhéidearthacht faoina bhféadfadh na Ballstáit sásraí acmhainne a úsáid ar an gcoinníoll go mbunófaí iad sin ar shásra measúnúcháin comhroinnte maidir le leordhóthanacht acmhainne a chuirfí ar siúl le trédhearcacht iomlán faoi choimirce ENTSO-E agus ACER agus a bheadh i gcomhréir le gnéithe comhchoiteanna deartha a bhaineann le comhoiriúnacht níos fearr a bheith idir na sásraí náisiúnta acmhainne agus an comhar comhchuibhithe trasteorann. Is breis atá sa rogha seo ar Threoirlínte an Choimisiúin Eorpaigh maidir le Státchabhair do Chosaint an Chomhshaoil agus don Fhuinneamh 2014-2020, mar aon leis an bhFiosrúchán Earnála maidir le sásraí acmhainne.

Ní raibh aon ghlacadh le cur chuige neamhrialála mar nach bhfuil na forálacha atá i reachtaíocht an Aontais Eorpaigh cheana féin sách soiléir ná sách docht le dul i ngleic leis na dúshlán atá le sárú ag córas leictreachais na hEorpa. Anuas air sin, tá an baol ann nach dtiocfaidh den chomhar deonach dóthain den chomhchuibhiú i measc na mBallstát ná den chinnteacht i dtaca leis an margadh. Tá gá le reachtaíocht sa réimse seo chun dul i ngleic leis na saincheistanna ar dhóigh chomhsheasmhach. Ó tharla go raibh sí neamhréireach, níor glacadh leis an rogha, arna bunú ar mheasúnuithe leordhóthanachta giniúna ar leibhéal réigiúnach nó uile-Eorpach, lena gcaithfeadh gach Ballstát sásraí acmhainne a chur ar fáil ar bhonn éigeantach.

Tearcfheidhmíocht na Margáí Miondíola: imlonnú fadálach agus leibhéil ísle seirbhíse

Mar chuid den rogha sin ar glacadh léi, cuirfeadh na Ballstáit deireadh, de réir a chéile, leis an mbratrialáil phraghsála faoi spriocdháta a leagfaí síos i reachtaíocht de chuid an Aontais Eorpaigh, agus is leis an bpraghsáil faoi bhun costais a thosófaí ar an gcéad ásc. Leis an rogha seo, is féidir rialáil phraghsála eatramhach a úsáid i gcás tomhaltóirí leochaileacha. D’fhonn cur le rannpháirtíocht na dtomhaltóirí, cuirfear teorainn le húsáid táillí scortha conartha. Cuirfidh na húdaráis náisiúnta uirlis deimhniúcháin chun feidhme, rud a chothóidh muinín na dtomhaltóirí as suíomhanna gréasáin comparáide. Ina theannta sin, áiritheofar go mbeidh billí soiléir agus sothuigte de bhíthin prionsabail ardleibhéil agus íosccheanglais inneachair. Tá ceangal ar na Ballstáit freisin faireachán a dhéanamh ar líon na dteaghlach atá buailte ag an tearcrochtain fuinnimh. Ar deireadh, ionas go bhféadfaidh iontrálaithe nua agus gnólachtaí a chuireann seirbhísí fuinnimh ar fáil seirbhísí nua a fhorbairt, áirithítear go mbeidh rochtain neamh-idirdhealaitheach ar shonraí tomhaltóirí ann.

Ar na roghanna eile a measadh ach nár glacadh leo, bhí comhchuibhiú iomlán ar an reachtaíocht maidir le tomhaltóirí mar aon le coimircí iomadúla do thomhaltóirí; díolúine maidir le praghasrialáil arna sainmhíniú ar leibhéal an Aontais Eorpaigh de réir tairseach tomhaltais nó tairseach praghsála; samhail chaighdeánach láimhseála sonraí a chur i bhfeidhm agus an fhreagracht a leagan ar ghníomhaire neodrach margaidh amhail OCT; cosc a chur ar gach táille imeachta lena n-áirítear táillí scortha conartha, agus comhchuibhiú a dhéanamh, go

pointe áirithe, ar inneachar billí fuinnimh. Agus ar deireadh, tugtar isteach creat de chuid an Aontais Eorpaigh lena ndéanfar faireachán ar an tearcrochtain fuinnimh trí bhíthin suirbhé ar an éifeachtúlacht fuinnimh a dhéanfaidh na Ballstáit ar an stoc tithíochta, mar aon le bearta coiscitheacha ar mhaithe le díscor a chosc. Ní raibh aon ghlacadh le haon cheann de na roghanna seo i bhfianaise phrionsabail na coimhdeachta agus na comhréireachta. Mórán gach geallsealbhóir dár thug tuairim uaidh, níor meas sé gur den chéill ach oiread cloí leis an *status quo*.

An creat institiúideach a fheabhsú agus ról na Gníomhaireachta

Is aidhm de chuid chreat institiúideach an Tríú Pacáiste maidir leis an Leictreachas an comhar a chur chun cinn i measc na n-údarás náisiúnta rialála agus i measc na n-oibreoirí córais tarchurtha freisin. Ó bunaíodh iad, tá ACER agus ENTSOs tar éis ról lárnach a imirt i dtaca le margadh inmheánach feidhmiúil fuinnimh a bhaint amach. Ach fágann na forbairtí is déanaí ar mhargaí fuinnimh na hEorpa atá á meas sa Mheasúnú Tionchair agus na tograí a lean maidir le hEagar Nua Margaidh, fágann siad nach mór an creat institiúideach a oiriúnú. Ina theannta sin, ó cuireadh an Tríú Pacáiste chun feidhme, táthar tar éis aird a dhíriú ar réimsí a d'fhéadfaí a fheabhsú i dtaca leis an gcreat is infheidhme do ACER agus do ENTSO. Maidir leis na roghanna sin a measadh i dtaca leis an gcreat institiúideach a leasú, ní raibh aon ghlacadh leis an ngnó mar is gnách mar go dtiocfadh de sin easnaimh sa rialáil agus san fhaireachas margaidh, rud atá ag teacht leis na forálacha a tugadh isteach in áiteanna eile sa togra seo i dtaca le margaí atá i mbéal a mbeirthe, agus atá ag teacht chomh maith leis an dul chun cinn leanúnach atá ar siúl ar leibhéal an Aontais Eorpaigh i dtaca le reachtaíocht thánaisteach.

Rinneadh cur chuige neamhrialála a mheas freisin i.e. ‘forghníomhú níos tréine’ agus comhoibriú aontaitheach gan aon bhearta breise nua lena n-oiriúnófaí an creat institiúideach. Cuid den fhorghníomhú feabhsaithe ar reachtaíocht atá ann cheana is ea cur chun feidhme leanúnach an Tríú Pacáiste agus cur chun feidhme iomlán na gcód agus na dtreoirlínte gréasáin – a bhfuil cur síos orthu faoin rogha ‘gnó mar is gnách’ – mar aon le forghníomhú níos tréine. Ach níor leor forghníomhú níos tréine ann féin le feabhas a chur ar an gcreat institiúideach reatha.

Measadh freisin an rogha reachtach lena ndéanfaí, a mhórán nó a bheagán, rialálaí uile-Eorpach as ACER ach ní raibh aon ghlacadh leis an rogha sin. Ionas go bhféadfadh an Gníomhaireacht a leithéid de ról a imirt, chaithfí cur go mór le buiséad agus le foireann ACER mar go dteastódh dlús mór saineolaithe sa Gníomhaireacht chun a leithéid a bhaint amach. Dhealródh sé freisin gurb iomchuí páirteachas na rialálaithe náisiúnta i nós imeachta cinnteoireachta na Gníomhaireachta a choinneáil slán agus gan fáil réidh le cinnteoireacht chórasach tromlaigh arna déanamh ag na rialálaithe náisiúnta ar mhaithe le cinnteoireacht arna déanamh ag an stiúthóir amháin.

Measadh, dá bhrí sin, roghanna reachtacha chun ACER a fheabhsú ar bhonn an chreata reatha. Leis an rogha sin ar glacadh léi sa Mheasúnú Tionchair, is féidir creat institiúideach an Aontais Eorpaigh a thabhairt chun oiriúna le fíor-staid nua an chórais leictreachais. Leis an rogha sin freisin, téitear i ngleic leis an ngá atá anois le breis den chomhar réigiúnach agus téitear i ngleic leis na heasnaimh reatha agus oirchilleacha atá i margadh an fhuinnimh, rud dá dtiocfaidh an tsolúbthacht, a bhuí le cumasc den chur chuige ón mbun aníos agus ó bharr anuas.

Ina theannta sin, d'fhonn an bhearna reatha atá sa reachtaíocht maidir le feidhmeanna rialála na n-údarás náisiúnta rialála ar an leibhéal réigiúnach a leigheas, leagfaí amach i dtionscnaimh bheartais na rogha seo creat solúbtha rialála réigiúnach a chuirfeadh leis an gcomhordú agus le cinnteoireacht réigiúnach na n-údarás náisiúnta rialála. Thabharfaí isteach

faoin rogha seo córas don chinnteoireacht chomhordaithe réigiúnach agus don mhaoirseacht a dhéanadh údaráis náisiúnta rialála an réigiúin (LORanna agus eile ag eascairt as na tionscnaimh atá beartaithe don eagar nua margaidh) agus a thabharfadh ról do ACER i dtaca le leas an Aontais Eorpaigh a chosaint.

Cearta bunúsacha

D'fhéadfadh sé go mbeadh tionchar ag an togra reatha ar thacar de na cearta bunúsacha a bunaíodh i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, go háirithe: meas ar shaol an teaghlaigh agus ar an saol príobháideach (Airteagal 7), sonraí pearsanta a chosaint (Airteagal 8), an ceart chun neamh-idirdhealaithe (Airteagal 21), an ceart chun cúnamh sóisialta (Airteagal 34), an ceart chun seirbhísí um leas ginearálta eacnamaíoch (Airteagal 36), an ceart chun ardleibhéal cosanta comhshaoil (Airteagal 37), agus an ceart chun leigheas éifeachtach (Airteagal 47 den Chairt).

Tugtar aghaidh ar an tionchar sin go háirithe le tacar forálacha a bhaineann le cosaint an tomhaltóra, leis an tearcrochtain fuinnimh, le cosaint custaiméirí leochaileacha, le rochtain ar leas ginearálta eacnamaíoch, agus le cosaint sonraí agus príobháideachais.

Tá achoimre ar an Measúnú Tionchair le fáil ar shuíomh gréasáin an Choimisiúin²⁴, maille le tuairim dhearfach an Bhoird um Ghrinnschrúdú Rialála.

• **Oiriúnacht rialála agus simpliú**

Thiocfadh leis an togra an t-ualach riaracháin a mhéadú cé gur méadú teoranta a bheadh ann. Mar shampla, dá dtabharfaí isteach cothrom iomaíochta ionas go bhféadfadh na teicneolaíochtaí uile rannpháirt iomlán a ghlacadh sna margaí fuinnimh, chaithfeadh na teicneolaíochtaí sin cloí le tacar de cheanglais maidir le comhréireacht mhargaidh, rud a ghinfeadh tuilleadh riaracháin.

Na bearta sin lena bhfuil súil leachtacht agus comhtháthú na margaí leictreachais a fheabhsú, d'fhéadfaidís freisin tionchar gearrthéarmach a imirt ar ghnólachtaí ó tharla go gcaithfidís siúd dul i mbun oiriúnaithe i bhfianaise socruithe nua a bheith ann i dtaca le trádáil an fhuinnimh. Ach meastar na bearta sin a bheith beag bídeach i gcomórtas leis an gcás bunlíne (faoi nach ndéanfaí aon rud) mar go sáródh an leas eacnamaíoch a thiocfadh den athchóiriú aon atheagar gearrthéarmach nó fadtéarmach riaracháin.

Ar an gcuma chéanna, ní mór do na húdaráis náisiúnta rialála dlús a chur lena n-iarrachtaí maoirseachta margaidh, ionas iomaíochas éifeachtúil a áirithiú agus cosaint tomhaltóirí a ráthú, má táthar le deireadh a chur de réir a chéile le praghsáil rialaithe ar leibhéal na mBallstát. D'fhéadfaí a dtionchar siúd a fhritháireamh ach rannpháirtíocht níos mó a bheith ag na tomhaltóirí, rud a chothódh an t-iomaíochas sa mhargadh, dar ndóigh.

Ginfidh réimse na ngníomhaíochtaí a bheidh le déanamh faoin leagan amach nuashonraithe institiúideach tacar nua de cheanglais rannpháirtíochta, ar leibhéal an riaracháin, do na rialálaithe náisiúnta agus na hoibreoirí tarchurtha. Áirítear leis na ceanglais sin rannpháirtíocht in ACER agus sa nós imeachta cinnteoireachta chun teacht ar chomhaontú maidir le sásraí agus cleachtais chun fuinneamh a thrádáil gan stró ar an teorainn.

Tá measúnú mionsonraithe i dtaca leis an tionchar riaracháin agus eacnamaíoch a bheidh aige seo ar ghnólachtaí agus ar údaráis áitiúla i dtaca le gach ceann de na roghanna beartais a measúnaíodh le fáil i gcaibidil 6 den Mheasúnú Tionchair.

²⁴

[Oifig na bhFoilseachán: cuir isteach nasc chuig an Measúnú Tionchair]

4. IMPLEACHTAÍ BUISÉADACHA

Maidir le tionchar buiséadach an togra atá sa phacáiste seo, baineann sé le hacmhainní na Gníomhaireachta um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh (ACER) a bhfuil cur síos déanta orthu sa Ráiteas Airgeadais Reachtach a ghabhann leis an togra ón gCoimisiún maidir le hathmhúnlú ar an Rialachán lenar bunaíodh ACER. I mbeagán focal, na cúraimí nua a leagtar ar ACER, go háirithe i dtaca le measúnú ar an acmhainn chórais agus le bunú na Lárionad Oibríochtúla Réigiúnach, ní mór go dtabharfaí isteach sa Gníomhaireacht, de réir a chéile, suas le 18 FTE breise in 2020, chomh maith leis na hacmhainní airgeadais chomhfhreagracha.

5. EILIMINTÍ EILE

- **Pleananna cur chun feidhme, agus socruithe faireacháin, meastóireachta agus tuairiscithe**

Déanfaidh an Coimisiún maoirseacht ar na Ballstáit agus ar ghníomhaithe eile i dtaca lena dtrasuí agus lena gcomhréireacht i leith na mbeart a ghlacfar ar deireadh, agus glacfadh sé bearta feidhmiúcháin, de réir mar a theastódh a leithéid. Ina theannta sin, mar a rinneadh cheana féin agus an Tríú Pacáiste maidir le Fuinneamh á chur chun feidhme, cuirfidh an Coimisiún doiciméid teorach ar fáil mar chúnamh leis na bearta a glacadh a chur chun feidhme.

I dtaca le críocha faireacháin agus cur chun feidhme, beidh tacaíocht le fáil ag an gCoimisiún ó ACER. Áirítear leis na forálacha atá sa tionscnamh reatha tuairisciú bliantúil na Gníomhaireachta agus na measúnóireachtaí comhthreomhara ón gCoimisiún, maille leis an tuairisciú ón nGrúpa Comhordaithe Leictreachais. Tabharfar cuireadh don Gníomhaireacht na táscairí faireacháin a athbhreithniú a thuilleadh chun a áirithiú go bhfuil siad fós ábhartha i dtaca le faireachán a dhéanamh ar an dul chun cinn atá ar siúl maidir leis na cuspóirí is bonn leis na tograí reatha, ionas go mbeidh siadsan le feiceáil go leordhóthanach, *inter alia*, sa tuarascáil bhliantúil faireacháin ar an margadh ó ACER.

In éineacht leis na tograí atá á mbeartú, ullmhóidh an Coimisiún tionscnamh maidir le rialachas an Aontais Fuinnimh a dhéanfaidh cuíchóiriú ar na ceanglais maidir le pleanáil, tuairisciú, agus faireachán. Bunaithe ar an tionscnamh maidir le rialachas an Aontais Fuinnimh, comhtháthófar na ceanglais reatha sin de chuid an Choimisiúin agus na mBallstát maidir le faireachán agus tuairisciú (atá sa Tríú Pacáiste) le tuarascálacha cothrománacha maidir le dul chun cinn agus faireachán. Tá tuilleadh eolais faoi chuíchóiriú na gceanglas faireacháin agus tuairiscithe le fáil sa mheasúnú tionchair maidir le rialachas an Aontais Fuinnimh.

Is féidir plé níos fairsinge a fháil ar na sásraí faireacháin agus ar na táscairí tagarmhairc i gCaibidil 8 den Mheasúnú Tionchair.

6. MÍNIÚ AR FHORÁLACHA SONRACHA NA DTOGRAÍ

- **Togra maidir le Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le comhrialacha don mhargadh inmheánach sa leictreachas (Athmhúnlú)**

I *gCaibidil I* den Treoir atá á beartú, tugtar soiléiriú ar raon agus inneachar na Treorach, agus leagtar béim ar an aird a bheidh ar thomhaltóirí, agus ar thábhacht an mhargaidh inmheánaigh gona phríomhphrionsabail. Déantar foráil inti freisin maidir le nuashonrú a dhéanamh ar na príomh-shainmhínithe a úsáidtear sa Treoir.

I *gCaibidil II* den Treoir atá á beartú, leagtar síos an prionsabal ginearálta nach mór do na Ballstáit a áirithiú go mbeidh margadh leictreachais an Aontais Eorpaigh iomaíoch, dírithe ar

an tomhaltóir, solúbtha agus neamh-idirdhealaitheach. Leagtar béim air nach ceart do bhearta náisiúnta bacainn nach iomchuí a chur roimh shreafaí trasteorann, roimh rannpháirtíocht tomhaltóirí ná roimh infheistíochtaí. Cumhdaítear ansin freisin an prionsabal a fhágann gur bunaithe ar an margadh a bheidh praghsáil an tsoláthair, ach go mbeidh sin faoi réir ag eisceachtaí cuí-réasúnaithe. Soiléirítear sa chaibidil seo freisin prionsabail áirithe maidir le feidhmiú mhargaí leictreachais an Aontais Eorpaigh, amhail an ceart soláthróir a roghnú. Déantar foráil freisin do rialacha nuashonraithe maidir le hoibleagáidí féideartha seirbhíse poiblí a d'fhéadfadh na Ballstáit a leagan ar ghnóthais fuinnimh faoi choinníollacha áirithe.

I gCaibidil III den Treoir atá á beartú, neartaítear na cearta atá ag tomhaltóirí cheana féin agus tugtar isteach cearta nua darb aidhm an tomhaltóir a chur i gcroílár na margaí fuinnimh trína áirithiú go dtugtar dóibh cumhachtaí agus cosaint níos fearr. Leagtar amach inti rialacha maidir le heolas billeála níos soiléire agus le huirlisí comparáide deimhnithe. Déantar foráil freisin chun a áirithiú go mbeidh tomhaltóirí in ann soláthróirí nó comhbhailitheoirí a roghnú nó a athrú gan bhac gan bheann, go mbeidh ceart acu ar chonradh dinimiciúil praghsála, go mbeidh ar a gcumas a bheith i mbun féinghiniúna agus féintomhaltais leictreachais, agus i mbun freagairt don éileamh. Tugtar de cheart do gach tomhaltóir méadar cliste, ag a mbeidh íostacar d'fheidhmíochtaí, a iarraidh. Leasaítear chomh maith na rialacha atá ann cheana maidir le féidearthacht an tomhaltóra na sonraí atá ina sheilbh a roinnt le soláthróirí agus le soláthróirí seirbhíse trí shoiléiriú a dhéanamh ar ról na bpáirtithe atá freagrach as bainistiú sonraí agus trí fhormáid choiteann Eorpach maidir le sonraí a leagan síos a dhéanfaidh an Coimisiún a fhorbairt i ngníomh cur chun feidhme. Is aidhm dó freisin a áirithiú go rachaidh na Ballstáit i ngleic leis an tearcrochtain fuinnimh. Leagtar de cheanglas freisin ar na Ballstáit creata a shainmhíniú i dtaca le comhbhailitheoirí neamhspleácha agus le freagairt don éileamh de réir prionsabail a cheadóidh rannpháirtíocht iomlán dóibh sa mhargadh. Sainmhínítear creat maidir le pobail fuinnimh áitiúla ar féidir leo fuinneamh a ghiniúint go háitiúil, é a dháileadh, a chomhbhailiú, a stóráil, a sholáthar, nó a bheith páirteach i seirbhísí éifeachtúlachta fuinnimh. Tugtar freisin soiléiriú maidir le forálacha ar ann dóibh cheana i dtaca le méadair chliste, pointí teagmhála aonair, mar aon le cearta maidir le socrú neamhbhreithiúnach, le seirbhís uilíoch agus le tomhaltóirí leochaileacha.

I gCaibidil IV den Treoir atá á beartú, déantar foráil maidir le soiléiriú i dtaobh cúraimí DSOanna, go háirithe i dtaca leis na cúraimí sin dá gcuid a bhaineann le soláthar seirbhísí gréasáin ar mhaithe le solúbthacht, comhtháthú feithiclí leictreacha agus bainistiú sonraí a áirithiú. Soiléirítear freisin an ról atá ag DSOanna i dtaca le feithiclí leictreacha a stóráil agus le pointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha.

I gCaibidil V den Treoir atá á beartú, tugtar achoimre na rialacha ginearálta a bhaineann le hoibreoirí córais tarchurtha, agus í bunaithe den chuid is mó ar ábhar ar ann dó cheana. Ní thugtar ach roinnt soiléirithe maidir le seirbhísí coimhdeacha agus leis na Lárionaid Oibríochtúla Réigiúnacha nua.

I dtaca le Caibidil IV den Treoir atá á beartú ina leagtar amach na rialacha maidir le díchuachadh, a ceapadh sa Tríú Pacáiste, fágtagar gan athrú í a mhéid a bhaineann leis na príomhrialacha substainteacha maidir le díchuachadh, go háirithe maidir leis na trí chóras atá ann d'oibreoirí córais tarchurtha (díchuachadh úinéireachta, oibreoir neamhspleách córais agus oibreoir neamhspleách tarchurtha), agus maidir leis na forálacha a bhaineann le hoibreoirí córais tarchurtha a ainmniú agus a dheimhniú. Ní thugtar soiléiriú ann ach ar an bhféidearthacht atá ann d'oibreoirí córais tarchurtha i dtaca le húinéireacht stórála agus le seirbhísí coimhdeacha a sholáthar.

I gCaibidil VII den Treoir atá á beartú, gheofar na rialacha maidir le bunú, raon cumhachta, cúraimí, agus rialacha feidhmíochta na rialálaithe neamhspleácha náisiúnta fuinnimh. Leagtar

béim go háirithe sa togra seo ar an dualgas atá ar an rialálaí comhoibriú leis na rialálaithe eile sa chomharsanacht agus le ACER i gcásanna a bhaineann le hábhar trasteorann, agus déantar nuashonrú ar liosta cúraimí na rialálaithe, *inter alia*, i dtaca le maoirseacht na Lárionad Oibríochtúil Réigiúnach nuabhunaithe.

I gCaibidil VIII den Treoir atá á beartú, athraítear cuid de na forálacha ginearálta, *inter alia*, maidir le maolú ar an Treoir, le cumhachtaí tarmilgthe a fheidhmiú ag an gCoimisiún agus ag an gCoiste a bunaíodh faoi rialacha an nós imeachta coiste de bhun Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.

Sna hIarscríbhinní nua a ghabhann leis an Treoir atá á beartú, leagtar amach tuilleadh ceanglas maidir le huirlisí comparáide, billeáil agus eolas billeála, agus leasaítear iontu na ceanglais ar ann dóibh cheana maidir le méadair chliste agus a dtabhairt isteach.

• **Togra le haghaidh Rialacháin ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir leis an margadh inmheánach sa leictreachas (Athmhúnlú)**

I gCaibidil I den Rialachán atá á bheartú, leagtar amach raon, inneachar, agus sainmhínithe na dtéarmaí a úsáidtear ann. Leagtar béim ann ar a thábhachtaí atá comharthaí neamhshaofa margaidh chun níos mó den tsolúbthacht, den dícharbónú, agus den nuálaíocht a chur ar fáil, agus nuashonraítear agus déantar na príomh-shainmhínithe atá in úsáid sa Rialachán a nuashonrú agus breis a chur leo.

I gCaibidil II den Rialachán atá á bheartú, tugtar isteach Airteagal nua ina leagtar amach na príomhphrionsabail nach mór do reachtaíocht fuinnimh na mBallstát a urramú chun go mbeadh ann margadh inmheánach feidhmiúil leictreachais. Leagtar amach inti freisin na príomhphrionsabail dhlíthiúla maidir le rialacha trádála leictreachais laistigh de chreataí ama difriúla trádála (margaí cothromaithe, ionlae, lá chun tosaigh agus amach anseo), lena n-áirítear prionsabail maidir le bunú praghsanna. Soiléirítear ansin an prionsabal um chothromú na freagrachta agus foráiltear do chreat ina bhfuil rialacha atá níos comhoiriúnaí don mhargadh i dtaca le freagairt don ghiniúint agus le freagairt don éileamh a sheoladh, lena n-áirítear coinníollacha maidir le heisceachtaí.

I gCaibidil III den Rialachán atá á bheartú, tá cur síos ar an nós imeachta lena sainmhínítear limistéir thairisceana ar shlí chomhordaithe, i gcomhréir leis an nós imeachta athbhreithniúcháin a cruthaíodh le Rialachán 1222/2015 lena mbunaítear Treoirlíne maidir le Ríomh Acmhainne agus le Bainistiú ar Phlódú²⁵. Chun aghaidh a thabhairt ar an bhfadhb leanúnach a bhaineann le srianta suntasacha náisiúnta ar shreafaí trasteorann leictreachais, soiléirítear na coinníollacha a bhaineann lena leithéid de shrianta eisceachtúla, go háirithe le rialacha lena n-áiríteofar nach gcuireann gníomhaithe náisiúnta srianta ar onnmhairí agus allmhairí leictreachais ar chúiseanna eacnamaíocha. Sa Chaibidil seo freisin, tá leasuithe ar na prionsabail sin ar ann dóibh cheana maidir le taraifí an ghréasáin tarchurtha agus dailte, agus leagtar amach nós imeachta chun teacht le chéile na modheolaíochtaí um tharaifí tarchurtha agus dailte a chur chun cinn de réir a chéile. Leagtar amach freisin rialacha leasaithe maidir le húsáid cíosa plódúcháin.

I gCaibidil IV den Rialachán atá á bheartú, leagtar amach prionsabail nua chun aghaidh a thabhairt, ar shlí chomhordaithe, ar imní na mBallstát i dtaobh leordhóthanacht acmhainní.

²⁵ Rialachán (AE) Uimh. 2015/1222 ón gCoimisiún an 24 Iúil 2015 lena mbunaítear treoirlíne maidir le leithdháileadh acmhainne agus le bainistiú ar phlódú, IO L 197, 25.7.2015, lgh. 24–72.

Leagtar amach prionsabail agus nós imeachta maidir le measúnú Eorpach ar leordhóthanacht acmhainní a bhunú ionas gur fearrde an measúnú a dhéanfar ar an ngá atá le sásraí acmhainne agus, más iomchuí, ar an ngá atá ann go leagfadh na Ballstáit síos caighdeán iontaofachta. Soiléirítear cé mar is féidir sásraí acmhainne a thabhairt isteach ar bhealach atá comhoiriúnach don mhargadh, mar aon leis na coinníollacha faoina ndéanfaí a leithéid. Soiléirítear freisin prionsabail deartha atá comhoiriúnach don mhargadh maidir le sásraí acmhainne, lena n-áirítear rialacha do rannpháirtíocht acmhainne atá lonnaithe i mBallstát eile agus d'úsáid idirnascairí. Leagtar amach cé mar a bheidh na Lárionaid Oibríochtúla Réigiúnacha, na OCTanna náisiúnta, ENTSO don Leictreachas agus na rialálaithe náisiúnta *via* ACER páirteach i bhforbairt na bparaiméadar teicniúil do rannpháirtíocht na n-acmhainneachtaí sin atá lonnaithe i mBallstát eile chomh maith leis na rialacha oibríochta a bhainfidh lena rannpháirtíocht.

I gCaibidil V den Rialachán atá á bheartú, leagtar amach na tascanna agus na cúraimí a bheidh ag ENTSO don Leictreachas agus tascanna faireacháin ACER i dtaca leis sin; soiléirítear freisin an dualgas atá air gníomhú go neamhspleách agus ar mhaithe le leas na hEorpa. Sainmhínítear misean na Lárionad Oibríochtúil Réigiúnacha agus tugtar critéir agus nós imeachta lena sainítear réigiúin oibríochta córas a chuimsítear le gach ceann de na Lárionaid Oibríochtúla Réigiúnacha mar aon leis na feidhmeanna comhordúcháin atá ag na lárionaid sin. Leagtar amach freisin na socruithe oibriúcháin agus eagrúcháin, na ceanglais chomhairliúcháin, na ceanglais agus nósanna imeachta maidir le cinntí agus moltaí gona n-athbhreithniú a ghlacadh, chomh maith le comhdhéanamh agus freagrachtaí an bhoird bainistíochta agus na socruithe dliteanais a bheidh ag na Lárionaid Oibríochtúla Réigiúnacha. Ionchorpraítear sa chaibidil seo freisin rialacha maidir le haonaid chomhghiniúna a nascadh, a bhí le fáil roimhe seo i dTreoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, an 25 Deireadh Fómhair 2012 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh. Fágтар gan athrú, den chuid is mó, na rialacha maidir le plan forbraíochta deich mbliana, cúiteamh d'oibreacha córas idir-tharchurtha, malartú faisnéise, agus deimhniú.

I gCaibidil VI den Rialachán atá á bheartú, cuirtear ar siúl eintiteas Eorpach do DSOanna, sainmhínítear nós imeachta lena chur ar bun maille lena chuid cúraimí i dtaca le dul i gcomhairle le geallsealbhóirí. Cuirtear ar fáil freisin rialacha mionsonraithe maidir le comhoibriú idir DSOanna agus OSTanna i dtaca le planáil agus oibriú a gcuid gréasán.

I gCaibidil VII den Rialachán atá á bheartú, leagtar amach cumhachtaí agus rialacha ar ann dóibh cheana féin lenar féidir leis an gCoimisiún gníomhartha tarmhligthe a ghlacadh mar chóid nó mar threoirlínte gréasáin. Soiléirítear stádas dlíthiúil cód gréasáin agus treoirlínte, agus soiléirítear a nglacadh, agus cuirtear breis leo i dtaca le struchtúir do tharaifí; rialacha maidir le seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta a chur ar fáil; freagairt don éileamh, rialacha maidir le stóráil fuinnimh agus le ciorrú éilimh; rialacha maidir leis an gcibearshlándáil rialacha maidir leis na Lárionaid Oibríochtúla Réigiúnacha; agus, ciorrú giniúna agus athsheoladh giniúna agus éilimh. Simplítear agus cuíchóirítear na nósanna imeachta maidir le cóid don ghréasán leictreachais a ullmhú, agus tugtar an deis do na rialálaithe náisiúnta cinneadh a dhéanamh faoi chuimsiú ACER maidir le cur chun feidhme na gcód agus na dtreoirlínte gréasáin. Tugtar ról níos lárnaí don eintiteas Eorpach do DSOanna agus do gheallsealbhóirí eile i dtaca leis na moltaí maidir le cóid don ghréasán leictreachais a cheapadh.

I gCaibidil VIII den Rialachán atá á bheartú, leagtar amach forálacha deiridh an Rialacháin sin. Áirítear leis sin na rialacha atá ann cheana maidir leis na hidirnascairí nua srutha dhíreacha a dhíolmhú ó cheanglais áirithe de chuid na Treorach agus an Rialacháin maidir leis an Leictreachas, ach san am céanna, an nós imeachta a shoiléiriú maidir le haon leasuithe nua a dhéanfaidh na húdaráis náisiúnta rialála orthu.

San Iarscríbhinn a ghabhann leis an Rialachán atá á bheartú, sainmhínítear ar shlí níos mionsonraithe na feidhmeanna a leagfar ar na Lárionaid Oibríochtúla Réigiúnacha a bhunaítear leis an Rialachán.

- **Togra le haghaidh Rialacháin ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh (athmhúnlú)**

De ghnáthnós, tá sé i gceist na rialacha a bhaineann le ACER a thabhairt chun oiriúna leis an ‘gCur Chuige Comhchoiteann’ i dtaobh ghníomhaireachtaí díláraithe de chuid an Aontais Eorpaigh a comhaontaíodh idir Parlaimint na hEorpa, Comhairle an Aontais Eorpaigh agus an Coimisiún Eorpach (An Cur Chuige Comhchoiteann))²⁶. Is gá, áfach, dialltaí teoranta ón ‘gCur Chuige Comhchoiteann’ a choinneáil slán go fóill i gcás ACER.

I gCaibidil I den Rialachán atá á bheartú, tá cur síos at ról, cuspóirí agus cúraimí ACER agus ar chineál na ngníomhartha is ceadmhach dó a ghlacadh, mar aon le foráil do rialacha maidir le comhairliúcháin agus faireachán. Rinneadh nuashonraí ar an liosta ionas go n-áirítear anois ann dualgais ACER i dtaca le maoirseacht an mhargaidh mhórdhíola, ar dualgais iad a sannadh do ACER ó glacadh an Rialachán.

I dtaca le cóid an ghréasáin leictreachais a ghlacadh, tugtar tuilleadh den fhreagracht do ACER i dtaobh an togra deiridh maidir le cód gréasáin a ullmhú agus a thíolacadh don Choimisiún, ach go gcoinnítear slán ról ENTSO-E mar shaineolaí teicniúil. Áirítear sa togra freisin ról ionadaíoch foirmiúil do na DSOanna ar leibhéal an Aontais Eorpaigh, go háirithe i dtaca le tograí na gcód gréasáin a fhorbairt, i gcomhréir leis an méadú atá tagtha ar a gcuid freagrachtaí. Tugtar don Ghníomhaireacht an inniúlacht cinneadh a dhéanamh maidir le téarmaí, modheolaíochtaí agus algartaim chun na cóid ghréasáin leictreachais agus na treoirlínte a chur chun feidhme.

I dtaca le cúraimí sa chomhthéacs réigiúnach nach mbaineann ach le líon teoranta de rialálaithe náisiúnta, tugtar isteach níos imeachta cinnteoireachta réigiúnach. Dá réir sin, chaithfeadh an Stiúrthóir tuairim a thabhairt maidir le cé acu an ábharthacht réigiúnach ar an iomlán nó nach ea atá ag pé ceist a bheadh faoi chaibidil. I gcás ina n-aontaíonn an Bord Rialálaithe gur ábharthacht réigiúnach atá i gceist, is ceart d’fhochoiste de chuid an Bhoird Rialálaithe an cinneadh ábhartha a ullmhú ar cinneadh é a ghlacadh nó a dhiúltódh an Bord Rialálaithe féin ar deireadh. Murar mar sin a dhéanfaí, is é an Bord Rialálaithe a chinneadh, gan aon bhaint ag fochoiste réigiúnach leis an gcinneadh.

Sa Chaibidil seo freisin, sainmhínítear tacar cúraimí nua do ACER i dtaca le feidhmeanna áirithe a bhaineann leis na Lárionaid Oibríochtúla Réigiúnacha atá laistigh den Ghníomhaireacht a chomhordú, i dtaca le maoirseacht ar Oibreoirí Ainmnithe sa Mhargadh Leictreachais agus i dtaca le formheas a dhéanamh ar mhodheolaíochtaí agus tograí maidir le leordhóthanacht giniúna agus riosca-ullmhacht.

I gCaibidil II den Rialachán atá á bheartú, tá rialacha eagrúcháin maidir leis an mBord Riaracháin, leis an mBord Rialálaithe, leis an Stiúrthóir, leis an mBord Achomhairc agus, mar fhoráil nua, le grúpaí oibre na Gníomhaireachta. Cé go dtugtar roinnt forálacha aonair chun oiriúna leis an gCur Chuige Comhchoiteann maidir le gníomhaireachtaí díláraithe de chuid an Aontais Eorpaigh nó le rialacha nua vótála na Comhairle, coinnítear slán príomhghnéithe an struchtúir reatha rialachais, go háirithe an Bord Rialálaithe.

²⁶ Féach an Ráiteas Comhpháirteach ó Pharlaimint na hEorpa, ón gComhairle, agus ón gCoimisiún Eorpach maidir le gníomhaireachtaí díláraithe, 19.7.2012.

Is é seo a leanas an bonn cirt atá leis an gclaonadh seo ag ACER:

Maidir le cinnteacht an tsoláthair, inacmhainneacht an leictreachais agus leis an dícharbónú, arb iad príomhchuspóirí an Bheartais Leictreachais Eorpaigh iad, is le margadh comhtháite leictreachais san Eoraip is costéifeachtaí a d'fhéadfaí sin a bhaint amach. Dá bhrí sin, tá infreastruchtúr tarchurtha an leictreachais á idirnascadh de réir a chéile, tá toirteanna níos mó den leictreachas á dtrádáil go trasteorainneach, tá acmhainneachtaí giniúna á gcomhroinnt ar an leibhéal Eorpach, agus tá an córas tarchurtha á oibriú agus na gnéithe réigiúnacha agus trasteorann á gcur san áireamh. Is breis leis na treochoir sin na pacáistí reachtacha reatha agus táthar ag súil go dtiocfaidh díobh éifeachtúlachtaí a rachaidh chun leasa custaiméirí san Eoraip.

Ní féidir margadh inmheánach don leictreachas a chruthú gan deis iomaíochta a chur ar fáil san earnáil. Fearacht earnálacha eile de chuid an gheilleagair, theastaigh rialacháin nua leis an margadh leictreachais a oscailt, go háirithe i dtaca leis an gcóras tarchurtha agus dáileacháin, agus le maoirseacht rialála. Chuige sin, tugadh isteach údaráis neamhspleácha rialála. Fágtar freagracht ar leith ar na heintitis sin i dtaca le maoirseacht a dhéanamh ar rialacha náisiúnta agus Eorpacha is infheidhme in earnáil an leictreachais.

Ach i ngeall ar an méadú atá ag teacht ar an trádáil trasteorann agus ar oibriú an chórais faoina gcuirtear an comhthéacs réigiúnach agus Eorpach san áireamh, ba mhó agus ba mhó ab éigean do na húdaráis náisiúnta rialála a ngníomhaíochtaí a chomhordú le húdaráis rialála na mBallstát eile. Dearadh ACER le bheith ina ardán don idirghníomhaíocht sin, ról atá á chomhlíonadh aige ó bunaíodh in 2011 é. Is é Bord na Rialálaithe, ar a bhfuil ionadaithe sinsearach de chuid na n-údarás náisiúnta rialála mar aon le hionadaí gan vóta de chuid an Choimisiúin, mar aon le foireann ACER, an comhlacht sin laistigh den Gníomhaireacht is mó a ullmhaíonn tuairimí, moltaí agus cinntí na Gníomhaireachta. Is léir, ó bunaíodh an Gníomhaireacht, go bhfuil éirithe le Bord na Rialálaithe rannchuidiú éifeachtúil a dhéanamh i dtaca le comhlíonadh a chuid cúraimí.

Ó tharla go bhfuil margaí an leictreachais, den chuid is mó, fós gan rialú ar an leibhéal náisiúnta, tá ról lárnach le himirt ag na rialálaithe náisiúnta i dtaca leis na margaí fuinnimh. Ní hé is príomhról do ACER inniúlachtaí rialála tarmligthe an Choimisiúin a chur chun feidhme ach cinntí rialála na rialálaithe neamhspleácha náisiúnta a chomhordú. Ar an iomlán, coinnítear slán sa togra reatha reachtúil an leagan amach sin ar dháileadh na ról. Faoi struchtúr reatha, tá cothromaíocht ghrinn ann idir cumhachtaí na ngníomhaithe éagsúla, agus féachtar do na gnéithe sainiúla a bhaineann leis an margadh inmheánach fuinnimh (atá fós á fhorbairt). Dá n-athrófaí an chothromaíocht sin ag an tráth seo, d'fhéadfadh sé go gcuirfí i mbaol cur chun feidhme na dtionscnamh beartais atá sna tograí reachtacha, rud a d'fhágfadh constaic roimh thuilleadh den chomhtháthú a dhéanamh ar an margadh fuinnimh arb é is príomhchuspóir don togra reatha. Dhealródh sé, dá bhrí sin, nach mithid fós cumhachtaí cinnteoireachta a aistriú chuig Bord Bainistíochta faoi mar a fhoráiltear sa Chur Chuige Comhchoiteann. Dhealródh sé gurb é a mhalairt is iomchuí: an struchtúr reatha a choinneáil lena n-áirithítear go ngníomhaíonn na rialálaithe náisiúnta gan aon idirghabháil dhíreach ó institiúidí an Aontais Eorpaigh nó ó na Ballstáit i dtaca le nithe sonracha. San am céanna, beidh obair fhoriomlán na rialálaithe faoi réir fhorghnó na n-institiúidí Eorpacha bunaithe ar dhoiciméid chlársceidealúcháin, bhuiséadacha agus straitéiseacha. Bíonn institiúidí an Aontais Eorpaigh páirteach freisin i ngnóthaí riaracháin. Dá bhrí sin, níl sé i gceist leagan amach ná feidhmiú Bhord na Rialálaithe, ina riocht reatha, a athrú.

Ar an gcuma chéanna, níl sé i gceist an coincheap arb é an Bord Riaracháin é a thabhairt chun oiriúna leis an múnla arb é Bord Bainistíochta an Chur Chuige Chomhchoiteann é. Bhí Bord Riaracháin na Gníomhaireachta, ina riocht reatha, thar a bheith éifeachtúil agus éifeachtach le

bliana beaga anuas. A bhuíochas le hionadaithe ó Pharlaimint na hEorpa, ón gComhairle agus ón gCoimisiún, áiritheofar go leanfaidh sé de bheith ag feidhmiú.

Bíodh is nach iomchuí leis an gCoimisiún, ag an tráth seo, struchtúr rialachais na Gníomhaireachta a thabhairt chun oiriúna go hiomlán leis an gCur Chuige Comhchoiteann, fanfaidh sé i mbun maoirseachta féachaint an bhfuil bonn cirt le haon imeacht ón gCur Chuige Comhchoiteann. In 2021 atá an chéad mheasúnú eile le déanamh, a mbeidh de chuspóir aige, anuas ar mheasúnú ar chuspóirí, shainordú agus ar chúraimí na Gníomhaireachta féin, díriú ar struchtúr rialachais na Gníomhaireachta freisin.

Is i gCaibidil III den Rialachán atá á bheartú atá na forálacha airgeadais le fáil. Tá sé i gceist roinnt forálacha ar leith a thabhairt chun oiriúna leis an gCur Chuige Comhchoiteann maidir le gníomhaireachtaí díláraithe.

I gCaibidil IV den Rialachán atá á bheartú, déantar nuashonrú ar roinnt forálacha ar leith i gcomhréir leis an gCur Chuige Comhchoiteann. Sa chaibidil sin freisin, tá forálacha maidir le cúrsaí foirne agus dliteanais, agus iad gan athrú den chuid is mó.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

2016/0380 (COD)

Togra le haghaidh

TREOIR Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

~~a bhaineann le~~ ☒ maidir le ☒ rialacha coiteanna don mhargadh inmheánach sa leictreachas agus lena n-aisghairtear Treoir 2003/54/CE

(athmhúnlú)

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh ☒ ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh ☒ , agus go háirithe Airteagal 47(2) agus Airteagal 55 agus Airteagal 95 ☒ 194(2) ☒ de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún ☒ Eorpach ☒ ,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa²⁷,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún²⁸,

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal 251 den Chonradh ☒ an ngnáthnós imeachta reachtach ☒ ,

De bharr an méid seo a leanas:

↓ nua

- (1) Tá roinnt leasuithe le déanamh ar Threoir 2009/72/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²⁹. Ar mhaithe leis an tsoiléire, ba cheart an Treoir sin a athmhúnlú.

²⁷ IO C 211, 19.8.2008, lch. 23.

²⁸ IO C 172, 5.7.2008, lch. 55.

²⁹ Treoir 2009/72/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Iúil 2009 maidir le comhrialacha don mhargadh inmheánach sa leictreachas agus lena leasaítear Treoir 2003/54/CE (IO L 211, 14.8.2009, lch. 55).

↓ 2009/72/EC (oiriúnaithe) aithris
1
⇒ nua

- (2) Is é is aidhm don mhargadh inmheánach sa leictreachas, atá á chur chun feidhme de réir a chéile ar fud an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ ó bhí 1999 ann, ⇒ ná, trí mhargaí leictreachais iomaíocha a eagrú thar theorainneacha ⇐ , fíor-rogha do thomhaltóirí uile an Aontais Eorpaigh, saoránaigh agus gnólachtaí araon, deiseanna nua gnó ~~agus tuilleadh trádála trasteorann chun éifeachtúlacht a ghnóthú~~, praghsanna iomaíocha, ⇒ comharthaí infheistíochta éifeachtacha, ⇐ ~~agus~~ caighdeáin seirbhíse níos airde a chur ar fáil, chomh maith le bheith ag rannchuidiú le cinnteacht an tsoláthair agus leis an inbhuanaitheacht.

↓ 2009/72/EC (oiriúnaithe) aithris
2
⇒ nua

- (3) Le Treoir 2003/54/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ~~an 26 Meitheamh 2003 maidir le rialacha don mhargadh inmheánach sa leictreachas~~³⁰ ⇒ agus le Treoir 2009/72/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⇐, tá rannchuidiú suntasach déanta maidir le cruthú an mhargaidh inmheánaigh sin sa leictreachas. ⇒ Tá athrú mór ar chóras fuinnimh na hEorpa ag titim amach faoi láthair áfach. Leis an sprioc coiteann dícharbónú a dhéanamh ar an gcóras fuinnimh, cruthaítear deiseanna agus dúshlán nua do rannpháirtithe margaidh. Ag an am céanna, fágann forbairtí teicneolaíochta gur féidir le tomhaltóirí bheith rannpháirteach agus gur féidir comhar trasteorann a dhéanamh ar bhealaí nua. Tá gá le rialacha mhargadh an Aontais a chur in oiriúint don chaoi atá an margadh anois. ⇐.

↓ nua

- (4) Leagtar amach sa Creat-Straitéis don Aontas Fuinnimh fíis d'Aontas Fuinnimh a bhfuil na saoránaigh ag a chroílár, ina nglacann saoránaigh úinéireacht ar an trasdul fuinnimh, ina mbaineann siad leas as teicneolaíochtaí nua chun a mbillí a laghdú, ina mbíonn siad rannpháirteach go gníomhach sa mhargadh, agus ina gcosnaítear saoránaigh leochaileacha.

↓ nua

- (5) Sa Teachtaireacht ón gCoimisiún an 15 Iúil 2015 maidir le beart nua a sholáthar do thomhaltóirí fuinnimh³¹, cuireadh i láthair fíis an Choimisiúin le haghaidh margadh miondíola a fhreastalaíonn ar bhealach níos fearr ar thomhaltóirí fuinnimh, lena n-áirítear trí mhargaí mórdhíola agus miondíola a nascadh ar bhealach níos fearr. Trí

³⁰ IO L 176, 15.7.2003, lch 37-56.

³¹ COM (2015) 339 final an 15.7.2015.

leas a bhaint as teicneolaíochtaí nua, ba cheart do chuideachtaí seirbhísí fuinnimh nua agus nuálacha a chur ar chumas gach tomhaltóra rannpháirtíocht iomlán a ghlacadh sa trasdul fuinnimh, trí bhainistiú a dhéanamh ar a dtomhaltas chun réitigh atá tíosach ar fhuinneamh a chur ar fáil, réitigh a sábhálann airgead dóibh agus a rannchuidíonn le laghdú foriomlán ar thomhaltas fuinnimh.

↓ nua

- (6) Sa Teachtaireacht ón gCoimisiún an 15 Iúil 2015 maidir le seoladh an chomhairliúcháin phoiblí faoin dearadh nua ar mhargadh an fhuinnimh³², leagadh béim go n-éilíonn an t-athrú faoina n-imeofar ó ghiniúint i ngléasraí cumhachta móra lárnacha go táirgeadh díláraithe ó fhoinsí fuinnimh in-athnuaite agus ó mhargaí dícharbónaithe go ndéanfaí na rialacha atá ann faoi láthair don trádáil fuinnimh a chur in oiriúint agus go ndéanfaí athruithe ar ról na margaí atá ann cheana féin. Leagadh béim ar an ngá le margaí leictreachais a eagrú ar bhealach níos solúbtha agus le gach gníomhaí sa mhargadh a chomhtháthú, lena n-áirítear tairgeoirí fuinnimh in-athnuaite, soláthraithe seirbhísí nua fuinnimh, stóráil fuinnimh agus éileamh solúbtha.

↓ nua

- (7) Lasmuigh de na dúshláin nua, tá sé mar aidhm leis an Treoir freisin dul i ngleic leis na bacainní atá fós ann roimh chomhlánú an mhargaidh inmheánaigh sa leictreachas. Is gá go mbeadh an creat rialála leasaithe in ann rannchuidiú leis na fadhbanna atá ann faoi láthair ó mhargaí fuinnimh ilroinnte a shárú, margaí a mbíonn á socrú bunaithe ar líon mór idirghabhálacha rialála go minic fós. Is é an toradh a bhí le hidirghabhálacha den sórt sin go raibh bacainní roimh leictreachas a dhíol ar théarmaí comhionanna chomh maith le costais a bhí níos airde i gcomparáid le réitigh a bheadh bunaithe ar chomhar trasteorann agus ar phrionsabail mhargadhbhunaithe.

↓ nua

- (8) Tá tomhaltóirí ríthábhachtach chun an solúbthacht is gá chun córais leictreachais a chur in oiriúint don ghiniúint in-athnuaite inathraitheach dháilte a bhaint amach. Tá go leor deiseanna nua oscailte do thomhaltóirí i ngeall ar an dul chun cinn teicneolaíochta i mbainistiú na heangaí agus sa ghiniúint in-athnuaite, agus beidh iomaíocht shláintiúil sna margaí miondíola ríthábhachtach chun a áirithiú go gcuirfear seirbhísí nuálacha nua, a fhreastalaíonn ar na riachtanais agus cumais shíorathraitheacha atá ag tomhaltóirí, in úsáid faoi stiúir fórsaí margaidh, agus solúbthacht na gcóras a mhéadú ag an am céanna. Ach tomhaltóirí a chumhachtú le bheith níos rannpháirtí sa mhargadh fuinnimh, agus le bheith rannpháirteach ar bhealaí nua, ba cheart go mbainfeadh na saoránaigh leas as an margadh inmheánach sa leictreachas agus go mbainfí spriocanna an Aontais don fhuinneamh in-athnuaite amach.

³² COM (2015) 340 final an 15.7.2015.

↓ 2009/72/CE aithris 3

- (9) Na saoirsí arna ráthú do shaoránaigh an Aontais faoin gConradh, inter alia, saorghluaiseacht earraí, saoirse bhunaíochta agus saoirse chun seirbhísí a sholáthar, ní féidir iad a bhaint amach ach i margadh atá iomlán oscailte, margadh a fhágann go bhfuil saoirse ag gach tomhaltóir a soláthraithe a roghnú agus go bhfuil saoirse ag gach soláthraí freastal a dhéanamh ar a gcustaiméirí.
-

↓ 2009/72/CE aithris 57

- (10) Ba cheart é a bheith fíorthábhachtach do na Ballstáit iomaíocht chothrom agus rochtain éasca ar sholáthraithe difriúla a chur chun cinn ~~agus a bhaint de ghiniúint nua leictreachais a chomh~~ chun go mbeidh sé ar chumas tomhaltóirí leas iomlán a bhaint as na deiseanna a eascraíonn as margadh inmheánach léirscaoilte sa leictreachas.
-

↓ 2009/72/CE aithris 8
⇒ nua

- (11) Chun an iomaíocht, agus soláthar leictreachais ag an praghas is iomaíche, a dhaingniú, ba cheart do na Ballstáit agus do na húdaráis rialála náisiúnta rochtain trasteorann a éascú do sholáthraithe nua leictreachais ó fhoinsí fuinnimh éagsúla, agus do sholáthraithe nua giniúna cumhachta ~~⇒~~ stórála agus freagartha don éileamh ⇐ chomh maith.
-

↓ 2009/72/CE aithris 60

- (12) Ba cheart é a bheith ar cheann de phríomhspríocanna na Treorach seo rialacha coiteanna a dhaingniú le haghaidh fíormhargadh inmheánach agus soláthar leathan leictreachais atá ar fail do chách. Chuige sin, soláthródh praghsanna neamhsaofa margaidh dreasacht do idirnaisc thrasteorann agus le haghaidh infheistíochtaí i nginiúint chumhachta nua agus, go fadtéarmach, go mbeadh cóineasú praghsanna mar thoradh leis sin.
-

↓ 2009/72/CE aithris 56

- (13) Ba cheart do phraghsanna margaidh na dreasachtaí cearta a thabhairt le haghaidh forbairt an ghréasáin agus le haghaidh infheistíocht a dhéanamh i nginiúint nua leictreachais.

- (14) ~~Faoi Treoir seo beidh~~ Tá cineálacha éagsúla eagrú margaidh ann sa mhargadh inmheánach sa leictreachas. Ba cheart na bearta a bhféadfadh na Ballstáit a dhéanamh chun cothroime iomaíochta a áirithiú a bheith bunaithe ar cheanglais sháraitheacha an leasa choitinn. Ba cheart dóibh dul i gcomhairle leis an gCoimisiún maidir le comhoiriúnacht na mbeart leis an gConradh agus le dlí an ~~Chomhphobail~~ Aontais.

- (15) Ba cheart do na Ballstáit lánrogha leathan a choinneáil chun oibleagáidí seirbhíse poiblí a leagan ar ghnóthais leictreachais agus cuspóirí de leas ginearálta eacnamaíoch a leanúint acu. Ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go bhfuil ag gach custaiméir teaghlaigh agus, i gcás ina measfaidh na Ballstáit gur cuí é, ag fiontair bheaga, an ceart chun soláthar leictreachais a fháil atá de cháilíocht shonraithe ar phraghsanna atá trédhearcach, iomaíoch agus soiléir lena chur i gcomparáid. Mar sin féin, is bearta iad oibleagáidí seirbhíse poiblí i bhfoirm rialáil ar phraghas an tsoláthair atá saobhach ó bhonn, ar minic go mbíonn carnadh ar easnaimh taraifí, teorannú ar rogha na dtomhaltóirí, dreasachtaí níos measa i dtaca le caomhnú fuinnimh agus i dtaca le hinfheistíochtaí san éifeachtúlacht fuinnimh, caighdeáin sheirbhíse níos ísle, leibhéil níos ísle de rannpháirtíocht agus sástacht tomhaltóirí, srianadh ar an iomaíocht chomh maith le líon níos lú táirgí agus seirbhísí nuálacha ar an margadh mar thoradh leo go minic. Dá réir sin, ba cheart do na Ballstáit uirlisí eile beartais a chur i bhfeidhm, go háirithe bearta spriocdhírthe faoin mbeartas sóisialta, chun inacmhainneacht an tsoláthair fuinnimh dá saoránaigh a chosaint. Níor cheart idirghabhálacha ó thaobh socrú praghsanna a chur i bhfeidhm ach in imthosca eisceachtúla teoranta. Spreagfadh margadh leictreachais iomlán léirscaoilte iomaíocht faoi phraghsanna agus iomaíocht nach iomaíocht faoi phraghsanna í i measc na soláthraithe atá ann cheana féin agus thabharfadh sé dreasachtaí do dhreamanna nua dul isteach sa mhargadh, rud a d'fheabhsódh roghanna agus sástacht na dtomhaltóirí dá bharr.

- (16) ~~Member States should ensure that household customers and, where Member States deem it appropriate, small enterprises, enjoy the right to be supplied with electricity of a specified quality at clearly comparable, transparent and reasonable prices.~~ Chun a áirithiú go gcoinneofar na caighdeáin arda seirbhíse poiblí ar bun san Aontas ~~sa Chomhphobal~~, ba cheart fógra a thabhairt don Choimisiún go rialta faoi gach beart arna dhéanamh ag na Ballstáit chun cuspóir na Treorach seo a bhaint amach. Ba cheart don Choimisiún tuarascáil a fhoilsiú go rialta ina ndéantar anailís ar na bearta arna ndéanamh ar an leibhéal náisiúnta chun cuspóirí seirbhíse poiblí a bhaint amach agus comparáid a dhéanamh ar a éifeachtaí atá siad, d'fhonn moltaí a dhéanamh i dtaca leis na bearta a bheadh le glacadh ar an leibhéal náisiúnta chun caighdeáin arda seirbhíse poiblí a bhaint amach. ~~Member States should take the necessary measures to protect~~

~~vulnerable customers in the context of the internal market in electricity. Such measures may differ according to the particular circumstances in the Member States in question and may include specific measures relating to the payment of electricity bills, or more general measures taken in the social security system. Where universal service is also provided to small enterprises, measures to ensure that such universal service is provided may differ according to whether they are aimed at household customers or small enterprises.~~

↓ 2009/72/CE aithris 47

- (17) Ba cheart do na Ballstáit bheith in ann soláthróir na dála deiridh a ainmniú. Féadfaidh roinn díolacháin i ngnóthas atá comhtháite go hingearach, a dhéanann feidhmeanna dáileacháin freisin, bheith ina sholáthróir sin, ar choinníoll go gcomhlíonann sé ceanglais na Treorach seo maidir le díchuachadh.

↓ 2009/72/CE aithris 48
(oiriúnaithe)

- (18) Ba cheart go bhféadfaí a bheith san áireamh i measc na mbeart arna gcur chun feidhm ag Ballstait chun cuspóirí de chomhtháthú sóisialta agus eacnamaíocht a bhaint amach, go háirithe, dreasachtaí leordhóthanacha eacnamaíocha a sholáthar, trí úsáid a bhaint as gach uirlis náisiúnta agus ~~Comhphobail~~ ☒ Aontais ☒ atá ann cheana, nuair is iomchuí. Féadfaidh sásraí dliteanais chun an infheistíocht is gá a ráthú bheith san áireamh sna huirlisí sin.

↓ 2009/72/CE aithris 49
(oiriúnaithe)

- (19) Sa mhéid gur Státchabhair faoi Airteagal ~~87(1)~~ ☒ 107(1) ☒ den Chonradh iad na bearta arna ndéanamh ag Ballstáit chun oibleagáidí seirbhíse poiblí a chomhlíonadh, tá oibleagáid faoi Airteagal ~~88(2)~~ ☒ 108(3) ☒ den Chonradh fógra a thabhairt don Choimisiún ina leith.

↓ 2009/72/CE aithris 52
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (20) Ba cheart faisnéis shoiléir shothuigthe a chur ar fáil do thomhaltóirí a bhaineann lena gcearta i dtaca le hearnáil an fhuinnimh. ~~Ba cheart don Choimisiún~~ ☒ Bhunaigh an Coimisiún ☒ , tar éis dul i gcomhairle le geallsealbhóirí ábhartha lena n-áirítear Ballstáit, údarais rialála náisiúnta, eagraíochtaí tomhaltóirí, agus gnóthais leictreachais, seicliosta ~~inrochtana, éasca don úsáideoir~~ do thomhaltóirí fuinnimh a thugann faisnéis phraiticiúil do thomhaltóirí faoina gcearta, ~~a bhunú~~. Ba cheart an seicliosta sin ⇒ a choinneáil cothrom le dáta, ⇐ a sholáthar do gach tomhaltóir agus ~~ba cheart é~~ a chur ar fáil go poiblí.

↴ nua

- (21) Faoi láthair, cuireann roinnt fadhbanna bac ar thomhaltóirí rochtain a fháil ar na foinsí éagsúla faisnéise faoin margadh atá ar fáil, iad a thuiscint agus gníomhú bunaithe orthu. Chuige sin, ba cheart inchomparáideacht na dtairiscint a fheabhsú agus bacainní roimh athrú a íoslaghdú a mhéid agus is indéanta gach teorannú míchuí a dhéanamh ar rogha na dtomhaltóirí.

↴ nua

- (22) Tá raon leathan táillí á ngearradh ar chustaiméirí go díreach nó go hindíreach mar thoradh ar sholáthraí fuinnimh a athrú. Bíonn sé níos deacair an táirge nó seirbhís is fearr a ríomh i ngeall ar tháillí den sórt sin agus laghdaítear leo an buntáiste airgeadais a bhíonn ann láithreach má athraítear. Cé go bhféadfadh sé rogha na dtomhaltóirí a theorannú má bhaintear táillí den sórt sin trí dheireadh a chur le táirgí atá bunaithe ar dhílseacht custaiméirí, ba cheart go bhfeabhsófaí leas tomhaltóirí, rannpháirtíocht tomhaltóirí agus iomaíocht sa mhargadh má dhéantar úsáid na dtáillí sin a shrianadh tuilleadh.

↴ nua

- (23) Is modh éifeachtach do thomhaltóirí iad uirlisí comparáide neamhspleácha chun measúnú a dhéanamh ar an bhfiúntas a bhaineann leis na tairiscintí fuinnimh éagsúla atá ar fáil ar an margadh. Bíonn costais chuardaigh níos ísle toisc nach gá dóibh a thuilleadh faisnéis a bhailí ó sholáthraí aonair agus ó sholáthraithe seirbhíse aonair. Le huirlisí den sórt sin, is féidir an chothromaíocht ceart a fháil idir an gá atá le faisnéis a bheith soiléir agus gairid agus an gá lena bheith iomlán agus cuimsitheach. Ba cheart é a bheith mar aidhm leo an raon is leithne is féidir de na tairiscintí atá ar fáil a chlúdach, agus ar an gclúdach is iomláine agus is indéanta a thabhairt ar an margadh, sa chaoi go mbeidh forléargas ionadaíoch ag an gcustaiméir. Tá sé ríthábhachtach go mbeadh an fhaisnéis a thugtar sna huirlisí den sórt sin iontaofa, neamhchlaonta agus trédhearcach.

↴ 2009/72/CE aithris 54

- (24) Déantar cosaint níos fearr do thomhaltóirí a ráthú trí mhodhanna éifeachtacha a bheith ar fáil do gach tomhaltóir chun díospóidí a réiteach. Ba cheart do na Ballstáit nósanna imeachta tapa éifeachtach um láimhseáil gearán a thabhairt isteach.

↴ nua

- (25) Ba cheart do gach tomhaltóir bheith in ann leas a bhaint as rannpháirteachas díreach sa mhargadh, go háirithe trína thomhaltas a choigeartú i gcomhréir le comharthaí margaidh agus leas a bhaint as praghsanna leictreachais níos ísle nó íocaíochtaí dreasachta eile mar chúiteamh air sin. Tá gach seans ann go dtiocfaidh méadú ar na

leasanna a bhaineann leis an rannpháirteachas díreach seo le himeacht ama nuair a bheidh feithiclí leictreacha, teaschaidéil agus ualaí solúbtha eile níos iomaíche. Ba cheart a chur ar chumas tomhaltóirí bheith rannpháirteach i ngach foirm den fhreagairt don éileamh agus dá bhrí sin ba cheart an deis a bheith acu rogha a dhéanamh córas méadrúcháin cliste agus conradh praghsála dinimiciúla leictreachais a bheith acu. Ba cheart go bhféadfadh sin gur féidir leo a dtomhaltas a choigeartú i gcomhréir le comharthaí praghsála fíor-ama a léiríonn luach agus costas an leictreachais nó an iompair i dtréimhsí ama éagsúla, agus ag an am céanna ba cheart do na Ballstáit neamhchosaint réasúnta ar an bpraghasriosca mórdhíola a áirithiú do chustaiméirí. Ba cheart do na Ballstáit a áirithiú freisin ngach ngeartar pionós ar na tomhaltóirí sin a roghnaíonn gan páirt ghníomhach a bheith acu sa mhargadh agus ina áit sin, ba cheart éascú a dhéanamh ar dhéanamh cinntí bunaithe ar eolas faoi na roghanna atá ar fail dóibh ar an mbealach is oiriúnaí i bhfianaise dálaí an mhargaidh baile.

- (26) Ba cheart rochtain a bheith ag gach grúpa tomhaltóirí (tionsclaíoch, tráchtála agus teaghlaigh) ar na margaí fuinnimh chun a leictreachas solúbthachta agus féinghinte a thrádáil. Ba cheart go bhféadfaí gur féidir le tomhaltóirí leas iomlán a bhaint as buntáistí an chomhiomlánaithe ar tháirgeadh agus ar sholáthar thar réigiúin níos mó agus leas a bhaint as an iomaíocht trasteorann. Is dócha go mbeidh ról tábhachtach ag comhbhailitheoirí mar idirghabhálaithe idir grúpaí custaiméirí agus an margadh. Ba cheart rialacha trédhearcacha cothroma a bhunú chun go mbeidh comhbhailitheoirí neamhspleácha in ann an ról seo a chomhlíonadh freisin. Ba cheart táirgí a shainiú ar gach margadh eagraithe fuinnimh, lena n-áirítear margaí na seirbhísí coimhdeacha agus margaí acmhainne chun rannpháirteachas an fhreagartha don éileamh a spreagadh.
- (27) Leagtar béim sa 'Straitéis Eorpach don tSoghluaisteacht i dtaca le hAstaíochtaí Ísle'³³ ar an ngá le dícharbónú a dhéanamh ar earnáil an iompair agus laghdú a dhéanamh ar na hastaíochtaí a thagann uaithi, go háirithe i limistéir uirbeacha, agus cuirtear spotsolas ann ar an ról tábhachtach a d'fhéadfadh a bheith ag leictrea-shoghluaisteacht chun na cuspóirí sin a bhaint amach. Ina theannta sin, is gné thábhachtach den trasdul fuinnimh é leictrea-shoghluaisteacht a chur in úsáid. Dá bhrí sin, ba cheart do na rialacha margaidh a leagtar amach sa Treoir seo rannchuidiú le dálaí fabhracha a chruthú d'feithiclí leictreacha de gach cineál. Go háirithe, ba cheart cur in úsáid éifeachtach ar phointí athluchtaithe inrochtana go poiblí agus go príobháideach d'feithiclí leictreacha agus a áirithiú go ndéanfar luchtú feithiclí a chomhtháthú ar bhealach éifeachtach in oibriú an chórais.
- (28) Is ar an bhfreagairt don éileamh a bheidh luchtú cliste feithiclí leictreacha ag brath agus le comhtháthú éifeachtach na bhfeithiclí leictreacha san eangach leictreachais a chomhtháthú ar bhealach éifeachtach, rud a bheith ríthábhachtach i dtaca le dícharbónú an iompair.
- (29) Ba cheart do thomhaltóirí bheith in ann leictreachas féinghinte a ídiú, a stóráil agus/nó a dhíol ar an margadh. Éascóidh forbairtí nua teicneolaíochta na gníomhaíochtaí sin amach anseo. Tá bacainní dlíthiúla agus tráchtála ann faoi láthair, áfach, lena n-áirítear mar shampla táillí díréireacha ar leictreachas arna ídiú go himmheánach, oibleagáidí ó thaobh leictreachas féinghinte a threorú isteach sa chóras fuinnimh, ualaí riaracháin amhail mar a leagtar ar fhéin-ghinideoirí a dhíolann leictreachas leis an gcóras na gceanglais a leagtar ar sholáthróirí a chomhlíonadh, srl. Ba cheart deireadh a chur leis

³³

SWD(2016) 244 final

na bacainní sin ar fad lena gcuirtear cosc ar thomhaltóirí féinghiniúint a dhéanamh agus leictreachas féinghinte a ídiú, a stóráil agus/nó a dhíol ar an margadh agus ag an am céanna ba cheart a áirithiú go ndéanfaidh tomhaltóirí a bhíonn i mbun féinghiniúna ranníocaíocht leordhóthanach le costais an chórais.

- (30) De bharr teicneolaíochtaí dáilte fuinnimh agus teicneolaíochtaí cumasaithe tomhaltóirí is bealach éifeachtach agus costéifeachtúil atá san fhuinneamh comhphobail agus sna comharchumainn fuinnimh chun riachtanais agus ionchais na saoránach i dtaca le foinsí fuinnimh, seirbhísí agus rannpháirteachas áitiúil a chomhlíonadh. Cuireann fuinneamh comhphobail rogha ar fáil a chuimsíonn gach tomhaltóir chun baint dhíreach a bheith acu i dtaca le fuinneamh a tháirgeadh, a ídiú nó a chomhroinnt eatarthu féin laistigh de ghréasán comhphobail atá teoranta ó thaobh na geografaíochta de, gréasán is féidir oibriú i mód scoite nó a bheith nasctha leis an ngréasán dáileacháin poiblí. Díríonn tionscnaimh fuinnimh comhphobail go príomhúil ar fhuinneamh inacmhainne de chineáil ar leith, amhail fuinneamh in-athnuaite, a sholáthar dá gcomhaltaí nó dá scairshealbhóirí seachas tús áite a thabhairt do dhéanamh brabúis mar a dhéanann cuideachta fuinnimh thraidisiúnta. Trí dhul i dteagmháil go díreach le tomhaltóirí, tá tionscnaimh fuinnimh comhphobail ag léiriú na féidearthachtaí a bhaineann leo i dtaca le tús a chur le húsáid a bhaint as teicneolaíochtaí nua agus as patrúin tomhaltais nua, lena n-áirítear eangacha dáileacháin cliste agus freagairt don éileamh, ar bhealach comhtháite. Is féidir leis an bhfuinneamh comhphobail borradh a chur faoin éifeachtúlacht fuinnimh ar leibhéal an teaghlaigh freisin agus cabhrú chun aghaidh a thabhairt ar thearcrochtain fuinnimh trí laghdú ar thomhaltas agus taraifí soláthair níos ísle. Cuireann fuinneamh comhphobail ar chumas grúpaí áirithe tomhaltóirí teaghlaigh freisin bheith rannpháirteach sa mhargadh fuinnimh nach bhféadfadh a bheith murach sin. I gcásanna ina raibh tionscnaimh den sórt sin ag oibriú go rathúil, tá luach eacnamaíoch, sóisialta agus comhshaoil curtha ar fáil don phobal leo a théann i bhfad thar na leasanna a thagann as seirbhísí fuinnimh a sholáthar amháin. Ba cheart do chomhphobail fuinnimh áitiúla bheith in ann oibriú ar an margadh ar bhonn cothroime iomaíochta gan iomaíocht a shaoibh. Ba cheart do thomhaltóirí teaghlaigh bheith in ann bheith rannpháirteach i dtionscnaimh fuinnimh comhphobail agus é a fhágáil dá ndeoin féin, gan rochtain ar an ngréasán arna oibriú ag an tionscnaimh fuinnimh comhphobail ná a gcearta mar thomhaltóirí a chailleadh. Ba cheart rochtain ar ghréasáin comhphobail fuinnimh áitiúil a dheonú ar théarmaí cothroma atá ina léiriú ar na costais atá leis.
- (31) Is modh tábhachtach faoina gcuirtear custaiméirí ar an eolas iad na billí fuinnimh agus na ráitis bhliantúla. Chomh maith le sonraí faoin tomhaltas agus faoi na costais, tugtar faisnéis eile iontu a chabhraíonn le tomhaltóirí an tairiscint reatha atá acu a chur i gcomparáid le tairiscintí eile. Mar sin féin, i bhfianaise gur foinse an-choitianta de ghearáin ó thomhaltóirí iad díospóidí a bhaineann le billí, rud a rannchuidíonn leis na leibhéil sheasmhacha ísle de shástacht agus rannpháirtíocht tomhaltóirí in earnáil an fhuinnimh, tá sé riachtanach billí agus ráitis bhliantúla a fhágáil níos soiléir agus níos éasca le tuiscint, agus a áirithiú chomh maith go mbeidh an fhaisnéis uile is gá sna billí le go mbeidh ar chumas tomhaltóirí a dtomhaltas fuinnimh a rialú, tairiscintí a chur i gcomparáid lena chéile agus soláthróirí a athrú.

↓ 2009/72/CE aithris 27

- (32) Ba cheart do na Ballstáit nuachóiriú ar na gréasáin dáileacháin a spreagadh, amhail trí eangacha cliste a thabhairt isteach, rud is ceart a thógáil ar bhealach a spreagfaidh giniúint dháilte agus éifeachtúlacht fuinnimh.

↓ nua

- (33) Chun teagmháil a dhéanamh go díreach le tomhaltóirí, tá gá le dreasachtaí oiriúnacha agus le teicneolaíochtaí amhail méadrú cliste. Cumhachtaíonn córais méadrúcháin cliste tomhaltóirí toisc go gcuireann siad ar a gcumas aiseolas cruinn agus gar d'fhíor-am a fháil faoina dtomhaltas fuinnimh nó faoina nginiúint fuinnimh, rud a fhágann gur féidir leo bainistíocht níos fearr a dhéanamh air, bheith rannpháirteach i gcláir freagartha don éileamh i seirbhísí eile agus leas a bhaint astu, agus a mbille leictreachais a laghdú. Cuireann méadrú cliste ar chumas oibreoirí córas dáileacháin infheictheacht níos fearr a bheith acu ar a ngréasáin, agus costais oibriúcháin agus cothabhála a laghdú dá bharr agus na costais níos ísle a léiriú sna taraifí dáileacháin, taraifí a íocann tomhaltóirí i ndeireadh thiar.

↓ 2009/72/CE aithris 55
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (34) ⇒ I dtaca le cinneadh a dhéanamh ar an leibhéal náisiúnta faoin méadrú cliste a chur in úsáid ⇐, ~~Ba cheart a bheith in ann ⇒ é sin ⇐ tabhairt isteach na córais méadrúcháin chliste a bhunú ar mheasúnú eacnamaíoch. Má bhíonn sé mar chonclúid ar an measúnú sin nach bhfuil sé réasúnta agus costéifeachtach córais mhéadraithe den sórt sin a thabhairt isteach ach do thomhaltóirí a dhéanann méid áirithe leictreachais a ídiú, ba cheart do na Ballstáit bheith in ann é sin a chur san áireamh agus iad ag dul ar aghaidh leis an gcur chun feidhme.~~

↓ nua

- (35) Ba cheart do na Ballstáit nach bhfuil méadrú cliste á rolladh amach go córasach acu an deis a thabhairt do thomhaltóirí, ar iarratas uathu agus faoi dhálaí cothroma réasúnta, agus trí gach eolas ábhartha a sholáthar dóibh, leas a bhaint as méadar cliste leictreachais a shuiteáil. I gcás nach bhfuil méadair chliste ag tomhaltóirí, ba cheart dóibh bheith i dteideal méadair a fháil a chomhlíonann na híoscheanglais is gá chun an fhaisnéis bhilleála arna sonrú sa Treoir seo a sholáthar dóibh.
- (36) Chun cúnamh a thabhairt do rannpháirtíocht ghníomhach tomhaltóirí i margadh an leictreachais, ba cheart na córais méadrúcháin cliste atá le cur in úsáid ag Ballstáit ar a gcríoch a bheith idir-inoibrithe, gan a bheith ina mbacainn roimh sholáthróir a athrú, agus a bheith feistithe le feidhmiúlachtaí atá oiriúnach dá gcuispóir a chuireann ar chumas tomhaltóirí rochtain gar d'fhíor-am a bheith acu ar shonraí faoina dtomhaltas, a dtomhaltas fuinnimh a mhodhnú, agus, sa mhéid agus is féidir bunaithe ar an mbonneagar tacaíochta, a solúbthacht a thairiscint don ghréasán agus do chuideachtaí

seirbhísí fuinnimh, luach saothair a fháil as, agus coigiltí a fháil ar a mbille leictreachais.

↓ 2009/72/CE aithris 50
(oiriúnaithe)
⇒ nua

- (37) ~~The public service requirements, including as regards the universal service, and the common minimum standards that follow from them need to be further strengthened to make sure that all consumers, especially vulnerable ones, are able to benefit from competition and fair prices. The public service requirements should be defined at national level, taking into account national circumstances; Community law should, however, be respected by the Member States. The citizens of the Union and, where Member States deem it appropriate, small enterprises, should be able to enjoy public service obligations, in particular with regard to security of supply, and reasonable prices.~~ Is gné thábhacht den soláthar do chustaiméirí í rochtain ar shonraí oibiachtúla trédhearcacha ar thomhaltas. Dá bhrí sin, ba cheart rochtain a bheith ag tomhaltóirí ag na sonraí tomhaltais, agus praghsanna agus costais na seirbhísí lena mbaineann, a bhaineann leo sa chaoi gur féidir leo iarraidh ar iomaitheoirí tairiscint a dhéanamh bunaithe ar na sonraí sin. Ba cheart an ceart a bheith ag tomhaltóirí freisin eolas ceart a fháil faoina dtomhaltas fuinnimh. ~~Léiríonn réamhíocaíochtaí an tomhaltas leictreachais is dócha a bheith ann~~ ⇒ Níor cheart go gcuirfeadh réamhíocaíochtaí míbhuntáiste díréireach dá n-úsáideoirí, agus ag an am céanna ⇐ ba cheart córais íocaíochta éagsúla a bheith neamh-idirdhealaitheach. Má dhéantar faisnéis faoi chostais fuinnimh a sholáthar do thomhaltóirí minic go leor cruthófar dreasachtaí don choigilt fuinnimh toisc go dtabharfaidh sin aiseolas díreach do thomhaltóirí faoi na hiarmhairtí a bhíonn ag infheistíocht san éifeachtúlacht fuinnimh agus ag athrú san iompar. Ar an ábhar sin, cabhróidh cur chun feidhme iomlán ~~Threoir 2006/32/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Aibreán 2006 maidir le héifeachtúlacht fuinnimh na críochnúsáide agus le seirbhísí fuinnimh~~³⁴ Threoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³⁵ le tomhaltóirí a gcostais fuinnimh a laghdú.

↓ nua

- (38) Faoi láthair tá samhlacha difriúla don bhainistíocht sonraí forbartha nó á bhforbairt sna Ballstáit ag leanúint ó chórais mhéadraithe chliste a chur in úsáid. Go neamhspleách ar an samhail bainistíochta sonraí, tá sé tábhachtach go gcuirfeadh Ballstáit rialacha trédhearcacha i bhfeidhm faoinar féidir rochtain a fháil ar shonraí faoi dhálaí neamh-idirdhealaitheacha agus a áirithíonn an leibhéal cibearshlándála agus cosanta sonraí is airde chomh maith le neamhchlaontacht na n-eintiteas a bhíonn ag láimhseáil sonraí.

³⁴ ~~IO L 114, 27.4.2006, lch. 64.~~

³⁵ Threoir 2012/27/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Deireadh Fómhair 2012 maidir leis an éifeachtúlacht fuinnimh, lena leasaítear Threoir 2009/125/CE agus Threoir 2010/30/AE agus lena n-aisghairtear Threoir 2004/8/CE agus Threoir 2006/32/CE (OI L 315, 14.11.2012, lch. 1).

- (39) ~~Member States should ensure that household customers and, where Member States deem it appropriate, small enterprises, enjoy the right to be supplied with electricity of a specified quality at clearly comparable, transparent and reasonable prices. In order to ensure the maintenance of the high standards of public service in the Community, all measures taken by Member States to achieve the objective of this Directive should be regularly notified to the Commission. Ba cheart don Choimisiún tuarascáil a fhoilsiú go rialta ina ndéantar anailís ar na bearta arna ndéanamh ar an leibhéal náisiúnta chun euspóirí seirbhíse poiblí a bhaint amach agus comparáid a dhéanamh ar a éifeachtaí atá siad, d'fhonn moltaí a dhéanamh i dtaca leis na bearta a bheadh le glacadh ar an leibhéal náisiúnta chun caighdeán arda seirbhíse poiblí a bhaint amach. Ba cheart do na Ballstáit gach beart is gá a dhéanamh chun custaiméirí leochaileacha agus ⇒ custaiméirí a bhfuil tearcrochtain ar fhuinneamh acu ⇐ i gcomhthéacs an mhargaidh inmheánaigh sa leictreachas. Féadfaidh na bearta sin a bheith éagsúil i gcomhréir leis na dálaí ar leith sna Ballstáit atá i gceist agus féadfaidh bearta sonracha den bheartas ⇒ sóisialta nó fuinnimh ⇐ a áireamh orthu i ndáil le billí leictreachais a íoc, nó bearta is ginearálta arna ndéanamh sa chóra slándála sóisialta ⇒ infheistíocht san éifeachtúlacht fuinnimh cónaithe nó cosaint tomhaltóirí amhail coimircí i gcoinne dínascadh ⇐ . I gcás ina gcuirtear seirbhís uilíoch ar fáil d'fhiontair bheaga freisin, féadfaidh bearta chun a áirithiú go ndéantar seirbhís uilíoch den sórt sin a sholáthar bheith éagsúil ag brath ar cibé acu ar chustaiméirí teaghlaigh nó ar fhiontair bheaga atá siad dírithe.~~

- (40) Tá seirbhísí fuinnimh bunriachtanach chun leas shaoránaigh an Aontais a chosaint. Is seirbhísí riachtanach iad teas, fuarú agus soilsiú leordhóthanach agus an fuinneamh chun cumhacht a thabhairt d'fhearais leictreach teaghlaigh chun caighdeán sásúil maireachtála agus sláinte na saoránach a ráthú. Lena chois sin, le rochtain ar na seirbhísí fuinnimh sin saoránaigh den Aontas cumhachtaítear saoránaigh Eorpacha chun barr a gcumais a bhaint amach agus feabhsaítear an cuimsiú sóisialta leis. Ní bhíonn sé d'acmhainn ag teaghlaigh a bhfuil tearcrochtain acu ar fhuinneamh na seirbhísí fuinnimh sin a fháil i ngeall ar mheascán d'ioncam íseal, caiteachas ard ar fhuinneamh agus easpa éifeachtúlachta fuinnimh ina dtithe. Ba cheart do na Ballstáit an fhaisnéis cheart a bhailiú chun faireachán a dhéanamh ar líon na dteaghlach atá buailte ag an tearcrochtain fuinnimh. Ba cheart go gcabhródh tomhas cruinn le Ballstáit na líonta tí sin a bhfuil tionchar ag tearcrochtain fuinnimh orthu a shainaithint chun tacaíocht spriocdhírithe a sholáthar. Ba cheart don Choimisiún tacaíocht ghníomhach a thabhairt do chur chun feidhme na bhforálacha maidir le tearcrochtain fuinnimh trí chomhroinnt dea-chleachtais idir na Ballstáit a éascú.

- (41) ~~Energy poverty is a growing problem in the Community.~~ Na Ballstáit a bhfil tionchar á imirt ⇒ ag tearcrochtain fuinnimh ⇐ agus nach ndearna é seo fós, ba cheart dóibh pleananna gníomhaíochta náisiúnta nó creataí oiriúnacha eile, a fhorbairt chun dul i ngleic leis ~~an tearcrochtain fuinnimh~~ ⇒ an bhfadhb sin ⇐ , agus é mar aidhm leo líon na ndaoine atá buailte ag cás den sórt sin a laghdú. Is ⇒ gnéithe ábhartha iad ioncam íseal, caiteachas ard ar fhuinneamh agus easpa éifeachtúlachta fuinnimh sna tithe. i dtaca le táscairí a ainmniú chun tearcrochtain fuinnimh a thomhas. ⇐ I gcás ar bith, ba cheart do na Ballstáit an soláthar fuinnimh atá riachtanach a áirithiú do chustaiméirí leochaileacha ⇒ agus custaiméirí atá buailte ag tearcrochtain fuinnimh ⇐ . Agus é sin a dhéanamh, d'fhéadfaí cur chuige comhtháite a úsáid, amhail mar chuid den bheartas ⇒ fuinnimh agus ⇐ sóisialta agus d'fhéadfadh beartais shóisialta nó feabhsuithe ar éifeachtúlacht fuinnimh don tithíocht bheith san áireamh sna bearta. Ar a laghad ar bith, ba cheart beartais náisiúnta i bhfabhar custaiméirí leochaileacha ⇒ agus custaiméirí atá buailte ag tearcrochtain fuinnimh ⇐ a cheadú faoin Treoir seo.
-

- (42) Is gá d'oibreoirí córas dáileacháin giniúint nua leictreachais a chomhtháthú go costéifeachtach, go háirithe suiteálacha giniúna ina n-úsáidtear foinsí in-athnuaite fuinnimh agus lóid nua nua amhail teaschaidéal agus feithiclí leictreacha. Chun na críche sin, ba cheart oibreoirí córas dáileacháin a chumasú agus a dhreasachtú chun seirbhísí a úsáid ó fhoinsí fuinnimh dáilte amhail freagairt don éileamh agus stóráil fuinnimh, bunaithe ar nósanna imeachta margaidh, chun a ngréasáin a oibriú go héifeachtach agus chun méaduithe costasacha ar na gréasáin a sheachaint. Ba cheart do na Ballstáit bearta oiriúnacha a chur i bhfeidhm, amhail cóid ghréasáin agus rialacha margaidh náisiúnta, agus oibreoirí córas dáileacháin a dhreasachtú trí tharaifí gréasáin nach gcruthaítear bacainní don tsolúbthacht ná bacainní roimh fheabhsú éifeachtúlachta fuinnimh san eangach leo. Ba cheart do na Ballstáit pleananna forbartha gréasáin a thabhairt isteach le haghaidh oibreoirí córas dáileacháin chun tacú le comhtháthú na suiteálacha giniúna ina n-úsáidtear foinsí inathnuaite fuinnimh, forbairt saoraidí stórála agus leictriú an earnáil iompair a éascú, agus faisnéis leordhóthanach a sholáthar d'úsáideoirí an chórais i dtaca le méaduithe nó uasghráduithe ar an ngréasán atá beartaithe, toisc nach ann do nós imeachta den sórt sin faoi láthair i bhformhór na mBallstát.
-

- (43) Is é rochtain neamh-idirdhealaithe ar an ngréasán dáileacháin a chinneann rochtain iartheachtach do chustaiméirí ar an leibhéal miondíola. ~~The scope for discrimination as regards third party access and investment, however, is less significant at distribution level than at transmission level where congestion and the influence of generation or supply interests are generally greater than at distribution level. Moreover, legal and~~

~~functional unbundling of distribution system operators was required, pursuant to Directive 2003/54/EC, only from 1 July 2007 and its effects on the internal market in electricity still need to be evaluated. The rules on legal and functional unbundling currently in place can lead to effective unbundling provided they are more clearly defined, properly implemented and closely monitored.~~ Chun cothroime iomaíochta a chruthú ar an leibhéal miondíola, ba cheart faireachán a dhéanamh dá bhrí sin ar ghníomhaíochtaí na n-oibreoirí córas dáileacháin sa chaoi go gcuirfear cosc orthu buntáiste a bhreith as a gcomhtháthú ingearach i dtaca lena staid iomaíochta ar an margadh, go háirithe i dtaca le custaiméirí teaghlaigh agus custaiméirí beaga neamhteaghlaigh.

↓ 2009/72/CE aithris 30

- (44) I gcás ina n-úsáidtear córas dáileacháin iata chun éifeachtúlacht optamach a áirithiú i soláthar fuinnimh comhtháite lena gceanglaítear caighdeán oibriúcháin ar leith, nó ina gcoinnítear córas dáileacháin iata go príomha le go mbainfidh úinéir an chórais úsáid as, ba cheart go bhféadfaí an t-oibreoir córais dáileacháin a dhíolmhú ó oibleagáidí a bheadh ina n-ualach riaracháin gan ghá i ngeall ar an gcineál gaoil ar leith idir an t-oibreoir córais dáileacháin agus úsáideoirí an chórais. Féadfaidh córais dáileacháin iata bheith san áireamh i suíomhanna seirbhísí tionsclaíocha, tráchtála nó comhroinnte amhail foirgnimh i stáisiúin traenach, aerfoirt, ospidéal, láithreáin mhóra champála a bhfuil saoráidí comhtháite acu nó láithreáin thionscal na gceimiceán toisc gur oibríochtaí de chineál speisialaithe iad.
-

↓ 2009/72/CE aithris 8

- (45) Chun an iomaíocht, agus soláthar leictreachais ag an praghas is iomaíche, a dhaingniú, ba cheart do na Ballstáit agus do na húdaráis rialála náisiúnta rochtain trasteorann a éascú do sholáthraithe nua leictreachais ó fhoinsí fuinnimh éagsúla, agus do sholáthraithe nua giniúna cumhachta.
-

↓ 2009/72/CE aithris 9

- (46) Mura ndéanfar gréasáin a dheighilt go héifeachtach ó ghníomhaíochtaí giniúna agus soláthair (díchuachadh éifeachtach), tá riosca bunúsach idirdhealaithe ann, ní hamháin in oibriú an ghréasáin, agus sna dreasachtaí do ghnóthais atá comhtháite go hingearach infheistíocht leordhóthanach a dhéanamh sna gréasáin atá acu freisin.
-

↓ 2009/72/CE aithris 11

- (47) Ní féidir díchuachadh éifeachtach a áirithiú ach trí dheireadh a chur leis an dreasacht do ghnóthais atá comhtháite go hingearach idirdhealú a dhéanamh i gcoinne iomaitheoirí i dtaca le rochtain ar an ngréasán agus i dtaca leis an infheistíocht. Is léir gur bealach éifeachtach cobhsaí é díchuachadh úinéireachta, a fhágann go gceapfar úinéir an ghréasáin mar oibreoir an ghréasáin agus go mbeidh sé neamhspleách ar aon leasanna soláthair agus táirgeachta, chun an choinbhleacht leasa bhunúsach a réiteach

agus chun cinnteacht an tsoláthair a áirithiú. Ar an gcúis sin, thagair Parlaimint na hEorpa, sa rún uaithi an 10 Iúil 2007 maidir leis na hionchais don mhargadh inmheánach sa ghás agus sa leictreachas³⁶, do dhíchuachadh úinéireachta ar leibhéal an tarchurtha mar an uirlis is éifeachtaí chun infheistíochtaí sa bhonneagar a spreagadh ar bhealach neamh-idirdhealaitheach, agus rochtain chothrom ar an ngréasán d'iontrálaithe nua agus trédhearcacht sa mhargadh a spreagadh chomh maith. Faoi dhíchuachadh úinéireachta, ba cheart a chur de cheangal ar na Ballstáit dá bhrí sin a áirithiú nach mbeidh an duine céanna nó na daoine céanna i dteideal ceannas a fheidhmiú thar ghnóthas giniúna nó soláthair agus, ag an am céanna, ceannas, nó aon cheart, a fheidhmiú thar oibreoir córais tarchurtha nó thar córas tarchurtha. Ar an mbealach céanna, ba cheart go bhfágfadh ceannas thar córas tarchurtha nó oibreoir córais tarchurtha nach féidir ceannas ná aon cheart eile a chleachtadh thar ghnóthas giniúna nó soláthair. Laistigh de na teorainneacha sin, ba cheart do ghnóthas giniúna nó soláthair bheith in ann scairsheilbh mhionlaigh a bheith aige in oibreoir córais tarchurtha nó i gcóras tarchurtha.

↓ 2009/72/CE aithris 12

- (48) Ba cheart d'aon chóras um dhíchuachadh bheith éifeachtach ó thaobh aon choinbhleacht leasa idir soláthróirí, soláthraithe agus oibreoirí córas tarchurtha a bhaint, chun dreasachtaí a chruthú do na hinfeistíochtaí is gá agus chun rochtain na n-iontrálaithe nua margaidh a ráthú faoi chóras rialála trédhearcach éifeachtach agus níor cheart córas rialála ró-throm a chruthú do na húdaráis rialála náisiúnta.

↓ 2009/72/CE aithris 14

- (49) Toisc go gceanglaítear, faoi dhíchuachadh úinéireachta, i gcásanna áirithe, athstruchtúrú a dhéanamh ar ghnóthais, ba cheart am breise a thabhairt do Bhallstáit a chinneann díchuachadh úinéireachta a chur chun feidhme, chun na forálacha ábhartha a chur i bhfeidhm. I bhfianaise na nasc ingearach idir earnáil an leictreachais agus earnáil an gháis, ba cheart feidhm a bheith ag na forálacha maidir le díchuachadh thar an dá earnáil.

↓ 2009/72/CE aithris 15

- (50) Faoi dhíchuachadh úinéireachta, chun neamhspleáchas iomlán a áirithiú idir oibriú an ghréasáin agus leasanna soláthair agus giniúna agus chun cosc ar chur le malartuithe ar fhaisnéis rúnda, níor cheart don duine céanna bheith ina chomhalta den bhord bainistíochta ar oibreoir córais tarchurtha nó córas tarchurtha agus ar ghnóthas a dhéanann aon cheann d'fheidhmeanna giniúna nó soláthair araon. Ar an gcúis chéanna, níor cheart don duine céanna bheith i dteideal comhaltaí a cheapadh ar bhord bainistíochta oibreora córais tarchurtha nó córais tarchurtha agus ceannas, ná aon cheart, a fheidhmiú thar ghnóthas giniúna nó soláthair.

³⁶

IO C 175 E, 10.7.2008, lch. 206.

↓ 2009/72/CE aithris 16

- (51) Trí oibreoir córais nó oibreoir tarchurtha a chur ar bun atá neamhspleách ar na leasanna soláthair agus giniúna, ba cheart do ghnóthas atá comhtháite go hingearach bheith in ann úinéireacht ar shócmhainní gréasáin a choinneáil agus ag an am céanna, deighil éifeachtach idir leasanna a áirithiú, ar choinníoll go ndéanann oibreoir córais neamhspleách den sórt sin nó oibreoir tarchurtha neamhspleách den sórt sin gach feidhm de chuid oibreora córais agus go gcuirtear sásraí mionsonraithe rialála agus sásraí forleathana rialála i bhfeidhm.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe) aithris 17

- (52) I gcás ina raibh ~~bhfuil~~, an 3 Meán Fómhair 2009, gnóthas ar leis córas tarchurtha ina chuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach, ba cheart rogha a thabhairt do na Ballstáit idir díchuachadh úinéireachta, agus oibreoir córais nó oibreoir tarchurtha a chur ar bun atá neamhspleách ó leasanna soláthair agus giniúna.

↓ 2009/72/CE aithris 18

- (53) Chun leasanna scairshealbhóirí i ngnóthas atá comhtháite go hingearach a chaomhnú go hiomlán, ba cheart rogha a bheith ag Ballstáit díchuachadh úinéireachta a chur chun feidhme trí dhífheistiú díreach nó trí scaireanna an ghnóthais chomhtháite a dheighilt ina scaireanna den ghnóthais gréasáin agus de scaireanna an ghnóthais soláthair agus giniúna atá fágtha, ar choinníoll go gcomhlíontar na ceanglais a eascraíonn as díchuachadh úinéireachta.

↓ 2009/72/CE aithris 19

- (54) Ba cheart an éifeachtacht iomlán atá ag réitigh an oibreora córais neamhspleách nó an oibreora tarchurtha neamhspleách, ba cheart í a áirithiú trí bhíthin rialacha sonracha breise. Cuireann na rialacha maidir leis an oibreoir tarchurtha neamhspleách creat rialála oiriúnach ar fáil chun iomaíocht chothrom, infheistíocht leordhóthanach, rochtain d'iontrálaithe margaidh nua agus comhtháthú na margaí leictreachais a ráthú. Ba cheart díchuachadh éifeachtach trí fhorálacha an oibreora tarchurtha neamhspleách a bheith bunaithe ar cholún de bhearta eagraíochtúla agus de bhearta a bhaineann le rialachas na n-oibreoirí córas tarchurtha agus ar cholún de bhearta a bhaineann le hinfheistíocht, acmhainn táirgeachta nua sa ghréasán agus comhtháthú margaidh trí chomhar réigiúnach. Ba cheart neamhspleáchas an oibreora a áirithiú freisin, *inter alia*, trí thréimhsí ‘mharana’ áirithe, tréimhsí nach ndéantar aon bhainistiú, ná aon ghníomhaíochta ábhartha eile lena dtugtar rochtain ar an bhfaisnéis chéanna agus a d'fhéadfaí a bheith faighte i suíomh bainistíochta, sa ghnóthas atá comhtháite go hingearach. ~~The independent transmission operator model of effective unbundling is in line with the requirements laid down by the European Council at its meeting on 8 and 9 March 2007.~~

↓ 2009/72/CE aithris 21

- (55) Tá sé de cheart ag Ballstát díchuachadh iomlán úinéireachta a roghnú ina chríoch. I gcás ina mbeidh an ceart sin feidhmithe ag Ballstáit, níl de cheart ag gnóthas oibreoir córais neamhspleách nó oibreoir tarchurtha neamhspleách a chur ar bun. Lena chois sin, ní féidir le gnóthas a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna giniúna nó soláthair ceannas a fheidhmiú go díreach ná go hindíreach ná aon cheart a fheidhmiú thar oibreoir córais tarchurtha ó Bhallstát a roghnaigh díchuachadh iomlán úinéireachta.

↓ 2009/72/CE aithris 23

- (56) Ba cheart prionsabal an neamh-idirdhealaithe idir an earnáil phoiblí agus an earnáil phríobháideach a urramú agus díchuachadh éifeachtach á chur chun feidhme. Chuige sin, níor cheart don duine céanna bheith in ann ceannas ná aon cheart a fheidhmiú, de shárú ar na rialacha maidir le díchuachadh úinéireachta nó maidir le rogha an oibreora córais neamhspleách, ina aonair ná go comhpháirteach, thar comhdhéanamh, vótáil ná cinntí chomhlachtaí na n-oibreoirí córas tarchurtha nó na gcóras tarchurtha agus chomhlachtaí na ngnóthas giniúna agus soláthair in éineacht. I dtaca le díchuachadh úinéireachta agus réiteach an oibreora córais neamhspleách, ar choinníoll go bhfuil an Ballstát i gceist in ann a léiriú go bhfuil an ceanglas á chomhlíonadh, ba cheart dó dhá chomhlacht poiblí ar leithligh bheith in ann gníomhaíochtaí giniúna agus soláthair a rialú ar láimh amháin agus gníomhaíochtaí tarchurtha a rialú ar an láimh eile.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe) aithris 24

- (57) Ba cheart feidhem a bheith ag deighilt iomlán éifeachta idir gníomhaíochtaí gréasáin agus gníomhaíochtaí soláthair agus giniúna ar fud an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ maidir le gnóthais de chuid an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ agus gnóthais neamh-~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ araon. Lena áirithiú go bhfanfaidh gníomhaíochtaí gréasáin agus gníomhaíochtaí soláthair agus giniúna ar fud an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ neamhspleách óna chéile, ba cheart údarais rialála a chumhachtú chun deimhniú a dhiúltú d'oibreoirí córas tarchurtha nach gcomhlíonann na rialacha maidir le díchuachadh. Chun a áirithiú go gcuirfear na rialacha sin i bhfeidhm go comhsheasmhach ar fud an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒, ba cheart do na húdarais rialála an aird is mó is féidir a thabhairt ar thuairim an Choimisiúin agus cinntí maidir le deimhniú á ndéanamh acu. Chun a áirithiú, thairis sin, go ndéanfar oibleagáidí idirnáisiúnta an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒, agus dlúthpháirtíocht agus cinnteacht fuinnimh laistigh den ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontas ☒, a urramú, ba cheart an ceart a bheith ag an gCoimisiún tuairim a thabhairt maidir le deimhniú d'úinéir córais tarchurtha nó d'oibreoir córais tarchurtha arna rialú ag duine nó ag daoine ó thríú tír nó ó thríú tíortha.

↓ 2009/72/CE aithris 31

- (58) Níor cheart é a bheith mar thoradh le nósanna imeachta údarúcháin go mbeadh an t-ualach riaracháin díreireach le méid na dtáirgeoirí leictreachais ná leis an tionchar a d'fhéadfaí a bheith orthu. Féadfaidh nósanna imeachta údarúcháin lena mbaineann fad míchuí bheith ina mbacainn roimh rochtain d'iontrálaithe nua sa mhargadh.
-

↓ 2009/72/CE aithris 34

- (59) Is gá do rialálaithe fuinnimh bheith in ann cinntí a dhéanamh maidir le gach saincheist rialála má tá an margadh inmheánach sa leictreachas le feidhmiú i gceart, agus a bheith iomlán neamhspleách ó aon leas poiblí nó príobháideach eile. Ní chuirfidh sin cosc ar athbhreithniú breithiúnach ná ar fhormhaoirseacht parlaiminte i gcomhréir le dlíthe bunreachtúla na mBallstát. Chomh maith leis sin, ní bacainn roimh neamhspleáchas buiséadach é fhormheas an reachtóra náisiúnta ar bhuiséad an rialálaí. Ba cheart na forálacha a bhaineann leis an neamhspleáchas i gcur chun feidhme an bhuiséid arna leithdháileadh ar an údarás rialála a chur chun feidhme mar chuid den chreat arna sainiú faoin dlí buiséadach agus rialacha buiséadacha náisiúnta. Agus rannchuidiú le neamhspleáchas an údaráis rialála náisiúnta ó aon leas polaitiúil nó eacnamaíoch trí scéim sealaíochta iomchuí, ba cheart go bhféadfadh na Ballstáit aird chuí a thabhairt ar na hacmhainní daonna atá ar fáil agus ar an líon daoine atá ar an mbord.
-

↓ 2009/72/CE aithris 36

- (60) Ba cheart do na húdaráis rialála náisiúnta bheith in ann taraifí, nó na modheolaíochtaí ar a ríomhtar na taraifí, a shocrú nó a fhormheas, ar bhonn togra ón oibreoir córais tarchurtha nó oibreoir(í) córas dáileacháin, nó ar bhonn togra arna chomhaontú idir an t-oibreoir/na hoibreoirí sin agus úsáideoirí an ghréasáin. Agus na cúraimí sin á ndéanamh acu, ba cheart do na húdaráis rialála náisiúnta a áirithiú go bhfuil na taraifí tarchurtha agus dáileacháin neamh-idirdheallaitheach agus ina léiriú ar chostais, agus ba cheart na costais fhadtéarmacha, imeallacha gréasáin a seachnaíodh ón nginiúint dháilte agus ó bhearta bainistíochta freagartha don éileamh a chur san áireamh iontu.
-

↓ 2009/72/CE aithris 37
(oiriúnaithe)
→₁ 2009/72/CE aithris 38

- (61) Ba cheart an chumhacht a bheith ag rialálaithe fuinnimh cinntí ceangailteacha a eisiúint i dtaca le gnóthais leictreachais agus pionóis éifeachtacha, chomhréireacha agus athchomhairleacha a fhorchur ar ghnóthais leictreachais nach gcomhlíonann a n-oibleagáidí nó moladh a dhéanamh go ngearrfadh cúirt inniúil pionóis den sórt sin orthu. →₁ ☒ Chuige sin ☒ ~~Thairis sin~~, ba cheart ~~an chumhacht a thabhairt~~ d'údaráis rialála ☒ bheith in ann ☒ faisnéis ábhartha a iarraidh ó ghnóthais leictreachais, imscrúduithe oiriúnacha gus leordhóthanacha a dhéanamh agus díospóidí a réiteach. ← Ba cheart an chumhacht a dheonú freisin do rialálaithe fuinnimh cinneadh a dhéanamh, beag beann ar rialacha iomaíochta a chur i bhfeidhm, maidir le

bearta oiriúnacha lena ndéantar leasanna custaiméirí a áirithiú trí iomaíocht éifeachtach a chur chun cinn atá riachtanach d'fheidhmiú ceart an mhargaidh inmheánaigh sa leictreachas. ~~The establishment of virtual power plants — electricity release programmes whereby electricity undertakings are obliged to sell or to make available a certain volume of electricity or to grant access to part of their generation capacity to interested suppliers for a certain period of time — is one of the possible measures that can be used to promote effective competition and ensure the proper functioning of the market. Energy regulators should also be granted the power to contribute to ensuring high standards of universal and public service in compliance with market opening, to the protection of vulnerable customers, and to the full effectiveness of consumer protection measures. Those provisions should be without prejudice to both the Commission's powers concerning the application of competition rules including the examination of mergers with a Community dimension, and the rules on the internal market such as the free movement of capital. The independent body to which a party affected by the decision of a national regulator has a right to appeal could be a court or other tribunal empowered to conduct a judicial review.~~

↓ 2009/72/CE	aithris	37
(oiriúnaithe)		

- (62) ~~Ba cheart an chumhacht a bheith ag rialálaithe fuinnimh cinntí ceangailteacha a eisiúint i dtaca le gnóthais leictreachais agus pionóis éifeachtacha, chomhréireacha agus athchomhairleacha a fhórchur ar ghnóthais leictreachais nach gcomhlíonann a n-oibleagáidí nó moladh a dhéanamh go ngearrfadh cúirt inniúil pionóis den sórt sin orthu. Energy regulators should also be granted the power to decide, irrespective of the application of competition rules, on appropriate measures ensuring customer benefits through the promotion of effective competition necessary for the proper functioning of the internal market in electricity. The establishment of virtual power plants — electricity release programmes whereby electricity undertakings are obliged to sell or to make available a certain volume of electricity or to grant access to part of their generation capacity to interested suppliers for a certain period of time — is one of the possible measures that can be used to promote effective competition and ensure the proper functioning of the market.~~ Ba cheart an chumhacht a dheonú do rialálaithe fuinnimh freisin cabhrú chun ardchaighdeán na seirbhíse uilíche agus na seirbhíse poiblí a áirithiú i gcomhréir le hoscailt an mhargaidh, cabhrú le custaiméirí leochaileacha a chosaint agus cabhrú le héifeachtacht iomlán na mbeart cosanta tomhaltóirí. Ba cheart na forálacha sin a bheith gan dochar do chumhachtaí an Choimisiúin a bhaineann le rialacha iomaíochta a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear cumaisc a bhfuil gné ~~Comhphobail~~ ☒ Aontais ☒ ag baint leo, agus a bheith gan dochar do na rialacha faoin margadh inmheánach, amhail saorghluaiseacht chaipitil, freisin. Is féidir leis an gcomhlacht neamhspleách a bhfuil an ceart ag páirtí a ndearna cinneadh rialálaí náisiúnta difear dó achomharc a chur faoina bhráid bheith ina chúirt nó ina bhinse eile atá cumhachtaíthe athbhreithniú breithiúnach a dhéanamh.

↓ 2009/72/CE aithris 63
⇒ nua

- (63) Faoi [an t-athmhúnlú ar Rialachán Uimh. 714/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)861/2] ~~Rialachán (CE) Uimh. 714/2009 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Iúil 2009 maidir le coinníollacha rochtana ar an ngréasán um malartuithe trasteorann sa leictreachas~~ ⁽⁴⁰⁾, féadfaidh an Coimisiún treoirlínte ⇒ nó cóid ghréasáin ⇔ a ghlacadh chun an méid comhchuibhithe is gá a bhaint amach. Na treoirlínte ⇒ nó cóid ghréasáin ⇔ sin, ar bearta cur chun feidhme ceangailteacha iad, is úsáideach an uirlis iad i dtaca le forálacha áirithe den Treoir seo freisin, uirlis is féidir a chur in oiriúint go tapa nuair is gá.
-

↓ nua

- (64) Ba cheart do na Ballstáit agus do Chomhpháirtithe Conarthacha an Chomhphobail Fuinnimh dul i ndlúthchomhar ar chúrsaí a bhaineann le réigiún comhtháite trádála leictreachais a fhorbairt agus níor cheart dóibh aon bheart a dhéanamh a chuirfeadh comhtháthú breise na margaí leictreachais, ná cinnteacht soláthair na mBallstát agus na gComhpháirtithe Conarthacha, i mbaol.
- (65) Ba cheart an Treoir seo a léamh in éineacht le [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2] ina leagtar síos eochairphrionsabail dheardh nua an mhargaidh don leictreachas faoina mbeifear in ann luach saothair níos fearr a fháil as an tsolúbthacht, a thabharfaidh comharthaí praghsála níos fearr agus a áiritheoidh go ndéanfar margaí gearrthéarmacha comhtháite a fhorbairt a bheidh ag feidhmiú go maith. Leagtar amach rialacha nua faoi [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2] i réimsí éagsúla freisin, lena n-áirítear sásraí acmhainne agus comhar idir oibreoirí córas tarchurtha.
-

↓ 2009/72/CE aithris 62
(oiriúnaithe)

- (66) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóir na Treorach seo, eadhon margadh inmheánach iomlán oibríochtúil sa leictreachas a chruthú, a bhaint amach go leordhóthanach agus, dá bhrí sin, gur fearr is féidir é a bhaint amach ar leibhéal an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒, féadfaidh an ~~Chomhphobal~~ ☒ tAontas ☒ bearta a ghlacadh i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta atá leagtha amach in Airteagal 5 den Chonradh☒ ar an Aontas Eorpach ☒. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Treoir seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a ghnóthú.
-

↓ 2009/72/CE aithris 68

- (67) Urramaítear na cearta bunúsacha leis an Rialachán seo mar aon leis na prionsabail a aithnítear go háirithe i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh☒.

- (68) Chun an t-íosmhéid comhchuibhithe a sholáthar is gá chun aidhmeanna na Treorach seo a bhaint amach, ba cheart an chumhacht chun gníomhartha a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 290 den Chonradh a tharmligean chuig an gCoimisiún chun treoirlínte a bhunú maidir leis an méid atá sé de dhualgas ar na húdaráis rialála comhoibriú le chéile agus leis an nGníomhaireacht um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh ('an Ghníomhaireacht') agus ina leagfar amach mionsonraí an nós imeachta. Tá tábhacht ar leith ag baint leis an gCoimisiún comhairliúchán iomchuí a dhéanamh le linn a chuid oibre ullmhúcháin, lena n-áirítear comhairliúchán le saineolaithe, agus go ndéanfar an comhairliúchán sin i gcomhréir leis na prionsabal a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach maidir le Reachtóireacht Níos Fearr an 13 Aibreán 2016³⁷. Go háirithe, chun rannpháirtíocht chomhionann a áirithiú agus gníomhartha tharmligthe á n-ullmhú, faigheann Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle gach doiciméad ag an am céanna le saineolaithe na mBallstát, agus bíonn cead i gcónaí ag a gcuid saineolaithe freastal ar chruinnithe grúpaí saineolaithe de chuid an Choimisiúin atá ag déileáil le hullmhú na ngíomhartha tarmligthe.
- (69) Chun coinníollacha aonfhoirmeacha a áirithiú maidir le cur chun feidhme na Treoracha seo, ba cheart cumhachtaí cur chun feidhme a thabhairt don Choimisiún chun formáid choiteann Eorpach do shonraí a chinneadh chomh maith le nósanna imeachta neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha maidir le rochtain a fháil ar shonraí méadrúcháin, ar shonraí tomhaltais agus ar shonraí a theastaíonn tráth a n-imíonn úsáideoirí go soláthróir eile. Ba cheart na cumhachtaí sin a fheidhmiú i gcomhréir le Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³⁸.
- (70) Ba cheart an oibleagáid an Treoir seo a thrasú sa dlí náisiúnta a theorannú do na forálacha sin ar leasú substainteach iad i gcomparáid leis an Treoir a bhí ann roimhe seo. Tá an oibleagáid chun na forálacha nach bhfuil athraithe a thrasú mar thoradh ar an Treoir a bhí ann roimhe seo.
- (71) I gcomhréir le Dearbhú Comhpháirteach Polaitiúil an 28 Meán Fómhair 2011 ó na Ballstáit agus ón gCoimisiún maidir le doiciméid mhíniúcháin³⁹, ghlac na Ballstáit mar chúram orthu féin, i gcásanna a bhfuil údar cuí leo, doiciméad amháin nó níos mó a chur leis an bhfógra maidir lena mbearta trasuite, ar doiciméid iad lena mínítear an gaol idir codanna de threoir agus páirteanna comhfhreagracha na n-ionstraimí náisiúnta trasuite. I ndáil leis an Treoir seo, measann an reachtóir go bhfuil údar cuí le doiciméid den chineál sin a tharchur.

³⁷ IO L 123, 12.5.2016, lch. 1.

³⁸ Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Feabhra 2011 lena leagtar síos na rialacha agus na prionsabail ghinearálta a bhaineann leis na sásraí maidir le rialú ag na Ballstáit ar fheidhmiú cumhachtaí cur chun feidhme ag an gCoimisiún (IO L 55, 28.2.2011, lch. 13).

³⁹ IO C 369, 17.12.2011, lch. 14.

↓ nua

- (72) Ba cheart nár dochar an Treoir seo d'oibleagáidí na mBallstát maidir leis an teorainn ama chun an Treoir a leagtar amach in Iarscríbhinn IV a thrasú sa dlí náisiúnta agus maidir le dáta chur i bhfeidhm na Treorach sin.

↓ 2009/72/EC aithris 67

~~Ag féachaint do raon feidhme na leasuithe atá á ndéanamh leis seo ar Threoir 2003/54/CE, is innhianaithe, ar mhaithe le soiléireacht agus le cuíchóiriú, na forálacha i dtrácht a athmhúnlú trína dtabhairt le chéile i dtéacs amháin i dTreoir nua.~~

↓ 2009/72/CE aithris 5

~~A secure supply of electricity is of vital importance for the development of European society, the implementation of a sustainable climate change policy, and the fostering of competitiveness within the internal market. To that end, cross-border interconnections should be further developed in order to secure the supply of all energy sources at the most competitive prices to consumers and industry within the Community.~~

↓ 2009/72/CE aithris 59

~~The development of a true internal market in electricity, through a network connected across the Community, should be one of the main goals of this Directive and regulatory issues on cross-border interconnections and regional markets should, therefore, be one of the main tasks of the regulatory authorities, in close cooperation with the Agency where relevant.~~

↓ 2009/72/CE aithris 7

~~The Communication of the Commission of 10 January 2007 entitled 'An Energy Policy for Europe' highlighted the importance of completing the internal market in electricity and of creating a level playing field for all electricity undertakings established in the Community. The Communications of the Commission of 10 January 2007 entitled 'Prospects for the internal gas and electricity market' and 'Inquiry pursuant to Article 17 of Regulation (EC) No 1/2003 into the European gas and electricity sectors (Final Report)' showed that the present rules and measures do not provide the necessary framework for achieving the objective of a well-functioning internal market.~~

↓ 2009/72/CE aithris 4

~~However, at present, there are obstacles to the sale of electricity on equal terms and without discrimination or disadvantages in the Community. In particular, non-discriminatory network~~

~~access and an equally effective level of regulatory supervision in each Member State do not yet exist.~~

↓ 2009/72/CE aithris 41

~~Member States or, where a Member State has so provided, the regulatory authority, should encourage the development of interruptible supply contracts.~~

↓ 2009/72/CE aithris 6

~~A well-functioning internal market in electricity should provide producers with the appropriate incentives for investing in new power generation, including in electricity from renewable energy sources, paying special attention to the most isolated countries and regions in the Community's energy market. A well-functioning market should also provide consumers with adequate measures to promote the more efficient use of energy for which a secure supply of energy is a precondition.~~

↓ 2009/72/CE aithris 32

~~Further measures should be taken in order to ensure transparent and non-discriminatory tariffs for access to networks. Those tariffs should be applicable to all system users on a non-discriminatory basis.~~

↓ 2009/72/CE aithris 20

~~In order to develop competition in the internal market in electricity, large non-household customers should be able to choose their suppliers and enter into contracts with several suppliers to secure their electricity requirements. Such customers should be protected against exclusivity clauses the effect of which is to exclude competing or complementary offers.~~

↓ 2009/72/CE aithris 51

~~Consumer interests should be at the heart of this Directive and quality of service should be a central responsibility of electricity undertakings. Existing rights of consumers need to be strengthened and guaranteed, and should include greater transparency. Consumer protection should ensure that all consumers in the wider remit of the Community benefit from a competitive market. Consumer rights should be enforced by Member States or, where a Member State has so provided, by the regulatory authorities.~~

↓ 2009/72/CE aithris 29

~~To avoid imposing a disproportionate financial and administrative burden on small distribution system operators, Member States should be able, where necessary, to exempt the undertakings concerned from the legal distribution unbundling requirements.~~

↓ 2009/72/CE aithris 28

~~In the case of small systems it may be necessary that the provision of ancillary services is ensured by transmission system operators interconnected with small systems.~~

↓ 2009/72/CE aithris 10

~~The rules on legal and functional unbundling as provided for in Directive 2003/54/EC have not, however, led to effective unbundling of the transmission system operators. At its meeting on 8 and 9 March 2007, the European Council therefore invited the Commission to develop legislative proposals for the ‘effective separation of supply and generation activities from network operations’.~~

↓ 2009/72/CE aithris 13

~~The definition of the term ‘control’ is taken from Council Regulation (EC) No 139/2004 of 20 January 2004 on the control of concentrations between undertakings (the EC Merger Regulation)⁴⁰.~~

↓ 2009/72/CE aithris 43

~~Nearly all Member States have chosen to ensure competition in the electricity generation market through a transparent authorisation procedure. However, Member States should ensure the possibility to contribute to security of supply through the launching of a tendering procedure or an equivalent procedure in the event that sufficient electricity generation capacity is not built on the basis of the authorisation procedure. Member States should have the possibility, in the interests of environmental protection and the promotion of new infant technologies, of tendering for new capacity on the basis of published criteria. Such new capacity includes, inter alia, electricity from renewable energy sources and combined heat and power.~~

⁴⁰ OJ L 24, 29.1.2004, p. 1

↓ 2009/72/CE aithris 33

~~Directive 2003/54/EC introduced a requirement for Member States to establish regulators with specific competences. However, experience shows that the effectiveness of regulation is frequently hampered through a lack of independence of regulators from government, and insufficient powers and discretion. For that reason, at its meeting on 8 and 9 March 2007, the European Council invited the Commission to develop legislative proposals providing for further harmonisation of the powers and strengthening of the independence of national energy regulators. It should be possible for those national regulatory authorities to cover both the electricity and the gas sectors.~~

↓ 2009/72/CE aithris 38

~~Any harmonisation of the powers of national regulatory authorities should include the powers to provide incentives to electricity undertakings, and to impose effective, proportionate and dissuasive penalties on electricity undertakings or to propose that a competent court impose such penalties. Moreover, regulatory authorities should have the power to request relevant information from electricity undertakings, make appropriate and sufficient investigations and settle disputes.~~

↓ 2009/72/CE aithris 61

~~Regulatory authorities should also provide information on the market to permit the Commission to exercise its role of observing and monitoring the internal market in electricity and its short, medium and long term evolution, including aspects such as generation capacity, different sources of electricity generation, transmission and distribution infrastructure, quality of service, cross border trade, congestion management, investments, wholesale and consumer prices, market liquidity and environmental and efficiency improvements. National regulatory authorities should report to the competition authorities and the Commission those Member States in which prices impair competition and proper functioning of the market.~~

↓ 2009/72/CE aithris 42

~~All Community industry and commerce, including small and medium sized enterprises, and all citizens of the Union that enjoy the economic benefits of the internal market should also be able to enjoy high levels of consumer protection, and in particular household customers and, where Member States deem it appropriate, small enterprises should also be able to enjoy public service guarantees, in particular with regard to security of supply and reasonable tariffs, for reasons of fairness, competitiveness and, indirectly, to create employment. Those customers should also have access to choice, fairness, representation and dispute settlement mechanisms.~~

↓ 2009/72/CE aithris 45

~~Member States should ensure that household customers and, where Member States deem it appropriate, small enterprises, enjoy the right to be supplied with electricity of a specified quality at clearly comparable, transparent prices. In order to ensure the maintenance of the high standards of public service in the Community, all measures taken by Member States to achieve the objective of this Directive should be regularly notified to the Commission. Ba cheart don Choimisiún tuarascáil a fhoilsiú go rialta ina ndéantar anailís ar na bearta ana ndéanamh ar an leibhéal náisiúnta chun cuspóirí seirbhíse poiblí a bhaint amach agus comparáid a dhéanamh ar a éifeachtaí atá siad, d'fhonn moltaí a dhéanamh i dtaca leis na bearta a bheadh le glacadh ar an leibhéal náisiúnta chun caighdeáin arda seirbhíse poiblí a bhaint amach. Member States should take the necessary measures to protect vulnerable customers in the context of the internal market in electricity. Such measures may differ according to the particular circumstances in the Member States in question and may include specific measures relating to the payment of electricity bills, or more general measures taken in the social security system. Where universal service is also provided to small enterprises, measures to ensure that such universal service is provided may differ according to whether they are aimed at household customers or small enterprises.~~

↓ 2009/72/CE aithris 46

~~Respect for the public service requirements is a fundamental requirement of this Directive, and it is important that common minimum standards, respected by all Member States, are specified in this Directive, which takes into account the objectives of consumer protection, security of supply, environmental protection and equivalent levels of competition in all Member States. It is important that the public service requirements can be interpreted on a national basis, taking into account national circumstances and subject to the respect of Community law.~~

↓ 2009/72/CE aithris 50

~~The public service requirements, including as regards the universal service, and the common minimum standards that follow from them need to be further strengthened to make sure that all consumers, especially vulnerable ones, are able to benefit from competition and fair prices. The public service requirements should be defined at national level, taking into account national circumstances; Community law should, however, be respected by the Member States. The citizens of the Union and, where Member States deem it appropriate, small enterprises, should be able to enjoy public service obligations, in particular with regard to security of supply, and reasonable prices. Is gné thábhacht den soláthar do chustaiméirí í rochtain ar shonraí oibiachtúla trédhearcacha ar thomhaltas. Dá bhrí sin, ba cheart rochtain a bheith ag tomhaltóirí ag na sonraí tomhaltais, agus praghsanna agus costais na seirbhísí lena mbaineann, a bhaineann leo sa chaoi gur féidir leo iarraidh ar iomaitheoirí tairiscint a dhéanamh bunaithe ar na sonraí sin. Ba cheart an ceart a bheith ag tomhaltóirí freisin eolas ceart a fháil faoina dtomhaltas fuinnimh. Prepayments should reflect the likely consumption of electricity and different payment systems should be non-discriminatory. Má dhéantar faisnéis faoi chostais fuinnimh a sholáthar do thomhaltóirí minic go leor cruthófar dreasachtaí don choigilt~~

~~fuinnimh toise go dtabharfaidh sin aiseolas díreach do thomhaltóirí faoi na hiarmhairtí a bhíonn ag infheistíocht san éifeachtúlacht fuinnimh agus ag athrú san iompar. In this respect, full implementation of Directive 2006/32/EC of the European Parliament and of the Council of 5 April 2006 on energy end-use efficiency and energy services⁴¹ will help consumers to reduce their energy costs.~~

↓ 2009/72/CE aithris 64 agus aithris 65

~~The measures necessary for the implementation of this Directive should be adopted in accordance with Council Decision 1999/468/EC of 28 June 1999 laying down the procedures for the exercise of implementing powers conferred on the Commission⁴².~~

~~In particular, the Commission should be empowered to adopt the Guidelines necessary for providing the minimum degree of harmonisation required to achieve the aim of this Directive. Since those measures are of general scope and are designed to amend non-essential elements of this Directive, by supplementing it with new non-essential elements, they must be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny provided for in Article 5a of Decision 1999/468/EC.~~

↓ 2009/72/CE aithris 66

~~In accordance with point 34 of the Interinstitutional Agreement on better law-making⁴³ Member States are encouraged to draw up, for themselves and in the interest of the Community, their own tables, illustrating, as far as possible, the correlation between this Directive and the transposition measures, and to make them public.~~

↓ 2009/72/CE aithris 25

~~The security of energy supply is an essential element of public security and is therefore inherently connected to the efficient functioning of the internal market in electricity and the integration of the isolated electricity markets of Member States. Electricity can reach the citizens of the Union only through the network. Functioning electricity markets and, in particular, the networks and other assets associated with electricity supply are essential for public security, for the competitiveness of the economy and for the well-being of the citizens of the Union. Persons from third countries should therefore be allowed to control a transmission system or a transmission system operator only if they comply with the requirements of effective separation that apply inside the Community. Without prejudice to the international obligations of the Community, the Community considers that the electricity transmission system sector is of high importance to the Community and therefore additional safeguards are necessary regarding the preservation of the security of supply of energy to the~~

⁴¹ IO L 114, 27.4.2006, lch. 64.

⁴² OJ L 184, 17.7.1999, p. 23

⁴³ OJ C 321, 31.12.2003, p. 1

~~Community to avoid any threats to public order and public security in the Community and the welfare of the citizens of the Union. The security of supply of energy to the Community requires, in particular, an assessment of the independence of network operation, the level of the Community's and individual Member States' dependence on energy supply from third countries, and the treatment of both domestic and foreign trade and investment in energy in a particular third country. Security of supply should therefore be assessed in the light of the factual circumstances of each case as well as the rights and obligations arising under international law, in particular the international agreements between the Community and the third country concerned. Where appropriate the Commission is encouraged to submit recommendations to negotiate relevant agreements with third countries addressing the security of supply of energy to the Community or to include the necessary issues in other negotiations with those third countries.~~

↓ 2009/72/CE aithris 35

~~In order to ensure effective market access for all market players, including new entrants, non-discriminatory and cost reflective balancing mechanisms are necessary. As soon as the electricity market is sufficiently liquid, this should be achieved through the setting up of transparent market-based mechanisms for the supply and purchase of electricity, needed in the framework of balancing requirements. In the absence of such a liquid market, national regulatory authorities should play an active role to ensure that balancing tariffs are non-discriminatory and cost reflective. At the same time, appropriate incentives should be provided to balance the in-put and off take of electricity and not to endanger the system. Transmission system operators should facilitate participation of final customers and final customers' aggregators in reserve and balancing markets.~~

↓ 2009/72/CE aithris 39 agus
aithris 40

~~The internal market in electricity suffers from a lack of liquidity and transparency hindering the efficient allocation of resources, risk hedging and new entry. There is a need for enhancement of competition and security of supply through facilitated integration of new power plants into the electricity network in all Member States, in particular encouraging new market entrants. Trust in the market, its liquidity and the number of market participants needs to increase, and, therefore, regulatory oversight of undertakings active in the supply of electricity needs to be increased. Such requirements should be without prejudice to, and compatible with, existing Community law in relation to the financial markets. Energy regulators and financial market regulators need to cooperate in order to enable each other to have an overview over the markets concerned.~~

~~Prior to the adoption by the Commission of Guidelines defining further the record-keeping requirements, the Agency for the Cooperation of Energy Regulators established by Regulation (EC) No 713/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 establishing an Agency for the Cooperation of Energy Regulators⁽⁴⁴⁾ (the 'Agency'), and the Committee of European Securities Regulators (the 'CESR'), established by Commission~~

⁴⁴ OJ L 211, 14.8.2009, p.1.

~~Decision 2009/77/EC ⁽⁴⁵⁾, should confer and advise the Commission in regard to their content. The Agency and the CESR should also cooperate to investigate further and advise on whether transactions in electricity supply contracts and electricity derivatives should be subject to pre or post trade transparency requirements and, if so, what the content of those requirements should be.~~

↓ 2009/72/CE aithris 44

~~In the interests of security of supply, the balance between supply and demand in individual Member States should be monitored, and such monitoring should be followed by a report on the situation at Community level, taking account of interconnection capacity between areas. Such monitoring should be carried out sufficiently early to enable appropriate measures to be taken if security of supply is compromised. The construction and maintenance of the necessary network infrastructure, including interconnection capacity, should contribute to ensuring a stable electricity supply. The maintenance and construction of the necessary network infrastructure, including interconnection capacity and decentralised electricity generation, are important elements in ensuring a stable electricity supply.~~

↓ 2009/72/CE aithris 58

~~With a view to creating an internal market in electricity, Member States should foster the integration of their national markets and the cooperation of system operators at Community and regional level, also incorporating isolated systems forming electricity islands that persist in the Community.~~

↓ 2009/72/CE Airteagal 1
(oiriúnaithe)
⇒ nua

TAR ÉIS AN TREOIR SEO A GHLACADH:

CAIBIDIL I

~~ÁBHAR, RAON FEIDHME~~ AGUS SAINMHÍNITHE

Airteagal 1

Ábhar agus raon feidhme

Leagtar síos leis an Treoir seo comhrialacha maidir le giniúint, tarchur, dáileadh ⇒ , stóráil ⇐ agus soláthar leictreachais, maille le forálacha cosanta tomhaltóirí, d'fhonn ~~feabhas a chur ar~~ margaid leictreachais ⇒ atá comhtháite i ndáiríre, ⇐ ~~ina gcomhtháithear~~ iomaíoch ⇒ , dírithe ar an tomhaltóir agus solúbtha ⇐ a chruthú ~~sa Chomhphobal~~ ☒ san Aontas ☒. ⇒ Agus leas á bhaint as na buntáistí a bhaineann le margadh comhtháite, is é aidhm na Treorach

⁴⁵

~~OJ L025, 20.1.2009, p.18.~~

praghsanna inacmhainne fuinnimh do na tomhaltóirí, ardleibhéal cinnteachta soláthair agus aistriú rianúil i dtreo córas fuinnimh dícharbónaithe a áirithiú. Leagtar síos ann na príomhrialacha maidir le heagrú agus feidhmiú earnáil leictreachais na hEorpa, go háirithe rialacha maidir le cumhachtú na dtomhaltóirí agus cosaint i dtaobh rochtain oscailte ar an margadh comhtháite, i dtaobh rochtain an tríú páirtí ar an mbonneagar tarchurtha agus dáileacháin, rialacha maidir le díchuachadh, agus i dtaobh rialálaithe fuinnimh náisiúnta neamhspleácha. ~~the criteria and procedures applicable to calls for tenders and the granting of authorisations and the operation of systems. It also lays down universal service obligations and the rights of electricity consumers and clarifies competition requirements.~~

Airteagal 2 Sainmhínithe

Chun críocha na Treorach seo, tá feidhm ag na sainmhínithe seo a leanas:

1. ciallaíonn 'custaiméir' custaiméir mórdhíola nó deiridh leictreachais;

2. ciallaíonn 'custaiméir mórdhíola' duine nádúrtha nó dlítheanach a cheannaíonn leictreachas chun é a athdhíol laistigh nó lasmuigh den chóras ina bhfuil sé bunaithe;

3. ciallaíonn 'custaiméir deiridh' custaiméir a cheannaíonn leictreachas dá úsáid féin;

4. ciallaíonn 'custaiméir teaghlaigh' custaiméir a cheannaíonn leictreachas le haghaidh a thomhaltais teaghlaigh féin, cé is moite de ghníomhaíochtaí tráchtála nó gairmiúla;

5. ciallaíonn 'custaiméir neamhtheaghlaigh' duine nádúrtha nó dlítheanach a cheannaíonn leictreachas nach dá úsáid teaghlaigh féin é agus cuimsíonn sé táirgeoirí custaiméirí tionsclaíocha, fiontair bheaga agus mheánmhéide, gnólachtaí agus custaiméirí mórdhíola;

~~12. 'eligible customer' means a customer who is free to purchase electricity from the supplier of his choice within the meaning of Article 33;~~

↓ new

6. ciallaíonn 'gníomhach' custaiméir, nó grúpa custaiméirí a ghníomhaíonn go comhpháirteach, a thomhlaíonn, a stórálaíonn nó a dhíolaíonn leictreachas a ghintear ar a n-áitreabh, lena n-áirítear trí chomhbhailitheoirí, nó a bhíonn páirteach san fhreagairt don éileamh nó i scéimeanna éifeachtúlachta fuinnimh ar choinníoll nach iad na ghníomhaíochtaí sin a bpríomhghníomhaíocht tráchtála ná a bpríomhghníomhaíocht ghairmiúil;

7. ciallaíonn 'pobal fuinnimh áitiúil': comhlachas, comharchumann, comhpháirtíocht, eagraíocht neamhbhrabúis nó eintiteas dlíthiúil eile ar scairshealbhóirí áitiúla nó comhaltaí áitiúla a rialaíonn go héifeachtach é, arb é an luach seachas an brabús is bunchuspóir aige de ghnáth, atá páirteach sa ghiniúint dháilte agus i ngníomhaíochtaí oibreora córais dáileacháin, soláthróir nó comhbhailitheoir a dhéanamh ar an leibhéal áitiúil, lena n-áirítear thar theorainneacha.

↓ 2009/72/CE

18. ciallaíonn 'soláthar' leictreachas a dhíol, lena n-áirítear a athdhíol, le custaiméirí;

~~329.~~ ciallaíonn 'conradh soláthair leictreachais' conradh maidir le leictreachas a sholáthar, ach ní chuimsíonn le díorthach leictreachais;

~~3310.~~ ciallaíonn 'díorthach leictreachais' ionstraim airgeadais a shonraítear i bpointí 5, 6 nó 7 de Roinn C d'Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir 2004/39/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ~~an 21 Aibreán 2004 maidir le margaí in ionstraimí airgeadais~~⁴⁶, i gcás ina mbainfidh an ionstraim sin leis an leictreachais;

↴ nua

11. ciallaíonn 'conradh leictreachais praghsála dinimiciúla' conradh soláthair leictreachais idir soláthróir agus custaiméir deiridh ina léirítear na praghsanna de réir an spotmhargaidh, lena n-áirítear an margadh lá-chun-tosaigh agus achar eatarthu arb ionann é agus minicíocht socraíochta an mhargaidh;

12. ciallaíonn 'táille scortha conartha' aon mhuirear nó aon phionós a ghearrfaidh soláthróirí nó comhbhailitheoirí ar chustaiméirí as tarraingt siar as conradh soláthair nó seirbhíse leictreachais;

13. ciallaíonn 'táille imeachta' aon mhuirear nó aon phionós a ghearrfaidh soláthróirí nó oibreoirí córas go díreach nó go hindíreach ar chustaiméirí as soláthróir a athrú, lena n-áirítear táillí scortha conartha;

14. ciallaíonn 'comhbhailitheoir' rannpháirtí margaidh a thiomsaíonn ualaí custaiméirí iolracha nó leictreachas arna ghiniúint lena dhíol, lena cheannach nó lena cheantáil in aon mhargadh eagraithe;

15. ciallaíonn 'comhbhailitheoir neamhspleách' comhbhailitheoir nach bhfuil cleamnaithe le soláthróir ná le haon rannpháirtí margaidh eile;

16. ciallaíonn 'freagairt don éileamh' custaiméirí deiridh a n-ualach leictreachais a athrú óna ngnáthphatrúin tomhaltais nó óna bpatrúin tomhaltais reatha mar fhreagra ar chomharthaí margaidh, lena n-áirítear praghsanna leictreachais atá inathraithe de réir ama nó íocaíochtaí dreasachta, nó mar fhreagra ar ghlacadh thairiscint an chustaiméara deiridh, ina aonar nó trí chomhbhailiú, laghdú nó méadú éilimh a dhíol ar phraghas i margaí eagraithe mar a shainmhínítear i Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) Uimh. 1348/2014 ón gCoimisiún⁴⁷;

17. ciallaíonn 'gnáthmhéadar' méadar analógach nó méadar leictreonach gan an cumas sonraí a tharchur ná a ghlacadh;

18. ciallaíonn 'córas méadrúcháin chliste' córas leictreonach atá in ann tomhaltas fuinnimh a thomhas, ag soláthar níos mó eolais ná gnáthmhéadar, agus atá in ann sonraí a tharchur agus a ghlacadh chun críocha faisnéise, faireacháin agus rialaithe, ag úsáid cumarsáid leictreonach de chineál áirithe;

19. ciallaíonn 'idir-inoibritheacht', i gcomhthéacs an mhéadraithe chliste, dhá cheann nó níos mó de ghréasáin, córais, feistí, feidhmchláir nó comhpháirteanna fuinnimh nó cumarsáide a

⁴⁶ Treoir 2004/39/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Aibreán 2004 maidir le margaí in ionstraimí airgeadais (IO L 145, 30.4.2004, lch. 1).

⁴⁷ Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) Uimh. 1348/2014 ón gCoimisiún an 17 Nollaig 2014 maidir le sonraí a thuairisciú i dtaca le cur chun feidhme Airteagal 8(2) agus Airteagal 8(6) de Rialachán (AE) Uimh. 1227/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le sláine agus trédhearcacht an mhargaidh mórdhíola fuinnimh (IO L 363, 18.12.2014, lch. 121).

bheith in ann idir-oibriú, faisnéis a mhalartú agus a úsáid chun feidhmeanna riachtanacha a dhéanamh;

20. ciallaíonn 'gar-fhíor-am', i gcomhthéacs an mhéadraithe chliste, an t-am, roinnt soicindí de ghnáth, a théann thart idir taifeadadh na sonraí agus próiseáil agus tarchur na sonraí sin, go huathoibríoch, chun críocha úsáide nó faisnéise;

21. ciallaíonn 'na teicnící is fearr atá ar fáil', i gcomhthéacs na cosanta sonraí agus na slándála i dtimpeallacht méadrúcháin chliste, an chéim forbartha is éifeachtaí agus is airde de ghníomhaíochtaí agus dá modhanna oibríochta, a léiríonn oiriúnacht phraiticiúil teicnící áirithe, arna gceapadh chun rioscaí a chosc nó a mhaolú a bhaineann leis an bpríobháideachas, le sonraí pearsanta agus leis an tslándáil, chun bonn a sholáthar i bprionsabal le haghaidh chomhlíonadh chreat cosanta sonraí an Aontais;

↓ 2009/72/CE
⇒ nua

522. ciallaíonn 'dáileadh' iompar leictreachais trí chórais dáileacháin ardvoltais, meánvoltais agus ísealvoltais d'fhonn é a sheachadadh ar chustaiméirí, ach ní áirítear an soláthar leis;

623. ciallaíonn 'oibreoir córais dáileacháin' duine nádúrtha nó dlítheanach a bhfuil sé de chúram air an córas dáileacháin i limistéar ar leith a oibriú agus an chothabháil air a áirithiú, agus más gá, an córas sin a fhorbairt, agus más infheidhme, a bhfuil air cúram idirnaisc an chórais sin le córais eile agus cúram chumas an chórais san fhadtearma éilimh réasúnta ar dháileadh leictreachais a shásamh;

2924. ciallaíonn 'éifeachtúlacht fuinnimh' ~~/bainistiú taobh an éilimh/~~ ⇒ an cóimheas idir an t-aschur feidhmíochta, seirbhíse, earraí nó fuinnimh, agus an t-íochur fuinnimh ⇔ ~~cur chuige ginearálta nó comhtháite a bhfuil sé d'aidhm aige tionchar a imirt ar an méid agus ar amú an tomhaltas leictreachais chun an tomhaltas príomha leictreachais a laghdú mar aon leis an huaslódálacha buaicephointe trí thosaíocht a thabhairt d'infheistíochtaí i mbeart éifeachtúlachta fuinnimh, nó bearta eile, amhail conarthaí soláthair in idirbhriste, thar infheistíochtaí lena méadófaí an acmhainn giniúna, más iad na bearta den chéad chineál sin a luadh an rogha is éifeachtaí agus eacnamaíche, ag cur san áireamh an dea-thionchar ar an geomhshaol a thíocfadh de laghdú ar an tomhaltas fuinnimh agus na gnéithe cinnteacht soláthair agus dáileacháin a bhaineann leis sin;~~

3025. ciallaíonn '⇒ fuinneamh ó ⇔ fhoinsí fuinnimh in-athnuaite ⇒ fuinneamh ó ⇔ fhoinsí fuinnimh in-athnuaite neamh-iontaise ⇒', go háirithe ⇔ ~~(an ghaoth, an ghrian ⇒ (grianfhuinneamh teirmeach agus grianfhuinneamh fótavoltach) ⇔, fuinneamh geoiteirmeach, ⇒ teas comhthimpeallachta, hidreachumhacht agus fuinneamh taoide, aigéin ⇔, toinne ⇒ agus, foinní fuinnimh in-athnuaite atá indóite: bithbhreoslaí, bithleachtanna, bithghás, bithbhreoslaí soladacha agus dramhaíl indóite de bhunús in-athnuaite ⇔, fuinneamh taoide, hidreachumhacht, bithmhais, gás ó líonadh talún, gás ó ionad cóireála camrais agus bithghás);~~

3126. ciallaíonn 'giniúint dháilte' gléasraí giniúna atá nasctha leis an gcóras dáileacháin;

↓ nua

27. ciallaíonn 'pointe athluchtaithe' comhéadan atá in ann feithicil leictreach amháin a luchtú in aon am nó ceallra aon fheithicle amháin a mhalartú in aon am amháin;

~~328.~~ ciallaíonn 'tarchur' iompar leictreachais tríd an gcóras idirnasctha breis-ardvoltais agus ardvoltais d'fhonn é a sheachadadh ar chustaiméirí deiridh nó ar dháileoirí, ach ní áirítear an soláthar leis;

~~429.~~ ciallaíonn 'oibreoir córais tarchurtha' duine nádúrtha nó dlítheanach a bhfuil sé de chúram air an córas tarchurtha i limistéar ar leith a oibriú agus an chothabháil air a áirithiú, agus más gá, an córas sin a fhorbairt, agus más infheidhme, a bhfuil air cúram idirnaisc an chórais sin le córais eile agus cúram chumas an chórais san fhadtearma éilimh réasúnta ar tharchur leictreachais a shásamh;

~~1830.~~ ciallaíonn 'úsáideoir córais' duine nádúrtha nó dlítheanach a sholáthraíonn do chóras tarchurtha nó dáileacháin, ná a soláthraíonn córas den sórt sin dó;

~~131.~~ ciallaíonn 'giniúint' leictreachas a tháirgeadh;

~~232.~~ ciallaíonn 'táirgeoir' duine nádúrtha nó dlítheanach a ghineann leictreachas;

~~1333.~~ ciallaíonn 'idirnascaire' ⇒ líne tarchurtha a thrasnaíonn an teorainn nó a luíonn leis an teorainn idir dhá chrios tairisceana, idir Ballstáit nó, chomh fada leis an teorainn le dlínse an Aontais Eorpaigh, idir na Ballstáit agus tríú tíortha ⇐ ~~realamh arna úsáid chun córais leictreachais a nascadh;~~

~~1434.~~ ciallaíonn 'córas idirnasctha' roinnt córas tarchurtha agus dáileacháin atá nasctha le chéile trí idirnascaire amháin nó níos mó;

~~1535.~~ ciallaíonn 'líne dhíreach' líne leictreachais a nascann suíomh giniúna scoite le custaiméir scoite nó líne leictreachais a nascann táirgeoir leictreachais agus gnóthas soláthraithe leictreachais a ghabhann air féin soláthar go díreach dá áitreabh, fochuideachtaí agus custaiméirí ~~incháilithe~~ féin;

~~25. 'long-term planning' means the planning of the need for investment in generation and transmission and distribution capacity on a long-term basis, with a view to meeting the demand of the system for electricity and securing supplies to customers;~~

~~36.26~~ ciallaíonn 'córas beag scoite' aon chóras ar lú a thomhaltas ná 3 000 GWh in aghaidh na bliana i 1996, i gcás ina bhfaightear níos lú ná 5 % den tomhaltas bliantúil trí idirnascaidh le córais eile;

~~27. ciallaíonn 'microchóras scoite' aon chóras ar lú a thomhaltas ná 500 GWh in aghaidh na bliana i 1996, i gcás nach bhfuil aon nasc le córais eile;~~

~~16. 'economic precedence' means the ranking of sources of electricity supply in accordance with economic criteria;~~

~~1737.~~ ciallaíonn 'seirbhís choimhdeach' seirbhís is gá chun córas tarchurtha nó dáileacháin a oibriú ⇒ lena n-áirítear cothromú agus seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta ach gan bainistiú ar phlódú a áireamh ⇐ ;

38. ciallaíonn 'seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta' seirbhís a úsáideann oibreoir córais tarchurtha nó dáileacháin le haghaidh rialú voltais foistine, instealltaí srutha frithghíomhacha tapa, táimhe agus acmhainn athshlánaithe i ndiaidh múchta;

39. ciallaíonn 'lárionad oibríochta réigiúnach' an lárionad oibríochta réigiúnach mar a shainmhínítear é in Airteagal 32 de [an t-athmhúnlú ar Rialachán Uimh. 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2].

~~2040.~~ ciallaíonn 'gnóthas leictreachais comhtháite' gnóthas atá comhtháite go hingearach nó go cothrománach;

~~2141.~~ ciallaíonn 'gnóthas atá comhtháite go hingearach' gnóthas leictreachais nó grúpa de ghnóthais leictreachais ina bhfuil an duine céanna nó na daoine céanna i dteideal, go díreach nó go hindíreach, ceannas a fheidhmiú, agus go ndéanann an gnóthas nó an grúpa de ghnóthais ceann amháin, ar a laghad, de na feidhmeanna mar atá tarchur nó dáileadh, agus ceann amháin ar a laghad de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar leictreachais;

~~2242.~~ ciallaíonn 'gnóthas gaolmhar' gnóthais atá cleamhnaithe, de réir bhrí Airteagal 2(12) de Threoir 2013/34/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁴⁸ ~~41 den seachtú Treoir ón gComhairle 83/349/CEE an 13 Meitheamh 1983 bunaithe ar Airteagal 44(2)(g) (13) den Chonradh maidir le cuntais chomhdhlúite (14), agus/nó gnóthais chomhlachaithe, de réir bhrí Airteagal 33(1) den Treoir sin,~~ agus/nó gnóthais ar leis na scairshealbhóirí céanna iad;

~~2343.~~ ciallaíonn 'gnóthas atá comhtháite go cothrománach' gnóthas a dhéanann ceann amháin, ar a laghad, de na feidhmeanna mar atá giniúint lena dhíol, nó tarchur, nó dáileadh, nó soláthar leictreachais, agus gníomhaíocht eile nach mbaineann leis an leictreachas;

~~3444.~~ ciallaíonn 'ceannas' cearta, conarthaí nó aon mhodh eile, ar leithligh nó le chéile agus ag féachaint do na tosca fíorais agus dlí lena mbaineann, a thugann an deis tionchar cinntitheach a fheidhmiú ar ghnóthas, go háirithe ar na bealaí seo a leanas:

- (a) úinéireacht nó an ceart chun sócmhainní uile an ghnóthais, nó cuid dá shócmhainní, a úsáid;
- (b) cearta nó conarthaí a thugann tionchar cinntitheach maidir le comhdhéanamh, vótáil nó cinní orgáin an ghnóthais;

~~3545..~~ ciallaíonn 'gnóthas leictreachais' aon duine nádúrtha nó dlítheanach a dhéanann ceann amháin, ar a laghad, de na feidhmeanna seo a leanas: giniúint, tarchur, dáileadh, soláthar, nó ceannach leictreachais, agus atá freagrach as na cúraimí tráchtála, teicniúla agus cothabhála a bhaineann leis na feidhmeanna sin, ach ní chuimsítear custaiméirí deiridh;

⁴⁸ Treoir 2013/34/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Meitheamh 2013 maidir leis na ráitis airgeadais bhliantúla, na ráitis airgeadais chomhdhlúite agus na tuarascálacha gaolmhara de chuid cineálacha áirithe gnóthas, lena leasaítear Treoir 2006/43/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Treoir 78/660/CEE ón gComhairle agus Treoir 83/349/CEE ón gComhairle (IO L 182, 29.6.2013, lch. 19).

~~24. 'tendering procedure' means the procedure through which planned additional requirements and replacement capacity are covered by supplies from new or existing generating capacity;~~

~~2846.~~ ciallaíonn 'slándáil' idir chinnteacht sholáthar an leictreachais agus chur ar fáil an leictreachais, agus an tsábháilteacht theicniúil;

↴ nua

47. ciallaíonn 'stóráil fuinnimh', sa chóras leictreachais, méid áirithe den leictreachas arna ghiniúint a chur siar go dtí nóiméad a úsáide, mar fhuinneamh deiridh nó arna thiontú go hiompróir eile fuinnimh.

↓ 2009/72/CE

CAIBIDIL II

RIALACHA GINEARÁLTA MAIDIR LE hEAGRÚ NA hEARNÁLA

↴ nua

Airteagal 3

Margadh leictreachais atá iomaíoch, dírithe ar an tomhaltóir, solúbtha agus neamh-idirdhealaitheach

1. Áiritheoidh na Ballstáit nach gcuirfidh a reachtaíocht náisiúnta bacainn nach iomchuí roimh shreafaí trasteorann leictreachais, roimh rannpháirtíocht tomhaltóirí lena n-áirítear an fhreagairt don éileamh, ná roimh infheistíochtaí sa ghiniúint sholúbtha fuinnimh, roimh stóráil fuinnimh, roimh an leictrea-shoghluaisteacht a úsáid ná roimh idirnascairí nua, agus go léireoidh praghsanna leictreachais an soláthar agus an t-éileamh iarbhír.
2. Áiritheoidh na Ballstáit nach ann d'aon bhacainní nach iomchuí roimh ghnóthais giniúna leictreachais ná roimh ghnóthais soláthair leictreachais dul isteach sa mhargadh agus dul amach as an margadh.

↓ 2009/72/CE Airteagal 33
⇒ nua

Airteagal 433

⇒ **Saor-rogha soláthróra leictreachais** ⇐

Market opening and reciprocity

~~1. Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidhar na custaiméirí incháilithe: ⇒ na custaiméirí uile in ann leictreachas a cheannach óna rogha soláthróra. ⇐~~

~~(a) until 1 July 2004, the eligible customers as specified in Article 19(1) to (3) of Directive 96/92/EC. Member States shall publish by 31 January each year the criteria for the definition of those eligible customers;~~

~~— (b) from 1 July 2004, all non-household customers;~~

~~— (c) from 1 July 2007, all customers.~~

~~2. To avoid imbalance in the opening of electricity markets:~~

~~(a) contracts for the supply of electricity with an eligible customer in the system of another Member State shall not be prohibited if the customer is considered as eligible in both systems involved; and~~

~~(b) where transactions as described in point (a) are refused because the customer is eligible in only one of the two systems, the Commission may, taking into account the situation in the market and the common interest, oblige the refusing party to execute the requested supply at the request of the Member State where the eligible customer is located.~~

↓ nua

Airteagal 5

Praghsanna soláthair atá bunaithe ar an margadh

1. Beidh saoirse ag soláthróirí leictreachais an praghas ar a soláthróidh siad leictreachas do na custaiméirí a chinneadh. Déanfaidh na Ballstáit bearta iomchuí chun iomaíocht éifeachtach idir na soláthróirí leictreachais a áirithiú.
2. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfar na custaiméirí a bhfuil tearcrochtain acu ar fhuinneamh nó atá leochaileach a chosaint ar dhóigh spriocdhírithé trí mhodhanna eile seachas idirghabhálacha poiblí i socrú na bpraghsanna do sholáthar an leictreachais.
3. De mhaolú ar mhír 1 agus ar mhír 2, na Ballstáit a bhfuil idirghabhálacha poiblí i socrú na bpraghsanna do sholáthar an leictreachais do chustaiméirí teaghlaigh a bhfuil tearcrochtain acu ar fhuinneamh nó atá leochaileach á gcur i bhfeidhm acu an [Oifig na bhFoilseachán: cuir isteach dáta theacht i bhfeidhm na Treorach seo], féadfaidh siad leanúint de na hidirghabhálacha poiblí sin a chur i bhfeidhm go dtí an [Oifig na bhFoilseachán: cuir isteach an dáta – cúig bliana tar éis theacht i bhfeidhm na Treorach seo]. Na hidirghabhálacha poiblí sin, saothróidh siad leas eacnamaíoch ginearálta, beidh siad sainithe go follas, trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach, infhíoraithe agus ráthóidh siad cothrom rochtana ar chustaiméirí do ghnólachtaí leictreachais an Aontais. Ní rachaidh na hidirghabhálacha sin níos faide ná a bhfuil

gá leis chun an leas eacnamaíoch ginearálta atáthar a shaothrú leo a bhaint amach, beidh teorainn ama leo agus beidh siad comhréireach ó thaobh na dtairbhíthe de.

4. Tar éis an [Oifig na bhFoilseachán: cuir isteach an dáta – cúig bliana tar éis theacht i bhfeidhm na Treorach seo], féadfaidh na Ballstáit leanúint d'idirghabhálacha poiblí a chur i bhfeidhm maidir le socrú na bpraghsanna do sholáthar an leictreachais do chustaiméirí teaghlaigh leochaileacha a mhéid atá riachtanach ar chúiseanna fíorphráinne. Comhlíonfaidh na hidirghabhálacha sin na coinníollacha a leagtar amach i mír 3.

Tabharfaidh na Ballstáit fógra don Choimisiún faoi na bearta arna ndéanamh i gcomhréir leis an gcéad fhomhír laistigh d'aon mhí amháin tar éis a nglactha agus féadfaidh siad iad a chur i bhfeidhm láithreach. Beidh míniú ag gabháil leis an bhfógra ar an bhfáth nárbh fhéidir le hionstraimí eile dul i ngleic go leormhaith leis an gcás agus ar conas a cinneadh tairbhíthe agus fad an bhirt. Measfar go bhfuil an fógra iomlán más rud é, laistigh de dhá mhí tar éis dó é a fháil, nó laistigh de dhá mhí tar éis dó aon fhaisnéis bhreise a iarradh a fháil, nach n-iarrfaidh an Coimisiún aon fhaisnéis eile.

Féadfaidh an Coimisiún cinneadh a dhéanamh ina n-iarrfar ar na húdaráis náisiúnta na bearta a leasú nó a tharraingt siar laistigh de dhá mhí tar éis dó fógra iomlán a fháil i gcás ina measfaidh sé nach gcomhlíontar na ceanglais a leagtar amach sa chéad fhomhír. An tréimhse le cinneadh a dhéanamh, féadfar í a shíneadh le toiliú an Choimisiúin agus an Bhallstáit lena mbaineann.

Measfar gur bailí an idirghabháil phoiblí arna cur i bhfeidhm ar bhonn na míre seo a fhad nach mbeidh cinneadh déanta ag an gCoimisiún ina n-iarrtar ar na húdaráis náisiúnta an bhirt a leasú nó a tharraingt siar.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal ~~63~~2 **Rochtain an tríú páirtí**

1. Áiríteoidh na Ballstáit go gcuirfear chun feidhme córas le haghaidh rochtain an tríú páirtí ar na córais tarchurtha agus dáileacháin a bheidh bunaithe ar tharaifí foilsithe, a bheidh infheidhme maidir leis na custaiméirí ~~incháilithe~~ uile agus a chuirfear i bhfeidhm ar dhóigh oibiachtúil agus gan idirdhealú idir úsáideoirí an chórais. Áiríteoidh na Ballstáit go bhfaomhfar na taraifí sin, nó na modheolaíochtaí is bonn lena ríomh, sula dtiocfaidh siad i bhfeidhm i gcomhréir le hAirteagal ~~59~~ ~~37~~ agus go bhfoilseofar na taraifí sin, agus na modheolaíochtaí — i gcás nach mbeidh faofa ach na modheolaíochtaí — sula dtiocfaidh siad i bhfeidhm.
2. Féadfaidh oibreoir an chórais tarchurtha nó dáileacháin an rochtain a dhiúltú más rud é nach bhfuil an acmhainn riachtanach aige. ~~Ní mór~~ ☒ Tabharfar ☒ na cúiseanna cuí-réasúnaithe leis an diúltú sin, go háirithe ag féachaint d'Airteagal ~~3~~ ~~9~~, agus beidh siad bunaithe ar chritéir atá oibiachtúil agus a bhfuil údar leo go teicniúil agus go heacnamaíoch. ⇒ Áiríteoidh na Ballstáit nó na húdaráis rialála, i gcás ina mbeidh foráil déanta ag na Ballstáit maidir leis, ⇐ ~~Áiríteoidh na húdaráis rialála i gcás ina mbeidh foráil maidir leis ag na Ballstáit nó áiríteoidh na Ballstáit~~ go gcuirfear na

critéir sin i bhfeidhm go comhsheasmhach agus gur féidir leis an úsáideoir córais ar diúltaíodh rochtain dó úsáid a bhaint as nós imeachta um réiteach díospóide. Ina theannta sin, áiríteoidh na húdaráis rialála, más iomchuí agus i gcás ina ndiúltofar rochtain, go soláthróidh oibreoir an chórais tarchurtha nó dáileacháin an fhaisnéis ábhartha maidir leis na bearta ba ghá chun an gréasán a threisiú. ⇒ Soláthrófar an fhaisnéis sin i ngach cás ina ndiúltofar rochtain le haghaidh pointí athluchtaithe. ⇐ Féadfar táille réasúnta a ghearradh ar an bpáirtí a iarrfaidh an fhaisnéis sin a bheidh ag teacht leis an gcostas an fhaisnéis sin a sholáthar.

Airteagal ~~73~~ 74 **Línte díreacha**

1. Déanfaidh na Ballstáit na bearta atá riachtanach ionas gur féidir:
 - (a) leis na táirgeoirí leictreachais uile agus na gnóthais soláthair leictreachais uile atá bunaithe laistigh dá gcríoch soláthar dá n-áitreabh féin, dá bhfochuideachtaí agus dá gcustaiméirí ~~incháilithe~~ trí líne dhíreach. agus
 - (a) leis na custaiméirí ~~incháilithe~~ uile laistigh dá gcríoch soláthar a fháil trí líne dhíreach ó tháirgeoir agus ó ghnóthais soláthair.
2. Leagfaidh na Ballstáit síos na critéir maidir le húdaruithe a dheonú le línte díreacha a thógáil ar a gcríoch. Beidh na critéir sin oibiachtúil agus neamh-idirdhealaitheach.
3. De thoradh na deise leictreachas a sholáthar trí líne dhíreach dá dtagraítear i mír 1 ~~den Airteagal seo~~, ní dhéanfar difear don deis leictreachas a fháil ar conradh i gcomhreir le hAirteagal ~~6~~ 32.
4. Féadfaidh na Ballstáit údarú a eisiúint le líne dhíreach a thógáil faoi réir, ceachtar acu, diúltú rochtana ar an gcóras ar bhonn, de réir mar is iomchuí, Airteagal ~~6~~ 32 nó faoi réir tionscnamh nós imeachta um réiteach díospóide faoi Airteagal ~~60~~ 37.
5. Féadfaidh na Ballstáit diúltú líne dhíreach a údarú más rud é go gcuirfí bac, de dheasca an t-údarú sin a dheonú, ar ☒ chur i bhfeidhm ☒ na ☒ bhforálacha maidir le hoibleagáidí seirbhíse poiblí de bhun ☒ ~~in~~ Airteagal ~~9~~ 3. Tabharfar na cúiseanna cuí-réasúnaithe leis an diúltú sin.

Airteagal ~~87~~ **Nós imeachta um údarú maidir le hacmhainn nua**

1. I gcomhair tógáil acmhainne giniúna nua, glacfaidh na Ballstáit nós imeachta um údarú, agus seolfar an nós imeachta sin i gcomhréir le critéir oibiachtúla, thrédhearcacha, neamh-idirdhealaitheacha.
2. Leagfaidh na Ballstáit síos na critéir maidir le húdaruithe a dheonú le hacmhainn giniúna a thógáil ar a gcríoch. Agus na critéir is iomchuí á gcinneadh acu, measfaidh na Ballstáit an méid seo a leanas:
 - (a) sábháilteacht agus slándáil an chórais leictreachais, suiteálacha agus trealaimh ghaolmhair;
 - (b) cosaint na sláinte agus na sábháilteachta poiblí;
 - (c) cosaint an chomhshaoil;

- (d) úsáid talún agus suí;
 - (e) úsáid talún poiblí;
 - (f) éifeachtúlacht fuinnimh;
 - (g) cineál na bhfoinsí príomha;
 - (h) saintréithe an iarratasóra, amhail cumas teicniúil, eacnamaíoch agus airgeadais;
 - (i) comhlíonadh na mbeart arna nglacadh de bhun Airteagal 93;
 - (j) an méid a chuirfidh an acmhainn giniúna le sprioc fhoriomlán an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ a bhaint amach, mar atá fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite a bheith i sciar 20 % d'olltomhaltas deiridh an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ in 2020 dá dtagraítear in Airteagal 3(1) de Threoir 2009/28/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Aibreán 2009 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn⁴⁹; agus
 - (k) ~~(k)~~ an méid a chuirfidh an acmhainn giniúna le laghdú astaíochtaí.
3. Áiríteoidh na Ballstáit gurb ann do na nósanna imeachta sonracha um údarú le haghaidh giniúint bheag dhílártaí agus/nó dáilte, lena gcuirfear san áireamh méid theoranta agus tionchar féideartha na giniúna sin.
- Féadfaidh na Ballstáit teoirilínte a leagan síos maidir leis an nós imeachta sonracha sin um údarú. Déanfaidh na húdaráis rialála náisiúnta nó údaráis inniúla náisiúnta eile lena n-áirítear na húdaráis pleanála na treoirilínte sin a athbhreithniú agus féadfaidh siad leasuithe orthu a mholadh.
- I gcás ina mbeidh nósanna imeachta ar leith leagtha síos ag na Ballstáit maidir le ceadanna úsáide talún, ar nósanna imeachta iad is infheidhme maidir le mórthionscadail bhonneagair nua le haghaidh acmhainn giniúna, déanfaidh na Ballstáit, más iomchuí, tógáil acmhainne giniúna nua a áireamh i raon feidhme na nósanna imeachta sin agus cuirfidh siad i bhfeidhm iad ar dhóigh neamh-idirdhealaitheach agus laistigh de thréimhse chuí ama.
4. Poibleofar na nósanna imeachta agus na critéir. Cuirfear na hiarratasóirí ar an eolas faoi na cúiseanna le haon diúltú údarú a dheonú. Beidh na cúiseanna sin oibiachtúil, neamh-idirdhealaitheach, cuí-réasúnaithe agus beidh bunús maith leo. Cuirfear nósanna imeachta achomhairc ar fáil don iarratasóir.

⁴⁹

Treoir 2009/28/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Aibreán 2009 maidir le húsáid fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite a chur chun cinn (IO L 140, 5.6.2009, lch. 16).

↓ nua

Airteagal 9
Oibleagáidí seirbhíse poiblí

↓ 2009/72/EC Article 3(1)

1. Áiríteoidh na Ballstáit, ar bhonn a n-eagrúcháin institiúidigh agus le haird chuí ar phrionsabal na coimhdeachta, go ndéanfar, gan dochar do mhír 2, gnóthais leictreachais a oibriú i gcomhréir le prionsabal na Treorach seo d'fhonn margadh leictreachais a bhaint amach a bheidh iomaíoch, slán agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de, agus ní dhéanfaidh siad idirdhealú idir na gnóthais sin maidir lena gcearta ná a n-oibleagáidí.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
Airteagal 3(2) (oiriúnaithe)
⇒ nua

2. Le haird iomlán ar fhorálacha ábhartha an Chonartha, go háirithe Airteagal 86 ~~106~~ de, féadfaidh na Ballstáit, ar son an leasa eacnamaíoch ghinearálta, oibleagáidí seirbhíse poiblí a chur ar ghnóthais a fheidhmíonn in earnáil an leictreachais ar oibleagáidí iad is féidir a bheith ag baint le slándáil, lena n-áirítear cinnteacht an tsoláthair, rialtacht, cáilíocht agus praghas an tsoláthair agus cosaint an chomhshaoil, lena n-áirítear an éifeachtúlacht fuinnimh, fuinneamh ó fhoinsí in-athnuaite agus cosaint na haeráide. Beidh na hoibleagáidí sin sainithe go soiléir, trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach, infhíoraithe agus ráthófar leo cothrom rochtana ar chustaiméirí náisiúnta do ghnóthais leictreachais an ~~Chomhlachail~~ Aontais. ~~In relation to security of supply, energy efficiency/demand side management and for the fulfilment of environmental goals and goals for energy from renewable sources, as referred to in this paragraph, Member States may introduce the implementation of long term planning, taking into account the possibility of third parties seeking access to the system.~~ ⇒ Comhlíonfaidh na hoibleagáidí seirbhíse poiblí a bhaineann le socrú na bpraghsanna do sholáthair an leictreachais na ceanglais a leagtar amach in Airteagal 5. ⇐

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
Airteagal 3(6)

3. ~~I~~ gcás ina dtabharfar cúiteamh airgeadais, cineálacha eile cúitimh agus cearta eisiacha a dheonóidh an Ballstát le haghaidh chomhlíonadh na n-oibleagáidí a leagtar amach i mír ~~2 and 3~~ 2 nó le haghaidh soláthar seirbhíse uilíche mar a leagtar amach in Airteagal 27, is ar dhóigh neamh-idirdhealaitheach agus trédhearcach a dhéanfar sin.

↓ 2009/72/EC Article 3(15)

4. ~~15.~~ Déanfaidh na Ballstáit, tráth a gcuirfear an Treoir seo chun feidhme, an Coimisiún a chur ar an eolas faoi na bearta uile arna nglacadh chun na hoibleagáidí seirbhíse uilíche agus seirbhíse poiblí a chomhlíonadh, lena n-áirítear cosaint na dtomhaltóirí agus an chomhshaoil, agus an éifeacht a d'fhéadfadh a bheith acu ar an iomaíocht náisiúnta agus idirnáisiúnta, teastaíodh maolú ar an Treoir seo le haghaidh na mbeart sin nó ná teastaíodh. Cuirfidh siad an Coimisiún ar an eolas ina dhiaidh sin gach dhá bhliain faoi aon athruithe ar na bearta sin, teastaíodh maolú ar an Treoir seo lena n-aghaidh nó ná teastaíodh.
-

↓ 2009/72/CE Airteagal 3(14)
(oiriúnaithe)

5. Féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh gan forálacha Airteagail ~~6, 7 agus 8~~ ~~7-9, 32 agus nó 34~~ a chur i bhfeidhm a mhéid a chuirfí, de dheasca a gcur i bhfeidhm, bac, i ndlí nó i bhfíoras, ar fheidhmiú na n-oibleagáidí arna gcur ar ghnóthais leictreachais ar son an leasa eacnamaíoch ghinearálta agus a mhéid nach gcuirfear isteach ar fhorbairt na trádála a oiread agus a thiocfadh salach ar leasanna an ☒ Aontais ☒ Chomhphobail. Áirítear ar leasanna an ☒ Chomhphobail ☒ Aontais ☒, *inter alia*, iomaíocht maidir le custaiméirí ~~incháilithe~~ i gcomhréir leis an Treoir seo agus le hAirteagal ~~96~~ ☒ 106 ☒ den Chonradh.
-

↓ 2009/72/CE

~~CAIBIDIL III~~

~~GINIÚINT~~

↓ 2009/72/CE

~~Airteagal 8~~ ~~Tendering for new capacity~~

1. ~~Member States shall ensure the possibility, in the interests of security of supply, of providing for new capacity or energy efficiency/demand-side management measures through a tendering procedure or any procedure equivalent in terms of transparency and non-discrimination, on the basis of published criteria. Those procedures may, however, be launched only where, on the basis of the authorisation procedure, the generating capacity to be built or the energy efficiency/demand-side management measures to be taken are insufficient to ensure security of supply.~~
2. ~~Member States may ensure the possibility, in the interests of environmental protection and the promotion of infant new technologies, of tendering for new capacity on the basis of published criteria. Such tendering may relate to new capacity~~

~~or to energy efficiency/demand side management measures. A tendering procedure may, however, be launched only where, on the basis of the authorisation procedure the generating capacity to be built or the measures to be taken, are insufficient to achieve those objectives.~~

- ~~3. Details of the tendering procedure for means of generating capacity and energy efficiency/demand side management measures shall be published in the Official Journal of the European Union at least six months prior to the closing date for tenders.~~

~~The tender specifications shall be made available to any interested undertaking established in the territory of a Member State so that it has sufficient time in which to submit a tender.~~

~~With a view to ensuring transparency and non-discrimination, the tender specifications shall contain a detailed description of the contract specifications and of the procedure to be followed by all tenderers and an exhaustive list of criteria governing the selection of tenderers and the award of the contract, including incentives, such as subsidies, which are covered by the tender. Those specifications may also relate to the fields referred to in Article 7(2).~~

- ~~4. In invitations to tender for the requisite generating capacity, consideration must also be given to electricity supply offers with long term guarantees from existing generating units, provided that additional requirements can be met in this way.~~
- ~~5. Member States shall designate an authority or a public or private body independent from electricity generation, transmission, distribution and supply activities, which may be a regulatory authority referred to in Article 35(1), to be responsible for the organisation, monitoring and control of the tendering procedure referred to in paragraphs 1 to 4 of this Article. Where a transmission system operator is fully independent from other activities not relating to the transmission system in ownership terms, the transmission system operator may be designated as the body responsible for organising, monitoring and controlling the tendering procedure. That authority or body shall take all necessary steps to ensure confidentiality of the information contained in the tenders.~~

↓ nua

CAIBIDIL III

CUMHACHTÚ AGUS COSAINT NA dTOMHALTÓIRÍ

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

Airteagal 10~~2~~

☒ **Bunchearta conarthacha** ☒

1. ~~4.~~ Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh na custaiméirí uile i dteideal a soláthar leictreachais a fháil ó sholáthróir, faoi réir chomhaontú aon tsoláthróra, gan beann ar an mBallstát ina bhfuil an soláthróir sin cláraithe, a fhad a chloífidh an soláthróir leis na rialacha is infheidhme maidir le trádáil ~~agus cothromú~~. Maidir leis sin, déanfaidh

na Ballstáit na bearta atá riachtanach chun a áirithiú nach ndéanfar, de dheasca nósanna imeachta riaracháin, leithcheal ar ghnóthais soláthair atá cláraithe cheana i mBallstát eile.

~~5. Member States shall ensure that:~~

- ~~(a) Where a customer, while respecting contractual conditions wishes to change supplier, the change is effected by the operator(s) concerned within three weeks; and~~
- ~~(b) Customers are entitled to receive all relevant consumption data.~~

~~Member States shall ensure that the rights referred to in points (a) and (b) are granted to customers in a non-discriminatory manner as regards cost, effort or time.~~

↓ 2009/72/CE Iarscríbhinn I.1
(oiriúnaithe)
⇒ nua

~~2. 1. Gan dochar do rialacha an ☒ Aontais ☒ Chomhphobail maidir le cosaint tomhaltóirí, go háirithe Treoir 97/7/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle maidir le tomhaltóirí a chosaint a mhéid a bhaineann le cianchonarthaí~~
~~⇒ Treoir 2011/83/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁵⁰ agus Treoir 93/13/CEE ón gComhairle an 5 Aibreán 1993 maidir le téarmaí éagóracha i gconarthaí tomhaltóra⁽⁵¹⁾, ⇒ áiritheoidh na Ballstáit~~
~~⇒ áiritheoidh na bearta dá dtagraítear in Airteagal 3 maidir le custaiméirí:~~

- (a) go bhfuil ceart acu ar chonradh lena soláthraí seirbhíse leictreachais ina sonraítear:
 - aitheantas agus seoladh an tsoláthróra,
 - na seirbhísí a sholáthraítear, leibhéil cáilíochta na seirbhísí a chuirtear ar fáil, chomh maith leis an am don nascadh tosaigh,
 - na cineálacha seirbhíse cothabhála a chuirtear ar fáil,
 - na bealaí ar ar féidir faisnéis chothrom le dáta a fháil faoi na taraifí agus na muirir cothabhála uile is infheidhme,
 - fad an chonartha, coinníollacha athnuachana agus scoir na seirbhísí agus an chonartha agus an ceadmhach tarraingt as an gconradh gan mhúirear,
 - aon chúiteamh agus na socruithe aisíocaíochta is infheidhme mura gcomhlíonfar na leibhéil cáilíochta seirbhíse arna gconrú, lena n-áirítear billeáil mhíchruinn agus déanach,
 - an modh le tús a chur le nósanna imeachta um réiteach díospóide i gcomhréir le hAirteagal 26 ~~pointe (f)~~,
 - faisnéis maidir le cearta tomhaltóirí, lena n-áirítear láimhseáil gearrán agus an fhaisnéis uile dá dtagraítear sa phointe seo, arna cur in iúl go soiléir tríd an mbilleáil nó ar shuíomh gréasáin an ghnóthais leictreachais.

⁵⁰ IO L 304, 22.11.2011, lch. 64–88

⁵¹ IO L 95, 21.4.1993, lch. 29–34

Beidh na coinníollacha cóir agus beidh siad aitheanta roimh ré. In aon chás, ba cheart an fhaisnéis sin a sholáthar sula ndéanfar an conradh a thabhairt i gcrích nó a dhearbhuí. I gcás ina dtabharfar conarthaí i gcrích trí idirghabhálaithe, tabharfar freisin an fhaisnéis a bhaineann leis an ábhar a leagtar amach sa phointe seo sula dtabharfar an conradh i gcrích;

- (b) go dtabharfar fógra iomchuí dóibh faoi má tá aon athrú ar choinníollacha an chonartha beartaithe agus go gcuirfear ar an eolas iad faoina gceart ~~aistarraingte~~ ⇒ an conradh a chealú ⇐ tráth a dtabharfar an fógra sin. Déanfaidh ~~soláthraithe seirbhíse~~ ⇒ soláthróirí ⇐ fógra a thabhairt go díreach dá ~~síntiúsóirí~~ ⇒ gcustaiméirí ⇐ faoi aon ~~mhéadú~~ ⇒ choigeartú ⇐ ar ~~mhuirir~~ ⇒ an bpraghas soláthair maille leis na cúiseanna leis an gchoigeartú, na réamhchoinníollacha a ghabhann leis, agus a scóip ⇐, ag tráth iomchuí nach déanaí ná aon ghnáth-thréimhse bhilleála amháin ~~tar éis theacht i bhfeidhm an mhéadaithe~~ ⇒ roimh theacht i bhfeidhm an choigeartaithe ⇐ ar bhealach trédhearcach agus sothuigthe. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil saoirse ag na custaiméirí tarraingt siar as a gconarthaí mura nglacfaidh siad le coinníollacha nua an ⇒ chonartha ⇐ ⇒ nó leis na coigeartuithe ar an bpraghas soláthair ⇐ ar thug a ⇒ soláthróir ⇐ ~~soláthraí seirbhíse~~ fógra dóibh fúthu;
- (c) go bhfaighidh siad faisnéis thrédhearcach faoi na praghsanna agus na taraifí is infheidhme agus faoi na téarmaí agus na coinníollacha caighdeánacha, maidir le rochtain ar sheirbhísí leictreachais agus úsáid na seirbhísí sin;
- (d) go dtairgfear rogha leathan modhanna íocaíochta dóibh, nach ndéanfaidh idirdhealú nach iomchuí idir custaiméirí. ~~Prepayment systems shall be fair and adequately reflect likely consumption.~~ Aon difríocht sna ⇒ muirir a bhaineann le modhanna íocaíochta, léireoidh siad na costais ábhartha arna dtabhú ag an soláthróir ⇐ ~~téarmaí agus coinníollacha léireoidh siad na costais ar an soláthróir de thoradh na gcórais íocaíochta éagsúla.~~
- (e) ~~Déanfaidh córais réamhíocaíochta~~ ⇒ nach gcuirfear faoi aon mhíbhuntáiste iomarcach iad i gcomparáid leis an meánphraghas margaidh de thairbhe na gcórais réamhíocaíochta; ⇐
- (f) ⇒ go dtabharfar dóibh téarmaí agus coinníollacha atá cóir agus trédhearcach ⇐ ~~beidh na téarmaí agus na coinníollacha cóirt agus trédhearcach.~~ Níad ⇒ téarmaí agus coinníollacha ginearálta, ⇐ is i dteanga shoiléir shothuigthe a thabharfar iad agus ní bheidh bacainní neamhchonarthacha ar fheidhmiú chearta na gcustaiméirí iontu, doiciméadú conarthach iomarcach mar shampla. Déanfar na custaiméirí a chosaint ar mhodhanna díolacháin atá éagórach nó míthreorach;
- ~~(e) are not charged for changing supplier;~~
- (g) ~~(f) benefit from transparent, simple and inexpensive procedures for dealing with their complaints. In particular, all consumers shall have the right to a good standard of service and complaint handling by their electricity service provider. Such out of court dispute settlements procedures shall enable disputes to be settled fairly and promptly, preferably within three months, with provision, where warranted, for a system of reimbursement and/or compensation. They should, wherever possible, be in line with the principles set out in Commission Recommendation 98/257/EC of 30 March 1998 on the principles applicable to the bodies responsible for out of court settlement of consumer disputes (3);~~ ⇒ go bhfuil acu an ceart ar chaighdeán maith seirbhíse agus ar láimhseáil gearrán ag a soláthraí seirbhíse leictreachais. Déanfaidh

soláthraithe seirbhíse leictreachais gearráin a láimhseáil ar bhealach simplí, cóir agus pras; ⇐

- (h) i gcás ina mbeidh rochtain acu ar sheirbhís uilíoch de réir na bhforálacha arna nglacadh ag na Ballstáit de bhun Airteagal 27 ~~3(3)~~, go gcuirfear ar an eolas iad faoina gcearta maidir le seirbhís uilíoch;

~~h) have at their disposal their consumption data, and shall be able to, by explicit agreement and free of charge, give any registered supply undertaking access to its metering data. The party responsible for data management shall be obliged to give those data to the undertaking. Member States shall define a format for the data and a procedure for suppliers and consumers to have access to the data. No additional costs shall be charged to the consumer for that service;~~

~~(i) are properly informed of actual electricity consumption and costs frequently enough to enable them to regulate their own electricity consumption. That information shall be given by using a sufficient time frame, which takes account of the capability of customer's metering equipment and the electricity product in question. Due account shall be taken of the cost efficiency of such measures. No additional costs shall be charged to the consumer for that service;~~

- (i) ⇒ go dtabharfar faisnéis iomchuí dóibh faoi roghanna malartacha ar an díscor fada go leor roimh an díscor atá pleanáilte. Féadfaidh na roghanna malartacha sin bheith ina bhfoinsí tacaíochta chun an díscor a sheachaint, ina bpleananna íocaíochta malartacha, ina gcomhairle faoi bhainistiú fiach nó ina *moratorium* ar an díscor agus níor cheart costas breise ar na custaiméirí a bheith iontu; ⇐

- (j) ~~(i)~~ go bhfaighidh siad cuntas clabhsúir deiridh tar éis aon athrú soláthróra leictreachais sé seachtaine ar a dhéanaí tar éis teacht i bhfeidhm don athrú soláthróra.

⇓ nua

Airteagal 11

Teidlíocht ar chonradh praghsála dinimiciúla

1. Áiríteoidh na Ballstáit go bhfuil gach custaiméir deiridh i dteideal conradh leictreachais praghsála dinimiciúla óna sholáthróir, arna iarraidh sin dó.
2. Áiríteoidh na Ballstáit go gcuirfidh na soláthróirí na custaiméirí deiridh go hiomlán ar an eolas faoi na deiseanna agus na rioscaí a bhaineann le conradh leictreachais praghsála dinimiciúla den sórt sin.
3. Trína n-údarais rialála náisiúnta, déanfaidh na Ballstáit faireacháin agus tabharfaidh siad tuairisc go bliaintiúil, ar feadh tréimhse deich mbliana ar a laghad tar éis fáil a bheith ar chonarthaí den sórt sin den chéad uair, maidir leis na forbairtí is mó ar na conarthaí sin, lena n-áirítear tairiscintí margaidh, an tionchar ar bhillí na dtomhaltóirí agus leibhéal na luaineachta praghsanna go sonrach, agus maidir le híogaireacht na dtomhaltóirí don leibhéal riosca airgeadais.

Airteagal 12

An ceart chun imeacht chuig soláthróir eile agus rialacha maidir le táillí imeachta

1. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil an custaiméir ar mian leis imeacht chuig soláthróir eile, agus coinníollacha an chonartha á n-urramú, i dteideal an athraithe laistigh de thrí seachtaine.
2. Áiritheoidh na Ballstáit nach ngearrfar aon táillí imeachta ar na custaiméirí.
3. De mhaolú ar mhír 2, féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh cead a thabhairt do na soláthróirí táillí scortha conartha a ghearradh ar na custaiméirí sin a scoirfidh go toiliúil conarthaí soláthair ar théarma seasta roimh an dáta aibíochta. Ní féidir na táillí sin a ghearradh ach amháin más féidir a léiriú go bhfaigheann na custaiméirí buntáiste de thoradh na gconarthaí sin. Ina theannta sin, ní bheidh na táillí sin níos mó ná an caillteanas eacnamaíoch díreach don soláthróir de thoradh an custaiméir an conradh a scor, lena n-áirítear costas aon infheistíochtaí cuachta.
4. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfar an ceart imeacht chuig soláthróir eile a dheonú do chustaiméirí ar dhóigh neamh-idirdhealaitheach ó thaobh costais, iarrachta agus ama.

Airteagal 13

Conradh le comhbhailitheoir

1. Áiritheoidh na Ballstáit, i gcás inar mian le custaiméir deiridh conradh a thabhairt i gcrích le comhbhailitheoir, nach dteastóidh toiliú sholáthróir an chustaiméara deiridh le haghaidh an tsocraithe sin.
2. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil an custaiméir ar mian leis a chonradh le comhbhailitheoir a scor, agus coinníollacha an chonartha á n-urramú, i dteideal an scoir sin laistigh de thrí seachtaine.
3. Áiritheoidh na Ballstáit maidir leis na custaiméirí deiridh a scoirfidh conradh ar théarma seasta le comhbhailitheoir roimh an dáta aibíocht, nach ngearrfar aon táille scoir ar mó í ná an caillteanas eacnamaíoch díreach don chomhbhailitheoir, lena n-áirítear costas aon infheistíochtaí cuachta arna soláthar don chustaiméir deiridh cheana faoin gconradh.
4. Na sonraí ábhartha uile maidir leis an bhfreagairt don éileamh nó na sonraí maidir le leictreachas arna sholáthar agus arna dhíol, áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil na custaiméirí deiridh i dteideal iad a fháil uair sa bhliain ar a laghad.
5. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfar na cearta dá dtagraítear i míreanna 1, 2, 3 agus 4 a dheonú do na custaiméirí deiridh ar dhóigh neamh-idirdhealaitheach ó thaobh costais, iarrachta agus ama.

Airteagal 14

Uirlisí comparáide

1. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil rochtain ag na custaiméirí, saor in aisce, ar uirlis amháin ar a laghad a chuireann i gcomparáid tairiscintí na soláthróirí a chomhlíonann na critéir deimhniúcháin a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Féadfaidh aon eintiteas na

huirlisí comparáide a oibriú, lena n-áirítear cuideachtaí príobháideacha agus údaráis phoiblí agus comhlachtaí poiblí. Ba cheart na custaiméirí a chur ar an eolas go bhfuil na huirlisí sin le fáil.

2. Ainmneoidh na Ballstáit údarás inniúil neamhspleách a bheidh freagrach as na huirlisí comparáide a dheimhniú agus as a áirithiú go gcomhlíonann na huirlisí comparáide atá deimhnithe na critéir a leagtar amach in Iarscríbhinn I i gcónaí.
3. Féadfaidh na Ballstáit a cheangal go mbeidh ar áireamh sna huirlisí comparáide dá dtagraítear i mír 1 deitéarmanaint chomparáideacha a bhaineann le cineál na seirbhísí a chuireann na soláthróirí ar fáil.
4. Aon uirlis a dhéanann comparáid idir tairiscintí soláthróirí, beidh sí incháilithe le hiarratas a dhéanamh ar dheimhniú i gcomhréir leis an Airteagal seo ar bhonn deonach agus neamh-idirdhealaitheach.

Airteagal 15 **Custaiméirí ghníomhacha**

1. Áiritheoidh na Ballstáit maidir leis na custaiméirí deiridh:
 - (a) go bhfuil siad i dteideal leictreachas féinghinte a ghiniúint, a stóráil, a thomhailt agus a dhíol i ngach margadh eagraithe, ina n-aonar nó trí chomhbhailitheoirí, gan a bheith faoi réir nósanna imeachta a mbaineann ualach díreireach leo ná muirir nach léiriú ar na costais iad;
 - (b) go bhfuil siad faoi réir muirir gréasáin atá trédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach, ar léiriú ar na costais iad, agus a áiríonn astu féin an leictreachas a chuirtear isteach san eangach agus an leictreachas ón eangach arna thomhailt, i gcomhréir le hAirteagal 59(8).
1. An tsuiteáil fuinnimh is gá le haghaidh ghníomhaíochtaí an chustaiméara ghníomhaigh, féadfaidh an tríú páirtí í a bhainistiú maidir le suiteáil agus oibriú, lena n-áirítear méadrú agus cothabháil.

Airteagal 16 **Pobail fuinnimh áitiúla**

1. Áiritheoidh na Ballstáit maidir leis na pobail fuinnimh áitiúla:
 - (a) go bhfuil siad i dteideal úinéireacht gréasán pobail nó gréasáin phobail a bhunú nó a fháil ar léas, agus iad a bhainistiú go neamhspleách;
 - (b) gur féidir leo rochtain a fháil ar gach margadh eagraithe go díreach nó trí chomhbhailitheoirí nó trí sholáthróirí ar dhóigh neamh-idirdhealaitheach;
 - (c) go bhfaighidh siad cóireáil neamh-idirdhealaitheach maidir lena ngníomhaíochtaí, a gcearta agus a n-oibleagáidí mar chustaiméirí deiridh, gineadóirí, oibreoirí córas dáileacháin nó comhbhailitheoirí;
 - (d) go bhfuil siad faoi réir nósanna imeachta atá cóir, comhréireach agus trédhearcach, agus muirir a léiríonn na costais.
2. Soláthróidh na Ballstáit creat rialála cumasúcháin lena n-áiríteofar:
 - (a) go bhfuil sé deonach bheith rannpháirteach i bpobal fuinnimh áitiúil;

- (b) nach gcaillfidh scairshealbhóirí ná baill an phobail fuinnimh áitiúil a gcearta mar chustaiméirí teaghlaigh nó mar chustaiméirí gníomhacha;
- (c) go gceadófar do scairshealbhóirí agus do bhaill an pobal fuinnimh áitiúil a fhágáil; beidh feidhm ag Airteagal 12 i gcásanna den sórt sin;
- (d) go bhfuil feidhm ag Airteagal 8(3) maidir le hacmhainn giniúna arna suiteáil ag pobail fuinnimh áitiúla a fhad is féidir a mheas gur giniúint bheag dhíláráithe nó dáilte í an acmhainn sin;
- (e) go bhfuil feidhm ag forálacha Chaibidil IV maidir leis na pobail fuinnimh áitiúla a dhéanann gníomhaíochtaí oibreora córais dáileacháin;
- (f) más ábhartha, gur féidir le pobal fuinnimh áitiúil comhaontú a thabhairt i gcrích le hoibreoir córais dáileacháin a bhfuil a ghréasán ceangailte leis, maidir le feidhmiú ghréasán an phobail fuinnimh áitiúil;
- (g) más ábhartha, go mbeidh na húsáideoirí córais nach scairshealbhóirí ná baill den phobal fuinnimh áitiúil iad ach atá ceangailte leis an ngréasán dáileacháin a oibríonn an pobal fuinnimh áitiúil, go mbeidh siad faoi réir muirir ghréasáin atá cóir agus a léiríonn na costais. Murar féidir leis na húsáideoirí sin agus na pobail fuinnimh áitiúla teacht ar chomhaontú maidir leis na muirir ghréasáin, féadfaidh an dá pháirtí iarraidh ar an údarais rialála leibhéal na muirear gréasáin a shocrú i gcinneadh ábhartha;
- (h) más ábhartha, go bhfuil na pobail fuinnimh áitiúla faoi réir muirir ghréasáin iomchuí ag na pointí nasctha idir an gréasán pobail agus an gréasán dáileacháin lasmuigh den phobal fuinnimh. Sna muirir gréasáin sin, áireofar astu féin an leictreachas a chuirtear isteach sa ghréasán dáileacháin agus an leictreachas arna thomhailt ón ngréasán dáileacháin lasmuigh den phobal fuinnimh áitiúil, i gcomhréir le hAirteagal 59(8).

Airteagal 17

Freagairt don éileamh

1. Áiritheoidh na Ballstáit go spreagfaidh na húdarais rialála náisiúnta na custaiméirí deiridh, lena n-áirítear iad siúd a chuireann freagairt don éileamh ar fáil trí chomhbhailitheoirí, le bheith páirteach in éineacht leis na gineadóirí ar dhóigh neamh-idirdhealaitheach i ngach margadh eagraithe.
2. Áiritheoidh na Ballstáit maidir leis na hoibreoirí córas tarchurtha agus na hoibreoirí córas dáileacháin, go gcaithfidh siad, agus seirbhísí coimhdeacha á soláthar acu, le soláthraithe na freagartha don éileamh, lena n-áirítear comhbhailitheoirí neamhspleácha, ar dhóigh neamh-idirdhealaitheach, ar bhonn a gcumas teicniúil.
3. Áiritheoidh na Ballstáit go spreagfaidh a gcreat rialála na comhbhailitheoirí le bheith páirteach sa mhargadh miondíola agus go bhfuil ar áireamh sa chreat sin na heilimintí seo a leanas ar a laghad:
 - (a) an ceart ag gach comhbhailitheoir dul isteach sa mhargadh gan toiliú rannpháirtithe margaidh eile;
 - (b) rialacha trédhearcacha lena sanntar go soiléir ról agus freagrachtaí do na rannpháirtithe margaidh uile;

- (c) rialacha agus na nósanna imeachta trédhearcacha maidir le malartú sonraí idir na rannpháirtithe margaidh lena n-áiríteofar rochtain fhurasta ar na sonraí ar théarmaí comhionanna agus neamh-idirdhealaitheacha agus lánchosaint ar shonraí tráchtála;
 - (d) nach mbeidh ar chomhbhailitheoirí cúiteamh a íoc le soláthróirí ná le gineadóirí;
 - (e) sásra réitithe coinbhleachta idir rannpháirtithe margaidh.
4. Chun a áirithiú go ndéanfar na costais cothromaithe agus an tairbhe a spreagfaidh na comhbhailitheoirí a shannadh go cóir do na rannpháirtithe sa mhargadh, féadfaidh na Ballstáit íocaíochtaí cúitimh a cheadú go heisceachtúil idir na comhbhailitheoirí agus na páirtithe atá freagrach as cothromú. Ní mór na híocaíochtaí cúitimh sin a bheith teoranta do chásanna ina spreagfaidh rannpháirtí margaidh amháin míchothromaíochtaí do rannpháirtí margaidh eile as a dtiocfaidh costas airgeadais.
- Beidh na híocaíochtaí cúitimh eisceachtúla sin faoi réir a bhfaofa ag na húdaráis rialála náisiúnta agus déanfaidh an Ghníomhaireacht faireachán orthu.
5. Áiritheoidh na Ballstáit an rochtain ar an bhfreagairt don éileamh agus cothóidh siad rannpháirtíocht inti, lena n-áirítear tríd na comhbhailitheoirí neamhspleácha i ngach margadh eagraithe. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfaidh na húdaráis rialála náisiúnta nó, i gcás ina gceanglófar amhlaidh sa chóras dlí náisiúnta, go ndéanfaidh na hoibreoirí córas tarchurtha agus na hoibreoirí córas dáileacháin, i ndlúthchomhar le soláthraithe seirbhíse éilimh agus le custaiméirí deiridh, rialacha mionsonraithe teicniúla a shainiú maidir le rannpháirtíocht na freagartha don éileamh sna margaí sin ar bhonn riachtanais theicniúla na margaí sin agus chumas na freagartha don éileamh. Áireofar ar shonraíochtaí den sórt sin rannpháirtíocht na gcomhbhailitheoirí.

Airteagal 18 **Billeáil agus faisnéis billeála**

- 1. Áiritheoidh na Ballstáit go gcomhlíonfaidh billí na ceanglais íosta maidir le billeáil agus faisnéis billeála mar a leagtar amach in Iarscríbhinn II. Beidh an fhaisnéis a bheidh i mbillí ceart, soiléir, gonta agus curtha i láthair ar dhóigh a éascóidh do na tomhaltóirí comparáid a dhéanamh.
 - 2. Áiritheoidh na Ballstáit go bhfaighidh na custaiméirí deiridh a mbillí uile agus a bhfaisnéis billeála uile maidir le tomhaltas leictreachais saor in aisce agus go mbeidh na billí soiléir, cruinn agus furasta le tuiscint.
 - 3. Déanfar an bhilleáil ar bhonn an tomhaltais iarbhír uair sa bhliain ar a laghad. Cuirfear an fhaisnéis billeála ar fáil gach trí mhí ar a laghad, arna hiarraidh sin nó i gcás ina bhfuil billeáil leictreonach roghnaithe ag na custaiméirí deiridh, nó seachas sin dhá uair sa bhliain.
- Féadfar an oibleagáid sin a chomhlíonadh trí chóras féinléite rialta ag na custaiméirí deiridh faoina gcuirfidh siad na léamha óna méadar chuig an soláthróir. Sa chás nár tugadh léamh méadair don chustaiméir deiridh maidir le tréimhse billeála ar leith, agus sa chás sin amháin, féadfar an bhilleáil a bhunú ar an tomhaltas measta nó ar ráta comhréidh.

4. I gcás ina bhfuil méadar ag custaiméirí deiridh lenar féidir leis an oibreoir cianléamh a dhéanamh, déanfar faisnéis billeála chruinn bunaithe ar an tomhaltas iarbhír a sholáthar uair sa mhí ar a laghad.
5. Ceanglóidh na Ballstáit, sa mhéid go bhfuil fáil ar fhaisnéis faoin mbilleáil leictreachais agus faoin tomhaltas stairiúil, go gcuirfear an fhaisnéis sin ar fáil do sholáthróir nó do sholáthraí seirbhíse arna ainmniú ag an tomhaltóir i gcomhréir le pointe 3 d'Iarscríbhinn II, arna iarraidh sin don chustaiméir deiridh.
6. Áiríteoidh na Ballstáit go dtabharfar an rogha do na custaiméirí deiridh faisnéis billeála leictreonach agus billí leictreonacha a fháil agus go bhfaighidh siad míniú soiléir sothuigthe, arna iarraidh sin dóibh, ar an gcaoi a ríomhadh a mbille, go háirithe i gcás nach bhfuil an bille bunaithe ar an tomhaltas iarbhír.
7. Féadfaidh na Ballstáit a leagan síos nach measfar gur iarraidh ar íocaíocht atá san fhaisnéis atá sna billí sin, arna iarraidh sin do na custaiméirí deiridh. I gcásanna den sórt sin, áiríteoidh na Ballstáit go gcuirfidh na soláthróirí socruithe solúbtha ar fáil le haghaidh na n-íocaíochtaí.
8. Ceanglóidh na Ballstáit go ndéanfar, ach é a iarraidh, an fhaisnéis agus na meastacháin maidir le costais leictreachais a sholáthar do na custaiméirí deiridh go prapúil agus i bhformáid shothuigthe.

↓ 2009/72/CE Airteagal 3(10)
(oiriúnaithe)

~~10. Member States shall implement measures to achieve the objectives of social and economic cohesion and environmental protection, which shall include energy efficiency/demand-side management measures and means to combat climate change, and security of supply, where appropriate. Such measures may include, in particular, the provision of adequate economic incentives, using, where appropriate, all existing national and Community tools, for the maintenance and construction of the necessary network infrastructure, including interconnection capacity.~~

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal 319

✕ Méadrú cliste ✕

1. ~~11~~ Chun an éifeachtúlacht fuinnimh a chur chun cinn ⇒ agus chun na custaiméirí a chumhachtú ⇨, molfaidh na Ballstáit nó, i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag an mBallstát, molfaidh an t-údarás rialála go láidir do ghnóthais leictreachais ⇒ agus do chomhbhailitheoirí ⇨ úsáid an leictreachais a bharrfheabhsú, ~~mar shampla~~ inter alia trí sheirbhísí bainistithe fuinnimh a sholáthar, foirmlí nuálacha praghsála a fhorbairt, nó trí chórais méadrúcháin ⇒ idir-inoibritheacha ⇨ ~~mheabhracha~~ ⇒ chliste ⇨ nó eangaí cliste a thabhairt isteach, más iomchuí.

2. Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfear córais méadrúcháin chliste chun feidhme ar a gcríocha lena gcuideofar le rannpháirtíocht ghníomhach na gcustaiméirí i margadh an leictreachais. Féadfaidh an cur chun feidhme sin a bheith faoi réir measúnú costais agus sochair a dhéanfar de réir na bprionsabal a leagtar síos in Iarscríbhinn III.
3. Na Ballstáit sin a rachaidh ar aghaidh lena gcur chun feidhme, glacfaidh siad agus foilseoidh siad na riachtanais íosta feidhmiúla agus teicniúla le haghaidh na gcóras méadrúcháin chliste a bheidh le cur i bhfeidhm ar a gcríoch i gcomhréir leis na forálacha a leagtar síos in Airteagal 20 agus in Iarscríbhinn III. Áiritheoidh na Ballstáit idir-inoibritheacht na gcóras méadrúcháin chliste sin chomh maith lena nascthacht le hardáin bainistithe fuinnimh do thomhaltóirí. Chuige sin, beidh aird chuí ag na Ballstáit ar úsáid na gcaighdeán ábhartha atá ar fáil, lena n-áirítear na cinn sin lena gcumasaítear an idir-inoibritheacht, ar na dea-chleachtais agus ar a thábhachtaí atá sé an margadh inmheánach sa leictreachas a fhorbairt.
4. Na Ballstáit sin a rachaidh ar aghaidh leis an méadrú cliste a chur chun feidhme, áiritheoidh siad gur ar dhóigh thrédhearcach agus neamh-idirdheallaitheach a rannchuideoidh na custaiméirí deiridh leis na costais a bhaineann leis an gcur i bhfeidhm. Déanfaidh na Ballstáit faireachán go tráthrialta ar an gcur chun feidhme ar a gcríocha chun éabhlóid na gcostas agus na sochar a rianú le haghaidh an tslabhra breisluacha ina iomláine, lena n-áirítear na glansochair a chuirtear ar fáil do na custaiméirí.
5. I gcás ina ndéanfar measúnú diúltach ar chur chun feidhme an mhéadraithe chliste de thoradh an mheasúnaithe costais agus sochair dá dtagraítear i mír 2, áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfar an measúnú sin a athbhreithniú go tráthrialta i ngeall ar athruithe ar na toimhdí bunúsacha agus ar fhorbairtí teicneolaíochta agus margaidh. Tabharfaidh na Ballstáit fógra do na seirbhísí freagracha de chuid an Choimisiúin maidir le toradh an mheasúnaithe eacnamaíoch cothrom le dáta nuair a bheidh sé ar fáil.

Airteagal 20 **Feidhmiúlachtaí an mhéadraithe chliste**

I gcás ina ndéanfar measúnú dearfach ar an méadrú cliste de thoradh an mheasúnaithe costais agus sochair dá dtagraítear in Airteagal 19(2), nó i gcás ina gcuirfear i bhfeidhm go córasach é, cuirfidh na Ballstáit na córais méadrúcháin chliste chun feidhme i gcomhréir leis na caighdeáin Eorpacha, leis na forálacha in Iarscríbhinn III, agus leis na prionsabail seo a leanas:

- (a) go dtomhaisfidh na córais méadrúcháin go cruinn an tomhaltas leictreachais iarbhrí agus go gcuirfidh siad ar fáil do na custaiméirí faisnéis faoin am úsáide iarbhrí. Féachfar chuige go mbeidh na custaiméirí in ann an fhaisnéis sin a rochtain agus a léirshamhlú gan dua gan costas breise agus i ngar-fhíor-am chun cláir éifeachtúlachta fuinnimh uathoibrithe, freagairt don éileamh agus seirbhísí eile a thacú;

- (b) go n-áiritheofar slándáil na gcóras méadrúcháin chliste agus an tarchurtha sonraí i gcomhréir leis an reachtaíocht slándála ábhartha de chuid an Aontais agus aird chuí á tabhairt ar na teicnící is fearr atá ar fáil le haghaidh an leibhéal is airde cibearshlándála a áirithiú;
- (c) go n-áiritheofar príobháideach agus cosaint sonraí na gcustaiméirí deiridh i gcomhréir le leis an reachtaíocht ábhartha chosanta sonraí agus phríobháideachta de chuid an Aontais;
- (d) go n-áiritheoidh na hoibreoirí méadar gur féidir le méadar nó méadair na gcustaiméirí gníomhacha a fhéinghineann leictreachas an leictreachas a chuirtear isteach san eangach ó áitreabh na gcustaiméirí gníomhacha a áireamh;
- (e) má iarrann na custaiméirí deiridh iad, cuirfear sonraí méadrúcháin maidir lena n-ionchur agus a dtógáil leictreachais ar fáil dóibh, trí chomhéadan áitiúil caighdeánaithe cumarsáide agus/nó trí chianrochtain, nó don tríú páirtí atá ag gníomhú thar a gceann, i bhformáid shothuigthe dá bhforáiltear in Airteagal 24, a chuirfidh ar a gcumas tairiscintí a chur i gcomparáid ar bhonn 'macasamhail le macasamhail';
- (f) go dtabharfar comhairle chuí agus faisnéis chuí do na custaiméirí deiridh tráth a suiteálfar na méadair chliste, go háirithe maidir lena bpoitéinseal iomlán i ndáil le bainistiú léimh an mhéadair agus faireachán ar thomhaltas fuinnimh, agus maidir le bailiú agus próiseáil sonraí pearsanta i gcomhréir leis an reachtaíocht chosanta sonraí is infheidhme de chuid an Aontais.
- (g) go bhfágfaidh na córais méadrúcháin chliste gur féidir na custaiméirí deiridh a mhéadrú agus a réiteach de réir an taifigh ama chéanna leis an tréimhse mhíchothromaíochta sa mhargadh náisiúnta.

↴ nua

Airteagal 21 **Teidlíocht ar mhéadar cliste**

1. I gcás ina ndéanfar measúnú diúltach ar an méadrú cliste de thoradh an mheasúnaithe costais agus sochair dá dtagraítear in Airteagal 19(2), agus nach gcuirfear i bhfeidhm go córasach é, áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil gach custaiméir deiridh i dteideal, arna iarraidh dó agus ar choinníollacha córa réasúnta, méadar cliste a fháil suiteáilte nó, más infheidhme, uasghrádaithe a chomhlíonfaidh na ceanglais seo a leanas:
 - (a) go mbeidh aige, más indéanta go teicniúil é, na feidhmiúlachtaí dá dtagraítear in Airteagal 20, nó go beidh aige íostacar feidhmiúlachtaí atá le sainiú agus le foilsiú ag na Ballstáit ar an leibhéal náisiúnta agus i gcomhréir leis na forálacha in Iarscríbhinn III,
 - (b) go mbeidh sé idir-inoibrithe agus ábalta an nascthacht is inmhianaithe don bhonneagar méadrúcháin le córais bainistithe fuinnimh do thomhaltóirí a sholáthar i ngar-fhíor-am.
2. I gcomhthéacs iarraidh ó chustaiméir ar mhéadar cliste de bhun mhír 1, déanfaidh na Ballstáit, nó i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag an mBallstát, déanfaidh an t-údarás inniúil atá ainmnithe:

- (a) a áirithiú go ndéanfar an méid seo a leanas a shonrú go sainráite maille le tuairisc shoiléir sa tairiscint a thabharfar don chustaiméir deiridh a d'iarr suiteáil an mhéadair chliste:
 - (i) na feidhmeanna agus an idir-inoibritheacht is féidir leis an méadar cliste a thacú agus na seirbhísí féideartha chomh maith leis sochair is féidir a fháil go réalaíoch ach an méadar cliste sin a bheith ag an gcustaiméir an tráth sin;
 - (ii) aon chostais ghaolmhara atá le hiompar ag an gcustaiméir deiridh;
- (b) a áirithiú go ndéanfar é a shuiteáil laistigh d'achar réasúnta ama nach déanaí ná trí mhí tar éis iarraidh an chustaiméara;
- (c) go tráthrialta agus gach dhá bhliain ar a laghad, na costais ghaolmhara a athbhreithniú agus a chur ar fáil go poiblí, agus a n-éabhlóid a rianú i bhfianaise fhorbairtí na teicneolaíochta agus aon uasghrádú a d'fhéadfadh a bheith déanta ar an gcóras méadrúcháin.

Airteagal 22 **Gnáthmhéadrú**

1. I gcás nach mbeidh méadair chliste ag na custaiméirí deiridh, áiríteoidh na Ballstáit go soláthrófar a ngnáthmhéadair féin dóibh a thomhaisfidh go cruinn a dtomhaltas iarbhrí.
2. Áiríteoidh na Ballstáit go mbeidh na custaiméirí deiridh in ann a ngnáthmhéadair a léamh gan dua, go díreach nó go hindíreach trí chomhéadan ar líne nó trí chomhéadan iomchuí eile.

Airteagal 23 **Bainistiú sonraí**

1. Agus na rialacha maidir le bainistiú agus malartú sonraí á leagan síos acu, sonróidh na Ballstáit, nó i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag an mBallstát, sonróidh an t-údarás inniúil atá ainmnithe na páirtithe incháilithe ar féidir leo rochtain a fháil ar shonraí an chustaiméara dheiridh lena thoiliú sainráite i gcomhréir le Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁵². Chun críocha na Treorach seo, áireofar ar shonraí sonraí méadrúcháin agus tomhaltais chomh maith leis na sonraí a theastaíonn le haghaidh tomhaltóir imeacht go soláthróir eile. Áireofar ar na páirtithe incháilithe, ar a laghad, na custaiméirí, na soláthróirí, na hoibireoirí córas tarchurtha agus dáileacháin, na comhbhailitheoirí, na cuideachtaí seirbhíse fuinnimh, agus páirtithe eile a sholáthraíonn fuinneamh nó seirbhísí eile do chustaiméirí.
2. Eagróidh na Ballstáit bainistiú na sonraí chun rochtain agus malartú éifeachtúil a áirithiú maidir leis na sonraí. Ar neamhcheist leis an tsamhail bainistithe sonraí a

⁵² Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Aibreán 2016 maidir le daoine nádúrtha a chosaint i ndáil le sonraí pearsanta a phróiseáil agus maidir le saorghluaiseacht sonraí den sórt sin, agus lena n-aisghairtear Treoir 95/46/CE (An Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí) (IO L 119, 4.5.2016, lch. 1).

chuirfear i bhfeidhm i ngach Ballstát, déanfaidh an páirtí nó na páirtithe atá freagrach as an mbainistiú sonraí rochtain ar shonraí an chustaiméara dheiridh a sholáthar d'aon pháirtí incháilithe le toiliú sainráite an chustaiméara dheiridh. Ba cheart na sonraí arna n-iarraidh a bheith ar fáil do na páirtithe incháilithe ar dhóigh neamh-idirdhealaitheach agus go comhuaineach. Beifear in ann na sonraí a rochtain gan dua, agus cuirfear na nósanna imeachta ábhartha ar fáil go poiblí.

3. Déanfaidh na Ballstáit, nó i gcás ina mbeidh foráil déanta amhlaidh ag an mBallstát, déanfaidh an t-údarás inniúil atá ainmnithe na páirtithe a bhainistíonn na sonraí a údarú agus a dheimhniú chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh na páirtithe sin ceanglais na Treorach seo. Gan dochar do chúraimí na n-oifigeach cosanta sonraí faoi Rialachán (AE) 2016/679, féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh ceangal a chur ar na páirtithe a bhainistíonn na sonraí oifigigh comhlíontachta a cheapadh a bheidh freagrach as faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme na mbeart arna ndéanamh ag na páirtithe ábhartha chun rochtain neamh-idirdhealaitheach ar na sonraí agus comhlíonadh ceanglais na Treorach seo a áirithiú. Féadfar ceangal a chur ar na hoifigigh comhlíontachta nó ar na comhlachtaí comhlíontachta arna n-ainmniú de bhun Airteagal 35(2)(d) oibleagáidí na míre seo a chomhlíonadh.
4. Ní ghearrfar aon chostais bhreise ar na custaiméirí deiridh as rochtain ar a sonraí. Beidh na Ballstáit freagrach as na costais ábhartha a shocrú maidir le rochtain na bpáirtithe incháilithe ar na sonraí. Eintitis ghaolmhara a sholáthraíonn seirbhísí sonraí, ní bhainfidh siad sochar as an ngníomhaíocht sin.

Airteagal 24

Formáid na sonraí

1. Saineoidh na Ballstáit formáid choiteann do na sonraí agus nós imeachta trédhearcach chun rochtain a thabhairt do na páirtithe incháilithe ar na sonraí a liostaítear in Airteagal 23(1), chun an iomaíocht a chur chun cinn sa mhargadh miondíola agus chun costais iomarcacha riaracháin do na páirtithe incháilithe a sheachaint.
2. Cinnfidh an Coimisiún, trí ghníomhartha cur chun feidhme arna nglacadh i gcomhréir leis an nós imeachta comhairleach dá dtagraítear in Airteagal 68, ar fhormáid choiteann Eorpach do na sonraí agus ar nósanna imeachta neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha le haghaidh rochtain a fháil ar na sonraí, a liostaítear faoi Airteagal 23(1), a ghlacfaidh ionad na formáide náisiúnta do na sonraí agus an nós imeachta arna ghlacadh ag na Ballstáit i gcomhréir le mír 1. Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfidh na rannpháirtithe margaidh formáid choiteann Eorpach i bhfeidhm.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

Airteagal 25

☒ Pointí teagmhála aonair ☒

~~12.~~ Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfear pointí teagmhála ar fáil a sholáthróidh do na ☒ custaiméirí ☒ ~~comhlachtaí~~ an fhaisnéis uile is gá maidir lena gcearta, an reachtaíocht

reatha agus na modhanna réitithe díospóide a bheidh ar fáil dóibh i gcás díospóide. Féadfaidh na pointí sin a bheith ina gcuid de phointí faisnéise tomhaltóra ginearálta.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

~~16. The Commission shall establish, in consultation with relevant stakeholders including Member States, the national regulatory authorities, consumer organisations, electricity undertakings and, building on the progress achieved to date, social partners, a clear and concise energy consumer checklist of practical information relating to energy consumer rights. Member States shall ensure that electricity suppliers or distribution system operators, in cooperation with the regulatory authority, take the necessary steps to provide their consumers with a copy of the energy consumer checklist and ensure that it is made publicly available.~~

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

⇒ nua

Airteagal 26

⊗ An ceart chun díospóidí a réiteach lasmuigh den chúirt ⊗

~~13. Áiríteoidh na Ballstáit go mbeidh sásra neamhspleách amhaíl ombudsman fuinnimh nó comhlachta tomhaltóirí i bhfeidhm chun cóireáil éifeachtúil a áirithiú ar ghearráin agus ar shocrúithe lasmuigh den chúirt.~~ ⇒ mbeidh rochtain ag na custaiméirí ar shásraí réitithe díospóide lasmuigh den chúirt atá simplí, cóir, trédhearcach, neamhspleách, éifeachtach agus éifeachtúil chun díospóidí maidir leis na cearta agus na hoibleagáidí faoin Treoir seo a réiteach. I gcás inar tomhaltóir é an custaiméir de réir bhrí Threoir 2013/11/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁵³, comhlíonfaidh na sásraí neamhbhreithiúnacha sin na ceanglais a bhunaítear i dTreoir 2013/11/AE agus déanfar foráil iontu, más gá, maidir le córas aisíocaíochta agus/nó cúitimh ⇐.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

Airteagal 27

⊗ Seirbhís uilíoch ⊗

- ~~2. Áiríteoidh na Ballstáit go bhfuil ag gach custaiméir teaghlaigh agus, i gcás ina measfaidh na Ballstáit gur cuí é, ag fiontair bheaga (mar atá fiontair ag a bhfuil níos lú na 50 duine fostaithe agus láimhdeachas bliantúil nó clár comhardaithe nach mó ná EUR 10 milliún iad) seirbhís uilíoch, is é sin an ceart chun soláthar leictreachais a fháil atá de cháilíocht shonraithe laistigh dá gcríoch ar phraghsanna atá neamh-idirdhealaitheach, trédhearcach~~ ⊗ iomaíoch ⊗ ~~réasúnta,~~ agus is éasca agus is soiléir a chur i gcomparáid. Chun soláthar na seirbhíse uilíche a áirithiú, féadfaidh na Ballstáit soláthróir na dála deiridh a ainmniú. Cuirfidh na Ballstáit d'oibleagáid ar na cuideachtaí dáileacháin custaiméirí a cheangal lena ngréasáin faoi théarmaí agus

⁵³

IO L 165, 18.6.2013, lch. 63-79

coinníollacha arna socrú i gcomhréir leis an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal 59(6) 37(6). ~~Tada sa~~ Ní ☒ chuirfidh ☒ an Treoir seo cosc ar na Ballstáit a suíomh margaidh a láidriú do na tomhaltóirí teaghlaigh agus agus do na tomhaltóirí beaga agus meánmhéide trí na deiseanna tiomsaithe ionadaíochta don aicme sin tomhaltóirí a chur chun cinn.

2. Déanfar ~~an chéad fhomhír 1~~ a chur chun feidhme ar dhóigh thrédhearcach agus neamh-idirdhealaitheach agus ní chuirfidh sí bac roimhoscailt ~~an mhargaidh~~ ☒ an saor-rogha soláthróra ☒ dá bhforáiltear in Airteagal 4 33.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

Airteagal 28

☒ **Custaiméirí leochaileacha** ☒

1. 7. Déanfaidh na Ballstáit na bearta is iomchuí chun na custaiméirí ~~deiridh~~ a chosaint agus, go háirithe, chun a áirithiú go bhfuil coimircí iomchuí ann chun na custaiméirí leochaileacha a chosaint. Maidir leis sin, sainmhíneoidh gach Ballstát coincheap an chustaiméara leochailigh lena bhféadfar tagairt a dhéanamh don tearcrochtain fuinnimh agus, *inter alia* do chosc ar dhíscor an leictreachais a fhaigheann custaiméirí den sórt sin ag amanna criticiúla. Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfear i bhfeidhm na cearta agus na hoibleagáidí a bhaineann leis na custaiméirí leochaileacha. Go háirithe, déanfaidh siad bearta chun custaiméirí i limistéir iargúlta a chosaint. Áiritheoidh siad ardleibhéil cosanta tomhaltóirí, go háirithe maidir le trédhearcacht i ndáil le téarmaí agus coinníollacha conarthaí, faisnéis ghinearálta agus sásraí réitithe díospóidí. ~~Member States shall ensure that the eligible customer is in fact able easily to switch to a new supplier. As regards at least household customers, those measures shall include those set out in Annex I.~~
2. 8. Déanfaidh na Ballstáit na bearta is iomchuí, amhail pleananna gníomhaíochta fuinnimh náisiúnta a cheapadh, sochair a sholáthar i gcórais slándála sóisialta chun an soláthar leictreachais is gá a áirithiú do na custaiméirí leochaileacha, nó foráil a dhéanamh maidir le tacaíocht do fheabhsuithe ar an éifeachtúlacht fuinnimh, chun dul i ngleic leis an tearcrochtain fuinnimh nuair a shainaithneofar í, lena n-áirítear i gcomhthéacs na bochtaineachta i gcoitinne. Ní chuirfidh na bearta sin bac roimhoscailt éifeachtach an mhargaidh a leagtar amach in Airteagal 4 33 ná ar fheidhmiú an mhargaidh, agus cuirfear fógra chuig an gCoimisiún fúthu, más ábhartha, i gcomhréir le forálacha Airteagal 9(4) mhír 15 den Airteagal seo. Féadfar a áireamh ar fhógra den sórt sin bearta arna ndéanamh faoin gcóras ginearálta slándála sóisialta.

↓ nua

Airteagal 29

Tearcrochtain fuinnimh

Saineoidh na Ballstáit tacar critéar chun an tearcrochtain fuinnimh a thomhas. Déanfaidh na Ballstáit faireachán leanúnach ar an líon teaghlach a bhfuil tearcrochtain acu ar fhuinneamh agus tabharfaidh siad tuairisc faoi éabhlóid na tearcrochtana fuinnimh agus faoi na bearta arna ndéanamh chun cosc a chur uirthi don Choimisiún gach dhá bhliain mar chuid dá

dtuarascálacha comhtháite náisiúnta ar dhul chun cinn maidir le fuinneamh agus aeráid, i gcomhréir le hAirteagal 21 de [an Rialachán rialachais arna moladh ag COM(2016)759].

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

~~Airteagal 4~~

~~Monitoring of security of supply~~

~~Member States shall ensure the monitoring of security of supply issues. Where Member States consider it appropriate, they may delegate that task to the regulatory authorities referred to in Article 35. Such monitoring shall, in particular, cover the balance of supply and demand on the national market, the level of expected future demand and envisaged additional capacity being planned or under construction, and the quality and level of maintenance of the networks, as well as measures to cover peak demand and to deal with shortfalls of one or more suppliers. The competent authorities shall publish every two years, by 31 July, a report outlining the findings resulting from the monitoring of those issues, as well as any measures taken or envisaged to address them and shall forward that report to the Commission forthwith.~~

~~Airteagal 5~~

~~Technical rules~~

~~The regulatory authorities where Member States have so provided or Member States shall ensure that technical safety criteria are defined and that technical rules establishing the minimum technical design and operational requirements for the connection to the system of generating installations, distribution systems, directly connected consumers' equipment, interconnector circuits and direct lines are developed and made public. Those technical rules shall ensure the interoperability of systems and shall be objective and non-discriminatory. The Agency may make appropriate recommendations towards achieving compatibility of those rules, where appropriate. Those rules shall be notified to the Commission in accordance with Article 8 of Directive 98/34/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations and of rules on Information Society services ⁽⁴⁶⁾.~~

~~Article 6~~

~~Promotion of regional cooperation~~

- ~~1. Member States as well as the regulatory authorities shall cooperate with each other for the purpose of integrating their national markets at one or more regional levels, as a first step towards the creation of a fully liberalised internal market. In particular, the regulatory authorities where Member States have so provided or Member States shall promote and facilitate the cooperation of transmission system operators at a regional level, including on cross-border issues, with the aim of creating a competitive internal market in electricity, foster the consistency of their legal, regulatory and technical framework and facilitate integration of the isolated systems forming electricity islands that persist in the Community. The geographical areas covered by such regional cooperation shall include cooperation in geographical areas defined in accordance with Article 12(3) of Regulation (EC) No 714/2009. Such cooperation may cover other geographical areas.~~

- ~~2. The Agency shall cooperate with national regulatory authorities and transmission system operators to ensure the compatibility of regulatory frameworks between the regions with the aim of creating a competitive internal market in electricity. Where the Agency considers that binding rules on such cooperation are required, it shall make appropriate recommendations.~~
- ~~3. Member States shall ensure, through the implementation of this Directive, that transmission system operators have one or more integrated system(s) at regional level covering two or more Member States for capacity allocation and for checking the security of the network.~~
- ~~4. Where vertically integrated transmission system operators participate in a joint undertaking established for implementing such cooperation, the joint undertaking shall establish and implement a compliance programme which sets out the measures to be taken to ensure that discriminatory and anticompetitive conduct is excluded. That compliance programme shall set out the specific obligations of employees to meet the objective of excluding discriminatory and anticompetitive conduct. It shall be subject to the approval of the Agency. Compliance with the programme shall be independently monitored by the compliance officers of the vertically integrated transmission system operators.~~

CAIBIDIL IV~~VI~~

OIBRIÚ CÓRAS DÁILEACHÁIN

Airteagal 30~~24~~

Oibreoirí córas dáileacháin a ainmniú

Déanfaidh na Ballstáit, nó cuirfidh siad ceangal ar na gnóthais ar leo na córais dáileacháin nó atá freagrach astu, oibreoir córais dáileacháin amháin nó níos mó a ainmniú ar feadh tréimhse ama atá le cinneadh ag na Ballstáit ag féachaint do chúrsaí éifeachtúlachta agus cothromaíochta eacnamaíche. ~~Member States shall ensure that distribution system operators act in accordance with Articles 25, 26 and 27.~~

Airteagal 31~~25~~

Cúraimí na n-oibreoirí córas dáileacháin

1. Beidh an t-oibreoir córais dáileacháin freagrach as a áirithiú go mbeidh an cumas fadtéarmach ag an gcóras freastal ar éilimh réasúnta ar dháileadh leictreachais, agus as córas dáileacháin leictreachais atá slán, iontaofa agus éifeachtúil a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt ina limistéar le haird chuí ar an gcomhshaol agus ar an éifeachtúlacht fuinnimh.
2. I gcás ar bith, ní dhéanfaidh sé idirdhealú idir úsáideoirí córais nó idir aicmí d'úsáideoirí córais, go háirithe ar mhaithe lena ghnóthais ghaolmhara.
3. Cuirfidh an t-oibreoir córais dáileacháin ar fáil d'úsáideoirí an chórais an fhaisnéis a theastaíonn uathu le rochtain éifeachtúil a fháil ar an gcóras, lena n-áirítear úsáid a bhaint as.

4. Féadfaidh an Ballstát ceangal a chur ar an oibreoir córais dáileacháin, agus úsáid á baint as suiteálacha giniúna, tosaíocht a thabhairt do na suiteálacha giniúna a úsáideann foinsí fuinnimh in-athnuaite ~~nó dramhaíl~~ nó a tháirgeann teas agus cumhacht in éineacht, ⇒ i gcomhréir le hAirteagal 11 [an t-athmhúnlú ar Rialachán Uimh. 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2] ⇐.
5. An fuinneamh a úsáidfídh sé chun caillteanais fuinnimh agus ~~acmhainn chúlata~~ ⇒ na seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta ⇐ ina chóras a chumhdach, déanfaidh gach oibreoir córais dáileacháin é a sholáthar de réir nósanna imeachta a bheidh trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus bunaithe ar an margadh, aon uair a bhíonn feidhm den sórt sin aige. ~~That requirement shall be without prejudice to using electricity acquired under contracts concluded before 1 January 2002.~~ ⇒ Ach amháin má tá sé léirithe ag anailís chostais is sochair go bhfuil údar leis, beidh soláthar seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta ag oibreoir córais dáileacháin trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus bunaithe ar an margadh chun rannpháirtíocht éifeachtach na rannpháirtithe margaidh uile a áirithiú lena n-áirítear foinsí fuinnimh in-athnuaite, an fhreagairt don éileamh, saoráidí stórála fuinnimh agus comhbhailitheoirí, go háirithe trí cheangal a chur ar na húdaráis rialála nó ar na hoibreoirí córas dáileacháin, i ndlúthchomhar leis na rannpháirtithe margaidh uile, rialacha mionsonraithe teicniúla a leagan síos le haghaidh rannpháirtíocht sna margáí sin ar bhonn riachtanais theicniúla na margáí sin agus chumas gach rannpháirtí margaidh ⇐.
- ~~6. Where a distribution system operator is responsible for balancing the distribution system, rules adopted by it for that purpose shall be objective, transparent and non-discriminatory, including rules for the charging of system users of their networks for energy imbalance. Terms and conditions, including rules and tariffs, for the provision of such services by distribution system operators shall be established in accordance with Article 37(6) in a non-discriminatory and cost reflective way and shall be published.~~
- ~~7. When planning the development of the distribution network, energy efficiency/demand-side management measures or distributed generation that might supplant the need to upgrade or replace electricity capacity shall be considered by the distribution system operator.~~

↓ nua

Airteagal 32

Cúraimí na n-oibreoirí córas dáileacháin maidir le húsáid na solúbthachta

1. Cuirfidh na Ballstáit an creat rialála is gá ar fáil chun na hoibreoirí córas dáileacháin a chumasú agus a spreagadh le seirbhísí a sholáthar chun feabhas a chur ar éifeachtúlachtaí in oibriú agus i bhforbairt an chórais dáileacháin, lena n-áirítear bainistiú ar phlódú áitiúil. Go háirithe, cuirfidh na creata rialála ar chumas na n-oibreoirí córas dáileacháin seirbhísí a sholáthar ó fhoinsí amhail an ghiniúint dháilte, an fhreagairt ar éileamh nó stóráil agus bearta éifeachtúlachta fuinnimh a mheas, ar seirbhísí iad a d'fhéadfadh deireadh a chur leis an ngá an acmhainn leictreachais a uasghrádú nó a athsholáthar agus a thacaíonn le hoibriú éifeachtúil

slán an chórais dáileacháin. Soláthróidh na hoibreoirí córas dáileacháin na seirbhísí sin de réir nósanna imeachta atá trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus bunaithe ar an margadh.

Saineoidh na hoibreoirí córas dáileacháin táirgí margaidh caighdeánaithe do na seirbhísí arna soláthar ag áirithiú rannpháirtíocht éifeachtach na rannpháirtithe margaidh uile lena n-áirítear na foinsí fuinnimh in-athnuaite, an fhreagairt don éileamh, agus na comhbhailitheoirí. Malartóidh na hoibreoirí córas dáileacháin an fhaisnéis uile is gá agus déanfaidh siad comhordú leis na hoibreoirí córas tarchurtha chun a áirithiú go mbainfear úsáid optamach as na foinsí, chun oibriú slán agus éifeachtúil an chórais a áirithiú agus chun forbairt an mhargaidh a éascú. Tabharfar íocaíocht iomchuí do na hoibreoirí córas dáileacháin as na seirbhísí sin a sholáthar chun na costais chomhfhreagracha ar a laghad a ghnóthú, lena n-áirítear na speansais maidir le teicneolaíochtaí riachtanacha faisnéise agus cumarsáide, lena n-áirítear speansais a chomhfhreagraíonn don bhonneagar riachtanach faisnéise agus cumarsáide.

2. Beidh forbairt córas dáileacháin bunaithe ar phlean trédhearcach forbartha gréasáin a chuirfidh na hoibreoirí córas dáileacháin faoi bhráid an údarais rialála gach dhá bhliain. Sa phlean forbartha gréasáin sin beidh na hinfheistíochtaí a phleanáiltear a dhéanamh go ceann cúig go deich mbliana, agus béim ar leith ar an bpríomhbhonneagar dáileacháin is gá chun acmhainn giniúna nua agus ualaí nua a cheangal lena n-áirítear pointí athluchtaithe le haghaidh feithiclí leictreacha. Ina theannta sin, léireofar sa phlean forbartha gréasáin úsáid na freagartha don éileamh, na héifeachtúlachta fuinnimh, na saoráidí stórála fuinnimh nó na bhfoinsí eile atá á n-úsáid ag an oibreoir córais dáileacháin de rogha ar an gcóras a mhéadú.

Rachaidh an t-údarás rialála i gcomhairle le gach úsáideoir reatha nó féideartha de chuid an chórais maidir leis an bplean forbartha gréasáin. Foilseoidh an t-údarás rialála toradh an phróisis comhairliúcháin maidir leis na hinfheistíochtaí atá beartaithe.

Féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh gan an oibleagáid sin a chur i bhfeidhm maidir le gnóthais chomhtháite a fhreastalaíonn ar níos lú ná 100 000 custaiméir ceangailte, nó a fhreastalaíonn ar chórais scoite.

Airteagal 33

An leictrea-shoghluasteacht a chomhtháthú leis an ngréasán leictreachais

1. Cuirfidh na Ballstáit an creat rialála is gá ar fáil chun go n-éascófar pointí athluchtaithe a bhfuil rochtain phoiblí orthu agus pointí athluchtaithe príobháideacha a cheangal leis an ngréasán dáileacháin. Áiritheoidh na Ballstáit go gcomhoibreoidh na hoibreoirí córas dáileacháin ar bhonn neamh-idirdhealaitheach le haon ghnóthas ar leis pointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha nó a dhéanann pointí athluchtaithe den sórt sin a fhorbairt, a oibriú nó a bhainistiú, lena n-áirítear maidir leis an gceangal leis an eangach.
2. Féadfaidh na Ballstáit ligean do na hoibreoirí córas dáileacháin pointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha a bheith acu, nó iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú má chomhlíontar na coinníollacha seo a leanas:

- (a) nár léirigh páirtithe eile, tar éis nós imeachta tairisceana a bhí oscailte agus trédhearcach, spéis in úinéireacht, forbairt, bainistiú ná oibriú pointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha;
- (b) go bhfuil faomhadh tugtha ag an údarás rialála.
- 3. Beidh feidhm ag Airteagal 35 agus ag Airteagal 56 maidir leis na hoibreoirí córais dáileacháin atá i mbun úinéireacht, forbairt, oibriú nó bainistiú pointí athluchtaithe.
- 4. Déanfaidh na Ballstáit comhairliúchán poiblí go tráthrialta nó gach cúig bliana ar a laghad chun athmheasúnú a dhéanamh ar spéis fhéideartha na rannpháirtithe margaidh in úinéireacht, forbairt, oibriú nó bainistiú pointí athluchtaithe d'fheithiclí leictreacha. I gcás ina léireofar sa chomhairliúchán poiblí go bhfuil tríú páirtithe inchurtha le húinéireacht, forbairt, oibriú nó bainistiú pointí den sórt sin, áiríteoidh na Ballstáit go gcuirfear deireadh de réir a chéile le gníomhaíochtaí na n-oibreoirí córais dáileacháin i dtaobh na nithe sin.

Airteagal 34

Cúraimí na n-oibreoirí córais dáileacháin maidir le bainistiú sonraí

Áiríteoidh na Ballstáit go mbeidh rochtain neamh-idirdhealaitheach ag na páirtithe incháilithe uile ar théarmaí soiléire combhionanna. Sna Ballstáit sin ina mbeidh córais méadrúcháin chliste curtha chun feidhme i gcomhréir le hAirteagal 19 agus ina mbeidh na hoibreoirí córais dáileacháin bainteach le bainistiú sonraí, cuimseoidh na cláir chomhlíontachta dá dtagraítear in Airteagal 35(2)(d) bearta sonracha chun cosc a chur ar rochtain idirdhealaitheach ar shonraí ag páirtithe incháilithe dá bhforáiltear in Airteagal 23. I gcás nach mbeidh na hoibreoirí córais dáileacháin faoi réir Airteagal 35(1), (2) agus (3), déanfaidh na Ballstáit na bearta uile is gá chun a áirithiú nach mbeidh ag an ngnóthas atá comhtháite go hingearach rochtain phribhléideach ar na sonraí chun a ghníomhaíocht soláthair a dhéanamh.

 2009/72/CE

Airteagal 35 ~~26~~

Na hoibreoirí córais dáileacháin a dhíchuachadh

- 1. I gcás inar cuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach é an t-oibreoir córais dáileacháin, ó thaobh foirm dhlíthiúil, eagrúchán agus cinnteoireacht de ar a laghad, beidh sé neamhspleách ar ghníomhaíochtaí eile nach mbaineann le dáileadh. De thoradh na rialacha sin, ní chruthófar aon oibleagáid úinéireacht sócmhainní an oibreora córais dáileacháin a scaradh ón ngnóthas atá comhtháite go hingearach.
- 2. I dteannta na gceanglas faoi mhír 1, i gcás inar cuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach é an t-oibreoir córais dáileacháin, ó thaobh eagrúchán agus cinnteoireacht de, beidh sé neamhspleách ar na gníomhaíochtaí eile nach mbaineann le dáileadh. Chun é sin a bhaint amach, beidh feidhm ag na critéir íosta seo a leanas:
 - (a) na daoine sin atá freagrach as bainistiú an oibreora córais dáileacháin, ní bheidh siad páirteach i struchtúir cuideachta an ghnóthais leictreachais chomhtháite atá freagrach, go díreach nó go hindíreach, as oibriú laethúil ghiniúint, tharchur nó sholáthar an leictreachais;

- (b) ní mór bearta iomchuí a dhéanamh chun a áirithiú go ndéanfar leasanna gairmiúla na ndaoine atá freagrach as bainistiú an oibreora córais dáileacháin a chur san áireamh ar dhóigh a áiritheoidh go mbeidh siad in ann gníomhú go neamhspleách;
- (c) ní mór cearta éifeachtacha cinnteoireachta a bheith ag an oibreoir córais dáileacháin, go neamhspleách ar an ngnóthas leictreachais comhtháite, maidir leis na sócmhainní is gá chun an gréasán a oibriú, a chothabháil nó a fhorbairt. Chun na cúraimí sin a chomhlíonadh, beidh teacht ag an oibreoir córais dáileacháin ar na hacmhainní is gá lena n-áirítear acmhainní daonna, teicniúla, fisiceacha agus airgeadais. Níor cheart cosc a chur dá thoradh sin ar shásraí iomchuí comhordúcháin lena n-áiritheofaí go ndéanfaí cearta eacnamaíocha agus maoirseachta bainistíochta na máthairchuideachta maidir le brabús ar shócmhainní, arna rialáil go hindíreach i gcomhréir le hAirteagal ~~375~~9(6), i bhfochuideachta a chosaint. Go háirithe, cuirfidh sé sin ar a cumas don mháthairchuideachta an plean airgeadais bliantúil a fhaomhadh, nó aon ionstraim choibhéiseach, de chuid an oibreora córais dáileacháin agus teorainneacha foriomlána a chur le leibhéil fiachais a fochuideachta. Ní ligfidh sé don mháthairchuideachta teoracha a thabhairt maidir le hoibríochtaí laethúla, ná i ndáil le cinní aonair i dtaobh línte dáileacháin a thógáil nó a uasghrádú, nach sáraíonn téarmaí an phlean airgeadais arna fhaomhadh, nó téarmaí aon ionstraime coibhéisí; agus
- (d) ní mór don oibreoir córais dáileacháin clár comhlíontachta a bhunú, ina leagfar amach bearta arna ndéanamh chun a áirithiú go gcuirfear cosc ar iompar idirdhealaitheach, agus ní mór dó a áirithiú go ndéanfar faireachán iomchuí ar urramú an chláir sin. Leagfar amach sa chlár comhlíontachta na hoibleagáidí sonracha a bheidh ar na fostaithe chun an cuspóir sin a bhaint amach. An duine nó an comhlacht atá freagrach as faireachán a dhéanamh ar an gclár comhlíontachta, oifigeach comhlíontachta an oibreora córais dáileacháin, déanfaidh sé tuarascáil bhliantúil ina leagfar amach na bearta arna ndéanamh a chur faoi bhráid an údarais rialála dá dtagraítear in Airteagal ~~355~~7(1) agus foilseofar an tuarascáil sin. Beidh oifigeach comhlíontachta an oibreora córais dáileacháin go hiomlán neamhspleách agus beidh rochtain aige ar an bhfaisnéis uile is gá de chuid an oibreora córais dáileacháin agus de chuid aon ghnóthais chleamhnaithe chun a chuid cúraimí a dhéanamh.
3. I gcás inar cuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach é an t-oibreoir córais dáileacháin, áiritheoidh na Ballstáit go ndéanfaidh údarais rialála nó comhlachtaí inniúla eile faireachán ar ghníomhaíochtaí an oibreora córais dáileacháin ionas nach féidir leis leas a bhaint as an gcomhtháthú ingearach chun an iomaíocht a shaobhadh. Go háirithe, ní dhéanfaidh oibreoirí córas dáileacháin atá comhtháite go hingearach, trína gcumarsáid ná trína mbrandáil, mearbhall a chruthú i ndáil le haitheantas leithleach bhraínse an tsoláthair den ghnóthas atá comhtháite go hingearach.
4. Féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh gan míreanna 1, 2 agus 3 a chur i bhfeidhm maidir le gnóthais leictreachais chomhtháite a fhreastalaíonn ar níos lú ná 100000 custaiméir ceangailte, nó a fhreastalaíonn ar chórais bheaga scoite.

Airteagal 36
Úinéireacht saoraidí stórála

1. Ní cheadófar úinéireacht, forbairt, bainistiú ná oibriú saoraidí stórála fuinnimh d'oibreoirí córas dáileacháin.
2. De mhaolú ar mhír 1, féadfaidh na Ballstáit ligean do na hoibreoirí córas dáileacháin saoraidí stórála a bheith acu, nó iad a fhorbairt, a bhainistiú nó a oibriú má chomhlíontar na coinníollacha seo a leanas:
 - (a) nár léirigh páirtithe eile, tar éis nós imeachta tairisceana a bhí oscailte agus trédhearcach, spéis in úinéireacht, forbairt, bainistiú ná oibriú saoraidí stórála;
 - (b) gur gá na saoraidí sin le gur féidir leis na hoibreoirí córas dáileacháin a n-oibleagáidí a chomhlíonadh faoin Treoir seo maidir le hoibriú éifeachtúil, iontaofa agus slán an chórais dáileacháin; agus
 - (c) gur mheas an t-údarás rialála riachtanas an mhaolaithe sin ag cur san áireamh na gcoinníollacha faoi phointe (a) agus faoi phointe (b) agus gur fhaomh sé é.
3. Beidh feidhm ag Airteagal 35 agus ag Airteagal 56 maidir leis na hoibreoirí córas dáileacháin atá i mbun úinéireacht, forbairt, oibriú nó bainistiú saoraidí stórála fuinnimh.
4. Déanfaidh na húdaráis rialála comhairliúchán poiblí go tráthrialta nó gach cúig bliana ar a laghad chun athmheasúnú a dhéanamh ar spéis fhéideartha na rannpháirtithe margaidh in infheistiú i saoraidí stórála nó i bhforbairt, oibriú nó bainistiú saoraidí stórála. I gcás ina léireofar sa chomhairliúchán poiblí go bhfuil tríú páirtithe inchurtha le húinéireacht, forbairt, oibriú nó bainistiú saoraidí den sórt sin, áiríteoidh na Ballstáit go gcuirfear deireadh de réir a chéile le gníomhaíochtaí na n-oibreoirí córas dáileacháin i dtaobh na nithe sin.

Airteagal 37 ~~27~~
Oibleagáid rúndachta na n-oibreoirí córas dáileacháin

Gan dochar d'Airteagal 55 ~~30~~ ná d'aon dualgas dlíthiúil eile faisnéis a nochtadh, ní mór don oibreoir córais dáileacháin rúndacht faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de a chaomhnú, ar faisnéis í a gheobhaidh sé agus é i mbun a ghnó, agus cuirfidh sé cosc ar fhaisnéis faoina ghníomhaíochtaí féin, ar faisnéis í a d'fhéadfaí buntáiste tráchtála a bhaint aisti, a nochtadh ar dhóigh idirdhealaitheach.

Airteagal ~~38~~ 28
Córais dáileacháin iata

1. Córas a dháileann leictreachas laistigh de shuíomh tionsclaíoch, de shuíomh tráchtála nó de shuíomh seirbhísí comhroinnte atá críocheithe go geografach agus nach soláthraíonn, gan dochar do mhír 4, do chustaiméirí teaghlaigh, féadfaidh na Ballstáit foráil a dhéanamh maidir leis na húdaráis rialála náisiúnta nó údaráis inniúla eile an córas sin a aicmiú mar chóras dáileacháin iata más rud é:
 - (a) ar chúiseanna sonracha teicniúla nó sábháilteachta, go bhfuil oibríochtaí nó próisis táirgthe úsáideoirí an chórais sin comhtháite; nó
 - (b) gur ar úinéir nó ar oibreoir an chórais agus ar a ghnóthais ghaolmhara go príomha a dháileann an córas sin leictreachas.
2. Féadfaidh na Ballstáit foráil a dhéanamh maidir leis na húdaráis rialála náisiúnta oibreoir córais dáileacháin iata a dhíolmhú ón méid seo a leanas:
 - (a) an ceanglas faoi Airteagal ~~31~~25(5) gur de réir nósanna imeachta atá trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus bunaithe ar an margadh a sholáthróidh sé an fuinneamh a úsáideann sé chun caillteanais fuinnimh agus ~~acmhainn chúlaca~~ ⇒ na seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta ⇐ ina chóras a chumhdach;
 - (b) an ceanglas faoi Airteagal ~~63~~22(1) go ndéanfar taraifí, nó na modheolaíochtaí is bunús lena ríomh, a fhaomhadh sula dtiocfaidh siad i bhfeidhm i gcomhréir le hAirteagal 59 (1) ~~37~~.
3. I gcás ina ndeonófar díolúine faoi mhír 2, déanfar na taraifí is infheidhme, nó na modheolaíochtaí is bunús lena ríomh, a athbhreithniú agus a fhaomhadh i gcomhréir le hAirteagal 59(1) ~~37~~, arna iarraidh sin d'úsáideoir de chuid an chórais dáileacháin iata.
4. Ní chuirfear cosc ar dhíolúine faoi mhír 2 a dheonú mar gheall ar úsáid theagmhasach ag líon beag teaghlach a bhfuil baint fostaíochta nó baint chomhchosúil eile acu le húinéir an chórais dáileacháin agus atá lonnaithe laistigh den limistéar a bhfreastalaíonn an córas dáileacháin iata air.

↓ nua

5. Measfar gur córais dáileacháin iad na córais dáileacháin iata chun críocha na Treorach seo.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal ~~39~~ 29
Oibreoir comhcheangailte

Ní chuirfear cosc, de thoradh Airteagal ~~26~~35(1), ar oibríocht oibreora chomhcheangailte córais tarchurtha agus córais dáileacháin ar choinníoll go gcomhlíonfaidh an t-oibreoir sin

Airteagal ~~9~~43(1), nó Airteagal ~~44~~13 agus Airteagal ~~45~~14, nó ~~Roinn 3~~Caibidil ~~V~~ de Chaibidil VI nó go dtiocfaidh sé faoi Airteagal ~~44~~66(2).

Chapter ~~IV~~ V

⊗ RIALACHA GINEARÁLTA IS INFHEIDHME MAIDIR LEIS AN ⊗ OIBREOIR ~~OIBRÍÚ~~ ⊗ CÓRAIS TARCHURTHA ⊗

Airteagal 40 ~~42~~

Cúraimí na n-oibreoirí córais tarchurtha

1. Beidh gach oibreoir córais tarchurtha freagrach as an méid seo a leanas:
 - (a) a áirithiú go mbeidh an cumas fadtéarmach ag an gcóras freastal ar éilimh réasúnta ar tharchur leictreachais, agus as córais tarchurtha atá slán, iontaofa agus éifeachtúil a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt i ndea-chaoi eacnamaíoch le haird chuí ar an gcomhshaol ⇨, i ndlúthchomhar leis na hoibreoirí córais tarchurtha agus leis na hoibreoirí córais dáileacháin mórtimpeall air⇨;
 - (b) a áirithiú go mbeidh modhanna iomchuí ann chun ~~freastal ar~~ ⊗ a ⊗ oibleagáidí a chomhlíonadh;
 - (c) cur le cinnteacht an tsoláthair trí acmhainn tarchurtha leordhóthanach agus trí iontaofacht córais leordhóthanach;
 - (d) na sreafaí leictreachais ar an gcóras a bhainistiú, ag cur san áireamh malartuithe le córais idirnasctha eile. Chuige sin, beidh an t-oibreoir córais tarchurtha freagrach as a áirithiú go mbeidh an córas leictreachais slán iontaofa éifeachtúil agus, sa chomhthéacs sin, as a áirithiú go mbeidh fáil ar na seirbhísí coimhdeacha uile is gá, lena n-áirítear na seirbhísí sin a sholáthróidh an fhreagairt don éileamh ⇨ agus an stóráil fuinnimh ⇨, sa mhéid go bhfuil an fháil ar na seirbhísí sin neamhspleách ar aon chóras tarchurtha eile a bhfuil a chóras idirnasctha leis;
 - (e) a leordhóthain faisnéise a sholáthar d'oibreoir aon chórais eile a bhfuil sé idirnasctha leis chun oibriú slán éifeachtúil, forbairt chomhordaithe agus idir-inoibritheacht an chórais idirnasctha a áirithiú;
 - (f) an neamh-idirdhealú a áirithiú idir úsáideoirí córais nó idir aicmí d'úsáideoirí córais, go háirithe i bhfabhar a ghnóthas ghaolmhar;
 - (g) an fhaisnéis a theastaíonn ó na húsáideoirí córais le haghaidh rochtain éifeachtúil ar an gcóras a sholáthar dóibh; agus
 - (h) cíosanna plódúcháin agus íocaíochtaí a bhailiú faoin sásra um chúiteamh idir oibreoirí córais tarchurtha, i gcomhréir le hAirteagal ~~46~~ 43 de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2], rochtain an tríú páirtí a dheonú agus a bhainistiú agus mínithe réasúnaithe a thabhairt i gcás ina ndiúltoídh sé an rochtain sin a thabhairt, rud a ndéanfaidh na húdaráis rialála náisiúnta faireachán air; agus a gcuid cúraimí faoin Airteagal seo á ndéanamh acu, is é an comhtháthú margaidh a éascóidh na hoibreoirí córais tarchurtha go príomha.

- (i) seirbhísí coimhdeacha a sholáthar ó na rannpháirtithe margaidh chun an tslándáil oibríochtúil a áirithiú.
 - (j) creat a ghlacadh le haghaidh an chomhair agus an chomhardaithe idir na lárionad oibríochtúla réigiúnacha.
2. Féadfaidh na Ballstáit foráil a dhéanamh go sannfar ceann amháin nó roinnt de na freagrachtaí a liostaítear faoi phointe (a) go pointe (j) de mhír 1 ar oibreoir córais tarchurtha nach é an t-oibreoir córais tarchurtha é ar leis an córas tarchurtha lena mbainfeadh na freagrachtaí ábhartha seachas sin. Beidh an t-oibreoir córais tarchurtha ar a sannfar na cúraimí deimhnithe mar úinéireacht díchuachta agus comhlíonfaidh sé na ceanglais dá bhforáiltear in Airteagal 43, ach ní gá gur leis an córas tarchurtha a bhfuil sé freagrach as. Comhlíonfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha ar leis an córas tarchurtha na ceanglais dá bhforáiltear i gCaibidil VI agus beidh sé deimhnithe i gcomhréir le hAirteagal 43.
 3. Agus na cúraimí a liostaítear i mír 1 á ndéanamh aige, cuirfidh an t-oibreoir córais tarchurtha san áireamh na feidhmeanna a dhéanann na lárionad oibríochtúla réigiúnacha agus comhoibreoidh sé de réir mar is gá leis na hoibreoirí córas tarchurtha mórthimpeall air.
 4. Agus na cúraimí a liostaítear i bpointe (i) de mhír 1 á ndéanamh aige, áiríteoidh an t-oibreoir córais tarchurtha an méid seo a leanas i dtaobh sholáthar na seirbhísí cothromaithe agus, ach amháin má tá sé léirithe ag anailís chostais is sochair go bhfuil údar leis, sholáthar na seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta:
 - (a) go mbeidh sé trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus bunaithe ar an margadh;
 - (b) go n-áiríteofar leis rannpháirtíocht éifeachtach na rannpháirtithe margaidh uile lena n-áirítear foinsí fuinnimh in-athnuaite, an fhreagairt don éileamh, saoraidí stórála fuinnimh agus comhbhailitheoirí, go háirithe trí cheangal a chur ar na húdaráis rialála nó ar na hoibreoirí córas tarchurtha i ndlúthchomhar leis na rannpháirtithe margaidh uile rialacha mionsonraithe teicniúla a shainiú maidir le rannpháirtíocht sna margaí sin ar bhonn riachtanais theicniúla na margaí sin agus chumas na rannpháirtithe margaidh uile.
 5. Ní bheidh ag oibreoirí córas tarchurtha úinéireacht sócmhainní a sholáthraíonn seirbhísí coimhdeacha ach amháin ar na coinníollacha a leagtar amach in Airteagal 54..

Article 15

Dispatching and balancing

- ~~1. Without prejudice to the supply of electricity on the basis of contractual obligations, including those which derive from the tendering specifications, the transmission system operator shall, where it has such a function, be responsible for dispatching the generating installations in its area and for determining the use of interconnectors with other systems.~~
- ~~2. The dispatching of generating installations and the use of interconnectors shall be determined on the basis of criteria which shall be approved by national regulatory authorities where competent and which must be objective, published and applied in a~~

~~non-discriminatory manner, ensuring the proper functioning of the internal market in electricity. The criteria shall take into account the economic precedence of electricity from available generating installations or interconnector transfers and the technical constraints on the system.~~

- ~~3. A Member State shall require system operators to act in accordance with Article 16 of Directive 2009/28/EC when dispatching generating installations using renewable energy sources. They also may require the system operator to give priority when dispatching generating installations producing combined heat and power.~~
- ~~4. A Member State may, for reasons of security of supply, direct that priority be given to the dispatch of generating installations using indigenous primary energy fuel sources, to an extent not exceeding, in any calendar year, 15 % of the overall primary energy necessary to produce the electricity consumed in the Member State concerned.~~
- ~~5. The regulatory authorities where Member States have so provided or Member States shall require transmission system operators to comply with minimum standards for the maintenance and development of the transmission system, including interconnection capacity.~~
- ~~6. Transmission system operators shall procure the energy they use to cover energy losses and reserve capacity in their system according to transparent, non-discriminatory and market-based procedures, whenever they have such a function.~~
- ~~7. Rules adopted by transmission system operators for balancing the electricity system shall be objective, transparent and non-discriminatory, including rules for charging system users of their networks for energy imbalance. The terms and conditions, including the rules and tariffs, for the provision of such services by transmission system operators shall be established pursuant to a methodology compatible with Article 37(6) in a non-discriminatory and cost-reflective way and shall be published.~~

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal 41 ~~16~~

Ceanglais rúndachta ☒ agus trédhearcachta ☒ le haghaidh oibreoirí córas tarchurtha agus úinéirí córas tarchurtha

1. Gan dochar d’Airteagal ~~55~~³⁰ ná d’aon dualgas dlíthiúil eile faisnéis a nochtadh, déanfaidh gach oibreoir córais tarchurtha agus gach úinéir córais tarchurtha rúndacht faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de a chaomhnú, ar faisnéis í a gheobhaidh sé agus é i mbun a ghníomhaíochtaí, agus cuirfidh sé cosc ar fhaisnéis faoina ghníomhaíochtaí féin, ar faisnéis í a d’fhéadfaí buntáiste tráchtála a bhaint aisti, a nochtadh ar dhóigh idirdhealaitheach. Go háirithe, ní nochtfaidh sé aon fhaisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de do na codanna eile den ghnóthas, ach amháin más gá sin chun idirbheart gnó a chur i gcrích. Chun a áirithiú go n-urramófar ina n-iomláine na rialacha maidir le díchuachadh faisnéise, áiríteoidh na Ballstáit nach n-úsáidfídh an t-úinéir córais tarchurtha agus an chuid eile den ghnóthas seirbhísí coiteanna, amhail seirbhísí comhpháirteacha dlíthiúla, seachas feidhmeanna a bhaineann go huile is go hiomlán le riarachán nó le teicneolaíocht na faisnéise.

2. I gcomhthéacs leictreachas a bheith á dhíol nó á cheannach ag gnóthais ghaolmhara, ní dhéanfaidh oibreoirí córas tarchurtha mí-úsáid a bhaint as faisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de a fuair siad ó thríú páirtithe agus rochtain ar an gcóras á tabhairt nó á caibidliú
3. Faisnéis atá riachtanach le haghaidh iomaíocht éifeachtach agus le haghaidh feidhmiú éifeachtúil an mhargaidh, déanfar í a phoibliú. Beidh an oibleagáid sin gan dochar do chaomhnú rúndacht na faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de.

Airteagal ~~42~~²³

Cumhachtaí cinnteoireachta maidir le gléasraí cumhachta nua a nascadh leis an gcóras tarchurtha

1. Déanfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha nósanna imeachta trédhearcacha éifeachtúla a leagan síos agus a fhoilsiú maidir le nascadh gléasraí cumhachta nua ⇒ agus saoráidí stórála fuinnimh nua ⇐ leis an gcóras tarchurtha. Beidh na nósanna imeachta sin faoi réir a bhfaofa ag na húdaráis rialála náisiúnta.
2. Ní bheidh an t-oibreoir córais tarchurtha i dteideal nascadh gléasra cumhachta nua ⇒ nó saoráid stórála fuinnimh nua ⇐ a dhiúltú ar an bhforas go bhféadfadh, amach anseo, teorainneacha a bheith leis an acmhainn gréasáin a bheidh ar fáil, amhail plódú i gcodanna i gcéin den chóras tarchurtha. Cuirfidh an t-oibreoir córais tarchurtha an fhaisnéis is gá ar fáil.
3. Ní bheidh an t-oibreoir córais tarchurtha i dteideal pointe nasctha nua a dhiúltú, ar an bhforas go dtiocfaidh costais bhreise as a bhainfidh leis an méadú is gá ar acmhainn eilimintí den chóras atá suite gar don phointe nasctha.

⊠ Caibidil VI

DÍCHUACHADH OIBREOIRÍ CÓRAS TARCHURTHA ⊠

⊠ ROINN 1

ÚINÉIREACHT A DHÍCHUACHADH ⊠

Airteagal ~~43~~⁹

⊠ Díchuachadh úineireachta ~~⊠ Úinéireacht~~ córas tarchurtha agus oibreoirí córas tarchurtha

1. Áiritheoidh na Ballstáit ~~ón 3 Márta 2012:~~
 - (a) go bhfeidhmeoidh gach gnóthas ar leis córas tarchurtha mar oibreoir córais tarchurtha;
 - (b) nach mbeidh an duine nó na daoine céanna i dteideal:
 - ceannas a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar ghnóthas a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar, agus ceannas a fheidhmiú nó aon cheart a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar oibreoir córais tarchurtha nó ar chóras tarchurtha; ná

- ceannas a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar oibreoir córais tarchurtha nó ar chóras tarchurtha, agus ceannas a fheidhmiú nó aon cheart a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar ghnóthas a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar;
- (c) maidir le comhaltaí den bhord maoirseachta, den bhord riaracháin nó de chomhlachtaí a dhéanann ionadaíocht dhlíthiúil ar an ngnóthas, i gcás oibreoir córais tarchurtha nó i gcás córas tarchurtha, nach mbeidh an duine nó na daoine céanna i dteideal iad a cheapadh, agus ceannas a fheidhmiú nó aon cheart a fheidhmiú, go díreach nó go hindíreach, ar aon ghnóthas a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar; agus
 - (d) maidir leis an mbord maoirseachta, an bord riaracháin nó na comhlachtaí a dhéanann ionadaíocht dhlíthiúil ar an ngnóthas, nach mbeidh an duine céanna i dteideal bheith ina chomhalta díobh do ghnóthas a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar agus d'oibreoir córais tarchurtha nó do chóras tarchurtha.
2. Go háirithe, cuimseoidh na cearta dá dtagraítear i bpointe (b) agus i bpointe (c) de mhír 1 an méid seo a leanas:
 - (a) an chumhacht cearta vótála a fheidhmiú;
 - (b) an cumhacht chomhaltaí de bhord maoirseachta, de bhord riaracháin nó de na comhlachtaí a dhéanann ionadaíocht dhlíthiúil ar an ngnóthas a cheapadh; nó
 - (c) scairsheilbh thromlaigh.
 3. Chun críche mhír 1(b), leis an gcoincheap 'gnóthas a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar' cuimseofar 'gnóthas a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar' de réir bhrí Threoir 2009/73/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ~~an 13 Iúil 2009 maidir le comhrialacha don mhargadh inmheánach gáis~~⁵⁴, agus leis na téarmaí 'oibreoir córais tarchurtha' agus 'córas tarchurtha' cuimseofar 'oibreoir córais tarchurtha' agus 'córas tarchurtha' de réir bhrí na Treorach sin.
- ~~4. Member States may allow for derogations from points (b) and (c) of paragraph 1 until 3 March 2013, provided that transmission system operators are not part of a vertically integrated undertaking.~~
4. ~~5.~~ Measfar go bhfuil an oibleagáid a leagtar amach i mír 1(a) comhlíonta i gcás ina mbeidh comhfhiontar cruthaithe ag dhá ghnóthas nó níos mó ar leo córais tarchurtha, ar comhfhiontar é a ghníomhaíonn mar oibreoir córais tarchurtha in dhá Bhallstát nó níos mó i ndáil leis na córais tarchurtha lena mbaineann. Ní féidir aon ghnóthas eile bheith páirteach sa chomhfhiontar, ach amháin má tá sé faofa de réir Airteagal ~~44~~ ~~13~~ mar oibreoir córais neamhspleách nó mar oibreoir tarchurtha neamhspleách chun críocha ~~Roinn 3 Caibidil V~~.
 5. ~~6.~~ Chun an tAirteagal seo a chur chun feidhme, i gcás inarb é an Ballstát nó comhlacht poiblí eile an duine dá dtagraítear i bpointí (b), (c) agus (d) de mhír 1, measfar nach iad an duine nó na daoine céanna dhá chomhlacht phoiblí ar leith a fheidhmíonn ceannas ar oibreoir córais tarchurtha nó ar chóras tarchurtha ar thaobh amháin, agus ar ghnóthas a fheidhmíonn aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar ar an taobh eile.

⁵⁴

Treoir 2009/73/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Iúil 2009 maidir le comhrialacha don mhargadh inmheánach gáis nádúrtha (IO L 211, 14.8.2009, lch. 94) ~~136~~

6. ~~7.~~ Áiritheoidh na Ballstáit nach ndéanfar an fhaisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de dá dtagraítear in Airteagal ~~41~~ ~~46~~ atá i seilbh oibreora córais tarchurtha ar chuid de ghnóthas a bhí comhtháite go hingearach é, ná baill foirne an oibreora córais tarchurtha sin, a aistriú chuig gnóthais a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar.
7. ~~8.~~ Más rud é an 3 Meán Fómhair 2009, gur le gnóthas a bhí comhtháite go hingearach é an córas tarchurtha, féadfaidh an Ballstát cinneadh a dhéanamh gan mír 1 a chur i bhfeidhm.
I gcás den sórt sin, déanfaidh an Ballstát lena mbaineann:
 - (a) oibreoir córais neamhspleách a ainmniú i gcomhréir le hAirteagal ~~44~~ ~~43~~; nó
 - (b) forálacha Roinn 3 Caibidil V a chomhlíonadh.
8. ~~9.~~ Más rud é an 3 Meán Fómhair 2009, gur le gnóthas a bhí comhtháite go hingearach é an córas tarchurtha agus go raibh socruithe i bhfeidhm a ráthaigh neamhspleáchas ní b'éifeachtaí don oibreoir córais tarchurtha ná forálacha Roinn 3 Caibidil V, féadfaidh an Ballstát cinneadh a dhéanamh gan mír 1 a chur i bhfeidhm.
- ~~9.~~ ~~10.~~ Sula ndéanfar gnóthas a fhaomhadh agus a ainmniú mar oibreoir córais tarchurtha faoi mhír ~~89 den Airteagal seo~~, beidh sé deimhnithe i gcomhréir leis na nósanna imeachta a leagtar síos in Airteagal ~~40~~ ~~52~~(4), (5), agus (6), den Treoir seo agus in Airteagal ~~3~~ ~~48~~ de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2], ar dá réir a fhíoróidh an Coimisiún go ráthóidh na socruithe atá i bhfeidhm neamhspleáchas níos éifeachtaí don oibreoir córais tarchurtha ná forálacha Roinn 3 Caibidil V.
10. ~~11.~~ Ní dhéanfar, in aon chás, cosc a chur ar ghnóthais atá comhtháite go hingearach agus ar leo córas tarchurtha bearta a dhéanamh chun mír 1 a chomhlíonadh.
11. ~~12.~~ Na gnóthais a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar, ní bheidh siad in ann in aon chás, go díreach nó go hindíreach, ceannas a fháil ná aon cheart a fheidhmiú ar oibreoirí córas tarchurtha arna ndíchuacadh i mBallstáit a chuireann mír 1 i bhfeidhm.

✠ ROINN 2

OIBREOIR CÓRAIS NEAMHSPLEÁCH ✠

Airteagal ~~44~~ ~~43~~

Oibreoir córais neamhspleách

1. Más rud é gur le gnóthas atá comhtháite go hingearach é an córas tarchurtha an 3 Meán Fómhair 2009, féadfaidh na Ballstáit cinneadh a dhéanamh gan Airteagal ~~43~~ ~~9~~(1) a chur i bhfeidhm agus oibreoir córais neamhspleách a ainmniú ar bhun moladh ó úinéir an chórais tarchurtha. Beidh an t-ainmniú sin faoi réir a fhaofa ag an gCoimisiún.
2. Ní fhéadfaidh an Ballstát oibreoir córais neamhspleách a fhaomhadh agus ainmniú ach amháin más rud é:
 - (a) go bhfuil sé léirithe ag an oibreoir is iarrthóir go gcomhlíonann sé ceanglais Airteagal ~~43~~ ~~9~~(1)(b), (c) agus (d);

- (b) go bhfuil sé léirithe ag an oibreoir is iarrthóir go bhfuil aige na hacmhainní airgeadais, teicniúla, fisiceacha agus daonna is gá chun a chúraimí a dhéanamh faoi Airteagal 40 ~~12~~;
 - (c) go bhfuil sé gafa air féin ag an oibreoir is iarrthóir go gcomhlíonfaidh sé plean forbartha gréasáin deich mbliana a ndéanfaidh an t-údarás rialála faireachán air;
 - (d) go bhfuil sé léirithe ag úinéir an chórais tarchurtha go bhfuil sé in ann a oibleagáidí faoi mhír 5 a chomhlíonadh. Chuige sin, cuirfidh sé na dréachtshocruithe conarthacha uile leis an ngnóthas is iarrthóir agus le haon eintiteas ábhartha eile ar fáil; agus
 - (e) go bhfuil sé léirithe ag an oibreoir is iarrthóir go bhfuil sé in ann a oibleagáidí a chomhlíonadh de réir [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2] lena n-áirítear comhar idir oibreoirí córas tarchurtha ar an leibhéal Eorpach agus réigiúnach.
3. Na gnóthais a mbeidh sé deimhnithe ag an údarás rialála gur chomhlíon siad ceanglais Airteagal 53 ~~11~~ agus mhír 2 den Airteagal seo, déanfaidh na Ballstáit iad a fhaomhadh agus a ainmniú mar oibreoirí córas neamhspleácha. Beidh feidhm ag an nós imeachta deimhniúcháin a leagtar síos in Airteagal 52 ~~10~~ den Treoir seo agus in Airteagal 48~~3~~ de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2] nó in Airteagal 53 ~~11~~ den Treoir seo.
4. Beidh gach oibreoir córais tarchurtha ar leith freagrach as rochtain an tríú páirtí a dheonú agus a bhainistiú, lena n-áirítear bailiú muirear rochtana, muirear plódúcháin, agus íocaíochtaí faoin sásra um chúiteamh idir oibreoirí córas tarchurtha i gcomhréir le hAirteagal 46 ~~13~~ de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2], agus as an gcóras tarchurtha a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt, agus as a áirithiú go mbeidh an cumas fadtéarmach ag an gcóras freastal ar éilimh réasúnta trí phleanáil infheistíochta. Tráth a bhforbrófar an córas tarchurtha, beidh an t-oibreoir córais neamhspleách freagrach as an mbonneagar nua a phleanáil (lena n-áirítear an nós imeachta um údarú), a thógáil agus a choimisiúnú. Chuige sin, gníomhóidh an t-oibreoir córais neamhspleách i gcáil oibreoir córais tarchurtha i gcomhréir leis an Roinn gCaibidil seo. Ní bheidh úinéir an chórais tarchurtha freagrach as rochtain an tríú páirtí a dheonú ná a bhainistiú, ná as an bpleanáil infheistíochta.
5. I gcás ina mbeidh oibreoir córais neamhspleách ainmnithe, déanfaidh úinéir an chórais tarchurtha an méid seo a leanas:
- (a) an comhar agus an tacaíocht uile is ábhartha a thabhairt don oibreoir córais neamhspleách chun a chúraimí a chomhlíonadh, lena n-áirítear, go háirithe, an fhaisnéis ábhartha uile;
 - (b) na hinfheistíochtaí arna gcinneadh ag an oibreoir córais neamhspleách agus arna bhfaomhadh ag an údarás rialála a mhaoiniú, nó toiliú lena maoiniú ag aon pháirtí leasmhar lena n-áirítear an t-oibreoir córais neamhspleách. Beidh na socruithe maoinithe ábhartha faoi réir a bhfaofa ag an údarás rialála. Sula dtabharfar an faomhadh sin, rachaidh an t-údarás rialála i gcomhairle le húinéir an chórais tarchurtha mar aon leis na páirtithe leasmhara eile;
 - (c) soláthar a dhéanamh maidir le dliteanas a chumhdach a bhaineann leis na sócmhainní gréasáin, cé is moite den dliteanas a bhaineann le cúraimí an oibreora córais neamhspleách; agus

- (d) ráthaíochtaí a thabhairt ionas go n-éascófar maoiniú aon mhéaduithe ar an ngréasán cé is moite de na hinfheistíochtaí sin ar thoiligh sé, de bhun phointe (b), lena maoiniú ag aon pháirtí leasmhar lena n-áirítear an t-oibreoir córais neamhspleách.
6. I ndlúthchomhar leis an údarás rialála, tabharfar don údarás iomaíochta náisiúnta ábhartha na cumhachtaí uile is ábhartha chun faireachán a dhéanamh go héifeachtach ar chomhlíonadh a oibleagáidí faoi mhír 5 ag úinéir an chórais tarchurtha.

Airteagal 45 ~~44~~
Úinéirí córas tarchurtha a dhíchuachadh

1. I gcás inar ainmníodh oibreoir córais neamhspleách, an t-úinéir córais tarchurtha ar cuid de ghnóthas atá comhtháite go hingearach é, beidh sé neamhspleách ó thaobh foirm dhlíthiúil, eagrúchán agus cinnteoireacht de, ar a laghad, ó ghníomhaíochtaí eile nach mbaineann leis an tarchur.
2. Chun neamhspleáchas an úinéara córais tarchurtha dá dtagraítear i mír 1 a áirithiú, beidh feidhm ag na critéir íosta seo a leanas:
- (a) ní bheidh na daoine atá freagrach as bainistiú an úinéara córais tarchurtha páirteach i struchtúir chuideachta an ghnóthais leictreachais chomhtháite atá freagrach, go díreach nó go hindíreach, as oibriú laethúil ghiniúint, dháileadh agus sholáthar an leictreachais;
- (b) déanfar bearta iomchuí lena áirithiú go gcuirfear san áireamh leasanna gairmiúla na ndaoine atá freagrach as bainistiú an úinéara córais tarchurtha, ar dhóigh a áiríteoidh go bhfuil siad in ann gníomhú go neamhspleách; agus
- (c) cuirfidh an t-úinéir córais tarchurtha clár comhlíontachta ar bun ina leagfar amach na bearta arna ndéanamh chun a áirithiú go ndéanfar iompar idirdhealaitheach a chosc, agus áiríteoidh go ndéanfar faireachán iomchuí ar urramú an chláir sin. Leagfar amach sa chlár comhlíontachta na hoibleagáidí sonracha atá ar na fostaithe chun na cuspóirí sin a bhaint amach. An duine nó an comhlacht atá freagrach as faireachán a dhéanamh ar an gclár comhlíontachta, cuirfidh sé tuarascáil bhliantúil, ina leagfar amach na bearta arna ndéanamh, faoi bhráid an údarás rialála agus foilseofar í.

~~3. The Commission may adopt Guidelines to ensure full and effective compliance of the transmission system owner with paragraph 2 of this Article. Those measures, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 46(2).~~

CAIBIL V Roinn 3
OIBREOIR TARCHURTHA NEAMHSPLEÁCH

Airteagal 46 ~~47~~
Sócmhainní, trealamh, foireann agus aitheantas

1. Beidh ag na hoibreoirí córas tarchurtha na hacmhainní daonna, teicniúla, fisiceacha agus airgeadais uile is gá chun a n-oibleagáidí faoin Treoir seo a chomhlíonadh agus chun gníomhaíocht an tarchurtha leictreachais a chur i gcrích, go háirithe:
- (a) na sócmhainní is gá le haghaidh ghníomhaíocht an tarchurtha leictreachais, lena n-áirítear an córas tarchurtha, is leis an oibreoir córais tarchurtha iad;

- (b) an pearsanra is gá le haghaidh ghníomhaíocht an tarchurtha leictreachais, lena n-áirítear gach cúram corparáideach a dhéanamh, is é an t-oibreoir córais tarchurtha a fhostóidh iad;
 - (c) beidh cosc ar phearsanra a fháil ar iasacht ó aon chuid eile den ghnóthas atá comhtháite go hingearach agus ar sheirbhísí a chur ar fáil d'aon chuid eile de. Féadfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha seirbhísí a chur ar fáil don ghnóthas atá comhtháite go hingearach, áfach, ar na coinníollacha seo a leanas:

nach ndéanfar, le soláthar na seirbhísí sin, idirdhealú idir úsáideoirí an chórais, go mbeidh an soláthar sin le fáil ag úsáideoirí uile an chórais ar na téarmaí agus coinníollacha céanna agus nach ndéanfar dá dheasca an iomaíocht giniúna ná soláthair a shrianadh, a shaobhadh ná a chosc; agus

 - go mbeidh na téarmaí agus na coinníollacha ar a soláthrófar na seirbhísí sin faofa ag an údarás rialála;
 - (d) gan dochar do chinntí an Bhoird Maoirseachta faoi Airteagal 49 ~~20~~, déanfaidh an gnóthas atá comhtháite go hingearach acmhainní airgeadais iomchuí le haghaidh tionscadail infheistíochta sa todhchaí agus/nó le haghaidh athsholáthar sócmhainní atá ann cheana a chur ar fáil don oibreoir córais tarchurtha in am trátha arna iarraidh sin go hiomchuí don oibreoir córais tarchurtha.
2. Cuimseofar le gníomhaíocht an tarchurtha leictreachais na cúraimí seo a leanas ar a laghad, de bhreis ar na cinn sin a liostaítear in Airteagal 40 ~~12~~:
- (a) ionadaíocht thar ceann an oibreora córais tarchurtha agus teagmháil le tríú páirtithe agus leis na húdaráis rialála;
 - (b) ionadaíocht thar ceann an oibreora córais tarchurtha i nGréasán Eorpach Oibreoirí na gCóras Tarchurtha don Leictreachas (ENTSO don Leictreachas);
 - (c) deonú agus bainistiú rochtain an tríú páirtí ar bhonn neamh-idirdhealaitheach idir úsáideoirí córais nó idir aicmí d'úsáideoirí córais;
 - (d) bailiú na muirear uile a bhaineann leis an gcóras tarchurtha lena n-áirítear na muirir rochtana, ~~muirir cothromaithe as seirbhísí coimhdeacha amháin ceannach seirbhísí (costais cothromaithe, fuinneamh le haghaidh cailteannas)~~ ⇒ agus na muirir seirbhísí coimhdeacha ⇐ ;
 - (e) oibriú, cothabháil agus forbairt córais tarchurtha atá slán, éifeachtúil agus barainneach;
 - (f) pleanáil infheistíochta lena n-áirítear go mbeidh an cumas fadtéarmach ag an gcóras freastal ar éilimh réasúnta agus lena ráthófar cinnteacht an tsoláthair;
 - (g) bunú comhfhiontar iomchuí, lena n-áirítear in éineacht le hoibreoir córais tarchurtha amháin nó níos mó, malartán cumhachta amháin nó níos mó, agus na gníomhaithe ábhartha eile a shaothraíonn na cuspóirí cruthú margaí réigiúnacha a fhorbairt nó an próiseas léirscaoilte a éascú; agus
 - (h) na seirbhísí corparáideacha uile, lena n-áirítear seirbhísí dlíthiúla, cuntasáíocht agus seirbhísí teicneolaíochta faisnéise.

3. Beidh na hoibreoirí córais tarchurtha eagraithe de réir na foirme dlíthiúla dá dtagraítear in Airteagal 1 de Threoir 2009/101/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ⁵⁵ Treoir 68/151/CEE ón gComhairle ⁽⁴⁹⁾.
4. Ní bheidh aitheantas corparáideach, cumarsáid, brandáil ná áitreabh an oibreora córais tarchurtha ina n-ábhar mearbhaill maidir le haitheantas leithleach an ghnóthais atá comhtháite go hingearach nó aon chuid de.
5. Ní roinnfidh an t-oibreoir córais tarchurtha córais TF ná trealamh TF, áitreabh fisiceach ná córais rochtana slándála le haon chuid den ghnóthas atá comhtháite go hingearach agus ní úsáidfí sé na comhairleoirí céanna ná na conraitheoirí seachtracha céanna le haghaidh na gcórais TF ná an trealamh TF, ná na gcórais rochtana slándála.
6. An t-iniúcháir a dhéanann iniúcháireacht ar an ngnóthas atá comhtháite go hingearach nó ar aon chuid de, is iniúcháir eile seachas an t-iniúcháir sin a dhéanfaidh iniúcháireacht ar chuntais an oibreora córais tarchurtha.

Airteagal 47 ~~48~~

Neamhspleáchas an oibreora córais tarchurtha

1. Gan dochar do chinntí an Bhoird Maoirseachta faoi Airteagal 49 ~~20~~, beidh ag an oibreoir córais tarchurtha:
 - (a) cearta éifeachtacha cinnteoireachta, go neamhspleách ar an ngnóthas atá comhtháite go hingearach, maidir leis na sócmhainní is gá chun an córas tarchurtha a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt; agus
 - (b) an chumhacht airgead a chruinniú ar an margadh caipitil go háirithe trí iasachtaíocht agus méadú caipitil.
2. Gníomhóidh an t-oibreoir córais tarchurtha i gcónaí ar dhóigh a áiríteoidh go mbeidh aige na hacmhainní is gá chun gníomhaíocht an tarchurtha a dhéanamh go cuí agus go héifeachtúil agus chun córas tarchurtha atá slán, éifeachtúil agus barainneach a fhorbairt agus a chothabháil.
3. ☒ An gnóthas atá comhtháite go hingearach agus a chuid ☒ ~~Ff~~fochuideachtaí ~~den~~ ~~gnóthas atá comhtháite go hingearach~~ a dhéanfaidh na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar, ní bheidh acu aon scairsheilbh dhíreach nó indíreach san oibreoir córais tarchurtha. Ní bheidh ag an oibreoir córais tarchurtha aon scairsheilbh dhíreach nó indíreach in aon ffochuideachta de chuid an ghnóthais atá comhtháite go hingearach a dhéanfaidh na feidhmeanna mar atá giniúint agus soláthar, ná ní bhfaighidh sé dibhinní ná haon sochar airgeadais eile ón bhfochuideachta sin.
4. Áiríteofar le struchtúr bainistíochta foriomlán agus le stádais chorparáideacha an oibreora córais tarchurtha go mbeidh neamhspleáchas éifeachtach ag an oibreoir córais tarchurtha i gcomhréir leis an ~~gCaibidil~~ ☒ Roinn ☒ seo. An gnóthas atá comhtháite go hingearach, ní chinnfidh sé go díreach ná go hindíreach iompar iomaíoch an oibreora córais tarchurtha i ndáil le gníomhaíochtaí laethúla an oibreora

⁵⁵ Treoir 2009/101/ CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Meán Fómhair 2009 maidir le comhordú coimircí a cheanglaíonn Ballstáit ar chuideachtaí de réir bhrí an dara mír d’Airteagal 48 den Chonradh, ar mhaithe le leasanna comhaltaí agus daoine eile a chosaint, d’fhonn coimircí den sórt sin a dhéanamh coibhéiseach (IO L 258, 1.10.2009, lch. 11) ~~49~~.

córais tarchurtha agus bainistiú an ghréasáin, ná i ndáil leis na gníomhaíochtaí is gá le haghaidh ullmhú an phlean forbartha deich mbliana arna fhorbairt de bhun Airteagal 51 ~~22~~.

5. Agus a gcúraimí á gcur gcrích acu faoi Airteagal ~~40~~ ~~42~~ agus faoi Airteagal ~~46~~ ~~47~~(2) den Treoir seo, agus ⇨ na hoibleadáidí a leagtar amach in ⇨ Airteagail 14, ~~15~~, 16, ~~17~~ agus ~~47~~ de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2], ní dhéanfaidh na hoibreoirí córas tarchurtha leatrom ar dhaoine éagsúla ná ar eintitis éagsúla agus ní dhéanfaidh siad an iomaíocht giniúna ná soláthair a shrianadh, a shaobhadh ná a chosc.
6. Aon chaidreamh tráchtála nó airgeadais idir an gnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha, lena n-áirítear iasachtaí ón oibreoir córais tarchurtha don ghnóthas atá comhtháite go hingearach, comhlíonfaidh coinníollacha an mhargaidh. Coinneoidh an t-oibreoir córais tarchurtha taifid mhionsonraithe ar an gcaidreamh tráchtála nó airgeadais sin agus cuirfidh sé ar fáil don údarás rialála iad arna iarraidh sin dó.
7. Cuirfidh an t-oibreoir córais tarchurtha gach comhaontú tráchtála agus airgeadais leis an ngnóthas atá comhtháite go hingearach faoi bhráid an údarás rialála lena fhaomhadh.
8. Cuirfidh an t-oibreoir córais tarchurtha an t-údarás rialála ar an eolas faoi na hacmhainní airgeadais, dá dtagraítear in Airteagal ~~46~~ ~~47~~(1)(d), atá ar fáil le haghaidh tionscadail infheistíochta sa todhchaí agus/nó le haghaidh athsholáthar sócmhainní atá ann cheana.
9. Staonfaidh an gnóthas atá comhtháite go hingearach ó aon ghníomh a chuirfeadh as nó a dhéanfaidh dochar don oibreoir córais tarchurtha maidir lena oibleagáidí faoin gCaibidil seo a chomhlíonadh agus ní éileoidh sé ar an oibreoir córais tarchurtha cead a lorg ón ngnóthas atá comhtháite go hingearach chun na hoibleagáidí sin a chomhlíonadh.
10. An gnóthas a bhfuil sé deimhnithe ag an údarás rialála go gcomhlíonann sé ceanglais na Caibidle seo, déanfaidh an Ballstát lena mbaineann an gnóthas sin a fhaomhadh agus a ainmniú ina oibreoir córais tarchurtha. Beidh feidhm ag an nós imeachta deimhniúcháin a leagtar síos in Airteagal 52 ~~40~~ den Treoir seo agus [Airteagal ~~3~~ 48 de Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2] nó in Airteagal 53 ~~44~~ den Treoir seo.

Airteagal 48 ~~49~~

Neamhspleáchas bhaill foirne agus lucht bainistíochta an oibreora córais tarchurtha

1. Na cinntí maidir le ceapadh agus athnnuachan, coinníollacha oibre lena n-áirítear luach saothair, agus foirceannadh téarma oifige na ndaoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó comhaltaí de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha, is é Comhlacht Maoirseachta an oibreora córais tarchurtha arna cheapadh i gcomhréir le hAirteagal ~~49~~ 20 a dhéanfaidh iad.
2. An t-aitheantas agus na coinníollacha a lena rialaítear téarma, fad agus foirceannadh oifige na ndaoine arna n-ainmniú ag an gComhlacht Maoirseachta lena gceapadh nó lena n-athnuachan mar dhaoine atá freagrach as bainistiú feidhmiúcháin agus/nó mar chomhaltaí de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha, agus na cúiseanna le haon chinneadh atá beartaithe chun téarma oifige den sórt sin a

fhoirceannadh, déanfar fógra a thabhairt don údarás rialála fúthu. Beidh na coinníollacha sin agus na cinntí dá dtagraítear i mír 1 ceangailteach sa chás nach ndéanfaidh an t-údarás rialála aon agóid ina gcoinne laistigh de thrí seachtaine den fhógra sin, agus sa chás sin amháin.

Féadfaidh an t-údarás rialála agóid a dhéanamh i gcoinne na gcinntí dá dtagraítear i mír 1 más rud é:

- (a) go dtiocfaidh amhras chun cinn maidir le neamhspleáchas gairmiúil duine atá ainmnithe le bheith freagrach as an mbainistiú agus/nó neamhspleáchas gairmiúil comhalta de na comhlachtaí riaracháin; nó
 - (b) i gcás fhoirceannadh luath téarma oifige, gurb ann d'amhras maidir le húdar maith a bheith leis an bhfoirceannadh luath sin.
3. Na daoine sin a cheapfar le bheith freagrach as an mbainistiú agus/nó na comhaltaí sin a cheapfar sna comhlachtaí riaracháin de chuid an oibreora córais tarchurtha atá faoi réir na míre seo, ní bheidh feidhmithe acu, le tréimhse trí bliana sula gceapfar iad, aon phost gairmiúil ná freagracht ghairmiúil, leas ná gaol gnó, díreach ná indíreach, leis an ghnóthas atá comhtháite go hingearach ná le haon chuid de ná dá scairshealbhóirí urlámhais seachas an t-oibreoir córais tarchurtha féin.
 4. Na daoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó comhaltaí de chomhlachtaí riaracháin, agus fostaithe an oibreora córais tarchurtha, ní bheidh acu aon phost gairmiúil ná freagracht ghairmiúil, leas ná gaol gnó, díreach ná indíreach, le haon chuid eile den ghnóthas atá comhtháite go hingearach ná le scairshealbhóirí urlámhais an ghnóthais sin.
 5. Na daoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó comhaltaí de chomhlachtaí riaracháin, agus fostaithe an oibreora córais tarchurtha, ní bheidh acu aon leas in aon chuid den ghnóthas atá comhtháite go hingearach, ná ní bhfaighidh siad aon sochar airgeadais díreach ná indíreach as, diomaite den oibreoir córais tarchurtha féin. Ní bheidh a luach saothair ag brath ar ghníomhaíochtaí ná ar thorthaí an ghnóthais atá comhtháite go hingearach seachas gníomhaíochtaí agus torthaí an oibreora córais tarchurtha féin.
 6. Déanfar cearta éifeachtacha achomhairc chuig an údarás rialála a ráthú i gcás aon ghearráin a dhéanfaidh na daoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó comhaltaí de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha i gcoinne fhoirceannadh luath a dtéarma oifige.
 7. I ndiaidh fhoirceannadh a dtéarma oifige san oibreoir córais tarchurtha, ní bheidh ag na daoine atá freagrach as a bhainistiú agus/nó ag na comhaltaí dá chomhlachtaí riaracháin aon phost gairmiúil ná freagracht ghairmiúil, leas ná gaol gnó le haon chuid den ghnóthas atá comhtháite go hingearach diomaite den oibreoir córais tarchurtha féin, ná le scairshealbhóirí urlámhais an ghnóthais sin ar feadh tréimhse nach giorra ná ceithre bliana.
 8. Beidh feidhm ag mír 3 maidir le formhór na ndaoine atá freagrach as an mbainistiú agus/nó na gcomhaltaí de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha.

Na daoine sin atá freagrach as an mbainistiú agus/nó na comhaltaí sin de chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha nach bhfuil faoi réir mhír 3, ní bheidh feidhmithe acu, le tréimhse sé mhí ar a laghad sula gceapfar iad, aon ghníomhaíocht bhainistíochta ná gníomhaíocht ábhartha eile sa ghnóthas atá comhtháite go hingearach..

Beidh feidhm ag an gcéad fhomhír den mhír seo agus ag mír 4 go mír 7 maidir le gach duine a bhaineann leis an mbainistíocht fheidhmeannach agus maidir leis na daoine sin a thuairiscíonn go díreach dóibh faoi chúrsaí a bhaineann le hoibriú, cothabháil nó forbairt an ghréasáin.

Airteagal ~~49~~ 20

Comhlacht Maoirseachta

1. Beidh ag an oibreoir córais tarchurtha Comhlacht Maoirseachta a mbeidh sé de chúram air na cinntí a dhéanamh a bhféadfadh tionchar mór a bheith acu ar luach shócmhainní scairshealbhóirí an oibreora córais tarchurtha, go háirithe cinntí maidir le faomhadh na bpleananna bliantúla agus na bpleananna airgeadais fadtéarmacha, maidir le leibhéal fiachais an oibreora córais tarchurtha agus maidir le méid na ndibhinní a dháilfear ar na scairshealbhóirí. Ní áireofar ar na cinntí atá faoi shainchúram an Chomhlachta Maoirseachta na cinntí sin a bhaineann le gníomhaíochtaí laethúla an oibreora córais tarchurtha agus bhainistiú an ghréasáin, agus leis na gníomhaíochtaí is gá le haghaidh ullmhú an phlean forbartha gréasáin deich mbliana arna fhorbairt de bhun Airteagal ~~51~~ 22.
2. Beidh an Comhlacht Maoirseachta comhdhéanta de chomhaltaí a dhéanfaidh ionadaíocht don ghnóthas atá comhtháite go hingearach, de chomhaltaí a dhéanfaidh ionadaíocht do na scairshealbhóirí tríú páirtí agus, i gcás ina bhforálfar amhlaidh i reachtaíocht ábhartha an Bhallstáit, de chomhaltaí a dhéanfaidh ionadaíocht do pháirtithe leasmhara eile amhail fostaithe an oibreora córais tarchurtha.
3. An chéad fhomhír d'Airteagal ~~48~~ 19(2) agus Airteagal ~~48~~ 19(3) go (7), beidh feidhm acu maidir le leath de na comhaltaí den Chomhlacht Maoirseachta, lúide comhalta amháin.

Beidh feidhm ag pointe (b) den dara fhomhír d'Airteagal ~~48~~ 19(2) maidir le comhaltaí uile an Chomhlachta Maoirseachta.

Airteagal ~~50~~ 21

Clár comhlíontachta agus oifigeach comhlíontachta

1. Áiríteoidh na Ballstáit go ndéanfaidh na hoibreoirí córas tarchurtha clár comhlíontachta a bhunú agus a chur chun feidhme ina leagfar amach na bearta arna ndéanamh chun a áirithiú go ndéanfar iompar idirdhealaitheach a chosc, agus go n-áiríteoidh siad go ndéanfar faireachán iomchuí ar urramú an chláir sin. Leagfar amach sa chlár comhlíontachta na hoibleagáidí sonracha atá ar na fostaithe chun na cuspóirí sin a bhaint amach. Beidh sé faoi réir a fhaofa ag an údarás rialála. Gan dochar do chumhachtaí an rialálaí náisiúnta, déanfaidh oifigeach comhlíontachta faireachán neamhspleách ar chomhlíonadh an chláir.
2. Ceapfaidh an Comhlacht Maoirseachta an t-oifigeach comhlíontachta, faoi réir a fhaofa ag an údarás rialála. Is ar chúiseanna easpa neamhspleáchais nó acmhainne gairmiúla, agus ar na cúiseanna sin amháin, is féidir leis an údarás rialála diúltú an t-oifigeach comhlíontachta a fhaomhadh. Féadfaidh an t-oifigeach comhlíontachta bheith ina dhuine nádúrtha nó dlítheanach. Beidh feidhm ag Airteagal ~~48~~ 19(2) go (8) maidir leis an oifigeach comhlíontachta.

3. Beidh na cúraimí seo a leanas ar an oifigeach comhlíontachta:
 - (a) faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme an chláir comhlíontachta;
 - (b) tuarascáil bhliantúil a ullmhú ina leagfar amach na bearta arna ndéanamh chun an clár comhlíontachta a chur chun feidhme agus an tuarascáil sin a chur faoi bhráid an údaráis rialála;
 - (c) tuairisc a thabhairt don Chomhlacht Maoirseachta agus moltaí a eisiúint maidir leis an gclár comhlíontachta agus cur chun feidhme an chláir sin;
 - (d) fógra a thabhairt don údarás rialála faoi aon sáruithe substainteacha maidir le cur chun feidhme an chláir comhlíontachta; agus
 - (e) tuairisc a thabhairt don údarás rialála faoi aon chaidreamh tráchtála nó airgeadais idir an ghnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha.
4. Déanfaidh an t-oifigeach comhlíontachta na cinntí atá beartaithe maidir leis an bplean infheistíochta nó maidir le hinfheistíochtaí aonair sa ghréasán a chur faoi bhráid an údaráis rialála. Déanfar amhlaidh, ar a dheireanaí, tráth a gcuirfidh lucht bainistíochta agus/nó comhlacht riaracháin inniúil an oibreora córais tarchurtha na cinntí sin faoi bhráid an Chomhlachta Maoirseachta.
5. I gcás ina mbeidh bac curtha ag an ngnóthas atá comhtháite go hingearach, sa chomhthionól ginearálta nó trí vótáil na gcomhaltaí den Chomhlachta Maoirseachta arna gceapadh aige, ar ghlacadh cinnidh agus is é toradh atá air sin bac nó moill ar infheistíochtaí a bhí le cur i gcrích sna trí bliana ina dhiaidh sin de réir an phlean forbartha gréasáin deich mbliana, tabharfaidh an t-oifigeach comhlíontachta tuairisc faoi sin don údarás rialála, agus ansin gníomhóidh an t-údarás sin i gcomhréir le hAirteagal 51~~22~~.
6. Na coinníollacha lena rialófar sainordú an oifigigh comhlíontachta nó coinníollacha fostaíochta an oifigigh cáilíochta, lena n-áirítear an fad a mhairfidh an sainordú, beidh siad faoi réir a bhfaofa ag an údarás rialála. Áiríteofar leis na coinníollacha sin neamhspleáchas an oifigigh comhlíontachta, lena n-áirítear na hacmhainní uile a thabhairt dó is gá chun a dhualgais a chomhlíonadh. Fad a bheidh a shainordú i bhfeidhm, ní bheidh ag an oifigeach comhlíontachta aon phost gairmiúil, freagracht ná leas, go díreach ná go hindíreach, in aon chuid ná le haon chuid den ghnóthas atá comhtháite go hingearach ná de scairshealbhóirí urlámhais an ghnóthais sin.
7. Tabharfaidh an t-oifigeach comhlíontachta tuairisc, i scríbhinn nó ó bhéal, don údarás rialála go tráthrialta agus beidh sé de cheart aige tuairisc a thabhairt go tráthrialta, i scríbhinn nó ó bhéal, do Chomhlacht Maoirseachta an oibreora córais tarchurtha.
8. Féadfaidh an t-oifigeach comhlíontachta freastal ar chruinnithe uile lucht bainistíochta nó chomhlachtaí riaracháin an oibreora córais tarchurtha, agus ar chruinnithe an Chomhlachta Maoirseachta agus an chomhthionóil ghinearálta. Freastalóidh an t-oifigeach comhlíontachta ar na cruinnithe uile a bhaineann leis na hábhair seo a leanas:
 - (a) na coinníollacha rochtana ar an ngréasán, mar a shainmhínítear iad i [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2], go háirithe maidir le taraifí, seirbhísí rochtana an tríú páirtí, leithdháileadh acmhainne agus bainistiú ar phlódú, trédhearcacht, ~~cothromú~~ ⇒ seirbhísí coimhdeacha ⇐ agus margáí tánaisteacha;

- (b) na tionscadail arna ndéanamh chun an córas tarchurtha a oibriú, a chothabháil agus a fhorbairt, lena n-áirítear infheistíochtaí in idirnascadh agus i nascadh;
- (c) na ceannacháin nó na díolacháin fuinnimh is gá chun an córais tarchurtha a oibriú.
- 9. Déanfaidh an t-oifigeach comhlíontachta faireachán ar chomhlíonadh Airteagal ~~41~~⁴⁶ ag an oibreoir córais tarchurtha.
- 10. Beidh rochtain ag an oifigeach comhlíontachta ar na sonraí ábhartha uile agus ar oifigí an oibreora córais tarchurtha agus ar an bhfaisnéis uile is gá chun a chúram a dhéanamh.
- 11. Le réamhfháomhadh an údaráis rialála, féadfaidh an Comhlacht Maoirseachta deireadh a chur le mandáid an oifigigh comhlíontachta. Cuirfidh sé deireadh le mandáid an oifigigh comhlíontachta ar chúiseanna easpa neamhspleáchais nó acmhainne gairmiúla, arna iarraidh sin don údarás rialála.
- 12. Beidh rochtain gan réamhfhógra ag an oifigigh comhlíontachta ar oifigí an oibreora córais tarchurtha.

Airteagal 51 ~~22~~

Forbairt gréasáin agus cumhachtaí chun cinntí infheistíochta a dhéanamh

- 1. ~~Gach bliain~~ ⇒ Gach re bliain ar a laghad ⇐, cuirfidh na hoibreoirí córas tarchurtha plean forbartha gréasáin deich mbliana faoi bhráid an údaráis rialála a bheidh bunaithe ar an soláthar agus ar an éileamh mar atá siad agus mar a thuartar go mbeidh siad, tar éis dóibh dul i gcomhairle leis na geallsealbhóirí ábhartha. Beidh bearta éifeachtúla sa phlean forbartha gréasáin sin chun leordhóthanacht an chórais agus cinnteacht an tsoláthair a áirithiú.
- 2. Go háirithe, déanfar an méid seo a leanas sa phlean forbartha gréasáin deich mbliana:
 - (a) an príomhbhonneagar tarchurtha is gá a thógáil nó a uasghrádú sna deich mbliana le teacht a léiriú do na rannpháirtithe margaidh;
 - (b) na hinfheistíochtaí uile atá cinnte cheana a leagan amach agus infheistíochtaí nua nach mór a dhéanamh sna trí bliana le teacht a shainaithint; agus
 - (c) achar ama a leagan síos do na tionscadail infheistíochta uile.
- 3. Agus an plean forbartha gréasáin deich mbliana á ullmhú aige, úsáidfídh an t-oibreoir córais tarchurtha toimhdí réasúnta maidir le héabhlóid na giniúna, an tsoláthair, ⇒ na stórála fuinnimh, ⇐ an tomhaltais agus na malartuithe le tíortha eile, ag cur san áireamh pleananna infheistíochta do ghréasáin réigiúnacha agus do ghréasáin uile-
☒ Aontais ☒ ~~Chomhphobail~~.
- 4. Rachaidh an t-údarás rialála i gcomhairle le gach úsáideoir córais, bíodh sé iarbhir nó féideartha, maidir leis an bplean forbartha gréasáin deich mbliana, ar bhealach oscailte trédhearcach. na daoine nó na gnóthais a mhaífidh gur úsáideoirí córais féideartha iad, féadfar a éileamh orthu bunús a thabhairt leis an maíomh sin. Foilseoidh an t-údarás rialála toradh an phróisis chomhairliúcháin, go háirithe na riachtanais infheistíochta a d'fhéadfadh a bheith ann.
- 5. Scrúdóidh an t-údarás rialála an gcumhdaíonn an plean forbartha gréasáin deich mbliana na riachtanais infheistíochta uile arna sainaithint le linn an phróisis chomhairliúcháin, agus an bhfuil sé ag teacht leis an bplean forbartha gréasáin deich bliana uile-
☒ Aontais ☒ ~~Chomhphobail~~ neamhcheangailteach (an plean forbartha

gréasáin uile-~~☒~~ Aontais ~~☒~~ ~~Chomhphobail~~) dá dtagraítear in [Airteagal ~~27(1)(b)~~ ~~8(3)(b)~~ den athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2]. Má bhíonn aon amhras ann nach bhfuil an plean ag teacht leis an bplean forbartha gréasáin uile-~~Chomhphobail~~ ~~☒~~ Aontais ~~☒~~, rachaidh an t-údarás rialála i gcomhairle leis an nGníomhaireacht. Féadfaidh an t-údarás rialála ceangal a chur ar an oibreoir córais tarchurtha a phlean forbartha gréasáin deich mbliana a leasú.

6. Déanfaidh an t-údarás rialála faireachán agus meastóireacht ar chur chun feidhme an phlean forbartha gréasáin deich mbliana.
7. Sa chás nach ndéanfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha, seachas ar chúiseanna sáraitheacha nach mbeadh neart aige orthu, infheistíocht a bhí le déanamh, de réir an phlean forbartha gréasáin deich mbliana, sna trí bliana le teacht, áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh ceangal ar an údarás rialála ceann amháin ar a laghad de na bearta seo a leanas a dhéanamh chun a áirithiú go ndéanfar an infheistíocht sin más rud é go bhfuil an infheistíocht sin fós iomchuí de réir an phlean forbartha gréasáin deich mbliana is déanaí:
 - (a) ceangal a chur ar an oibreoir córais tarchurtha an infheistíocht i gceist a dhéanamh;
 - (b) nós imeachta tairisceana a eagrú a bheidh oscailte do gach infheisteoir le haghaidh na hinfeistíochta i gceist; nó
 - (c) iallach a chur ar an oibreoir córais tarchurtha glacadh le méadú caipitil chun na hinfeistíochtaí riachtanacha a mhaoiniú agus ligean d'infheisteoirí neamhspleácha bheith rannpháirteach sa chaipiteal.

I gcás ina mbeidh úsáid bainte ag an údarás rialála as a chumhachtaí faoi phointe (b) den chéad fhomhír, féadfaidh sé iallach a chur ar an oibreoir córais tarchurtha aontú le ceann amháin nó níos mó de na nithe seo a leanas:

- maoiniú ag aon tríú páirtí;
- tógáil ag aon tríú páirtí;
- na sócmhainní nua lena mbaineann a thógáil é féin;
- na sócmhainní nua lena mbaineann a oibriú é féin;

Cuirfidh an t-oibreoir córais tarchurtha ar fáil do na hinfeisteoirí an fhaisnéis uile is gá chun an infheistíocht a chur i gcrích, nascfaidh sé na sócmhainní nua leis an ngréasán tarchurtha agus déanfaidh sé a dhícheall i gcoitinne chun cur chun feidhme an tionscadail infheistíochta a éascú.

Beidh na socruithe airgeadais ábhartha faoi réir a bhfaofa ag an údarás rialála.

8. I gcás ina mbeidh úsáid bainte ag an údarás rialála as a chumhachtaí faoin gcéad fhomhír de mhír 7, cumhdóidh na rialacháin taraife ábhartha costais na n-infheistíochtaí i gceist.

☒ ROINN 4

AINMNIÚ AGUS DEIMHNIÚ OIBREOIRÍ CÓRAS TARCHURTHA ☒

Airteagal 52 ~~40~~

Ainmniú agus deimhniú oibreoirí córas tarchurtha

1. Sula ndéanfar gnóthas a fhaomhadh agus a ainmniú ina oibreoir córais tarchurtha, beidh sé deimhnithe i gcomhréir leis na nósanna imeachta a leagtar síos i míreanna 4, 5, agus 6 den Airteagal seo agus in Airteagal ~~3~~ 48 de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2].
2. Na gnóthais sin a ~~bhfuil córas tarchurtha acu agus~~ a bhfuil sé deimhnithe ag an údarás rialála náisiúnta gur chomhlíon siad ceanglais Airteagal ~~43~~ 9, de bhun an nós imeachta deimhniúcháin thíos, déanfaidh na Ballstáit iad a fhaomhadh agus a ainmniú ina n-oibreoirí córas tarchurtha. Tabharfar fógra don Choimisiún faoi ainmniú oibreoirí córas tarchurtha agus foilseofar in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh* é.
3. Tabharfaidh na hoibreoirí córas tarchurtha fógra don údarás rialála faoi aon idirbheart atá pleanáilte arbh fhéidir gur ghá mar gheall air athmheasúnú a dhéanamh ar chomhlíonadh cheanglais Airteagal ~~43~~ 9 ag an oibreoir lena mbaineann.
4. Déanfaidh na húdaráis rialála faireachán ar chomhlíonadh leanúnach cheanglais Airteagal ~~43~~ 9 ag na hoibreoirí córas tarchurtha. Tionscnóidh siad nós imeachta deimhniúcháin chun an comhlíonadh sin a áirithiú:
 - (a) ar fhógra a fháil dóibh ón oibreoir córais tarchurtha de bhun mhír 3;
 - (b) ar a dtionscnamh féin i gcás ina mbeidh eolas acu go bhféadfadh sárú ar Airteagal ~~43~~ 9 a bheith ann de dheasca athrú a bheadh pleanáilte ar na cearta nó ar an tionchar arna bhfeidhmiú i ndáil le húinéirí córas tarchurtha nó oibreoirí córas tarchurtha, nó i gcás ina mbeidh cúis acu a chreidiúint gur tharla sárú den sórt sin; nó
 - (c) arna iarraidh sin go réasúnaithe don Choimisiún.
5. Glacfaidh na húdaráis rialála cinneadh maidir le deimhniú oibreora córais tarchurtha laistigh de cheithre mhí ó dháta an fhógra ón oibreoir córais tarchurtha nó ó dháta na hiarrata ón gCoimisiún. Tar éis dul in éag don tréimhse sin, measfar go bhfuil an deimhniú deonaithe. Ní bheidh éifeacht le cinneadh sainráite nó intuigthe an údaráis rialála ach amháin ar chríochnú an nós imeachta a leagtar amach i mír 6.
6. An cinneadh sainráite nó intuigthe maidir le deimhniú an oibreora córais tarchurtha, déanfaidh an t-údarás rialála fógra a thabhairt don Choimisiún faoi gan mhoill, maille leis an bhfaisnéis ábhartha ar fad faoin gcinneadh sin. Gníomhóidh an Coimisiún i gcomhréir leis an nós imeachta a leagtar síos in [Airteagal ~~3~~ 48 den athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2].
7. Féadfaidh na húdaráis rialála agus an Coimisiún aon fhaisnéis is ábhartha do chomhlíonadh a gcúraimí faoin Airteagal seo a iarraidh ar na hoibreoirí córas tarchurtha agus ar na gnóthais a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar.
8. Caomhnóidh na húdaráis rialála agus an Coimisiún rúndacht na faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de.

Airteagal 53 ~~44~~
Deimhniú i ndáil le tríú tíortha

1. I gcás ina n-iarraídh úinéir córais tarchurtha nó oibreoir córais tarchurtha atá faoi cheannas duine nó daoine ó thríú tír nó ó thríú tíortha, tabharfaidh an t-údarás rialála fógra don Choimisiún faoi.

Ina theannta sin, tabharfaidh an t-údarás rialála fógra don Choimisiún gan mhoill faoi aon chúinsí a d'fhágfadh go bhfaigheadh duine nó daoine ó thríú tír nó ó thríú tíortha ceannas ar chóras tarchurtha nó ar oibreoir córais tarchurtha.
2. Tabharfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha fógra don údarás rialála faoi aon chúinsí a d'fhágfadh go bhfaigheadh duine nó daoine ó thríú tír nó ó thríú tíortha ceannas ar an gcóras tarchurtha nó ar an oibreoir córais tarchurtha.
3. Glacfaidh an t-údarás rialála dréachtchinneadh maidir le deimhniú oibreora córais tarchurtha laistigh de cheithre mhí ó dháta an fhógra ón oibreoir córais tarchurtha. Diúltóidh sé an deimhniú más rud é nár léiríodh:
 - (a) go gcomhlíonann an t-eintiteas lena mbaineann ceanglais Airteagal ~~439~~; agus
 - (b) don údarás rialála nó d'údarás inniúil eile arna ainmniú ag an mBallstát nach gcuirfí cinnteacht an tsoláthair sa Bhallstát ná ~~sa Chomhphobal~~ ☒ san Aontas ☒ i mbaol de thairbhe an deimhniú a dheonú. Agus an cheist sin á meas aige, cuirfidh an t-údarás rialála nó an t-údarás inniúil eile arna ainmniú amhlaidh an méid seo a leanas san áireamh:
 - cearta agus oibleagáidí an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ maidir leis an tríú tír sin de réir an dlí idirnáisiúnta, lena n-áirítear aon chomhaontú arna thabhairt i gcrích le tríú tír amháin nó níos mó, agus an ~~Comhphobal~~ ☒ tAontas ☒ ina pháirtí ann, lena dtéitear i ngleic le saincheistanna cinnteacht an tsoláthair fuinnimh;
 - cearta agus oibleagáidí an Bhallstáit maidir leis an tríú tír sin de réir na gcomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích léi, sa mhéid go bhfuil siad i gcomhréir le dlí an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒; agus
 - fíorais shonracha agus cúinsí sonracha eile a bhaineann leis an gcás agus leis an tríú tír i gceist.
4. Tabharfaidh an t-údarás rialála fógra don Choimisiún faoin gcinneadh gan mhoill, maille leis an bhfaisnéis ábhartha ar fad faoin gcinneadh sin.
5. Forálfadh na Ballstáit go ndéanfaidh an t-údarás rialála nó an t-údarás inniúil arna ainmniú dá dtagraítear i mír 3(b), sula nglacfaidh an t-údarás rialála cinneadh maidir le deimhniú, tuairim a iarraidh ar an gCoimisiún an amhlaidh:
 - (a) go gcomhlíonann an t-eintiteas lena mbaineann ceanglais Airteagal ~~439~~; agus
 - (b) nach gcuirfear cinnteacht an tsoláthair fuinnimh i mbaol ~~sa Chomhphobal~~ ☒ san Aontas ☒ de thairbhe an deimhniú a dheonú.
6. Scrúdóidh an Coimisiún an iarraidh dá dtagraítear i mír 5 a luaith a gheobhaidh sé í. Laistigh de thréimhse dhá mhí tar éis dó an iarraidh a fháil, tabharfaidh sé a thuairim don údarás rialála náisiúnta nó don údarás inniúil arna ainmniú, más é an t-údarás sin a rinneadh an iarraidh.

Agus an tuairim á ullmhú aige, féadfaidh an Coimisiún a mbarúlacha a iarraidh ar an nGníomhaireacht, ar an mBallstát lena mbaineann, agus ar na páirtithe leasmhara. I gcás ina ndéanfaidh an Coimisiún iarraidh den sórt sin, cuirfear síneadh dhá mhí leis an tréimhse dhá mhí.

D'uireasa tuairim ón gCoimisiún laistigh den tréimhse dá dtagraítear sa chéad fhomhír agus sa dara fhomhír, measfar nach ndéanfaidh an Coimisiún agóid i gcoinne chinneadh an údaráis rialála.

7. Agus measúnú á dhéanamh aige an gcuirfidh ceannas an duine nó na ndaoine ó thríú tír nó ó thríú tíortha cinnteacht an tsoláthair fuinnimh ~~sa Chomhphobal~~ ☒ san Aontas ☒ i mbaol, cuirfidh an Coimisiún an méid seo a leanas san áireamh:
 - (a) fíorais shonracha an cháis agus an tríú tír nó na tríú tíortha lena mbaineann; agus
 - (b) cearta agus oibleagáidí an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais Eorpaigh ☒ maidir leis an tríú tír sin nó na tríú tíortha sin de réir an dlí idirnáisiúnta, lena n-áirítear aon chomhaontú arna thabhairt i gcrích le tríú tír amháin nó níos mó, agus an ~~Comhphobal~~ ☒ tAontas ☒ ina pháirtí ann, lena dtéitear i ngleic le saincheistean chinn-teacht an tsoláthair fuinnimh.
8. Déanfaidh an t-údarás rialála náisiúnta, laistigh de thréimhse dhá mhí tar éis dul in éag don tréimhse dá dtagraítear i mír 6, a chinneadh deiridh a ghlacadh maidir leis an deimhniú. Agus a chinneadh deiridh á ghlacadh cuirfidh an t-údarás rialála náisiúnta tuairim an Choimisiúin san áireamh go dícheallach. In aon chás, beidh sé de cheart ag na Ballstáit an deimhniú a dhiúltú i gcás ina gcuirfí cinnteacht an tsoláthair fuinnimh sa Bhallstát nó i mBallstát eile i mbaol de dheasca an deimhniú a dheonú. I gcás ina mbeidh údarás inniúil eile ainmnithe ag an mBallstát chun mír 3(b) a mheasúnú, féadfaidh sé ceangal a chur ar an údarás rialála náisiúnta a chinneadh deiridh a ghlacadh i gcomhréir le measúnú an údaráis inniúil sin. Déanfar cinneadh deiridh an údaráis rialála náisiúnta agus tuairim an Choimisiúin a fhoilsiú in éineacht. I gcás ina n-imeoidh an cinneadh deiridh ó thuairim an Choimisiúin, déanfaidh an Ballstát lena mbaineann an réasúnú is bonn leis an gcinneadh sin a chur ar fáil agus a fhoilsiú maille leis an gcinneadh.
9. Ní dhéanfaidh aon rud san Airteagal seo difear do cheart na mBallstát rialuithe dlíthiúla náisiúnta a fheidhmiú, i gcomhréir le dlí an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒, chun leasanna dlisteanacha slándála poiblí a chosaint.
- ~~10. The Commission may adopt Guidelines setting out the details of the procedure to be followed for the application of this Article. Those measures, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 46(2).~~
10. ~~11.~~ Ina theannta sin, beidh feidhm ag an Airteagal seo, cé is moite de mhír 3(a), maidir leis na Ballstáit atá faoi réir maolú de réir Airteagal ~~66~~44.

Airteagal 54

**Úinéireacht stórala agus soláthar seirbhísí coimhdeacha
ag oibreoirí córas tarchurtha**

1. Ní cheadófar úinéireacht, bainistíocht ná oibriú saoráidí stórala fuinnimh d'oibreoirí córas tarchurtha agus ní bheidh úinéireacht dhíreach acu ná ceannas indíreach ar shócmhainní a sholáthraíonn seirbhísí coimhdeacha.
2. De mhaolú ar mhír 1, féadfaidh na Ballstát úinéireacht, bainistíocht nó oibriú saoráidí stórala nó sócmhainní lena soláthraítear seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta a cheadú d'oibreoirí córas tarchurtha má chomhlíontar na coinníollacha seo a leanas:
 - (a) nach bhfuil spéis léirithe ag páirtithe eile, i ndiaidh nós imeachta tairisceana a bhí oscailte agus trédhearcach, in úinéireacht, i gceannas, i mbainistiú ná in oibriú na saoráidí sin a chuireann stóráil agus/nó seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta ar fáil don oibreoir córais tarchurtha;
 - (b) go bhfuil gá leis na saoráidí sin nó leis na seirbhísí coimhdeacha neamh-mhinicíochta sin le gur féidir leis na hoibreoirí córas tarchurtha a n-oibleagáidí faoin Treoir seo a chomhlíonadh maidir le hoibriú éifeachtúil, iontaofa agus slán an chórais tarchurtha agus nach n-úsáidtear iad chun leictreachas a dhíol leis an margadh; agus
 - (c) gur mheas an t-údarás rialála riachtanas an mhaolaithe sin ag cur san áireamh na gcoinníollacha faoi phointe (a) agus faoi phointe (b) den mhír seo agus gur fhaomh sé é.
3. Tabharfar fógra faoin gcinneadh maolú a dheonú don Ghníomhaireacht agus don Choimisiún maille leis an bhfaisnéis is ábhartha faoin iarraidh agus na cúiseanna ar deonaíodh an maolú.
4. Déanfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha go tráthrialta, nó gach cúig bliana ar a laghad, comhairliúchán poiblí maidir leis na seirbhísí stórala riachtanacha chun measúnú a dhéanamh ar an spéis a d'fhéadfadh a bheith ag rannpháirtithe margaidh infheistiú sna saoráidí sin agus foirceannfaidh sé a ghníomhaíochtaí stórala féin sa chás gur féidir le tríú páirtithe an tseirbhís a sholáthar ar dhóigh chostéifeachtach.

GAIBDIL VH Roinn 5 **Díchuachadh agus trédhearcacht na gcuntas**

Airteagal 55 ~~30~~ **Ceart rochtana ar chuntais**

1. Sa mhéid go dteastaíonn sé chun a gcuid feidhmeanna a dhéanamh, beidh ceart rochtana ag Ballstáit nó ag aon údarás inniúil arna ainmniú acu, lena n-áirítear na húdaráis rialála dá dtagraítear in Airteagal ~~57~~³⁵, ar chuntais na ngnóthas leictreachais mar a leagtar amach in Airteagal ~~56~~³¹.
2. Caomhnóidh na Ballstáit, agus aon údarás inniúil atá ainmnithe, lena n-áirítear na húdaráis rialála, rúndacht faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de. Féadfaidh Ballstáit foráil a dhéanamh maidir le faisnéis den sórt sin a nochtadh i gcásanna ina mbíonn sé sin riachtanach le go mbeidh na húdaráis inniúla in ann a bhfeidhmeanna a chur i gcrích.

Airteagal 56 ~~31~~ **Díchuachadh cuntas**

1. Tabharfaidh na Ballstáit na céimeanna riachtanacha lena áirithiú go ndéantar cuntais na ngnóthas leictreachais a choinneáil i gcomhréir le mír 2 agus mír 3.
2. Déanfaidh gnóthais leictreachais, beag beann ar an córas úinéireachta ná ar an bhfoirm dhlíthiúil atá acu, a gcuntais bhliantúil a tharraingt suas, a chur faoi réir iniúchóireachta agus a fhoilsiú i gcomhréir leis na rialacha faoin dlí náisiúnta a bhaineann le cuntais bhliantúla chuideachtaí faoi dhliteanas teoranta arna nglacadh de bhun ~~☒~~ Threoir 2013/34/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle⁵⁶ ~~☒~~ ~~Ceathrú Treoir 78/660/CEE ón gComhairle an 25 Iúil 1978, arna fothú ar Airteagal 44(2)(g)⁵⁷ den Chonradh, maidir le cuntais bhliantúla cineálacha áirithe cuideachtaí⁵⁸.~~
Déanfaidh gnóthais nach bhfuil dualgas dlíthiúil orthu a gcuid cuntais bhliantúla a fhoilsiú cóip díobh a choimeád ar fáil don phobal ina gceannoifig.
3. Coimeádfaidh gnóthais leictreachais, sa chuntasaíocht inmheánach, cuntais ar leithligh le haghaidh gach ceann dá ngníomhaíochtaí tarchurtha agus dáileacháin mar a bheadh de cheangal orthu cuntais a choimeád dá mba ag gnóthais ar leithligh a

⁵⁶ Treoir 2013/34/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Meitheamh 2013 maidir leis na ráitis airgeadais bhliantúla, na ráitis airgeadais chomhdhlúite agus na tuarascálacha gaolmhara de chuid cineálacha áirithe gnóthas, lena leasaítear Treoir 2006/43/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Treoir 78/660/CEE ón gComhairle agus Treoir 83/349/CEE ón gComhairle (IO L 182, 29.6.2013, lch. 19)

⁵⁷ Oiriúnú teideal Treoir 78/660/CEE chun athuimhriú Airteagail an Chonartha ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh a chur san áireamh, i gcomhréir le hAirteagal 12 de Chonradh Amstardam; tagairt d'Airteagal 54(2)(g) den Chonradh a bhí sa tagairt bhunaidh.

⁵⁸ IO L 222, 14.8.1978, lch. 11.

bheadh na gníomhaíochtaí atá i gceist á ndéanamh, d'fhoillidh idirdhealú, tras-fhóirdheonú agus saobhadh iomaíochta a sheachaint. Coimeádfaidh siad cuntais freisin, a bhféadfaidh a bheith ina gcuntais chomhdhlúite, le aghaidh gníomhaíochtaí eile leictreachais nach mbaineann le tarchur ná le dáileachán. ~~Until 1 July 2007, they shall keep separate accounts for supply activities for eligible customers and supply activities for non-eligible customers.~~ Sonrófar ioncam ó úinéireacht an chórais tarchurtha nó dáileacháin sna cuntais. Nuair is iomchuí, coimeádfaidh siad cuntais chomhtháite le haghaidh gníomhaíochtaí eile neamhleictreachais. Beidh clár comhardaithe agus cuntas brabúis agus caillteanais le haghaidh gach gníomhaíochta san áireamh sna cuntais inmheánacha.

4. Fíorófar leis an iniúchadh dá dtagraítear i mír 2, go háirithe, go ndéantar an oibleagáid idirdhealú agus tras-fhóirdheontais dá dtagraítear i mír 3 a urramú.

~~CAIBIDIL VIII~~

~~ROCHTAIN AR AN GCÓRAS A EAGRÚ~~

CAIBIDIL ~~VII~~ IX ÚDARÁIS RIALÁLA NÁISIÚNTA

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

Airteagal ~~57~~ 35

Ainmniú agus neamhspleáchas na n-údarás rialála

1. Ainmneoidh gach Ballstát údarás rialála náisiúnta amháin ar an leibhéal náisiúnta.
2. Beidh mír 1 ~~den Airteagal seo~~ gan dochar d'ainmniú údarás rialála eile ar an leibhéal réigiúnach laistigh de na Ballstáit, ar choinníoll go mbeidh ionadaí sinsearach amháin ann chun críocha ionadaíochta agus teagmhála ar leibhéal an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ laistigh de Bhord Rialálaithe na Gníomhaireachta i gcomhréir le hAirteagal ~~22~~ 14(1) de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 713/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)863/2].
3. De mhaolú ó mhír 1 ~~den Airteagal seo~~, féadfaidh Ballstáit údaráis rialála a ainmniú le haghaidh córais bheaga i réigiún atá ar leithligh ó thaobh na geografaíochta arbh ionann tomhaltas an chórais, in 2008, agus níos lú ná 3 % de thomhaltas iomlán an Bhallstáit ar cuid de é. Beidh an maolú sin gan dochar d'ionadaí sinsearach amháin a cheapadh chun críocha ionadaíochta agus teagmhála ar leibhéal an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ laistigh de Bhoird Rialálaithe na Gníomhaireachta i gcomhréir le [hAirteagal ~~22~~ 14(1) den athmhúnlú ar Rialachán 713/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)863/2].
4. Ráthóidh na Ballstáit neamhspleáchas an údaráis rialála agus áiritheoidh siad go ndéanfaidh sé a chumhachtaí a fheidhmiú ar mhodh neamhchlaonta trédhearcach. Chuige sin, áiritheoidh na Ballstáit, i dtaca leis an údarás rialála, le linn dó na cúraimí a thugtar dó leis an Treoir seo agus le reachtaíocht ghaolmhar a chomhlíonadh:

- (a) go bhfuil sé uathúil ó thaobh an dlí agus neamhspleách ó thaobh na feidhmíochta ó aon eintiteas poiblí nó príobháideach eile;
 - (b) go n-áirithíonn sé, i dtaca lena fhoireann agus leis na daoine atá freagrach as bainistíocht air:
 - (i) go gníomhóidh siad go neamhspleách ó aon leas margaidh; agus
 - (ii) nach lorgóidh sé ná nach nglacfaidh sé teoracha díreach ó aon rialtas ná ó eintiteas poiblí nó príobháideach eile agus na cúraimí rialála á ndéanamh aige. Tá an ceanglas seo gan dochar don dlúthchomhar, de réir mar is iomchuí, le húdaráis náisiúnta ábhartha nó do threoirlínte ghinearálta bheartais arna n-eisiúint ag an rialtas nach mbaineann leis na cumhachtaí agus dualgais rialála faoi Airteagal 5937.
5. D'fhonn neamhspleáchas an údaráis rialála a chosaint, ba cheart do na Ballstáit an méid seo a leanas, go háirithe, a áirithiú:
- (a) gur féidir leis an údarás rialála cinntí uathrialacha a dhéanamh, go neamhspleách ar aon chomhlacht polaitiúil, agus go bhfuil leithreasuithe ar leithligh sa bhuiséad bliantúil aige, agus neamhspleáchas i gcur chun feidhme an bhuiséid atá leithdháilte air, agus acmhainní daonna agus acmhainní airgeadais leordhóthanacha aige chun a chúraimí a dhéanamh; agus
 - (b) go gceaptar comhaltaí bhord an údaráis rialála nó, mura bhfuil bord ann, bainistíocht shinsearach an údaráis rialála ar théarma seasta de chúig suas le seacht mbliana, téarma is féidir a athnuachan aon uair amháin;

↓ nua

- (c) go gceaptar comhaltaí bhord an údaráis rialála nó, mura bhfuil bord ann, bainistíocht shinsearach an údaráis rialála, bunaithe ar chritéir oibiachtúla, thrédhearcacha atá foilsithe, faoi nós imeachta neamhspleách neamhchlaonta, nós imeachta lena n-áirithítear go mbeidh na scileanna agus an taithí is gá ag na hiarrthóirí d'aon phost ábhartha san údarás rialála náisiúnta agus go n-eagrófar éisteachtaí parlaiminteacha;
- (d) go bhfuil forálacha maidir le coinbhleacht leasa i bhfeidhm agus go leanann oibleagáidí rúndachta d'fheidhm a bheith acu tar éis dheireadh shainchúram chomhaltaí bhord an údaráis rialála nó, mura bhfuil bord ann, bainistíocht shinsearach an údaráis rialála, san údarás rialála náisiúnta;
- (e) nach bhféadfar comhaltaí bhord an údaráis rialála nó, mura bhfuil bord ann, ardbhainistíocht an údaráis rialála, a chur as oifig ach amháin bunaithe ar chritéir thrédhearcachta atá i bhfeidhm.

↓ 2009/72/CE

I dtaca le pointe (b) den chéad fhomhír, áiritheoidh Ballstáit scéim sealaíochta oiriúnacht don bhord nó don ardbhainistíocht. Ní fhéadfar comhaltaí an bhoird nó, mura bhfuil bord ann, comhaltaí na hardbhainistíochta, a bhaint dá n-oifig le linn a dtéarma ach amháin mura gcomhlíonann siad na coinníollacha a leagtar amach san Airteagal seo a thuilleadh nó más rud é go raibh siad ciontach as mí-iompar faoin dlí náisiúnta.

Airteagal 5836
Cuspóirí ginearálta an údaráis rialála

Agus na cúraimí rialála a sonraítear sa Treoir seo á ndéanamh aige, déanfaidh an t-údarás rialála gach beart réasúnta chun na cuspóirí seo a leanas a bhaint amach laistigh de chreat a ndualgais agus a gcumhachtaí mar a leagtar síos in Airteagal 5937 iad, i ndlúthchomhar le húdaráis náisiúnta ábhartha eile lena n-áirítear údaráis iomaíochta ⇒ agus údaráis ó thíortha béal dorais, tríú tíortha san áireamh, ⇐ de réir mar is iomchuí, agus gan dochar dá n-inniúlachtaí:

- (a) Margadh inmheánach iomaíoch ⇒ solúbtha ⇐ slán agus inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaol sa leictreachas laistigh den ~~Chomhphobal~~ ☒ Aontas ☒ a chur chun cinn, i ndlúthchomhar leis an nGníomhaireacht, agus oscailt margaidh éifeachtach a chur chun cinn do gach custaiméir agus do gach soláthróir sa ~~Chomhphobal~~ ☒ san Aontas ☒, agus dálaí oiriúnacha a áirithiú d'oibriú éifeachtach iontaofa na ngréasán leictreachais, agus na cuspóirí fadtéarmacha á gcur san áireamh;
- (b) margaí réigiúnacha ⇐ trasteorann ⇐ iomaíocha a bhíonn ag dea-fheidhmiú a fhorbairt laistigh den ~~Chomhphobal~~ ☒ Aontas ☒ d'fhonn na cuspóirí dá dtagraítear i mír (a) a bhaint amach;
- (c) deireadh a chur le sriantaí ar thrádáil sa leictreachas idir Ballstáit, lena n-áirítear acmhainn tarchurtha trasteorann oiriúnach a fhorbairt chun éileamh a shásamh agus comhtháthú na margaí náisiúnta a fheabhsú, rud a bhféadfadh sreabha leictreachais a fheabhsú ar fud an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒;
- (d) cabhrú chun córais slána iontaofa éifeachtacha neamh-idirdhealaitheacha atá dírithe ar chustaiméirí a fhorbairt, forbairt a dhéanamh, ar an mbealach is costéifeachtaí, agus leordhóthanacht an chórais a chur chun cinn agus, i gcomhréir le cuspóirí ginearálta an bheartais fuinnimh, éifeachtúlacht fuinnimh a chur chun cinn, chomh maith le comhtháthú na táirgeachta mórsála agus mionscála leictreachais ó fhoinsí fuinnimh in-athnuaite agus ó ghiniúint dháilte sna gréasáin tarchurtha agus dáileacháin araon ⇒ agus éascú a dhéanamh ar a n-oibriú siúd i dtaca le gréasáin fuinnimh gáis nó teasa eile ⇐;
- (e) éascú a dhéanamh ar rochtain ar an ngréasáin don acmhainn ghiniúna nua ⇒ agus ar shaoráidí stórála fuinnimh ⇐, go háirithe deireadh a chur le bacainní a d'fhéadfadh rochtain a chosc d'iontrálaithe nua sa mhargadh agus de leictreachas ó fhoinsí fuinnimh in-athnuaite;
- (f) a áirithiú go ndéantar dreasachtaí oiriúnacha a dheonú d'oibreoirí córais agus d'úsáideoirí córais, sa ghearrthearma agus san fhadtearma, chun éifeachtúlachtaí ⇒, go háirithe éifeachtúlacht fuinnimh, ⇐ a mhéadú i bhfeidhmíocht na gcóras agus comhtháthú na margaí a chothú;
- (g) a áirithiú go mbainfidh custaiméirí leas as trí fheidhmiú éifeachtach a mhargaidh náisiúnta, iomaíocht éifeachtach a chur chun cinn agus cabhrú chun cosaint do chustaiméirí a áirithiú;

- (h) cabhrú chun ardchaighdeán seirbhíse uilíche agus seirbhíse poiblí a bhaint amach i soláthar an leictreachais, rannchuidiú le cosaint na gcustaiméirí leochaileacha agus rannchuidiú le comhoiriúnacht na bpróiseas um mhalartú sonraí is gá le gur féidir le custaiméirí athrú.

Airteagal 59 ~~37~~

Dualgais agus cumhachtaí an údaráis rialála

1. Beidh na cúraimí seo a leanas ag an údarás rialála:
- (a) taraifí tarchurtha nó dáileacháin ~~nó~~ ☒ agus ☒ na modheolaíochtaí a ghabhann leo a shocrú nó a fhormheas, i gcomhréir leis na critéir thrédhearcacha;
- (b) a áirithiú go bhfuil oibreoirí na gcóras tarchurtha agus dáileacháin, agus, más ábhartha, úinéirí na gcóras, a áirithiú, chomh maith le haon ghnóthas leictreachais eile $\Rightarrow$ agus rannpháirtithe eile sa mhargadh, $\Leftarrow$ ag comhlíonadh a n-oibleagáidí faoin Treoir seo $\Rightarrow$, faoi [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh ag COM(2016)861/2], faoi na cód ghréasáin arna nglacadh de bhun Airteagal 54 agus Airteagal 55 de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)861/2], agus faoi na treoirlínte arna nglacadh de bhun Airteagal 57 de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)861/2] $\Leftarrow$ agus faoi reachtaíocht ábhartha eile an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒, lena n-áirítear reachtaíocht i dtaca le ceisteanna trasteorann;

☒ nua

- (c) táirgí agus próiseas soláthair a fhormheas le haghaidh seirbhísí coimhdeachta neamh-mhinicíochta;
- (d) na cóid ghréasáin agus Treoirlínte arna nglacadh de bhun Airteagal 54 go hAirteagal 57 de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)861/2] a chur chun feidhme trí bhíthin bearta náisiúnta nó, i gcásanna inar gá, trí bhíthin bearta comhordaithe réigiúnacha nó uile-Aontais;

☒ 2009/72/CE
 $\Rightarrow$ nua

- (e) ~~le~~ comhoibriú le húdarás nó le húdaráis rialála na mBallstát lena mbaineann agus leis an nGníomhaireacht i ndáil le ceisteanna trasteorann $\Rightarrow$, go háirithe trí rannpháirteachas in obair Bhord Rialálaithe na Gníomhaireachta de bhun Airteagal 22 de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 713/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)863/2] $\Leftarrow$;
- (f) ~~le~~ aon chinntí ábhartha de chuid na Gníomhaireachta agus de chuid an Choimisiúin atá ina gceangal ó thaobh an dlí de a chomhlíonadh agus a chur chun feidhme;

↓ nua

- (g) a áirithiú go gcuirtear acmhainn idirnascairí ar fáil a mhéad agus is féidir é de bhun Airteagal 14 de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)861/2];

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

- (h) ~~e)~~ tuairisciú bliantúil a dhéanamh le húdaráis ábhartha na mBallstát, leis an nGníomhaireacht agus leis an gCoimisiún maidir lena ghníomhaíochtaí agus maidir lena dhualgais a chur i gcrích. Sna tuarascálacha den sórt sin cumhdófar na céimeanna a tugadh agus na torthaí a fuarthas i ndáil le gach ceann de na cúraimí a liostaítear san Airteagal seo;
- (i) ~~f)~~ a áirithiú nach ann d'fhóirdheontais idir gníomhaíochtaí tarchurtha, dáileacháin agus soláthair;
- (j) ~~g)~~ faireachán a dhéanamh ar phleananna infheistíochta na n-oibreoirí córas tarchurtha, agus measúnú a thabhairt ina thuarascáil bhliantúil ar phleananna infheistíochtaí na n-oibreoirí córas tarchurtha i dtaca lena gcomhsheasmhacht le plan forbartha gréasáin uile-Chomhphobail ☒ Aontais ☒ dá dtagraítear in Airteagal ~~8(3)(b)~~ 27(1)(b) de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)861/2] ~~Rialachán (CE) Uimh. 714/2009~~; féadfaidh moltaí chun na plananna infheistíochta sin a leasú bheith san áireamh i measúnú den sórt sin;

↓ nua

- (k) feidhmíocht na n-oibreoirí córas tarchurtha agus na n-oibreoirí córas dáileacháin a thomhas i ndáil le forbairt a dhéanamh ar eangach chliste ina gcuirtear an éifeachtúlacht fuinnimh chun cinn agus ar chomhtháthú fuinnimh ó fhoinsí in-athnuaite bunaithe ar shraith teoranta de tháscairí uile-Aontais, agus tuarascáil náisiúnta a fhoilsiú gach 2 bhliain, lena n-áirítear moltaí i gcomhair feabhais nuair is gá;

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

⇒ nua

- (l) ~~h)~~ caighdeáin agus ceanglais le haghaidh caighdeán na seirbhíse agus an tsoláthair a shocrú nó a fhorghnóthas nó rannchuidiú leo sin in éineacht le húdaráis inniúla eile agus faireachán a dhéanamh ar chomhlíonadh na rialacha maidir le slándáil agus iontaofacht na ngréasán agus athbhreithniú ar fheidhmíocht san am atá caite ina leith agus caighdeáin agus ceanglais le haghaidh caighdeán na seirbhíse agus an tsoláthair a shocrú nó a fhorghnóthas nó rannchuidiú leo sin in éineacht le húdaráis inniúla eile;
- (m) ~~i)~~ faireachán a dhéanamh ar an leibhéal trédhearcachta, lena n-áirítear trédhearcacht phraghsanna mórdhíola, agus comhlíonadh na ngnóthas leictreachais le hoibleagáidí trédhearcachta a áirithiú;

- (n) ~~ii)~~ faireachán a dhéanamh ar leibhéal agus ar éifeachtacht oscailt an mhargaidh agus na hiomaíochta ar an leibhéal mórdhíola agus ar an leibhéal miondíola, lena n-áirítear maidir le malartuithe leictreachais, praghsanna le haghaidh custaiméirí teaghlaigh lena n-áirítear córais réamhíocaíochta, rátaí athraithe, rátaí díscóir, muirir le haghaidh seirbhísí cothabhála agus déanamh na seirbhísí cothabhála agus gearáin ó chustaiméirí teaghlaigh, chomh maith le haon saobhadh nó srianadh ar an iomaíocht, lena n-áirítear faon fhaisnéis ábhartha a sholáthar agus aon chás ábhartha a chur faoi bhráid na n-údarás ábhartha iomaíochta;
- (o) ~~ii)~~ faireachán a dhéanamh ar chleachtais shriantacha chonarthaigh a bheith ag tarlú, lena n-áirítear clásail eisiachais a d'fhéadfadh cosc a chur ar chustaiméirí móra neamhteaghlaigh conarthaí a dhéanamh i gcomhthráth le níos mó ná soláthróir amháin nó srianadh a chur leis an rogha atá acu é sin a dhéanamh agus, nuair is iomchuí, údarais iomaíochta náisiúnta a chur ar an eolas faoi chleachtais den sórt sin;
~~i) respecting contractual freedom with regard to interruptible supply contracts and with regard to long term contracts provided that they are compatible with Community law and consistent with Community policies;~~
- (p) ~~iii)~~ faireachán a dhéanamh ar an méid ama a thógann sé ar oibreoirí córas tarchurtha agus dáileacháin naisc agus deisiúcháin a dhéanamh;
- (q) ~~iii)~~ cabhrú chun a áirithiú, in éineacht leis na húdarais ábhartha eile, go bhfuil na bearta cosanta tomhaltóirí, ~~lena n-áirítear iad sin a leagtar amach in Iarscríbhinn I,~~ éifeachtach agus go ndéantar forfheidhmiú orthu.
- (r) ~~iii)~~ moltaí a fhoilsiú, go bliantúil ar a laghad, i ndáil le hAirteagal 5 ~~2~~ bheith á chomhlíonadh ag na praghsanna soláthair agus iad sin a thabhairt do na húdarais iomaíochta, nuair is gá;
- (s) ~~iii)~~ rochtain a áirithiú ar shonraí faoi thomhaltas custaiméirí, sonraí tomhaltais a sholáthar i bhformáid chomhchuibhithe is éasca a thuiscint ar an leibhéal náisiúnta, don úsáid roghnach, agus rochtain phras a áirithiú do gach custaiméir ar shonraí den sórt sin de bhun ☒ Airteagal 23 agus Airteagal 24 ☒ ~~faoi phointe (h) d'Iarscríbhinn I;~~
- (t) ~~iii)~~ faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme na rialacha a bhaineann le róil agus freagrachtaí na n-oibreoirí córas tarchurtha, na n-oibreoirí córas dáileacháin, soláthróirí agus custaiméirí agus páirtithe eile sa mhargadh de bhun [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna mholadh faoin togra COM(2016)861/2] ~~Rialachán (CE) Uimh 714/2009;~~
- (u) ~~iii)~~ faireachán a dhéanamh ar infheistíochtaí san acmhainn ghiniúna $\Rightarrow$ agus stórála $\Leftarrow$ a bhaineann le cinnteacht an tsoláthair;
- (v) ~~iii)~~ faireachán a dhéanamh ar an gcomhar teicniúil idir oibreoirí córas tarchurtha an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ agus oibreoirí córas tarchurtha tríú tíortha;
~~t) monitoring the implementation of safeguards measures as referred to in Article 42; agus~~
- (w) rannchuidiú le comhoiriúnacht na bpróiseas um mhalartú sonraí do na próisis mhargaidh is tábhachtaí ar an leibhéal réigiúnach.

↓ nua

- (x) faireachán a dhéanamh ar infhaighteacht láithreán gréasáin um chomparáid a dhéanamh, lena n-áirítear uirlisí chun comparáid a dhéanamh a chomhlíonann na critéir a leagtar amach in Airteagal 14 agus in Iarscríbhinn I.
-

↓ 2009/72/CE

2. I gcás ina ndearna Ballstát foráil dá leithéid, féadfaidh údaráis eile seachas an t-údarás rialála na dualgais faireacháin a leagtar amach i mír 1 a dhéanamh. I gcás den sórt sin, cuirfear an fhaisnéis a eascraíonn as faireachán den sórt sin ar fáil don údarás rialála a luaithe is féidir.

Rachaidh an t-údarás rialála, agus a neamhspleáchas a gcaomhnú aige, gan dochar dá n-inniúlachtaí sonracha féin agus i gcomhréir le prionsabail na rialála níos fearr, de réir mar is iomchuí, i gcomhairle le hoibreoirí córas tarchurtha agus, de réir mar is iomchuí, i ndlúthchomhar le húdaráis náisiúnta ábhartha eile agus na dualgais a leagtar amach i mír 1 a ndéanamh aige.

Tá aon fhormheas a thabharfaidh údarás rialála nó an Ghníomhaireacht faoin Treoir seo gan dochar d'aon úsáid amach anseo a bhfuil bonn cirt cuí leis a bhainfidh an t-údarás rialála as na cumhachtaí atá aige faoin Airteagal seo ná d'aon phionóis arna ngearradh ag údaráis ábhartha eile nó ag an gCoimisiún.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

3. ~~4.~~ Áiríteoidh Ballstáit go ndeonófar cumhachtaí d'údaráis rialála a chuirfidh ar a gcumas na dualgais dá dtagraítear ~~☒~~ san Airteagal seo ~~☒~~ i mír 1, mí 3 agus mí 6 a dhéanamh ar mhodh éifeachtúil gasta. Chuige sin, beidh cumhachtaí ag an údarás rialála an méid seo a leanas ar a laghad a dhéanamh:

- (a) cinntí ceangailteacha a eisiúint i leith gnóthais leictreachais;
- (b) imscrúduithe a dhéanamh maidir le feidhmiú na margaí leictreachais, agus cinneadh a dhéanamh ar aon bhearta comhréireacha is gá chun iomaíocht éifeachtach a chur chun cinn agus chun dea-fheidhmiú an mhargaidh a áirithiú, agus na bearta sin a fhorchur. Nuair is iomchuí, beidh an chumhacht ag an údarás rialála freisin comhoibriú leis an údarás iomaíochta náisiúnta agus le rialálalaithe an mhargaidh airgeadais nó leis an gCoimisiún agus imscrúdú a bhaineann le dlí na hiomaíochta á dhéanamh;
- (c) aon fhaisnéis a éileamh ó ghnóthais leictreachais atá ábhartha chun a chúraimí a chur i gcrích, lena n-áirítear an bonn cirt le haon diúltú rochtain a dheonú do thríú páirtithe, agus aon fhaisnéis maidir le bearta is gá chun an gréasán a threisiú;
- (d) pionóis éifeachtacha, chomhréireacha agus athchomhairleacha a fhorchur ar ghnóthais leictreachais nach gcomhlíonann a n-oibleagáidí faoin Treoir seo nó aon chinneadh ábhartha ón údarás rialála nó ón nGníomhaireacht atá ceangailteach ó thaobh dlí, nó moladh a dhéanamh go ngearrfadh cúirt inniúil pionóis den sórt sin orthu. Beidh san áireamh ansin an chumhacht pionóis de suas le 10 % de

láimhdeachas bliantúil an oibreora córais tarchurtha a ghearradh ar an oibreoir córais tarchurtha, nó moladh a dhéanamh iad a ghearradh, nó suas le 10 % de láimhdeachas an ghnóthais atá comhtháite go hingearach a ghearradh ar an ngnóthas atá comhtháite go hingearach, nó moladh iad a ghearradh air, de réir an cháis, as neamh-chomhlíonadh a n-oibleagáidí faoi seach de bhun na Treorach seo; agus

- (e) cearta oiriúnacha imscrúduithe agus cumhachtaí ábhartha treoracha a thabhairt i dtaca le réiteach díospóidí faoi ~~mhír 11 agus mír 12~~ Airteagal 60(2) agus (3).
- 4. ~~3.~~ Chomh maith leis an dualgais arna mbronnadh air faoi mhír 1 agus faoi mhír 3 den Airteagal seo, i gcás ina mbeidh oibreoir córais neamhspleách ainmnithe faoi Airteagal ~~44 13~~, déanfaidh an t-údarás rialála an méid seo a leanas:
 - (a) faireachán ar chomhlíonadh a n-oibleagáidí ag úinéir an chórais tarchurtha agus ag oibreoir an chórais neamhspleách faoin Airteagal seo, agus pionóis as neamh-chomhlíonadh a eisiúint i gcomhréir le mír ~~3 4~~(d);
 - (b) faireachán ar an gcuidreamh agus ar an gcumarsáid idir oibreoir an chórais neamhspleách agus úinéir an chórais tarchurtha chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh oibreoir an chórais neamhspleách a oibleagáidí, agus go háirithe conarthaí a fhorpheas agus feidhmiú mar údarás um réiteach díospóidí idir oibreoir an chórais neamhspleách agus úinéir an chórais tarchurtha i ndáil le haon ghearán arna seoladh isteach ag ceachtar den dá pháirtí de bhun mhír 11;
 - (c) gan dochar don nós imeachta faoi Airteagal ~~4413~~(2)(c), don chéad phlean forbartha gréasáin deich mbliana, formheas a dhéanamh ar phleanáil na n-infheistíochtaí agus ar an bplean forbartha gréasáin ilbhliantúil arna thíolaic ag an oibreoir córais neamhspleách ⇒ ar a laghad gach re bliain ⇐ ~~go bliantúil~~;
 - (d) a áirithiú go mbeidh san áireamh, sna taraifí um rochtain ar an ngréasán arna mbailiú ag oibreoir an chórais neamhspleách, luach saothar d'úinéir an ghréasáin nó d'úinéirí an ghréasáin, lena ndéantar foráil maidir le luach saothair leordhóthanach ar shócmhainní an ghréasáin agus ar aon infheistíochtaí nua arna ndéanamh ann, ar choinníoll go ndéantar iad a thabhtú go tíosach agus go héifeachtúil;
 - (e) cumhacht cigireachtaí a dhéanamh, lena n-áirítear cigireachtaí gan fógra roimh ré, ag áitreabh úinéir an chórais tarchurtha agus oibreoir an chórais neamhspleách; agus
 - (f) faireachán ar úsáid na muirear ó phlódú arna mbailiú ag oibreoir an chórais neamhspleách i gcomhréir le [hAirteagal ~~17(2)16(6)~~ den athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna moladh faoin togra COM(2016)861/2].
- 5. Chomh maith leis na dualgais agus cumhachtaí arna mbronnadh air faoi mhír 1 agus mír ~~34~~ den Airteagal seo, i gcás ina ndearnadh oibreoir córais tarchurtha a ainmniú i gcomhréir le Roinn 3 de Chaibidil ~~VIV~~, deonófar dualgais agus cumhachtaí don údarás rialála chun an méid seo a leanas ar a laghad a dhéanamh:
 - (a) pionóis a eisiúint i gcomhréir le mír ~~3 4~~ 3 4(d) as iompar idirdhealaitheach i bhfabhar an ghnóthais atá comhtháite go hingearach;
 - (b) faireachán ar an gcumarsáid idir an t-oibreoir córais tarchurtha agus úinéir an chórais tarchurtha chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh an t-oibreoir córais tarchurtha a oibleagáidí;
 - (c) feidhmiú mar údarás um réiteach díospóidí idir an ngnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha i ndáil le haon ghearán arna seoladh isteach de bhun ~~Airteagal 60(2)mír 11~~;

- (d) faireachán ar an gcaidreamh tráchtála agus airgeadais lena n-áirítear iasachtaí idir an gnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha;
 - (e) gach socrú tráchtála agus airgeadais idir an gnóthas atá comhtháite go hingearach agus an t-oibreoir córais tarchurtha a fhorghnóthas ar choinníoll go gcomhlíonann siad cionníollacha an mhargaidh;
 - (f) bonn cirt a iarraidh ón ngnóthas atá comhtháite go hingearach nuair a thugann an t-oifigeach um chomhlíonadh fógra dó i gcomhréir le hAirteagal ~~5024~~(4). Beidh fianaise san áireamh i mbonn cirt den sórt sin, go háirithe, nár tharla aon iompar idirdhealaitheach chun leasa an ghnóthais atá comhtháite go hingearach;
 - (g) cigireachtaí a dhéanamh, lena n-áirítear cinn gan fógra roimh ré, ar áitreabh an ghnóthais atá comhtháite go hingearach agus an oibreora córais tarchurtha; agus
 - (h) gach cúraim nó cúraimí sonracha de chuid an oibreora córais tarchurtha a shannadh d'oibreoir córais neamhspleách arna cheapadh i gcomhréir le hAirteagal ~~4413~~ i gcás go ndéanann oibreoir córais tarchurtha sárú leanúnach ar a oibleagáidí faoin Treoir seo, go háirithe i gcás iompar idirdhealaitheach a tharlaíonn arís agus arís eile chun leasa an ghnóthais atá comhtháite go hingearach.
6. Déanfaidh na húdaráis rialála⇒, ach amháin i gcásanna ina bhfuil an Ghníomhaireacht inniúil chun na téarmaí agus coinníollacha nó na modheolaíochtaí a shocrú agus a fhorghnóthas chun cóid ghréasáin agus treoirlínte a chur chun feidhme faoi Chaibidil VI de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna moladh faoin togra COM(2016)861/2] de bhun Airteagal 5(2) de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 713/2009 arna moladh faoin togra COM(2016)863/2] toisc go bhfuil comhordú i gceist leo,⇐ freagrach as ar a laghad na modheolaíochtaí ⇒ náisiúnta ⇐ arna n-úsáid chun na nithe seo a leanas a ríomh nó chun téarmaí agus coinníollacha díobh seo a leanas a shocrú nó a fhorghnóthas tamall leordhóthanach sula dtiocfaidh siad i bhfeidhm:
- (a) ceangal agus rochtain ar ghréasáin náisiúnta, lena n-áirítear taraifí tarchurtha agus dáileacháin nó a modheolaíochtaí. Fágfaidh na taraifí nó modheolaíochtaí sin gur féidir na hinfeistíochtaí is gá a dhéanamh sna gréasáin a dhéanamh ar mhodh a fhágfaidh go ndéanfar inmharthanacht na ngréasán a áirithiú leis na hinfeistíochtaí sin;
 - (b) seirbhísí ~~don chomhardú~~ ⇐ coimhdeacha ⇐ a sholáthar, seirbhísí a dhéanfar ar an mbealach is tíosaí agus is féidir agus a thabharfaidh dreasachtaí oiriúnacha d'úsáideoirí an ghréasáin a n-ionchur agus a dtógáil leictreachais a chomhardú. Déanfar na seirbhísí ~~don chomhardú~~ ⇐ coimhdeacha ⇐ a sholáthar ar mhodh cothrom neamh-idirdhealaitheach agus beidh siad bunaithe ar chritéir oibiachtúla; agus
 - (c) rochtain ar bhonneagar trasteorann, lena n-áirítear na nósanna imeachta chun acmhainn a leithdháileadh agus don bhainistiú ar phlódú.
7. Foilseofar n modheolaíochtaí nó na téarmaí agus coinníollacha dá dtagraítear i mír 6.
- ~~8. In fixing or approving the tariffs or methodologies and the balancing services, the regulatory authorities shall ensure that transmission and distribution system operators are granted appropriate incentive, over both the short and long term, to increase efficiencies, foster market integration and security of supply and support the related research activities.~~

↓ nua

8. D'fhonn trédhearcacht a mhéadú sa mhargadh agus gach faisnéis, cinneadh nó togra is gá a sholáthar do gach páirtí leasmhar le haghaidh cinneadh a bhaineann le taraifí tarchurtha agus dáileacháin dá dtagraítear in Airteagal 60(3), cuirfidh údaráis rialála an mhodheolaíocht mhionsonraithe agus na bunchostais a úsáideadh chun na taraifí gréasáin ábhartha a ríomh ar fáil do pháirtithe sa mhargadh.
-

↓ 2009/72/CE

9. Déanfaidh údaráis rialála faireachán ar bhainistiú ar phlódú sna córais leictreachais náisiúnta lena n-áirítear idirnaiscairí, agus ar chur chun feidhme na rialacha maidir le bainistiú ar phlódú. Chuige sin, cuirfidh oibreoirí córas tarchurtha nó oibreoirí margaidh a gcuid rialacha maidir le bainistiú ar phlódú, lena n-áirítear leithdháileadh acmhainne, faoi bhráid na n-údarás rialála náisiúnta. Féadfaidh údarás rialála náisiúnta leasuithe ar na rialacha sin a iarraidh.
-

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal 60 ~~37~~

✕ Cinntí agus gearáin ✕

1. ~~10.~~ Beidh an t-údarás ag údaráis rialála a chur de cheangal ar oibreoirí na gcóras tarchurtha agus dáileacháin, más gá, na téarmaí agus coinníollacha a mhodhnú, lena n-áirítear taraifí nó modheolaíochtaí dá dtagraítear ~~san Airteagal seo~~ ✕ in Airteagal 59 ✕, lena áirithiú go bhfuil siad comhréireach agus á gcur i bhfeidhm ar mhodh neamh-idirdhealaitheach ⇒, i gcomhréir le hAirteagal 16 de [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna moladh faoin togra COM(2016)861/2] ⇐. I gcás go mbeidh moill ann na taraifí tarchurtha agus dáileacháin a shocrú, beidh an chumhacht ag údaráis rialála taraifí nó modheolaíochtaí sealadacha tarchurtha agus dáileacháin a shocrú nó a fhormheas agus chun cinneadh a dhéanamh ar na bearta cúitimh oiriúnacha má imíonn na taraifí nó modheolaíochtaí tarchurtha nó dáileacháin deiridh ó na taraifí nó modheolaíochtaí sealadacha sin.
2. ~~11.~~ Aon pháirtí a bhfuil gearán aige i gcoinne oibreoir córais tarchurtha nó dáileacháin i ndáil le hoibleagáidí an oibreora sin faoin Treoir seo, féadfaidh sé an gearán a chur faoi bhráid an údaráis rialála a eiseoidh, agus é ag feidhmiú mar údarás um réiteach díospóidí, cinneadh laistigh de thréimhse dhá mhí tar éis an gearán a fháil. Féadfar an tréimhse sin a fhadú dhá mhí i gcás ina mbeidh faisnéis bhreise á lorg ag an údarás rialála. Féadfar an tréimhse fhadaíthe sin a fhadú arís le comhaontú ón ngearánaí. Beidh éifeacht ceangailteach cinneadh an údaráis rialála ach amháin má chuirtear ar neamhní é ar achomharc, agus go dtí go ndéantar sin.
3. ~~12.~~ Aon pháirtí a ndéantar difear dó agus a bhfuil ceart aige gearán a dhéanamh a bhaineann le cinneadh maidir le modheolaíochtaí arna dhéanamh de bhun ~~an Airteagail seo~~ ✕ Airteagal 59 ✕ nó, i gcás ina bhfuil dualgas ar an údarás rialála dul i gcomhairle, a bhaineann leis na taraifí nó modheolaíochtaí atá beartaithe,

féadfaidh sé, laistigh de dhá mhí ar a dhéanaí, nó tréimhse níos giorra arna foráil ag Ballstáit, tar éis an cinneadh nó an togra le haghaidh cinnidh a fhoilsiú, gearán a sheoladh isteach lena athbhreithniú. Ní bheidh éifeacht fionraíochta ag gearán den sórt sin.

4. ~~13.~~ Cruthóidh Ballstáit sásraí oiriúnacha éifeachtúla don rialáil, don rialú agus don trédhearcacht d'aon aon mhí-úsáid ceannasachta, go háirithe chun dochair custaiméirí, agus aon iompar creachach a sheachaint. Sna sásraí sin, cuirfear forálacha an Chonartha, go háirithe Airteagal ~~102~~ ~~82~~ de, san áireamh.
5. ~~14.~~ Áiritheoidh Ballstáit go ndéantar na bearta oiriúnacha, lena n-áirítear gníomhaíocht riaracháin nó imeachtaí coiriúla i gcomhréir lena ndlí náisiúnta, i gcoinne na ndaoine nádúrtha nó dlítheanacha atá freagrach i gcás nár urramaíodh rialacha rúndachta arna bhforchur faoin Treoir seo.
6. ~~15.~~ Beidh gearáin dá dtagraítear i mír ~~11~~ ~~2~~ agus i mír ~~312~~ gan dochar d'fheidhmiú na gceart chun achomhairc faoi dhlí an ~~Chomhphobail~~ ☒ Aontais ☒ nó faoin dlí náisiúnta.
7. ~~16.~~ Beidh cinntí arna ndéanamh ag údaráis rialála iomlán réasúnaithe agus beidh bonn cirt leo le gur féidir athbhreithniú breithiúnach a dhéanamh. Beidh na cinntí ar fáil don phobal agus ag an am céanna déanfar rúndacht na faisnéise atá íogair ó thaobh na tráchtála de a chaomhnú.
8. ~~17.~~ Áiritheoidh na Ballstáit go bhfuil sásraí oiriúnacha ar marthain, ar an leibhéal náisiúnta, ar sásraí iad faoina mbeidh ceart ag páirtí a ndearna cinneadh de chuid údaráis rialála difear dó chun achomharc a dhéanamh chuig comhlacht atá neamhspleách ar na páirtithe lena mbaineann agus ar aon rialtas.

Airteagal ~~6138~~

☒ Comhar réigiúnach idir rialaithe maidir le ☒ ~~An córas rialála le haghaidh~~ ceisteanna trasteorann

1. Rachaidh údaráis rialála i ndlúthchomhar lena chéile agus comhoibreoidh siad lena chéile⇒ , go háirithe laistigh den Ghníomhaireacht, ⇐ agus tabharfaidh siad aon fhaisnéis is gá chun a gcúraimí faoin Treoir seo a chur i gcrích a thabhairt dá chéile agus don Ghníomhaireacht. I ndáil leis an bhfaisnéis arna malartú, áiritheoidh an t-údarás a gheobhaidh í an leibhéal céanna rúndachta agus a cheanglaítear ar an údarás as a dtagann sí.
2. Comhoibreoidh údaráis rialála náisiúnta ar an leibhéal réigiúnach ar a laghad chun:
 - (a) spreagadh a thabhairt chun socruithe oibríochtúla a chruthú chun go mbeifear in ann bainistiú optamach a dhéanamh ar an ngréasán, comh-mhalartáin leictreachais agus leithdháileadh acmhainne trasteorann a chur chun cinn, agus leibhéal leordhóthanach acmhainne idirnasachta a chumasú, lena n-áirítear trí idirnasacht nua, laistigh den réigiún agus idir réigiúin le go féidir iomaíocht éifeachtacht teacht chun cinn agus feabhsú teacht ar chinnteacht an tsoláthair, gan idirdhealú a dhéanamh idir gnóthais soláthair i mBallstáit éagsúla;

↓ nua

- (b) comhordú a dhéanamh ar chomh-mhaoirseacht ar eintitis a chuireann feidhmeanna ar an leibhéal réigiúnach i gcrích;
- (c) comhordú a dhéanamh, i gcomhar leis na húdaráis eile atá i gceist, ar chomh-mhaoirseacht ar mheasúnuithe leordhóthanachta náisiúnta, réigiúnacha agus uile-Eorpacha.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

⇒ nua

- (d) comhordú a dhéanamh ar fhorbairt na gcód gréasáin uile ☒ agus na dTreoirínte ☒ do na hoibreoirí córas tarchurtha ábhartha agus do ghníomhaithe eile an mhargaidh; agus
 - (e) comhordú a dhéanamh ar fhorbairt na rialacha lena rialaítear an bainistiú ar phlódú.
- 3. Beidh sé de cheart ag údaráis rialála náisiúnta dul isteach i socruithe comhair lena chéile chun comhar rialála a chothú.
 - 4. Déanfar na gníomhaíochtaí dá dtagraítear i mír 2 , de réir mar is iomchuí, ar bhonn dlúthchomhairliúcháin leis na húdaráis náisiúnta ábhartha eile agus gan dochar dá n-inniúlachtaí sonracha.
 - 5. ~~Déanfaidh ☒ Cumhachtófar don Choimisiún ☒ ⇒ gníomhartha tarmlichte agus ⇐ Treoirínte a ghlacadh ⇒ i gcomhréir le hAirteagal 67 ⇐ maidir le méid na ndualgas atá ar na húdaráis rialála comhoibriú lena chéile agus leis an nGníomhaireacht. Maidir leis na bearta sin, atá ceaptha chun eilimintí neamhriachtanacha den Treoir seo a leasú trína fhorlíonadh, glacfar iad i gcomhréir leis an nós imeachta rialúcháin lena ngabhann grinnscrúdú agus dá dtagraítear in Airteagal 46(2).~~

↓ nua

Airteagal 62

Dualgais agus cumhachtaí na n-údarás rialála i ndáil le lárionaid oibríochtúla réigiúnacha

- 1. Déanfaidh na húdaráis rialála réigiúnacha sa limistéar geografach ina bhfuil lárionad oibríochtúil réigiúnach bunaithe an méid seo a leanas, i ndlúthchomhar lena chéile:
 - (a) na reachtanna agus rialacha nós imeachta a fhorghníomhaíocht;
 - (b) an buiséad ginearálta a fhorghníomhaíocht;
 - (c) an próiseas cinnteoireachta comhoibríche a fhorghníomhaíocht;
 - (d) measúnú a dhéanamh an bhfuil na hinniúlachta, na hacmhainní agus an neamhchlaontacht atá oiriúnach ag an lárionad oibríochtúil réigiúnach na

feidhmeanna agus na cúraimí atá sannta dó a dhéanamh go neamhspleách, lena n-áirítear socruithe slándála, dliteanais agus teagmhasacha;

- (e) comhlíonadh na n-oibleagáidí faoin Treoir seo agus faoi reachtaíocht ábhartha eile an Aontais a áirithiú, go háirithe i ndáil le ceisteanna trasteorann;
 - (f) faireachán a dhéanamh ar fheidhmíocht a bhfeidhmeanna agus tuairisciú bliantúil a dhéanamh leis an nGníomhaireacht ar an ábhar sin.
2. Áiritheoidh na Ballstáit go ndéantar na cumhachtaí a dheonú do na húdaráis rialála a fhágfaidh go bhfuil sé ar a gcumas na dualgais dá dtagraítear i mír 1 a dhéanamh ar mhodh éifeachtúil gasta. Chuige sin, beidh cumhachtaí ag na húdaráis rialála an méid seo a leanas ar a laghad a dhéanamh:
- (a) faisnéis a iarraidh ó lárionaid oibríochtúla réigiúnacha;
 - (b) cigireachtaí a dhéanamh, lena n-áirítear cigireachtaí gan fógra roimh ré, ar áitreabh na lárionad oibríochtúil réigiúnach;
 - (c) cinntí ceangailteacha comhpháirteach a eisiúint i leith lárionaid oibríochtúla réigiúnacha;

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)
⇒ nua

Airteagal 63 ~~39~~

Treoirlínte ⇒ agus na cóid ghréasáin ⇐ a chomhlíonadh

1. Féadfaidh aon údarás rialála agus san Coimisiún tuairim na Gníomhaireachta a iarraidh faoi chomhlíonadh cinneadh arna ndéanamh ag údarás rialála le ⇒ cóid ghréasáin agus ⇐ treoirlínte dá dtagraítear sa Treoir seo nó i ☒ gCaibidil VII de ☒ [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna moladh faoin togra COM(2016)861/2] Rialachán (EC) Uimh. 714/2009.
2. Tabharfaidh an Ghníomhaireacht a tuairim don údarás rialála a d'iarr uaithi í nó don Choimisiún, faoi seach, agus don údarás rialála a thóg an cinneadh atá i gceist laistigh de trí mhí ón dáta a gheobhaidh sí an iarraidh.
3. I gcás nach gcomhlíonann an t-údarás rialála a thóg an cinneadh tuairim na Gníomhaireachta laistigh de cheithre mhí ón lá a faightear an tuairim sin, cuirfidh an Ghníomhaireacht an méid sin in iúl don Choimisiún dá réir.
4. Féadfaidh aon údarás rialála an Coimisiún a chur ar an eolas i gcás ina measann sé nach gcomhlíonann cinneadh atá ábhartha i dtaca le trádáil trasteorann arna dhéanamh ag údarás Rialála eile ⇒ na cóid ghréasáin ⇐ agus treoirlínte dá dtagraítear sa Treoir seo nó i ☒ gCaibidil VII de ☒ [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna moladh faoin togra COM(2016)861/2] Rialachán (CE) Uimh. 714/2009 laistigh de dhá mhí ó dháta an chinnidh sin.
5. I gcás ina n-aimsíonn an Coimisiún, laistigh de dhá mhí tar éis don Ghníomhaireacht é a chur ar an eolas i gcomhréir le mír 3, nó údarás rialála é a chur ar an eolas i gcomhréir le mír 4, nó ar a thionscnamh féin, laistigh de trí mhí ó dháta an chinnidh, go n-ardaíonn an cinneadh ón údarás rialála amhras tromchúiseach i dtaca lena comhoiriúnacht ⇒ leis na cóid ghréasáin ⇐ agus leis na treoirlínte dá dtagraítear sa Treoir seo nó i ☒ gCaibidil VII de ☒ [an t-athmhúnlú ar Rialachán 714/2009 arna

mholadh ag COM(2016)816/2] ~~Rialachán (CE) Uimh. 714/2009~~, féadfaidh an Coimisiún cinneadh a dhéanamh scrúdú breise a dhéanamh ar an gcás. I gcás den sórt sin, tabharfaidh sé cuireadh don údarás rialála agus do na páirtithe sna himeachtaí os comhair an údaráis rialála barúlacha a sheoladh isteach.

6. I gcás ina ndéanann an Coimisiún cinneadh scrúdú breise a dhéanamh ar an gcás, eiseoidh sé, laistigh de cheithre mhí ó dháta an chinnidh den sórt sin, cinneadh deiridh:
 - (a) gan agóidí a ardú i gcoinne chinneadh an údaráis rialála; nó
 - (b) a chur de cheangal ar an údarás rialála lena mbaineann a chinneadh a tharraingt siar ar an mbonn nár comhlíonadh ⇒ na cóid ghréasáin ⇐ agus na tFreoirilínte.
7. I gcás nár thóg an Coimisiún cinneadh chun scrúdú breise a dhéanamh ar an gcás ná cinneadh deiridh laistigh de na teorainneacha ama a leagtar amach i mír 5 agus i mír 6 faoi seach, measfar nár ardaigh sé agóidí i gcoinne chinneadh an údaráis rialála.
8. Comhlíonfaidh an t-údarás rialála an cinneadh ón gCoimisiún a chinneadh a tharraingt siar laistigh de thréimhse dhá mhí cuirfidh sé an Coimisiún ar an eolas dá réir sin.
9. ~~Féadfaidh an Coimisiún~~ ☒ Cumhachtófar don Choimisiún ☒ ⇒ gníomhartha tharmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 67 chun ⇐ tFreoirilínte a bhunú ina leagtar amach sonraí an nós imeachta atá le leanúint chun an tAirteagal seo a chur i bhfeidhm. ~~Those measures, designed to amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 46(2).~~

Airteagal 64 40 **Taifid a choinneáil**

1. Ceanglóidh Ballstáit ar ghnóthais soláthair na sonraí ábhartha a bhaineann le gach idirbheart i gconarthaí soláthair leictreachais agus i ndíorthaigh leictreachais le custaiméirí mórdhíola agus oibreoirí córas tarchurtha a choinneáil ar fáil do na húdaráis náisiúnta, lena n-áirítear an t-údarás rialála náisiúnta, na húdaráis iomaíochta náisiúnta agus an Coimisiún, chun a gcúraimí a chur i gcrích, ar feadh cúig bliana ar a laghad.
2. Sna sonraí sin, beidh mionsonraí faoi thréithe na n-idirbheart ábhartha amhail fad, rialacha seachadta agus réitigh, an chainníocht, na dátaí agus amanna a rinneadh iad agus praghsanna na n-idirbheart agus modhanna chun an custaiméir mórdhíola lena mbaineann a shainaithint, chomh maith le sonraí sonraithe gach conartha soláthair leictreachais agus gach díorthaigh leictreachais neamhréitithe.
3. Féadfaidh an t-údarás rialála cinneadh a dhéanamh gnéithe den fhaisnéis sin a chur ar fáil do rannpháirtithe sa mhargadh ar choinníoll nach ndéanfar faisnéis atá íogair ó thaobh na tráchtála de maidir le rannpháirtithe aonair margaidh nó maidir le hidirbhearta aonair a scaoileadh. Ní bheidh feidhm ag an mír seo maidir le faisnéis faoi ionstraimí airgeadais a thiocfaidh faoi raon feidhme Threoir 2004/39/CE.
- ~~4. To ensure the uniform application of this Article, the Commission may adopt Guidelines which define the methods and arrangements for record keeping as well as the form and content of the data that shall be kept. Those measures, designed to~~

~~amend non-essential elements of this Directive by supplementing it, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in Article 46(2).~~

- ~~5. I ndáil le hidirbhearta i ndíorthaigh leictreachais ag gnóthais soláthair le custaiméirí mórdhíola agus oibreoirí córas tarchurtha, ní bheidh feidhm ag an Airteagal seo ach tar éis don Choimisiún na Treoirlínte dá dtagraítear i mír 4.~~
4. ~~6.~~ Ní chruthófar oibleagáidí breise i leith na n-údarás dá dtagraítear i mír 1 le forálacha an Airteagail seo d'eintitis a thagann laistigh de raon feidhme Threoir 2004/39/CE.
5. ~~7.~~ Sa chás go bhfuil rochtain ar shonraí arna gcoinneáil ag eintitis a thagann laistigh de raon feidhme Threoir 2004/39/CE de dhíth ar na húdaráis dá dtagraítear i mír 1, soláthróidh na húdaráis a bhfuil an cúram sin orthu faoin Treoir sin na sonraí atá de dhíth dóibh.

↓ 2009/72/CE

~~CHAPTER X~~

~~RETAIL MARKETS~~

↓ 2009/72/CE

~~Article 41~~ ~~Retail markets~~

~~In order to facilitate the emergence of well-functioning and transparent retail markets in the Community, Member States shall ensure that the roles and responsibilities of transmission system operators, distribution system operators, supply undertakings and customers and if necessary other market participants are defined with respect to contractual arrangements, commitment to customers, data exchange and settlement rules, data ownership and metering responsibility.~~

~~Those rules shall be made public, be designed with the aim to facilitate customers' and suppliers' access to networks, and they shall be subject to review by the regulatory authorities or other relevant national authorities.~~

~~Large non-household customers shall have the right to contract simultaneously with several suppliers.~~

CAIBIDIL ~~VIII~~^{IX}

FORÁLACHA CRÍOCHNAITHEACHA

~~Article 42~~

~~Safeguard measures~~

~~In the event of a sudden crisis in the energy market and where the physical safety or security of persons, apparatus or installations or system integrity is threatened, a Member State may temporarily take the necessary safeguard measures.~~

~~Such measures must cause the least possible disturbance in the functioning of the internal market and must not be wider in scope than is strictly necessary to remedy the sudden difficulties which have arisen.~~

~~The Member State concerned shall, without delay, notify those measures to the other Member States, and to the Commission, which may decide that the Member State concerned must amend or abolish such measures, insofar as they distort competition and adversely affect trade in a manner which is at variance with the common interest.~~

~~Airteagal 65~~⁴³

Cothroime iomaíochta

1. Beidh na bearta a fhéadfaidh na Ballstáit a dhéanamh de bhun na Treorach seo chun cothroime iomaíochta iomaíochta a áirithe ag teacht leis an gConradh, go háirithe Airteagal ~~36~~ ³⁰, agus le dlí an ~~Chomhphobail~~ ^{Aontais}.
2. Bearta comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha a bheidh sna bearta dá dtagraítear i mír 1. Ní fhéadfar na bearta sin a chur i bhfeidhm ach tar éis fógra a thabhairt don Choimisiún agus formheas a fháil ina leith.
3. Gníomhóidh an Coimisiún i leith an fhógra dá dtagraítear i mír 2 laistigh de dhá mhó ó dháta fála an fhógra. Tosóidh an tréimhse sin ar an lá tar éis an fhaisnéis iomlán a fháil. Sá chás nár ghníomhaigh an Coimisiún laistigh den tréimhse dhá mhí sin, measfar nár ardaigh sé agóidí i gcoinne chinneadh an údaráis rialála.

~~Airteagal 66~~⁴⁴

Maoluithe

1. Féadfaidh Ballstáit atá in ann a léiriú, ~~tar éis an Treoir seo a bheith i bhfeidhm~~, go bhfuil fadhbanna substainteacha ann d'oibriú na gcóras beag scoite atá acu, maoluithe a iarraidh ó fhorálacha ábhartha Chaibidil IV, Chaibidil V agus Chaibidil VI, Caibidlí IV, VI, VII, chomh maith le hAirteagail 4, 6, 7 agus 8 ~~agus VIII, chomh maith le Caibidil III, i gcás micreacóras scoite, fad is a bhaineann sé le haemhainn~~

~~atá ann cheana a athfheistiú, a uasghrádú agus a leathnú, maoluithe a fhéadfaidh an Coimisiún iad a dhéanú dóibh. Cuirfidh an Coimisiún na Ballstáit ar an eolas faoi na hiarrataí sin sula ndéanfar cinneadh, agus urramú don rúndacht á chur san áireamh. Foilseofar an cinneadh sin in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh.~~

2. ~~Ní bheidh feidhm ag Airteagal 439 maidir leis an gCipir, ~~Lucasamburg~~ agus/nó Málta. Chomh maith leis sin, ní bheidh feidhm ag Airteagal 6 agus Airteagal 35 ~~Airteagal 26, Airteagal 32~~ agus ~~Airteagal 33~~ maidir le Málta.~~

Chun críocha an Airteagal 43 9(1)(b), ní bheidh san áireamh sa choincheap ‘gnóthais a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint nó soláthar’ custaiméirí deiridh a dhéanann aon cheann de na feidhmeanna mar atá giniúint agus/nó soláthair leictreachais, bíodh sin go díreach nó trí ghnóthais a gcleachtann siad ceannas orthu, bíodh sin ina n-aonar nó go comhpháirteach, ar choinníoll go bhfuil na custaiméirí deiridh lena n-áirítear an sciar atá acu den leictreachas a tháirgtear i ngnóthais faoi cheannas, mar mheán bliantúil, ina nglantomhaltóirí leictreachais agus ar choinníoll go bhfuil luach eacnamaíoch an leictreachais a dhíolann siad le triú páirtithe neamhshuntasach i gcoibhéis lena n-oibríochtaí gnó eile.

~~Article 45~~

~~Review procedure~~

~~In the event that in the report referred to in Article 47(6) the Commission reaches the conclusion that given the effective manner in which network access has been carried out in a Member State — which gives rise to fully effective, non-discriminatory and unhindered network access — certain obligations imposed by this Directive on undertakings (including those with respect to legal unbundling for distribution system operators) are not proportionate to the objective pursued, the Member State in question may submit a request to the Commission for exemption from the requirement in question.~~

~~Such request shall be notified, without delay, by the Member State to the Commission, together with all the relevant information necessary to demonstrate that the conclusion reached in the report on effective network access being ensured will be maintained.~~

~~Within three months of its receipt of a notification, the Commission shall adopt an opinion with respect to the request by the Member State concerned, and where appropriate, submit proposals to the European Parliament and to the Council to amend the relevant provisions of this Directive. The Commission may propose, in the proposals to amend this Directive, to exempt the Member State concerned from specific requirements, subject to that Member State implementing equally effective measures as appropriate.~~

~~Article 46~~

~~Committee~~

1. ~~The Commission shall be assisted by a committee.~~
2. ~~Where reference is made to this paragraph, Article 5a(1) to (4), and Article 7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.~~

~~Article 47~~
~~Reporting~~

~~1. The Commission shall monitor and review the application of this Directive and submit an overall progress report to the European Parliament and the Council for the first time by 4 August 2004, and thereafter on an annual basis. The progress report shall cover at least:~~

- ~~(a) the experience gained and progress made in creating a complete and fully operational internal market in electricity and the obstacles that remain in this respect, including aspects of market dominance, concentration in the market, predatory or anti-competitive behaviour and the effect thereof in terms of market distortion;~~
- ~~(b) the extent to which the unbundling and tariffication requirements contained in this Directive have been successful in ensuring fair and non-discriminatory access to the Community's electricity system and equivalent levels of competition, as well as the economic, environmental and social consequences of the opening of the electricity market to customers;~~
- ~~(c) an examination of issues relating to system capacity levels and security of supply of electricity in the Community, and in particular the existing and projected balance between demand and supply, taking into account the physical capacity for exchanges between areas;~~
- ~~(d) special attention will be given to measures taken in Member States to cover peak demand and to deal with shortfalls of one or more suppliers;~~
- ~~(e) the implementation of the derogation provided under Article 26(4) with a view to a possible revision of the threshold;~~
- ~~(f) a general assessment of the progress achieved with regard to bilateral relations with third countries which produce and export or transport electricity, including progress in market integration, the social and environmental consequences of the trade in electricity and access to the networks of such third countries;~~
- ~~(g) the need for possible harmonisation requirements that are not linked to the provisions of this Directive; agus~~
- ~~(h) the manner in which Member States have implemented in practice the requirements regarding energy labelling contained in Article 3(9), and the manner in which any Commission recommendations on that issue have been taken into account.~~

~~Where appropriate, the progress report may include recommendations as regards, in particular, the scope and modalities of labelling provisions, including the way in which reference is made to existing reference sources and the content of those sources, and, notably, how information relating to environmental impact, as regards at least CO₂ emissions, and radioactive waste, resulting from electricity generation from different energy sources could be made available in a transparent, easily accessible and comparable manner throughout the Community, how the measures taken by the Member States to control the accuracy of the information provided by suppliers could be streamlined, and which measures could counteract the negative effects of market dominance and market concentration.~~

~~2. Every two years, the progress report referred to in paragraph 1 shall also include an analysis of the different measures taken in the Member States to meet public service obligations, together with an examination of the effectiveness of those measures and, in particular, their effects on competition in the electricity market. Where appropriate, the report may include recommendations as to the measures to be taken~~

~~at national level to achieve high public service standards, or measures intended to prevent market foreclosure.~~

- ~~3. The Commission shall, by 3 March 2013, submit, as part of the general review, to the European Parliament and the Council, a detailed specific report outlining the extent to which the unbundling requirements under Chapter V have been successful in ensuring full and effective independence of transmission system operators, using effective and efficient unbundling as a benchmark.~~
- ~~4. For the purpose of its assessment under paragraph 3, the Commission shall take into account in particular the following criteria: fair and non-discriminatory network access, effective regulation, the development of the network to meet market needs, undistorted incentives to invest, the development of interconnection infrastructure, effective competition in the energy markets of the Community and the security of supply situation in the Community.~~
- ~~5. Where appropriate, and in particular in the event that the detailed specific report referred to in paragraph 3 determines that the conditions referred to in paragraph 4 have not been guaranteed in practice, the Commission shall submit proposals to the European Parliament and the Council to ensure fully effective independence of transmission system operators by 3 March 2014.~~
- ~~6. The Commission shall, by 1 January 2006, forward to the European Parliament and Council, a detailed report outlining progress in creating the internal electricity market. That report shall, in particular, consider:~~
 - ~~the existence of non-discriminatory network access,~~
 - ~~effective regulation,~~
 - ~~the development of interconnection infrastructure and the security of supply situation in the Community,~~
 - ~~the extent to which the full benefits of the opening of markets are accruing to small enterprises and household customers, notably with respect to public service and universal service standards,~~
 - ~~the extent to which markets are in practice open to effective competition, including aspects of market dominance, market concentration and predatory or anti-competitive behaviour,~~
 - ~~the extent to which customers are actually switching suppliers and renegotiating tariffs,~~
 - ~~price developments, including supply prices, in relation to the degree of the opening of markets; and,~~
 - ~~the experience gained in the application of this Directive as far as the effective independence of system operators in vertically integrated undertakings is concerned and whether other measures in addition to functional independence and separation of accounts have been developed which have effects equivalent to legal unbundling.~~

~~Where appropriate, the Commission shall submit proposals to the European Parliament and the Council, in particular to guarantee high public service standards.~~

~~Where appropriate, the Commission shall submit proposals to the European Parliament and the Council, in particular to ensure full and effective independence of distribution system operators before 1 July 2007. When necessary, those proposals shall, in conformity with~~

~~competition law, also concern measures to address issues of market dominance, market concentration and predatory or anti-competitive behaviour.~~

↓ nua

Airteagal 67 **An tarmligeán a fheidhmiú**

1. Is faoi réir na gcoinníollacha a leagtar síos san Airteagal seo a thugtar an chumhacht don Choimisiún chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh.
2. Déanfar an chumhacht chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh dá dtagraítear in Airteagal 61 agus Airteagal 63 a thabhairt don Choimisiún go ceann tréimhse neamhchinntithe ama amháil ón (OP: cuir isteach an dáta theacht i bhfeidhm).
3. Féadfaidh Parlaimint na hEorpa nó an Chomhairle tarmligeán na cumhachta dá dtagraítear in Airteagal 61 agus Airteagal 63 a chúlghairm aon tráth. Déanfaidh cinneadh chun cúlghairm a dhéanamh deireadh a chur le tarmligeán na cumhachta atá sonraithe sa chinneadh sin. Gabhfaidh éifeacht leis an lá tar éis fhoilsiú an chinnidh in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh nó ar dháta is déanaí a shonrófar sa chinneadh. Ní dhéanfaidh sé difear do bhailíocht aon ghnímh tarmligthe atá i bhfeidhm cheana.
4. Roimh dó gníomh tarmligthe a ghlacadh, rachaidh an Coimisiún i mbun comhairliúcháin le saineolaithe arna n-ainmniú ag gach Ballstát i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr.
5. A luaithe a ghlacfaidh sé gníomh tarmligthe, tabharfaidh an Coimisiún fógra, an tráth céanna, do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle faoi.
6. Ní thiocfaidh gníomh tarmligthe a ghlactar de bhun Airteagal 61 agus Airteagal 63 i bhfeidhm ach amháin mura mbeidh aon agóid curtha in iúl ag Parlaimint na hEorpa ná ag an gComhairle laistigh de thréimhse dhá mhí tar éis fógra faoin ngníomh sin a thabhairt do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle nó más rud é, roimh dhul in éag na tréimhse sin, go mbeidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle araon tar éis a chur in iúl don Choimisiún nach ndéanfaidh siad aon agóid. Déanfar an tréimhse sin a fhadú dhá mhí ar thionscnamh Pharlaimint na hEorpa nó na Comhairle.

Airteagal 68 **Nós imeachta coiste**

1. Tabharfaidh coiste cúnamh don Choimisiún. Beidh an coiste sin ina choiste de réir bhrí Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.
2. I gcás ina ndéanfar tagairt don mhír seo, beidh feidhm ag Airteagal 4 de Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.

Airteagal 69

Tuairisciú

Déanfaidh an Coimisiún faireachán agus athbhreithniú ar chur i bhfeidhm na Treorach seo agus cuirfidh sé tuarascáil fhoriomlán ar dhul chun cinn faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle mar iarscríbhinn a ghabhann leis an Tuarascáil ar Staid an Aontais Fuinnimh dá dtagraítear in [Airteagal 29 den Rialachán Rialachais arna mholadh ag COM(2016)549.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

Airteagal ~~49~~ 70

Trasú

1. Na forálacha reachtaíochta, rialúcháin nó riaracháin is gá chun ~~an Treoir seo~~ ☒ Airteagail 2, 3, 5, 6(2), 9(2), 10(2), 11 go 24, 26, 29, 31 go 34, 36, 38(5), 40 42, 51, 54, 57 go 59, 61 go 63 agus Iarscríbhinn I go hIarscríbhinn III ☒ a chomhlíonadh, déanfaidh na Ballstáit iad a thabhairt i bhfeidhm faoin ☒ [12 mhí ó theacht i bhfeidhm] ☒ ~~3 Márta 2011. Déanfaidh siad an Coimisiún a chur ar an eolas maidir leis an méid sin~~ ☒ Cuirfidh siad téacs na bhforálacha sin in iúl don Choimisiún ☒ láithreach.

Cuirfidh siad na bearta sin i bhfeidhm ón ☒ [12 mhí tar éis theacht i bhfeidhm ach amháin Airteagal 5(3) a chuirfidh siad i bhfeidhm ón [dáta theacht i bhfeidhm]] ☒ ~~3 Márta 2011, ach amháin Airteagal 11, a chuirfidh siad i bhfeidhm ón 3 Márta 2013.~~

Nuair a ghlacfaidh na Ballstáit na bearta sin, beidh tagairt iontu don Treoir seo nó beidh tagairt den sórt sin ag gabháil leo tráth a bhfoilsithe oifigiúil. ☒ Áireoidh siad chomh maith ráiteas go ndéanfar tagairtí i bhforálacha reachtaíochta, rialúcháin nó riaracháin atá ann cheana maidir leis an Treoir arna haisghairm leis an Treoir seo a fhorléiriú mar thagairtí don Treoir seo. ☒ Is iad na Ballstáit a leagfaidh síos na modhanna ina ndéanfar an ☒ a chinneadh an tslí le ☒ tagairt ☒ den sórt sin a dhéanamh agus conas a dhéanfar an ráiteas sin a leagan amach ☒ sin.

2. Déanfaidh na Ballstáit téacs phríomhforálacha an dlí náisiúnta a ghlacfaidh siad sa réimse a chumhdaítear leis an Treoir seo a chur in iúl don Choimisiún.

Airteagal ~~71~~ 48

Aisghairm

Déantar ~~2003/54/CE~~ ☒ 2009/72/CE ☒ a aisghairm ☒ le héifeacht ón ☒ ~~3 Márta 2011~~ ☒ [12 mhí ó theacht i bhfeidhm], ☒ gan dochar d'oibleagáidí na mBallstát a bhaineann ☒ maidir ☒ leis na spriocdhátaí ☒ teorainneacha ama ☒ chun an Treoir sin ☒ a leagtar amach in Iarscríbhinn IV ☒ a thrasú ☒ sa dlí náisiúnta ☒ agus maidir le ☒ dátaí ☒ chur i bhfeidhm na Treorach sin.

Déanfar tagairtí don Treoir aisghairthe a fhorléiriú mar thagairtí don Treoir seo agus léifear iad i gcomhréir leis an tábla comhghaoil ☒ a leagtar amach ☒ ~~ata~~ in Iarscríbhinn ~~H~~ ☒ V ☒.

↓ 2009/72/CE (oiriúnaithe)

Airteagal ~~7250~~
Teacht i bhfeidhm

Tiocfaidh an Treoir seo i bhfeidhm an ~~2004~~ ☐ fichiú ☐ lá tar éis ☐ lá ☐ a foilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

↓ 2009/72/CE

Airteagal ~~7351~~
Seolaithe

Dírítear an Treoir seo chuig na Ballstáit.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán